

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Π. & Δ. ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.) ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Πρακτικά
Διαδικτυακής Επιστημονικής Ημερίδας Εκπαιδευτικών
Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Σάββατο 5 Ιουνίου 2021

Καλές Πρακτικές Διδακτικών Παρεμβάσεων
σε μαθητές/τριες με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

2021

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Π. & Δ. ΕΚΠ/ΣΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.)
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Πρακτικά

Διαδικτυακής Επιστημονικής Ημερίδας Εκπαιδευτικών

Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Σάββατο 5 Ιουνίου 2021

Καλές Πρακτικές Διδακτικών Παρεμβάσεων
σε μαθητές/τριες με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

2021

Επιστημονική Υπεύθυνη: Μαρία Δροσινού Κορέα

Επιμέλεια έκδοσης: Ιωάννης Σόλαρης

ISBN: 978-618-85723-0-0

Έκδοση: Δήμος Καλαμάτας

(Το βιβλίο εκδόθηκε με χρηματοδότηση του Δήμου Καλαμάτας)

Ψηφιακή ανατύπωση: Τυπογραφείο Παν. Δ. Δημόπουλος

Εικόνα εξωφύλλου: Κτήριο Διοίκησης Σ.Α.Ε.Π.Σ. του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χαιρετισμοί της εκδήλωσης	5
Πρόγραμμα Διεπιστημονικής Ημερίδας	11
Μαρία Δροσινού Κορέα, Εισαγωγικό Σημείωμα	14
Κωνσταντίνος Χρηστάκης, «Η εκπαίδευση των ατόμων με ΕΕΑ. Σύγχρονες τάσεις-σχολική ένταξη»	17
Στυλιανή Σαραντοπούλου, «Παιδαγωγικά ζητήματα στα Νηπιαγωγεία»	25
Μαρία Χονδρογιάννη, «Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων στο Νηπιαγωγείο»	34
Ευαγγελία Κισκηρέα, «Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων στο Νηπιαγωγείο»	87
Αθανασία Χρονοπούλου, «Παιδαγωγικά ζητήματα στα Δημοτικά Σχολεία»	120
Αλεξάνδρα Χριστοφορίδου, «Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο Δημοτικό Σχολείο»	132
Νικολία Διαβάτη, «Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο Δημοτικό Σχολείο»	187
Μαρία Παρίση, «Παιδαγωγικά Ζητήματα στα Ειδικά Σχολεία»	230
Ιωάννα Μεσίδου, «Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο»	237
Ιωάννης Σόλαρης, «Παιδαγωγικά ζητήματα στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης»	277
Νικόλαος Πανόπουλος, «Η εφαρμογή ενταξιακών προγραμμάτων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση»	284
Γεωργία Μακροπούλου, «Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων στο Γυμνάσιο»	294
Μαρία Δροσινού Κορέα, Βασικά συμπεράσματα	332

Χαιρετισμοί

Με ιδιαίτερη χαρά χαιρετίζω την έκδοση τῶν πρακτικῶν τῆς Διαδικτυακῆς Ἐπιστημονικῆς Ἡμερίδας Ἐκπαιδευτικῶν Πρωτοβάθμιας καὶ Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσης, ἡ ὁποία πραγματοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Περιφερειακὸ Κέντρο Ἐκπαιδευτικοῦ Σχεδιασμοῦ (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.) καὶ τὸ Τμῆμα Φιλολογίας τῆς Σχολῆς Ἀνθρωπιστικῶν Ἐπιστημῶν καὶ Πολιτισμικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, τὴν 5^η Ἰουνίου 2021, μὲ θέμα : «Καλὲς Πρακτικὲς Διδακτικῶν Παρεμβάσεων σὲ μαθητὲς/τριες μὲ Εἰδικὲς Ἐκπαιδευτικὲς Ἀνάγκες», ἓνα θέμα εὐαίσθητο, σημαντικό καὶ συγχρόνως σπουδαῖο καὶ οὐσιαστικό.

Μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ έκδοση τῶν παρόντων Πρακτικῶν καὶ τὰ πορίσματα τῆς Ἡμερίδας θὰ ἀποτελέσουν ἀφορμὴ γιὰ νέες Ἡμερίδες, κυρίως δὲ ἐφαλτήριο γιὰ μία ἐφηρμοσμένη εἰδικὴ διδακτικὴ γιὰ τὸ καλὸ καὶ τὴν πρόοδο τῶν παιδιῶν μας, ἐπευλογῶ τὴν παροῦσα έκδοση ἐκφράζοντας τὶς πατρικὲς εὐλογίες μου στοὺς διοργανωτὲς καὶ στοὺς εἰσηγητὲς γιὰ ὑγεία καὶ εὐημερία.

Μὲ εὐχὲς Πατρικὲς καὶ εὐλογίες
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
† Ο ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Εἶμαι ευτυχῆς που ὁ Δήμος Καλαμάτας σε συνεργασία με τὸ Περιφερειακὸ Κέντρο Ἐκπαιδευτικοῦ Σχεδιασμοῦ Πελοποννήσου καὶ τὸ Τμῆμα Φιλολογίας τῆς Σχολῆς Ἀνθρωπιστικῶν Ἐπιστημῶν καὶ Πολιτισμικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Πελοποννήσου δίνουν στον εκπαιδευτικὸ κόσμο καὶ σε ὅσους ἐμπλέκονται ἢ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὰ Ἄτομα με Εἰδικὲς Ἐκπαιδευτικὲς Ἀνάγκες (ΑμΕΕΑ) αὐτὴ τὴν έκδοση με τὰ πρακτικὰ τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἡμερίδας Ἐκπαιδευτικῶν Πρωτοβάθμιας καὶ Δευτεροβάθμιας Ἐκπαίδευσης.

Τὸ βιβλίο αὐτό, οὐσιαστικά, ἐμπεριέχει τὰ συμπεράσματα τῆς Ἡμερίδας καὶ, ὅπως λέει καὶ ὁ τίτλος του, τὶς «καλὲς πρακτικὲς διδακτικῶν παρεμβάσεων σὲ μαθητὲς καὶ μαθήτριες με Εἰδικὲς Ἐκπαιδευτικὲς Ἀνάγκες».

Ἐχομε πλέον ξεπεράσει τὸ ἐμπόδιο τῆς περιθωριοποίησης που ταλάνιζε ἐπὶ δεκαετίες τὴν ιδιαίτερη ομάδα των ΑμΕΕΑ καὶ οφειλόταν, κυρίως, στὴν κοινωνικὴ προκατάληψη - ἀπόρριψη των συνανθρώπων μας που τους ἔθετε στὴν ἀθέατη, ἀλλὰ οδυνηρὴ γι' αὐτοὺς πλευρὰ τῆς κοινωνίας.

Τὸ ὄνειδος αὐτό δεν υφίσταται πια κι ἔτσι τόσο οἱ ἐπιστήμονες ἀλλὰ καὶ ὅλοι εμεῖς, σαν οργανωμένη κοινωνία, μπορούμε νὰ διαχειριστοῦμε με εὐαισθησία καὶ προσεκτικὰ τὰ προβλήματά τους.

Τὰ σημαντικότερα εἶναι ἡ ἐκπαίδευση, ἡ κοινωνικοποίηση, ἡ ισότιμη ἔνταξή τους στὴν κοινωνία καὶ στὴ ζωὴ.

Ὅσοι βρισκόμαστε σε θέσεις ευθύνῆς οφείλομε νὰ γνωρίζουμε καὶ νὰ λαμβάνουμε διαρκῶς υπόψη μας ὅτι πρόκειται γιὰ πολυπληθὴ ομάδα ἀτόμων με πολλὲς

ανομοιογενείς περιπτώσεις. Το γεγονός αυτό δημιουργεί μια σύνθετη κατάσταση και την ανάγκη διαφορετικής αντιμετώπισης της κάθε ομάδας.

Ο Δήμος Καλαμάτας λαμβάνει υπ' όψη του τις ανάγκες των ΑμΕΕΑ στις υποδομές και στη δημιουργία φιλικών συνθηκών κίνησής τους στον πολεοδομικό ιστό και στα δημόσια κτίρια. Για τον λόγο αυτόν υλοποιούνται παρεμβάσεις σε πάρα πολλά σημεία της πόλης ενώ σχεδιάζονται και άλλες. Στόχος μας είναι η ζωή και αυτών των συμπολιτών μας να κυλά χωρίς εμπόδια και αποκλεισμούς.

Αλλά και στον τομέα της Εκπαίδευσης, ο Δήμος προσπαθεί να βοηθήσει με κάθε τρόπο στηρίζοντας την επιστημονική και εκπαιδευτική κοινότητα. Επίσης παρεμβαίνει στη διατήρηση και εκσυγχρονισμό των υποδομών τόσο της Ειδικής Αγωγής όσο και της Γενικής Εκπαίδευσης, που είναι οι δύο μορφές εκπαίδευσης που στοχεύουν στην αποκατάσταση των ΑμΕΕΑ και την ισότιμη ένταξη – συμμετοχή τους στην κοινωνία και στην απασχόληση.

Ως Δήμαρχος Καλαμάτας θέλω να ευχαριστήσω όλους όσοι σχεδίασαν και διοργάνωσαν την Ημερίδα, καθώς επίσης και αυτούς που συμμετείχαν σε αυτήν. Επίσης, ευχαριστώ όσους εργάστηκαν για την έκδοση του βιβλίου που θα αποτελέσει πολύτιμο εγχειρίδιο για τους εκπαιδευτικούς της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

Ο Δήμος Καλαμάτας θα συνεχίσει να προσφέρει στους συνανθρώπους μας, ιδιαίτερα σε εκείνους που έχουν περισσότερη ανάγκη, διότι πιστεύω ότι αυτό ακριβώς σημαίνει «Δήμος» και «Κοινωνία».

Όλοι μαζί μπορούμε να οδηγήσουμε την Καλαμάτα στο μέλλον κάνοντας ουσιαστικά βήματα, έχοντας πάντα ως οδηγό της σκέψης μας τον Άνθρωπο.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ

Αγαπητοί συνάδελφοι εκπαιδευτικοί,

Χαιρετίζω με ιδιαίτερη ευχαρίστηση αλλά και έντονο ενδιαφέρον τη διαδικτυακή επιστημονική ημερίδα σας. Χαίρομαι που εκπαιδευτικοί από κάθε βαθμίδα της εκπαίδευσης συναντώνται, αναστοχάζονται και δημιουργούν με όραμα ένα αποτελεσματικό σχολείο για τους μαθητές και τις μαθήτριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Οι συνθήκες της σημερινής κοινωνίας μας απαιτούν την προσέγγιση «καλών πρακτικών διδακτικών παρεμβάσεων», οι οποίες θα έχουν ως στόχο τους την αρμονική ένταξη των μαθητών-τριών στο δυναμικό της τάξης, την επιτυχημένη σχολική πορεία και την προσφορά των απαραίτητων εφοδίων για τη ζωή τους.

Επιθυμώ να γνωρίζετε πως η Περιφέρεια Πελοποννήσου θα είναι μαζί σας και θα έχετε την πλήρη συμπαράστασή μας σε ό,τι χρειαστείτε για την υλοποίηση των προτάσεών σας.

Με εκτίμηση
Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ε. ΝΙΚΑΣ

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Σας ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση στην ημερίδα. Το ζήτημα των διδακτικών παρεμβάσεων στα παιδιά με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες αποτελεί έναν ιδιαίτερα σημαντικό τομέα της Παιδαγωγικής. Οι συγκεκριμένοι μαθητές με τη διαφορετικότητά τους αποτελούν ένα πρόσθετο πλεονέκτημα στη σύνθεση της σύγχρονης τάξης, προσφέροντας τη δυνατότητα της ώσμωσης και της αλληλεπίδρασης με όλους τους συμμαθητές τους.

Οφείλω να συγχαρώ το Τμήμα Φιλολογίας για τη συνεργασία στο συγκεκριμένο ζήτημα, αφού άλλωστε είχε και στο παρελθόν διοργανώσει συναφές μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών. Ως Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεσμευόμαστε για την υποστήριξη παρόμοιων εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών και προσδοκούμε στην εμβάθυνση της συνεργασίας με την Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης.

Εύχομαι καλή επιτυχία στην ημερίδα σας.
Ο ΠΡΥΤΑΝΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ

Αγαπητοί συνάδελφοι

Η Επιστημονική Ημερίδα που διοργανώνεται με αντικείμενο τις Καλές Πρακτικές Διδακτικών Παρεμβάσεων σε μαθητές/τριες με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες και απευθύνεται στους συναδέλφους Εκπαιδευτικούς της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αποτελεί ταυτόχρονα εκπαιδευτική και ερευνητική ανάγκη και σε αυτό το πλαίσιο την χαιρετώ με την ιδιότητα του Κοσμήτορα της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών. Η ώσμωση συναδέλφων και των τριών βαθμίδων της εκπαίδευσης είναι απαραίτητη, ουσιαστική και παραγωγική. Από πλευράς της Σχολής μας θα ήθελα να εκφράσω θερμές ευχαριστίες στην καθ' ύλην αρμόδια συνάδελφο Επίκ. Καθ. Μ. Δροσινού Κορέα για την επιστημονική επιμέλεια και καίρια συμβολή και παράλληλα να συγχαρώ τον Δρ. Ι. Σόλαρη εκ μέρους των διοργανωτών του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου για την πρωτοβουλία και τον συντονισμό της διοργάνωσης.

Επιτρέψτε μου να εκφράσω την προσωπική μου εκτίμηση της μεγάλης, συνεχιζόμενης πορείας των θεμάτων ειδικής αγωγής στην εκπαίδευση, αλλά και την αναγκαιότητα των αέναων συμπράξεων όλων των φορέων της εκπαίδευσης προς όφελος των μαθητών και αυριανών συμπολιτών μας.

Ο ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΑΧΑΡΙΑΣ

Χαιρετίζω την παρούσα εκδήλωση, επισημαίνοντας, με τη σειρά μου, την επιτακτική ανάγκη για επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα Ειδικής Αγωγής.

Σε πολλές χώρες, οι εκπαιδευτικοί τροποποιούν και προσαρμόζουν τις μεθόδους διδασκαλίας ούτως ώστε να βελτιώσουν τις επιδόσεις και τη συμπεριφορά των μαθητών. Η ενταξιακή εκπαίδευση, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αναπηρίες παρουσιάζουν μαθησιακές δυσκολίες, υποστηρίζει με τα κατάλληλα προγράμματα την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών προς αυτούς στη σχολική ζωή.

Χαιρετίζω, λοιπόν, τις καλές διδακτικές πρακτικές και τα απαιτούμενα προγράμματα μαθησιακής ετοιμότητας, επειδή σχεδιάζουν τις όποιες παρεμβάσεις, ανεξάρτητα από την αιτιολογική απόδοση των ειδικών αναγκών, με τρόπο βιωματικό και προσαρμοζόμενα στις ιδιαιτερότητες των μαθητών.

Ως εκ τούτου, η ειδική αγωγή και εκπαίδευση δίκαια θεωρείται ως το σύνολο των υπηρεσιών που προάγει την ενσωμάτωση, μειώνει το κοινωνικό στίγμα και βελτιώνει τις επιδόσεις αρκετών μαθητών. Σε αυτό το πλαίσιο, και με τη συνδρομή της εξατομικευμένης διδακτικής εργασίας, είμαι βέβαιος ότι αξιοποιούνται μεθοδικά ο κατάλληλος παιδαγωγικός εξοπλισμός, το διαφοροποιημένο υλικό, καθώς και οι ρυθμίσεις προσβασιμότητας με τη χρήση τεχνολογίας.

Το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, εδώ και χρόνια, έχει ενσωματώσει στον προπτυχιακό κύκλο σπουδών του, καθώς και στο πρόγραμμα διδακτικής και παιδαγωγικής επάρκειας που παρέχει στους φοιτητές του, μαθήματα Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, προσφέροντας την κατάλληλη κατάρτιση και την απαιτούμενη γνώση στους αποφοίτους του. Και, ως προς τούτο, καινοτομεί σε σύγκριση με τα αντίστοιχα Τμήματα της ημεδαπής. Πρωτοπόρος σε αυτήν την προσπάθεια έχει σταθεί η συνάδελφος κ. Μαρία Δροσινού-Κορέα, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια, η οποία καλύπτει με επάρκεια, αφοσίωση και εξαιρετικά αποτελέσματα το συγκεκριμένο πεδίο. Αποτέλεσμα: σημαντικός αριθμός φοιτητών της εκπονούν πτυχιακές εργασίες, ενθαρρύνονται να δημοσιεύσουν τα πορίσματα εξειδικευμένων ερευνών, συμμετέχουν σε συνέδρια και παρακολουθούν συστηματικές μεταπτυχιακές σπουδές στο εν λόγω αντικείμενο.

Κλείνοντας αυτόν τον σύντομο χαιρετισμό μου, σκέφτομαι ότι οι παρεμβάσεις που θα παρουσιαστούν εδώ σήμερα, έχουν σχεδιαστεί για να βοηθήσουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες ώστε να επιτύχουν υψηλότερο επίπεδο αυτάρκειας και ενσωμάτωσης στο σχολείο και στην κοινότητα. Και αυτό όλοι πρέπει να το θέλουμε και να το επιδιώκουμε.

Με τη σκέψη αυτή, εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες σας και θα αναμένω με ενδιαφέρον τη δημοσίευση των συμπερασμάτων της ημερίδας στα οικεία Πρακτικά.

ΑΝΤΙΠΡΥΤΑΝΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΔΡΕΙΩΜΕΝΟΣ

Αγαπητά μέλη της ακαδημαϊκής και εκπαιδευτικής κοινότητας,
Ευχαριστώ ιδιαιτέρως για την πρόσκληση να παρευρεθώ στην Επιστημονική Ημερίδα «Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων σε μαθητές-τριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες» που συνδιοργανώνουν το ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου και το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Σε μία κοινωνία δημοκρατική και ανθρωποκεντρική, η διασφάλιση της ισότητας των ευκαιριών για όλους τους μαθητές αποτελεί αναγκαιότητα και μία από τις βασικές προτεραιότητες της εκπαίδευσης. Έτσι, η δημιουργία ενός σχολείου για όλους, ο σεβασμός της διαφορετικότητας κάθε μαθητή, η εξατομίκευση της διδασκαλίας, η εκπαιδευτική ενσωμάτωση μαθητών με διαφορετικούς τύπους ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, αποτελούν κεντρικούς άξονες του σύγχρονου σχολείου.

Στο πλαίσιο αυτό, της εκπαίδευσης, της συνεκπαίδευσης, της υποστήριξης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, η διάχυση καλών εκπαιδευτικών πρακτικών, μπορεί να διευκολύνει και να ενισχύσει το έργο των εκπαιδευτικών, προκειμένου η ετερογένεια των μαθητών να αναχθεί σε θετικό παράγοντα της διδακτικής διαδικασίας, οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις, τα εκπαιδευτικά εργαλεία και οι δυναμικές υποστήριξης να ανταποκρίνονται στις ανάγκες κάθε μαθητή ανεξάρτητα από οποιοδήποτε ιδιαίτερο χαρακτηριστικό.

Θα ήθελα να συγχαρώ θερμά τους διοργανωτές για την επιλογή του θέματος και την οργάνωση της Ημερίδας. Συγχαίρω επίσης τους εκλεκτούς εισηγητές και είμαι βέβαιος ότι μέσα από τις ενδιαφέρουσες εισηγήσεις που θα ακουστούν και τις συζητήσεις που θα ακολουθήσουν, θα δοθούν ερεθίσματα για γόνιμο προβληματισμό και δημιουργικές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων για τη δημιουργία των συνθηκών εκείνων που επιτρέπουν την ανάπτυξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και την αξιοποίηση της διαφορετικότητας του κάθε μαθητή, προάγοντας έτσι τις αξίες της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ισότητας και των ίσων εκπαιδευτικών ευκαιριών.

Ιδιαίτερα θα ήθελα να συγχαρώ τις νέες συναδέλφισσες και τους νέους συναδέλφους εκπαιδευτικούς που θα παρουσιάσουν τις εισηγήσεις τους και να τους διαβεβαιώσω ότι η ΠΔΕ Πελοποννήσου είναι δίπλα τους αρωγός σε κάθε ανάλογη προσπάθειά τους.

Σας ευχαριστώ πολύ. Εύχομαι καλή συμμετοχή σε όλους.

Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Π. & Δ. ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.) ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

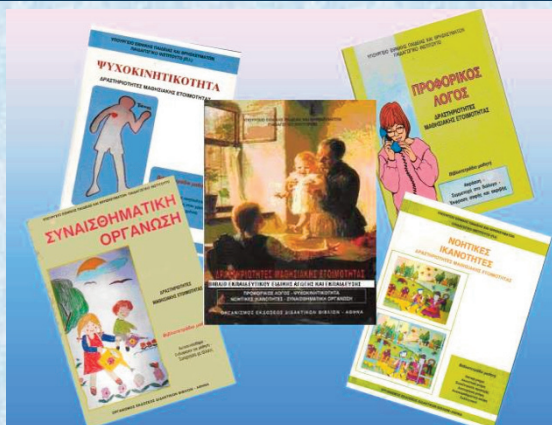
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Διαδικτυακή Επιστημονική Ημερίδα Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

«Καλές Πρακτικές Διδακτικών Παρεμβάσεων σε μαθητές/τριες με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες»

Σάββατο 5 Ιουνίου 2021

09:00 - 15:00

Σύνδεσμος ημερίδας:

<https://minedu-secondary2.webex.com/minedu-secondary2/onstage/g.php?MTID=e31e02008b0817266091bed882d56176d>
(Event password: pekespel-uop)

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ & ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Μαρία Δροσινού Κορέα	Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια στο γνωστικό αντικείμενο «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση»
Στυλιανή Σαραντοπούλου	Σ.Ε.Ε. ΠΕ60 Προσχολικής Εκπαίδευσης, ΠΕ.Κ.Ε.Σ Πελοποννήσου
Αθανασία Χρονοπούλου	Σ.Ε.Ε. ΠΕ70 Δημοτικής Εκπαίδευσης, ΠΕ.Κ.Ε.Σ Πελοποννήσου
Μαρία Παρίση	Σ.Ε.Ε. Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης, ΠΕ.Κ.Ε.Σ Πελοποννήσου
Γεώργιος Γεωργιόπουλος	Σ.Ε.Ε. ΠΕ03 Μαθηματικών, ΠΕ.Κ.Ε.Σ Πελοποννήσου
Ιωάννης Σόλαρης	Σ.Ε.Ε. ΠΕ02 Φιλολόγων, ΠΕ.Κ.Ε.Σ Πελοποννήσου

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

Σάββατο 5 Ιουνίου 2021

09.00- 09.15	Έναρξη εργασιών ημερίδας Καλωσόρισμα
09.15- 10.00	Χαιρετισμοί Προσκεκλημένων
	ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Μαρία Παρίση, Στυλιανή Σαραντοπούλου, Ιωάννης Σόλαρης, Αθανασία Χρονοπούλου ΣΧΟΛΙΑΣΤΡΙΑ: Μαρία Δροσινού Κορέα, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια στο γνωστικό αντικείμενο «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση»
10:00 10:30	Κεντρικός ομιλητής: Κωνσταντίνος Χρηστάκης , Επίτιμος Πάρεδρος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Α' ΜΕΡΟΣ : Παιδαγωγικές σχολικής ένταξης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

10.30-11.10	Πρώτη θεματική ενότητα : Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων στο Νηπιαγωγείο
10.30-10.40	Στυλιανή Σαραντοπούλου, Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ60, ΠΕ.Κ.Ε.Σ Πελοποννήσου: «Παιδαγωγικά ζητήματα στα Νηπιαγωγεία»
10.40-11.05	Μαρία Χονδρογιάννη, Νηπιαγωγός στο 2 ^ο Νηπιαγωγείο Φιλιατρών: «Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων στο Νηπιαγωγείο»
11.05-11.30	Ευαγγελία Κισκηρέα, Νηπιαγωγός παράλληλης στήριξης στο 1 ^ο Νηπιαγωγείο Καλαμάτας: «Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων στο Νηπιαγωγείο»
11.30-13.10	Δεύτερη θεματική ενότητα: Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων στο Δημοτικό Σχολείο
11.30-11.40	Αθανασία Χρονοπούλου, Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ70, ΠΕ.Κ.Ε.Σ Πελοποννήσου: «Παιδαγωγικά ζητήματα στα Δημοτικά Σχολεία»
11.40-12.05	Αλεξάνδρα Χριστοφορίδου, Δασκάλα στο Δημοτικό Σχολείο Θουρίας: «Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο Δημοτικό Σχολείο»
12.05-12.30	Νικολία Διαβάτη, Δασκάλα παράλληλης στήριξης στο Δημοτικό Σχολείο Πεταλιδίου: «Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο Δημοτικό Σχολείο»
12!30 -13:10	Τρίτη Θεματική ενότητα: Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων στο Ειδικό Σχολείο
12.30-12.40	Μαρία Παρίση, Συντονίστρια Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης, ΠΕ.Κ.Ε.Σ Πελοποννήσου: «Παιδαγωγικά ζητήματα στα Ειδικά Σχολεία»
12.40-13.10	Ιωάννα Μεσίδου, Δασκάλα Ε.Α.Ε. στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Κορίνθου: «Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο»
13.10-13.20	Δ Ι Α Λ Ε Ι Μ Μ Α

Β' ΜΕΡΟΣ : Παιδαγωγικές σχολικής ένταξης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

13.20-13.30	Ιωάννης Σόλαρης, Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ02 Φιλολόγων, ΠΕ.Κ.Ε.Σ Πελοποννήσου: «Παιδαγωγικά ζητήματα στα σχολεία Δευτεροβάθμιας»
13.30-13.45	Νικόλαος Πανόπουλος, Δρ.Φιλολογίας Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου: «Η εφαρμογή ενταξιακών προγραμμάτων στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση»
13.45-14.15	Γεωργία Μακροπούλου, Φιλολόγος στο Τμήμα Ένταξης του 1 ^{ου} Γυμνασίου Μεσσήνης: « Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων στο Γυμνάσιο»
14.15-14.45	Σ Υ Ζ Η Τ Η Σ Η
14.45- 14.55	Μαρία Δροσινού Κορέα, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια στο γνωστικό αντικείμενο «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση» Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α Τ Α
15:00	ΛΗΞΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

Υπεύθυνος ψηφιακής αίθουσας: Γεώργιος Γεωργιόπουλος,
Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου ΠΕ03 Μαθηματικών, ΠΕ.Κ.Ε.Σ Πελοποννήσου

Στον τόπο μας το ερώτημα που τίθεται είναι, όχι μόνο αν τα παιδιά διαθέτουν ή όχι την ετοιμότητα που απαιτείται για την παραπέρα σχολική τους πορεία και ανάπτυξη, αλλά κυρίως αν το σχολείο και ειδικότερα τα προγράμματα ένταξης που παρέχονται στα συμβατικά σχολεία ή τις Αυτοτελείς Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης κατανοούν την ετοιμότητα και την σημασία της για τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αναπηρίες (Δροσινού, 1999).

Εισαγωγικό σημείωμα

Μαρία Δροσινού Κορέα
Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

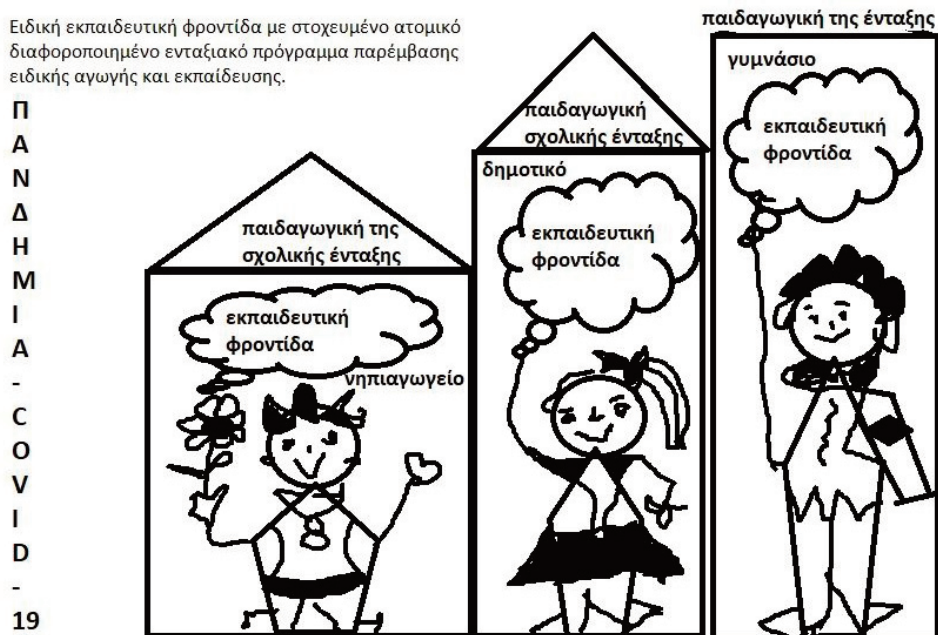
Οι καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων σύμφωνα με τις πρόσφατες επιστημονικές έρευνες συνδέονται με την προσχολική, δημοτική και δευτεροβάθμια γενική και ειδική αγωγή και εκπαίδευση αναφορικά με την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαιδευτικής φροντίδας. Η ειδική εκπαιδευτική φροντίδα εμπεριέχει γνωστική και αντιληπτική παρακίνηση και ανάπτυξη, όπως ενεργοποίηση, στοχασμό, επικοινωνία και αλληλεπίδραση με το περιβάλλον. Η ποιοτική αγωγή επιτυγχάνεται σε ένα ασφαλές και πλούσιο συναισθηματικά περιβάλλον κατάλληλα διαμορφωμένο για την ηλικία και τις ανάγκες των παιδιών, παρέχοντάς τους πολυαισθητηριακά και στοχευμένα ερεθίσματα. Αυτά ως προκλητά γλωσσικά δυναμικά διεγείρουν τις νευροαναπτυξιακές περιοχές μαθησιακής ετοιμότητας και δημιουργούν ολοκληρωμένες εμπειρίες στους μαθητές όλων των βαθμίδων, οι οποίες φαίνεται να ασκούν ουσιαστικές και άμεσες επιδράσεις στην προαγωγή του εκπαιδευτικού προβλήματος της σχολικής ένταξης των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες αλλά και αναπηρίες.

Με πρωτοβουλία των συντονιστών Εκπαιδευτικού Έργου που υπηρετούν, στο Περιφερειακό Κέντρο Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου αναπτύχθηκε η συνεργασία με το Τμήμα Φιλολογίας, στη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών (Καλαμάτα), στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, στο γνωστικό αντικείμενο «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση». Τα Παιδαγωγικά ζητήματα τέθηκαν με σύγχρονο και επικαιροποιημένο επιστημονικό λόγο από τη Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Προσχολικής Εκπαίδευσης (ΠΕ60) κα Στυλιανή Σαραντοπούλου, τη Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Δασκάλων (ΠΕ70) κα Αθανασία Χρονοπούλου, τον Συντονιστή Εκπαιδευτικού Έργου Φιλολόγων (ΠΕ02) κο Ιωάννη Σόλαρη και τη Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης κα Μαρία Παρίση.

Η παρούσα κοινή δράση έχει ως στόχο την εύρεση και καταγραφή συμπερασμάτων σχετικά με τον τρόπο αλλά και κατά πόσο εφαρμόζονται οι παράμετροι εκείνες, που ορίζουν την παρεχόμενη ποιότητα στην Παιδαγωγική της σχολικής ένταξης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο νηπιαγωγείο, στο δημοτικό και στο γυμνάσιο. Στην ανάδειξη των καλών πρακτικών αξιοποιήθηκαν τα ευρήματα της βιβλιογραφικής μελέτης με τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών στα προπτυχιακά μαθήματα. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίστηκε ότι οι διδακτικές παρεμβάσεις στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση εφαρμόστηκαν στη σχολική πράξη με σύγχρονα και επικαιροποιημένα δεδομένα από παιδαγωγικές θεωρίες και ψυχολογικές θεωρίες μάθησης.

Ακόμη με γνώμονα την κινητοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ένταξη των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και τις δραστηριότητες του European Agency for Development in Special Needs Education (Ευρωπαϊκός Οργανισμός) προσεγγίστηκαν οι εν λόγω διδακτικές παρεμβάσεις. Επισημαίνεται ότι ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός εργάζεται για την ενδυνάμωση της συνεργασίας μεταξύ των χωρών σχετικά με την ανάπτυξη των παροχών προς τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η διευκόλυνση της συλλογής, επεξεργασίας και αναμετάδοσης σχετικών πληροφοριών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ώστε τα κράτη να έχουν τη δυνατότητα ανταλλαγής γνώσεων και εμπειριών.

Επίσης, οι ενταξιακές παιδαγωγικές πρακτικές κλήθηκαν να διαχειριστούν «πρωτόγνωρα» ζητήματα λόγω της πανδημίας και του εγκλεισμού που δημιουργήθηκαν και αντιμετωπίστηκαν με την εφαρμογή των Νέων Τεχνολογιών και της διδασκαλίας από απόσταση, δεδομένα τα οποία πιστώθηκαν στους περιορισμούς. Οι Καλές Πρακτικές Διδακτικών Παρεμβάσεων σε μαθητές/τριες με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες καταδεικνύουν ότι το επίπεδο της ποιότητας της παρεχόμενης ειδικής αγωγής και εκπαιδευτικής φροντίδας από τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στην κοινή δράση τείνει να είναι άρτιο επιστημονικά στο μεγαλύτερο μέρος του. Παράμετροι οι οποίες δεν φέρουν αυτά τα ποιοτικά χαρακτηριστικά σχετίζονται με το προσωπικό που εργάζεται στα σχολεία ειδικής αγωγής σε όλες στις βαθμίδες και με την έλλειψη κατάρτισης του προσωπικού στην ποιοτική παροχή ειδικής εκπαιδευτικής φροντίδας με στοχευμένο ατομικό διαφοροποιημένο ενταξιακό πρόγραμμα παρέμβασης ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης.

Γράφημα: Καλές Πρακτικές Διδακτικών Παρεμβάσεων σε μαθητές/τριες με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες.

Βεβαίως, όλα τα παραπάνω αντανακλούν τον σύγχρονο τρόπο που η κοινωνία έχει αντιμετωπίσει τα άτομα με αναπηρία με διάφορους τρόπους υιοθετώντας μέτρα και κριτήρια ανάλογα με την κουλτούρα, τη νοοτροπία και την παιδεία. Με αυτό τον τρόπο διαμορφώθηκαν οι εκπαιδευτικές αντιλήψεις που επηρέασαν τον τρόπο προσέγγισης αυτών των ατόμων, τόσο σε συμπεριφορές όσο και στην αντιμετώπιση των εκπαιδευτικών προβλημάτων. Η έννοια που δίνει η κοινωνία στον όρο «αναπηρία» ορίζεται από τις αντιλήψεις που επικρατούν, οι οποίες διαφέρουν από κοινωνία σε κοινωνία και από εποχή σε εποχή. Έτσι, λοιπόν στο συνεχές της κοινωνικής νοηματοδότησης εντοπίζονται θεωρίες που ήθελαν τα άτομα αυτά άρρωστα, ανίκανα και που τα οδήγησαν σε κοινωνικό αποκλεισμό, σε εγκλεισμό και σε περιθωριοποιημένη απομόνωση, στερώντας τους το δικαίωμα για εκπαίδευση και εργασία, ανάλογα πάντα με τις ικανότητές τους, ούτως ώστε να μπορούν να συμμετάσχουν στον πολιτισμό και στην ψυχαγωγία. Στον αντίποδα σήμερα γνωρίζουμε ότι η αναπηρία είναι προσβάσιμη έννοια στην ελληνική γλώσσα, χωρίς να προσβάλλει αρνητικά το κοινό αίσθημα, ενώ φαίνεται να αφήνει χώρο στην εκπαιδευτική αποτύπωσή της με άλλοτε περισσότερους ρεαλιστικούς ή και λιγότερους αποτελεσματικούς τρόπους.

Κλείνοντας αυτό το σύντομο εισαγωγικό σημείωμα, με την ελπίδα ότι αυτά που έμαθαν οι εκπαιδευτικοί θα μεταφερθούν στις «παιδαγωγικές ρουτίνες» της τάξης, πολλαπλασιαστικά και με θετικό πρόσημο, επιτρέψτε μου να εκφράσω τις ευχαριστίες μου σε όλους όσους βοήθησαν για να πραγματοποιηθεί αυτό το κοινό εγχείρημα.

Η εκπαίδευση των ατόμων με ΕΕΑ. Σύγχρονες τάσεις-σχολική ένταξη

Κώστας Χρηστάκης
Ειδικός Πάρεδρος ε.τ. του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Εισαγωγή

Για τη μελέτη και την επιτυχή αντιμετώπιση της εκπαίδευσης των Ατόμων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΑμΕΕΑ) βασική προϋπόθεση είναι να αποσαφηνίσουμε, να κατανοήσουμε, να συμφωνήσουμε και να έχουμε υπόψη μας τα εξής:

α. Τα (ΑμΕΕΑ) συγκροτούν μια πολυπληθή ομάδα ατόμων με μεγάλη ποικιλία ανομοιογενών περιπτώσεων. Η ανομοιογένεια αυτή αναφέρεται: **(i)** στις διαφορές που παρατηρούνται στα εξωτερικά χαρακτηριστικά των ατόμων αυτών ως ομάδας από τα άλλα άτομα της ηλικίας τους (**διατομικές ή διαπροσωπικές διαφορές**) και **(ii)** στις διαφορές που παρατηρούνται ανάμεσα στα επιμέρους χαρακτηριστικά και στις επιμέρους λειτουργίες του ίδιου ατόμου (**ενδοατομικές ή ενδοπροσωπικές διαφορές**). Οι διαφορές αυτές δίδουν στην ειδική εκπαίδευση μια άλλη διάσταση με ιδιάζουσα συνθετότητα, περιπλοκότητα, και επιπρόσθετες οργανωτικές και λειτουργικές δυσκολίες. Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται εντονότερα στην Ελλάδα, λόγω των γενικότερων διαρθρωτικών προβλημάτων που υπάρχουν.

β. Η έννοια των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών. Ένα παιδί – άτομο έχει ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες εάν κάποια δυσκολία (φυσική, νοητική, αισθητηριακή, συναισθηματική, κοινωνική κ.λπ. ή συνδυασμός αυτών) εμποδίζει τη μάθηση και την προσαρμογή του σε τέτοιο βαθμό, ώστε να είναι απαραίτητη η μερική ή πλήρης διαφοροποίηση ή εξειδίκευση του εκπαιδευτικού προγράμματος ή η τροποποίηση των συνθηκών μάθησης, για να εκπαιδευτεί κατάλληλα και αποτελεσματικά.

γ. Η ειδική αγωγή και η γενική εκπαίδευση εξ ορισμού είναι και οι δύο μορφές εκπαίδευσης. Μόνη διαφορά είναι ότι η γενική εκπαίδευση ασχολείται με το λεγόμενο “φυσιολογικό” παιδί – άτομο, ενώ η ειδική αγωγή ασχολείται με το παιδί – άτομο που έχει σοβαρές δυσκολίες στη μάθηση και στην προσαρμογή. Κατά τα λοιπά, και οι δύο υπηρετούν τον ίδιο γενικό σκοπό και τις ίδιες επιμέρους επιδιώξεις, δηλαδή την εκπαίδευση και αποκατάσταση όλων των ατόμων και την ισότιμη ένταξη και συμμετοχή τους στην κοινωνία, στην απασχόληση και στη ζωή.

δ. Το προσωπικό της ειδικής εκπαίδευσης. Για να είναι αποτελεσματική η ειδική εκπαίδευση απαιτείται η σύμπραξη και ο συντονισμός προσωπικού πολλών επιμέρους ειδικοτήτων (π.χ. ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών, λογοπεδικών κ.λπ.), δηλαδή προσώπων με διαφορετικό επαγγελματικό προσανατολισμό και επιστημονικό μπαγκράουν. Η διαφοροποίηση αυτή καμιά φορά δημιουργεί δυσκολίες στη συνεργασία και τον συντονισμό του προσωπικού.

Σύντομη ιστορική επισκόπηση

Η ειδική εκπαίδευση έχει ιστορία περισσότερο από δύο αιώνες. Ωστόσο, για πολλά χρόνια παρουσίαζε στασιμότητα, για δύο κυρίως λόγους: Πρώτον, δεν υπήρχε η έρευνα, που διευκολύνει τη συστηματική μελέτη και εξέλιξη των θεσμών και δεύτερον, η κοινωνική προκατάληψη και απόρριψη των ΑμΕΕΑ απομάκρυνε την έκφραση ενδιαφέροντος, με συνέπεια να ζουν στο περιθώριο της κοινωνίας. Θέλω να πιστεύω ότι η συστηματική μελέτη και η ουσιαστική εξέλιξη της εκπαίδευσης των ΑμΕΕΑ αρχίζει από το δεύτερο μισό του 20ού αιώνα.

Το 1963 ο τότε Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών John Kennedy, ένας άνθρωπος με ιδιαίτερη ευαισθησία – στην οικογένεια Kennedy υπήρχε η Ροσμαρί, μια κόρη με νοητική υστέρηση – μια από τις πρώτες αποφάσεις που υπέγραψε ήταν η διάθεση πεντακοσίων εκατομμυρίων (500.000.000) δολαρίων, για την εκπαίδευση προσωπικού ειδικής αγωγής.

Η περίοδος αυτή συμπίπτει με την ανάπτυξη της γνωστικής ψυχολογίας και τη μελέτη της διαδικασίας μάθησης των ΑμΕΕΑ – δεκαετία του 1960. Λίγο αργότερα (1978,1982) το Υπουργείου Παιδείας της Αγγλίας εξέδωσε σε ένα τόμο την Έκθεση Warnock¹, η οποία επηρέασε σε μεγάλο βαθμό τα εκπαιδευτικά συστήματα των περισσότερων χωρών του πλανήτη και έδωσε νέα ώθηση στην εκπαίδευση των ΑμΕΕΑ.

Την ίδια περίοδο κυκλοφόρησε το βιβλίο Educating Exceptional Children του Samuel Kirk, ενός φωτισμένου Καθηγητή στο Πανεπιστήμιο του Illinois, το οποίο έκτοτε κυκλοφορεί σε όλο τον κόσμο και μπορεί να χαρακτηριστεί ως το εγχειρίδιο της ειδικής αγωγής. Η συνεισφορά του Kirk στην ανάπτυξη της ειδικής αγωγής κρίνεται πολύ σημαντική.

Από το κλινικό στο εκπαιδευτικό μοντέλο

Μέχρι τη δεκαετία του 1970 η εκπαίδευση των ΑμΕΕΑ ακολουθούσε το ιατρικό ή κλινικό μοντέλο, το οποίο είχε κλινικά χαρακτηριστικά και ιατροκεντρικό προσανατολισμό. Οι παραπάνω αλλαγές οδήγησαν στη μετεξέλιξη από το κλινικό στο εκπαιδευτικό μοντέλο εκπαίδευσης και αυτή είχε ως συνακόλουθα τα παρακάτω:

α. Αλλαγή όρων και εννοιών. Υποστηρίχτηκε η άποψη ότι η κατάταξη των ΑμΕΕΑ σε διακριτές κατηγορίες και ο τρόπος με τον οποίο περιγράφονται δυσχεραίνουν την αποδοχή τους από την κοινωνία. Για παράδειγμα:

Το ιατρικό μοντέλο χρησιμοποιεί τον όρο **νοητικά καθυστερημένο** παιδί – άτομο, **τυφλό άτομο κ.τ.ό.** Με την περιγραφή αυτή προτάσσονται η ελλειμματικότητα και οι αδυναμίες και τονίζονται οι δυσκολίες του παιδιού ως μόνιμο χαρακτηριστικό. Έτσι το παιδί με δυσκολίες εξ ορισμού διαφοροποιείται από τα άλλα παιδιά.

Το εκπαιδευτικό μοντέλο αλλάζει τη συντακτική δομή των λέξεων και λέει: **παιδί – άτομο** με νοητική υστέρηση, **παιδί – άτομο** με πρόβλημα όρασης κ.τ.ό. Προτάσσεται

¹ Πρόκειται για μια πολύ σημαντική Έκθεση την οποία συνέταξε μια επιτροπή με εντολή του Υπουργείου Παιδείας της Αγγλίας και σκοπό την αναβάθμιση και την παραπέρα προώθηση της ειδικής εκπαίδευσης. Περιλάμβανε ό,τι σήμερα ονομάζουμε σύγχρονες τάσεις στην ειδική εκπαίδευση.

το παιδί και ακολουθεί ο προσδιορισμός της ελλειμματικότητας ή δυσκολίας (Χρηστάκης, 2000, 2006).

β. Η αποκατηγοριοποίηση των ΑμΕΕΑ. Η αλλαγή των όρων οδήγησε στην αποκατηγοριοποίηση των ΑμΕΕΑ. Δεν έχει νόημα πλέον να ονομάζουμε μία μία τις κατηγορίες των ΑμΕΕΑ, αφού όλα ανήκουν σε μια βασική ομάδα. Όλα είναι παιδιά – άτομα, με διάφορες ανεπάρκειες και δυσκολίες το καθένα.

Η διατύπωση αυτή επιτρέπει τη συνεκτίμηση με τους εγγενείς παράγοντες και άλλων εξωγενών παραγόντων, οι οποίοι συμπεριλαμβάνονται στην εκπαιδευτική διορθωτική ή θεραπευτική παρέμβαση. Έτσι αλλάζει το περιεχόμενο και ο προσανατολισμός της εκπαίδευσης, με κύρια χαρακτηριστικά τη **συστηματική ερμηνεία** και την **ολιστική προσέγγιση** και αντιμετώπιση των δυσκολιών και των προβλημάτων.

γ. Αποενοχοποίηση του παιδιού και ενοχοποίηση του σχολείου. Μερικές δεκαετίες πριν οι εκπαιδευτικές δυσκολίες των ΑμΕΕΑ αποδίδονταν στις εγγενείς αδυναμίες και ανικανότητες των παιδιών – **παθολογία του παιδιού**. Η αντίληψη αυτή, κατά κάποιο τρόπο, εξυπηρετούσε τους υπεύθυνους φορείς – πολιτεία, σχολείο, εκπαιδευτικούς – οι οποίοι με τον τρόπο αυτό εφησύχαζαν και συγκάλυπταν τις ενοχές τους.

Μετά τη ανάπτυξη της γνωστικής ψυχολογίας και τη μελέτη της διαδικασίας μάθησης των ΑμΕΕΑ, ξέρουμε ότι τα ΑμΕΕΑ μπορούν να εκπαιδευτούν ισότιμα με τα άλλα παιδιά, αρκεί να εξασφαλίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι συνθήκες που απαιτούνται – επαρκείς αποκεντρωμένες υπηρεσίες διάγνωσης, αξιολόγησης και υποστήριξης, προσαρμοσμένα προγράμματα, κατάλληλες στρατηγικές διδασκαλίας, μικρός αριθμός μαθητών ανά εκπαιδευτικό, επαρκής εξοπλισμός του σχολείου, χρήση κατάλληλου παιδαγωγικού υλικού κ.λπ. Η αντίληψη αυτή οδήγησε στην **αποενοχοποίηση** του παιδιού και στην **ενοχοποίηση** του εκπαιδευτικού συστήματος – **παθολογία της εκπαίδευσης**.

Επικράτησε, λοιπόν, η άποψη ότι η αδυναμία ή ανικανότητα για αποτελεσματική εκπαίδευση δεν οφείλεται στο παιδί ή μόνο στο παιδί με δυσκολίες, αλλά κυρίως στο εκπαιδευτικό σύστημα (Χρηστάκης, 2000, 2006). Περιχαρακωμένο πρόγραμμα, υπερβολικές απαιτήσεις του σχολείου, άκρατος ανταγωνισμός, βαθμοθηρία, αποκλειστικότητα του γνωστικού και αγνόηση ή υποβάθμιση του θυμικού/συναισθηματικού και ανθρωπιστικού χαρακτήρα (Παρασκευόπουλος, 2007), είναι μερικές από τις αδυναμίες του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Πολλά από τα παιδιά που εντάσσονται σήμερα στα σχολεία ειδικής αγωγής δεν θα χαρακτηρίζονταν ως άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες αν το σχολείο της γενικής εκπαίδευσης λειτουργούσε διαφορετικά. Μήπως, λοιπόν η διόγκωση του αριθμού των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες οφείλεται σε δυσλειτουργία και ανεπάρκεια του σχολείου της γενικής εκπαίδευσης; Είναι σαφές, ότι η γενική εκπαίδευση καλείται να κάμει την αυτοκριτική της.

Σχολική ένταξη και ενσωμάτωση

Η πιο σημαντική και πιο πολυσυζητημένη εξέλιξη που σημειώθηκε τη δεκαετία του 1970 είναι η σχολική ένταξη, δηλαδή η ένταξη των ΑμΕΕΑ στα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης και η συνεκπαίδευσή τους με τα άλλα παιδιά της ηλικίας τους. Η αντίληψη αυτή είναι συμβατή με το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα όλων των ατόμων για ίσα δικαιώματα και ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση. Νοηματικά είναι πολύ κοντά στους όρους **ομαλοποίηση – normalization** και **κοινωνικοποίηση – socialization**.

Η εξέλιξη αυτή επηρέασε αποφασιστικά την εκπαιδευτική πολιτική και τα εκπαιδευτικά συστήματα των περισσότερων χωρών του πλανήτη και ισοδυναμεί με ό,τι θεωρούμε και ονομάζουμε σήμερα σύγχρονες τάσεις στην ειδική εκπαίδευση. Την αντίληψη αυτή υιοθέτησε η UNESCO το 1994 (Dens, 1995) και καθιέρωσε, για πρώτη φορά, τους όρους **Inclusive school – ενιαίο σχολείο** και **Inclusive education – ενιαία εκπαίδευση**.

Σε παγκόσμιο επίπεδο η σχολική ένταξη άρχισε να συζητιέται από τη δεκαετία του 1960. Είναι γνωστή η πρώτη πειραματική προσπάθεια των Άγγλων (1964), να εντάξουν παιδιά με σοβαρά προβλήματα όρασης και ακοής στα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης.

Στην Ελλάδα, εμφανίζεται για πρώτη φορά στα τέλη της δεκαετίας του 1970. Την περίοδο αυτή δημοσιεύεται από τον υποφαινόμενο η πρώτη μελέτη, με θέμα: «Η ένταξη των «μειονεκτικών παιδιών» (έτσι λέγαμε ακόμη τότε τα ΑμΕΕΑ) στα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης» (Χρηστάκης, 1978), και παράλληλα αρχίζει να συζητιέται στη μετεκπαίδευση των δασκάλων για την ειδική αγωγή, στο Μαράσλειο Διδασκαλείο Δ.Ε.

Το 1981 εκδόθηκε ο πρώτος μεταπολεμικός νόμος της ειδικής αγωγής (Ν. 1143), με τον οποίο ιδρύονται το 1984 οι πρώτες ειδικές τάξεις στα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης. Ο σκοπός και η φιλοσοφία των τάξεων αυτών ήταν να παρέχουν διδακτική και ψυχοπαιδαγωγική υποστήριξη στα ΑμΕΕΑ, προκειμένου να διευκολυνθεί – αυτό θα ήταν το επόμενο βήμα – η πλήρης ένταξή τους στα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης. Αργότερα, με τον Ν. 2817/2000, οι ειδικές τάξεις μετονομάστηκαν σε Τμήματα Ένταξης και αποσαφηνίστηκε ακόμη περισσότερο η έννοια και η ανάγκη προώθησης της σχολικής ένταξης στη σχολική πράξη.

Δεν θα σας κουράσω με αναφορές στην έννοια και τη φιλοσοφία της σχολικής ένταξης. Πιστεύω ότι αυτά είναι σε όλους γνωστά. Επιτρέψτε μου μόνο να τονίσω τούτο: Η σχολική ένταξη δεν είναι πανάκεια ούτε είναι εύκολη στην εφαρμογή της. Απαιτείται σχεδιασμός, πρόγραμμα, διασφάλιση όρων και προϋποθέσεων, καθώς και τήρηση διαδικασιών και κανόνων κατά την εφαρμογή της. Πιο συγκεκριμένα, η διαδικασία περιλαμβάνει, με συνοπτική αναφορά, τα εξής:

Πριν από την ένταξη

- Αξιολόγηση του παιδιού
- Επιλογή σχολείου
- Προετοιμασία του παιδιού και των παιδιών της τάξης ένταξης
- Προετοιμασία του προσωπικού του σχολείου

➤ Προετοιμασία των γονέων του παιδιού και των γονέων των παιδιών του σχολείου

Μετά την ένταξη

➤ Συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση της πορείας του παιδιού στον μαθησιακό τομέα και στον τομέα της προσαρμογής.

➤ Υποστήριξη από ειδικό εκπαιδευτικό ή σύμβουλο ειδικής αγωγής, όταν προκύπτουν προβλήματα.

➤ Τελική αξιολόγηση στο τέλος του έτους, σύνταξη σχετικής Έκθεσης και ανατροφοδότηση του προγράμματος ένταξης, αν χρειάζεται.

Αν δεν τηρηθεί η σωστή διαδικασία και η σωστή διαχείρισή της υπάρχει κίνδυνος να καταλήξει σε μπούμερανγκ. Αυτό έχει τονιστεί από πολλούς ειδικούς. Ο Άγγλος Καθηγητής Lindsay, θιασώτης της πλήρους ένταξης στην αρχή, ομολόγησε αργότερα ότι *“οι έρευνες δείχνουν πως ο θεσμός δεν εξασφαλίζει σε κάθε περίπτωση σαφείς αποδείξεις υπέρ των προσδοκώμενων μαθησιακών ωφελημάτων”* (Manset & Semmel, 2003).

Για να είναι επιτυχής η εφαρμογή της πρέπει πρώτα να εξασφαλίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις που απαιτούνται και να γίνεται με σχεδιασμό και πρόγραμμα. Αναφέρουμε ενδεικτικά μερικές από τις αρχές που πρέπει να τηρούνται:

- Η οργάνωση της τάξης και η θέση του παιδιού.
- Ο αριθμός των μαθητών της τάξης ένταξης πρέπει να είναι μικρότερος από τον αριθμό των μαθητών των άλλων τάξεων.
- Το πρόγραμμα της τάξης πρέπει προσαρμόζεται έτσι ώστε να εξυπηρετεί και τις ανάγκες του παιδιού που έχει ενταχθεί σ' αυτή.
- Ο εκπαιδευτικός της τάξης πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόζει διαφοροποιημένη ή εξατομικευμένη διδασκαλία, για να ικανοποιεί τις ιδιαίτερες διδακτικές ανάγκες του παιδιού.
- Ο εκπαιδευτικός της τάξης και το παιδί πρέπει να υποστηρίζεται από άλλους ειδικούς (ψυχολόγος, εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής, λογοπεδικός κ.ά.).
- Όλο το προσωπικό του σχολείου πρέπει να είναι ενήμερο και να τηρεί σωστή ψυχοπαιδαγωγική στάση απέναντι στο παιδί που είναι ενταγμένο.

Μερικές χρήσιμες παρατηρήσεις

Μερικές παρατηρήσεις που ίσως βοηθήσουν στην περισσότερη αποσαφήνιση και στην ορθολογική αντιμετώπιση της σχολικής ένταξης είναι οι εξής:

α. Τα ατομικά δικαιώματα πρέπει να γίνονται σεβαστά, αλλά πρέπει να υπάρχει και **αποτελεσματικότητα**.

β. Ίσες ευκαιρίες δεν σημαίνει ίδιες ευκαιρίες. Τόσο για το «φυσιολογικό» παιδί όσο και για το παιδί με **δυσκολίες**, σημαίνει την εξασφάλιση των ευκαιριών που χρειάζεται το καθένα, για να εκπαιδευτεί και να εξελιχθεί ικανοποιητικά. Για την αποφυγή σύγχυσης ίσως είναι προτιμότερο αντί του όρου «**ίσες ευκαιρίες**» να χρησιμοποιούμε τον όρο «**ισότιμες ευκαιρίες**».

γ. Ο ρόλος της ειδικής αγωγής και του εκπαιδευτικού ειδικής αγωγής πρέπει να αλλάξει. Οι δυσκολίες του παιδιού δεν εξαλείφονται με την ένταξή του στην τάξη του

σχολείου γενικής εκπαίδευσης. Αντίθετα, σε πολλές περιπτώσεις, το πιο πιθανό είναι να διογκωθούν και να ενταθούν. Οι αυξημένες απαιτήσεις του σχολείου, ο ανταγωνισμός, η αλληλεπίδραση και η μη αποδοχή του από το προσωπικό του σχολείου και τους συμμαθητές του, το μη εκπαιδευμένο προσωπικό κ.ά. είναι παράγοντες που επιβαρύνουν την εκπαιδευτική και κοινωνική παρουσία του παιδιού με ΕΕΑ στην κοινή τάξη. Έτσι εξηγούνται οι επιφυλάξεις που διατυπώνονται κατά καιρούς για τα αποτελέσματα της σχολικής ένταξης. Με την ένταξη των παιδιών αυτών στα σχολεία γενικής εκπαίδευσης η δομή της τάξης αλλάζει. Γίνεται **πολυμορφική – πολυδύναμη**.

Η όποια ιδιαίτερη φροντίδα και ειδική βοήθεια χρειάζεται το παιδί πρέπει να δίδεται στα πλαίσια του ενιαίου σχολείου με εξειδικευμένα και εξατομικευμένα προγράμματα. Έτσι, η ειδική αγωγή πρέπει να μετεξελιχθεί και να λειτουργήσει ως ένα σύστημα υποστηρικτικών υπηρεσιών (Χρηστάκης, 2006). Οι εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής, στην πλειονότητά τους, θα εργάζονται στα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης ως **διαμεσολαβητές ή συντονιστές (coordinator)** των υποστηρικτικών υπηρεσιών, προσφέροντας υποστήριξη στους εκπαιδευτικούς και στα παιδιά. Ένα τέτοιο σύστημα δεν εξυπηρετεί μόνο τις ανάγκες των παιδιών με δυσκολίες, αλλά εξασφαλίζει σημαντικά οφέλη και για τα παιδιά της γενικής εκπαίδευσης.

Συμπεράσματα-Προτάσεις

Μετά από όλα αυτά μπορούν να διατυπωθούν τα εξής ως συμπεράσματα και προτάσεις:

1. Η σχολική ένταξη είναι ό,τι πιο σύγχρονο μπορούμε να προτείνουμε σήμερα, αλλά εμπεριέχει κινδύνους στην εφαρμογή της. Πρέπει να γίνεται με προσοχή, σχεδιασμό και πρόγραμμα, ώστε την αισιόδοξη προσδοκία της ένταξης να μην διαδεχθεί η αρνητική εμπειρία της **απόταξης**.

2. Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών. Για να γίνουν όλα αυτά βασική προϋπόθεση είναι να υπάρχει προσωπικό με επαρκή ειδική εκπαίδευση. Η σημερινή κατάσταση δεν μας ικανοποιεί. Η επαναλειτουργία του Μαρασλείου Διδασκαλείου Δ.Ε. είναι ίσως η καλύτερη απάντηση για να λυθεί το πρόβλημα αυτό.

Ως εναλλακτική λύση μπορεί να συζητηθεί η προσθήκη ενός επιπλέον έτους σπουδών στις παραγωγικές σχολές των Πανεπιστημίων, για την ειδίκευση των εκπαιδευτικών που επιθυμούν να ασχοληθούν με την εκπαίδευση των ΑμΕΕΑ. Στο έτος αυτό, το οποίο θα λειτουργεί με προσαρμοσμένα προγράμματα σπουδών και συγκεκριμένες κατευθύνσεις, θα φοιτούν όσοι ενδιαφέρονται να εργαστούν στην ειδική εκπαίδευση.

3. Μέχρι να υπάρχουν αρρωστημένα γονίδια, ασθένειες και ατυχήματα, θα υπάρχουν και άτομα με σοβαρές αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, τα οποία δεν θα μπορούν να ωφεληθούν από την ένταξή τους στα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης. Για τον λόγο αυτό το σχολείο ειδικής αγωγής θα συνεχίσει να υπάρχει ως **σχολείο ανάγκης**. Αλλά αν η σχολική ένταξη προωθηθεί ικανοποιητικά σε εύλογο χρόνο, τότε το σημερινό σχολείο ειδικής αγωγής δεν θα έχει τη σημερινή του μορφή. Θα πρέπει να μετεξελιχθεί σε **Πολυδύναμο Ενιαίο Κέντρο Ειδικής Αγωγής (ΠΕΚΕΑ),**

όπως προβλεπόταν από τον Ν. 2817/2000². Που σημαίνει, ότι η πλειονότητα των παιδιών με ΕΕΑ θα εντάσσεται στα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης, ενώ τα παιδιά με βαριές αναπηρίες και σοβαρές ΕΕΑ θα εντάσσονται στα ΠΕΚΕΑ.

Επίλογος

Ο νέος αιώνας που διανύουμε σηματοδοτεί μια νέα εποχή για την πραγματοποίηση του αιτήματος «**ένα σχολείο για όλα τα παιδιά – inclusive school**». Κοινό χρέος όλων μας είναι να συντονιστούμε και να εργαστούμε, με στόχο την πραγματοποίηση του αιτήματος αυτού.

Ωστόσο, επιβάλλεται η επιδίωξη αυτή να γίνεται με συστηματικό τρόπο, με πρόγραμμα και με βασική αρχή ότι σε κάθε περίπτωση στο κέντρο πρέπει να είναι ο άνθρωπος και οι ανάγκες του.

Ο Αμερικανός συγγραφέας και μελλοντολόγος Nesbit λέει:

Η πιο επαναστατική αλλαγή στον 21^ο αιώνα δεν θα προέλθει από την τεχνολογία, αλλά από μια καινούρια αντίληψη για το τι σημαίνει να είσαι άνθρωπος!!!

Επιλεγμένη βιβλιογραφία

Γαλανάκη, Ε. (2000). Συστημική προσέγγιση του σχολείου. Στο: Καλαντζή-Azizi, Α. & Μεζεβάγκης, Η. (επιμ.). *Θέματα επιμόρφωσης – ευαισθητοποίησης στελεχών υγείας παιδιών και εφήβων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Γεωργίου, Στ. (2005). *Ψυχολογία των οικογενειακών συστημάτων*. Αθήνα: Ατραπός.

Dens, Aug. (1996). Η εμπειρία του Βελγίου στη Φλαμανδική Κοινότητα. Στο: Υπουργείο Παιδείας. *Η νομοθεσία της σχολικής ενσωμάτωσης στην Ευρώπη: Τάσεις και προοπτική*. Πρακτικά Ευρωπαϊκού Συνεδρίου (επιμ. Χρηστάκης, Κ.).

DES (1978,1982b). *Special Education Needs* (Warnock Report). UK.

Fish, J. (1988). *What is special education?* UK: Oren University.

Kirk, S. Gallagher, J. Anastasiow (2003). *Educating Exceptional Children*. Boston. HMC.

Κυπριωτάκης, Α. (2001). *Μια παιδαγωγική ένα σχολείο για όλα τα παιδιά*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

² Ο Ν. 2817/2000 προέβλεπε τη λειτουργία Πολυδύναμων Κέντρων Ειδικής Αγωγής (ΠΕΚΕΑ) για άτομα με σοβαρές αναπηρίες, ηλικίας 2 – 22/23 ετών, τα οποία δεν μπορούν να ωφεληθούν από την ένταξή τους στα σχολεία της γενικής εκπαίδευσης. Τα Κέντρα αυτά οργανώνονται εσωτερικά σε τμήματα με κριτήρια την ηλικία, τις δυνατότητες, τις δυσκολίες και τις ανάγκες των παιδιών και λειτουργούν με ειδικά προσαρμοσμένα προγράμματα και ειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό. Όπως είναι φανερό, είναι συμβατά με τη δημοκρατική εκπαίδευση και τη συνταγματική επιταγή για ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση όλων των παιδιών. Δυστυχώς, με τον Ν. 3699/2008 καταργήθηκε το σχετικό άρθρο του Ν. 2817.

Manset, G. & Semmel, M. (2003). Are inclusive programmers for students with disabilities effective? Comparative review model programmers. *Journal of special education*, 31 (2), 155 – 180.

Παρασκευόπουλος, Ι. (2008). Τι είναι το “ειδικό” στην ειδική αγωγή. Κεντρική ομιλία στο 1^ο Συνέδριο ειδικής αγωγής της Εταιρείας Ειδικής Παιδαγωγικής Ελλάδας.

Χρηστάκης, Κ. (2000). *Ιδιαίτερες δυσκολίες και ανάγκες στο δημοτικό σχολείο*. Αθήνα: Ατραπός (και Χρηστάκης, Κ. (2011). *Ιδιαίτερες δυσκολίες και ανάγκες στο δημοτικό σχολείο*. Αθήνα: Διάδραση).

Χρηστάκης, Κ. (2006). *Η εκπαίδευση των παιδιών με δυσκολίες. Εισαγωγή στην ειδική αγωγή*, τόμος Α΄. Αθήνα: Ατραπός (και Χρηστάκης, Κ. (2011). *Η εκπαίδευση των παιδιών με δυσκολίες. Εισαγωγή στην ειδική αγωγή*, τόμος Α΄. Αθήνα: Διάδραση).

Χρηστάκης, Κ. (1978). Η ένταξη των μειονεκτικών παιδιών στα κανονικά σχολεία. Περ. *ΣΧΟΛΕΙΟ ΚΑΙ ΖΩΗ*. Έτος 1978, τ. 2, σελ. 75 κ.ε. (Ανάτυπο. Αθήνα 1978).

Χρηστάκης, Κ. (1985). Ενσωμάτωση – η νέα τάση στην ειδική αγωγή. Περ. *Ανοιχτό Σχολείο*, τ. 3, 19 – 22.

Χρηστάκης, Κ. (2012). *Το παιδί και ο έφηβος στην οικογένεια και στο σχολείο*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Χρηστάκης, Κ. (2013). *Προγράμματα και Στρατηγικές Διδασκαλίας για Άτομα με ΕΕΑ και Σοβαρές Δυσκολίες Μάθησης*. Αθήνα: Διάδραση.

UNESCO (1994). *The Statement and Framework for action on Special Needs Education*. Paris: UNESCO.

«Παιδαγωγικά ζητήματα στα Νηπιαγωγεία»

Στυλιανή Σαραντοπούλου
Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Προσχολικής Εκπαίδευσης,
ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου

Αρχικά θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στην κυρία Μαρία Δροσινού – Κορέα, Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια στο γνωστικό αντικείμενο «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση» για την ιδέα υλοποίησης της δράσης: "Καλές Πρακτικές Διδακτικών Παρεμβάσεων σε μαθητές με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες" και για την υποστήριξή της με την εμπειρία της και με πάρα πολύ προσωπικό χρόνο. Η παιδεία, η εκπαίδευση και η παρέμβαση που ανταποκρίνεται στις ανάγκες κάθε μαθητή, ιδιαίτερα στα πρώτα κρίσιμα χρόνια ενός παιδιού με την είσοδό του στην Προσχολική Εκπαίδευση, έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα για την εξέλιξη των μαθητών/τριών, αλλά και για τη θεμελίωση ενός ελπιδοφόρου μέλλοντος στην κοινωνία μας. Προς αυτή την κατεύθυνση η κα Μαρία Δροσινού – Κορέα δεν υπολόγισε ούτε χρόνο ούτε κόπο κάνοντάς μας κοινωνούς στην άποψη ότι κάθε παιδί είναι μια υπόσχεση και από εμάς εξαρτάται η υλοποίησή της.

Υπηρετώ ως Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου στο ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου από τον Οκτώβριο του 2018 και έχω στην Επιστημονική και Παιδαγωγική μου ευθύνη 113 Νηπιαγωγεία των νομών Μεσσηνίας και Λακωνίας, δηλαδή το σύνολο των σχολικών μονάδων προσχολικής εκπαίδευσης της Μεσσηνίας και ένα μεγάλο μέρος της Λακωνίας. Ο μεγάλος αριθμός ανάθεσης σχολικών μονάδων επιστημονικής και παιδαγωγικής ευθύνης ανά Σ.Ε.Ε. προσχολικής, δημιουργεί δυσκολία συχνής επαφής για τη βέλτιστη ποιότητα του παρεχόμενου επιστημονικού και συμβουλευτικού έργου, η οποία σε περίοδο πανδημίας έγινε ακόμα πιο δύσκολη. Οι τηλεσυναντήσεις δίνουν λύσεις σε σειρά θεμάτων και προβλημάτων, ιδιαίτερα ενημερώσεων και επιμορφώσεων, δεν μπορούν όμως να καλύψουν τη δια ζώσης επικοινωνία με κάθε σχολικό πλαίσιο και τις ιδιαίτερες ανάγκες μαθητών και εκπαιδευτικών.

Στη συνέχεια θα προσπαθήσω να αναφερθώ επιλεκτικά σε διάφορα παιδαγωγικά ζητήματα τα οποία με έχουν προβληματίσει στην εκπαιδευτική μου διαδρομή.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΑΝΑ ΤΜΗΜΑ. ΚΤΗΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Επειδή συζητάμε για ποιοτικό εκπαιδευτικό και παιδαγωγικό έργο δεν θα μπορούσαμε να μην αναφερθούμε στις συνθήκες και στο πλαίσιο που αυτό επιτελείται, που μπορεί να είναι υποστηρικτικό ή να δημιουργεί επιπλέον δυσκολίες.

- Ο αριθμός 25 μαθητών/τριών ανά τάξη
- Η δυνατότητα φοίτησης βάσει του Ν.3699 Άρ.6§γ (12) μαθητών ανά ΤΕ
- Η αναστολή λειτουργίας Τ.Ε. με 2 μαθητές (περιφερειακά Νηπιαγωγεία)
- Μικρές τάξεις χωρίς βοηθητικούς χώρους
- Ο εξοπλισμός των Νηπιαγωγείων σε παιδαγωγικό υλικό και εκπαιδευτικό υλικό.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΔΙΕΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

Είναι πολύ θετικό βήμα στον χώρο του Νηπιαγωγείου η γενίκευση της υποχρεωτικής δίχρονης προσχολικής εκπαίδευσης. Δίνεται περισσότερος χρόνος για εφαρμογή προγραμμάτων αντισταθμιστικού, υποστηρικτικού χαρακτήρα και πρώιμης παρέμβασης σε μια κρίσιμη περίοδο ανάπτυξης.

Με το Π.Δ.200/98, (δεν είναι πλέον σε ισχύ), δινόταν η δυνατότητα υποστήριξης ακόμα και μέσα στην τάξη, αν κρινόταν απαραίτητο από τον εκπαιδευτικό και τον/τη Σύμβουλο Προσχολικής Αγωγής. Στο παρελθόν, η αξιολόγηση για χορήγηση υποστηρικτικού πλαισίου σε προνήπια δεν ήταν κάτι σύνηθες, επειδή η νομοθεσία δεν προέβλεπε την υποχρεωτικότητα της φοίτησης των προνηπίων.

Με το ισχύον νέο Π.Δ.79/2017, καθώς και με το ν.4547/2018 έχουν γίνει αλλαγές και τα προνήπια έχουν υποστηρικτικό πλαίσιο, όταν το έχουν ανάγκη. Ωστόσο προκύπτουν ζητήματα, όπως αυτό της στελέχωσης των δομών, η συγκρότηση των διεπιστημονικών ομάδων, η μετακίνηση, ο αριθμός σχολικών μονάδων και μαθητών αρμοδιότητάς τους.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΤΩΝ

Στον τόπο μας το ερώτημα που τίθεται είναι όχι μόνο αν τα παιδιά διαθέτουν ή όχι την ετοιμότητα που απαιτείται για την παραπέρα σχολική τους πορεία και ανάπτυξη, αλλά κυρίως αν το σχολείο και ειδικότερα τα προγράμματα ένταξης που παρέχονται στα συμβατικά σχολεία ή τις Αυτοτελείς Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης κατανοούν την ετοιμότητα και τη σημασία της για τα παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αναπηρίες. Με την έννοια Σχολική Ετοιμότητα νοείται η συστηματική και οργανωμένη παρέμβαση, η οποία έχει στόχο να κινητοποιήσει τα παιδιά με ΕΕΑ και αναπηρίες, να τα προετοιμάσει και να τα υποστηρίξει διδακτικά, ώστε να μπορούν να παρακολουθήσουν με διαφοροποιήσεις το σχολικό πρόγραμμα. Η σχολική ετοιμότητα επηρεάζει τη μαθησιακή διαδικασία και απαιτείται να υποστηριχτεί με κατάλληλα δομημένα διδακτικά προγράμματα.

Αυτό εναρμονίζεται και με τα προγράμματα προσχολικής αγωγής τα οποία θα πρέπει να οργανώνονται έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στην πολυμορφία ικανοτήτων, αναγκών, συμπεριφορών και μαθησιακών στυλ των παιδιών. Με τον τρόπο αυτό προωθείται η μάθηση και η ανάπτυξη όλων των παιδιών, όπως παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και παιδιά από διαφορετικά πολιτισμικά και γλωσσικά περιβάλλοντα. Οι περισσότεροι μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης φοιτούν σε τάξεις γενικών σχολείων.

Ένα σημαντικό ποσοστό του μαθητικού πληθυσμού, το οποίο κυμαίνεται από 10 έως 20%, δυσκολεύεται ή αδυνατεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του σχολείου. Με τη δράση αυτή και με την άοκνη υποστήριξη της κας Μαρία Δροσινού Κορέα έγινε προσπάθεια σχεδιασμού και υλοποίησης καλών πρακτικών που υποστηρίζουν τους μαθητές και παρουσιάζουμε τα αποτελέσματά της.

Αξιολογικές εκθέσεις και σχεδιασμός δομημένου διδακτικού προγράμματος

Η αξιολόγηση, για να διαπιστωθούν οι εκπαιδευτικές ή άλλες δυσκολίες και ανάγκες των μαθητών από τις αρμόδιες υπηρεσίες, μας δίνει τη βάση σχεδιασμού μαζί με τα στοιχεία αυτοπαρατήρησης, ετεροπαρατήρησης και διδακτικών αλληλεπιδράσεων.

Η παρουσία και ο ρόλος των Κ.Ε.Σ.Υ. είναι πολύ σημαντικός για την αξιολόγηση των δυσκολιών. Αν όμως απαιτείται αναπτυξιακός έλεγχος από παιδοψυχίατρο, από δημόσιο φορέα θα πρέπει οι γονείς να μεταφερθούν στην Τρίπολη ή διαφορετικά στην Αθήνα ή στην Πάτρα, όπου υπάρχει μεγάλος χρόνος αναμονής.

Πολλή μεγάλη σημασία θα πρέπει να δοθεί στην αξιοποίηση της αξιολόγησης, διότι αν αντιμετωπιστεί στη λογική «έ τι να κάνουμε, αφού έχει» ή λόγω του φόβου «να στιγματιστούν» δεν γίνεται αποδοχή των δυσκολιών, τότε δεν βοηθάμε ουσιαστικά. Η αξιολόγηση θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί σαν πυξίδα για τον σχεδιασμό και υλοποίηση προγράμματος, βάσει των αναγκών και δυνατοτήτων του μαθητή, για να πετύχουμε τους στόχους μας.

Από την πλευρά των εκπαιδευτικών Προσχολικής στα γενικά σχολεία, υπάρχει ανάγκη επιμόρφωσης ως προς τον σχεδιασμό προγραμμάτων σχολικής ετοιμότητας και η συνέχιση αυτής της πρωτοβουλίας θα είναι υποστηρικτική και ιδιαίτερα χρήσιμη. Τα προνήπια συνήθως εγγράφονται χωρίς να ενημερώνονται οι εκπαιδευτικοί για τις δυσκολίες τους, είτε διότι οι γονείς δεν μπορούν να τις αναγνωρίσουν καθώς δεν γνωρίζουν τα αναπτυξιακά ορόσημα και θεωρούν φυσιολογικό τον ρυθμό ανάπτυξης του παιδιού τους, είτε διότι το αποκρύπτουν θεωρώντας ότι προστατεύουν το παιδί τους από κοινωνικό στιγματισμό, αντίληψη που είναι ιδιαίτερα έντονη στις μικρές κοινωνίες, ή διότι τα κριτήριά τους είναι σύμφωνα με τα δικά τους βιώματα. Η ανίχνευση δυνατοτήτων και δυσκολιών είναι πολύ σημαντική, προς αποφυγή εσφαλμένων συμπερασμάτων, ιδιαίτερα για τους/τις μαθητές/τριες που προέρχονται από περιβάλλοντα, τα οποία δεν τους δίνουν πολλές ευκαιρίες ερεθισμάτων.

Στη συνέχεια θα γίνει μια ιδιαίτερη αναφορά στα προγράμματα αναγνωστικής ετοιμότητας, διότι απασχολεί τους γονείς, και πολλές φορές δημιουργούνται αντιπαραθέσεις με τους εκπαιδευτικούς, διότι οι απαιτήσεις τους και η κριτική τους στηρίζεται μόνο στη γραφή και ανάγνωση, με κριτήριο συχνά στο αν θα δοθούν φωτοτυπίες για να γράφουν «γράμματα». Θα πρέπει να προσανατολιστούν οι γονείς στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου, στη συναισθηματική οργάνωση, την ψυχοκινητικότητα, την ψυχική υγεία, τις νοητικές ικανότητες, δηλαδή εκείνες τις δεξιότητες που μπορεί να αποκτήσει το παιδί τους για το ταξίδι της ζωής. Τα δομημένα διδακτικά προγράμματα αναγνωστικής ετοιμότητας, σύμφωνα με τις απόψεις που επικρατούν, περιλαμβάνουν δραστηριότητες οι οποίες αποβλέπουν στην ανάπτυξη της λογικής σκέψης, τον εμπλουτισμό των εμπειριών του παιδιού, την ανάπτυξη ενδιαφέροντος για τα βιβλία, την εξέλιξη της γενικής και λεπτής κινητικότητας, την προαγωγή της οπτικής και της ακουστικής διάκρισης, την ανάπτυξη του οπτικοκινητικού συντονισμού, την προαγωγή του προφορικού λόγου και τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου. Σε κάθε πρόγραμμα αναγνωστικής ετοιμότητας,

αναπτύσσονται στρατηγικές που εξυπηρετούν τους σκοπούς μας. Λόγω όλων των παραμέτρων της σχολικής ετοιμότητας η εκτίμηση από διεπιστημονική ομάδα θα δώσει την καλύτερη προσέγγιση. Ωστόσο η συστηματική παρατήρηση κι η εμπειρική άτυπη παιδαγωγική εκτίμηση, παρόλο που δεν χαρακτηρίζεται από επιστημονική εγκυρότητα, μας διευκολύνει να κατανοήσουμε τις ικανοτήτων των μαθητών και τις ανάγκες τους.

ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΝΤΑΞΗΣ - ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Στην περιφέρεια αρμοδιότητάς μου λειτουργούν Τμήματα Ένταξης στα πιο κάτω Νηπιαγωγεία: 26^ο, 24^ο και 2^ο Γαργαλιάνων που είχαν ιδρυθεί από παλιά και στο 9^ο Καλαμάτας, 1^ο Μεσσήνης, 1^ο Πύλου, 2^ο Φιλιατρών, 1^ο Κυπαρισσίας και 12^ο Σπάρτης που ιδρύθηκαν πρόσφατα. (Το 2^ο Γαργαλιάνων και το 2^ο Φιλιατρών είναι σε αναστολή).

Ο αριθμός των Τ.Ε. αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια, μετά το περιθώριο ίδρυσής τους με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων. Παρατηρήθηκε πολύ μεγάλο ενδιαφέρον από τα περιφερειακά Νηπιαγωγεία, αλλά υπήρξαν προβληματισμοί – αντιστάσεις των αστικών κέντρων Καλαμάτας και Μεσσήνης. Οι λόγοι που προέβαλλαν ήταν η έλλειψη χώρου, ότι δεν υπήρχε ο ελάχιστος αριθμός διαγνώσεων, αλλά και η ασάφεια ενός πλαισίου νόμου για τις προϋποθέσεις και το μέγιστο αριθμό παιδιών φοίτησης στο τμήμα ένταξης.

Αυτό δημιούργησε προβληματισμό, σε κάποιες περιπτώσεις, ότι θα φοιτήσει μεγάλος αριθμός μαθητών από όμορα Νηπιαγωγεία προκειμένου να εξυπηρετηθούν διοικητικά όλα τα αιτήματα. Από το 1^ο Μεσσήνης υποβλήθηκε αίτηση δημιουργίας Τμήματος Ένταξης ύστερα και από πρόταση και της υπηρεσίας και στο 9^ο Καλαμάτας υποβλήθηκε αίτηση με απόφαση του συλλόγου διδασκόντων κατά πλειοψηφία και άρνηση του συστεγαζόμενου 21^{ου} Νηπιαγωγείου, παρόλο που και στις δύο σχολικές μονάδες φοιτά συνολικά ένας μεγάλος αριθμός μαθητών. Στην Καλαμάτα γενικότερα υπάρχουν τα περισσότερα αιτήματα φοίτησης σε τμήμα ένταξης και υπάρχει ανάγκη ίδρυσης και άλλων τμημάτων.

Λειτουργία τμημάτων ένταξης

Με την ενταξιακή εκπαίδευση στοχεύουμε στην ευημερία όλων των μαθητών και δεν εστιάζεται μόνο στα εμπόδια που αντιμετωπίζουν οι μαθητές, αλλά και στην ανάπτυξη ενταξιακής κουλτούρας, ενταξιακής πολιτικής, ενταξιακών πρακτικών.

Ο όρος «ένταξη» δεν αναφέρεται στη φυσική παρουσία «διαφορετικών» παιδιών στην τάξη, αλλά στην παροχή προγραμμάτων σπουδών υψηλού επιπέδου που βασίζονται στις παρακάτω αρχές: σεβασμός και αναγνώριση της διαφορετικότητας, προώθηση της ισότητας, κοινωνικής δικαιοσύνης και ενεργής συμμετοχής όλων των παιδιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, δημιουργία ενός ασφαλούς σχολικού περιβάλλοντος χωρίς διακρίσεις και προκαταλήψεις και ενδυνάμωση της οικογένειας.

Τα τμήματα ένταξης είναι μια υποστηρικτική δομή για τους/τις μαθητές/τριες με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και αναπηρίες. Η ΕΑΕ, όπως και η γενική εκπαίδευση,

είναι υποχρεωτική και λειτουργεί ως αναπόσπαστο τμήμα της ενιαίας δημόσιας και δωρεάν εκπαίδευσης. Θα πρέπει τα Τ.Ε. να έχουν την ανάλογη προσοχή σε κτηριακές, υλικοτεχνικές δομές, σε υποστήριξη από δομές εκπαίδευσης και κυρίως σε στελέχωση από κατάλληλο εκπαιδευτικό προσωπικό. Στην προσχολική εκπαίδευση, ιδιαίτερα στην περιφέρεια λόγω ιδιαιτεροτήτων, (πολλές μικρές σχολικές μονάδες με μεγάλες αποστάσεις μεταξύ τους), η δυνατότητα πιο ευέλικτης λειτουργίας Τ.Ε. θα έδινε λύση σε αρκετά θέματα. Η πρόταση αυτή στηρίζεται στο ότι υπάρχουν πολλές εξακτινωμένες σχολικές μονάδες με προβλήματα μεταφοράς μαθητών μικρής ηλικίας (4 - 6 ετών) και με δεδομένο ότι κάποιες χρονιές αναστέλλεται η λειτουργία του τμήματος σε μια περιοχή, αλλά υπάρχουν ανάγκες σε μια άλλη.

Παράλληλη στήριξη

Ένας μαθητής μπορεί να υποστηριχθεί με παράλληλη στήριξη - συνεκπαίδευση από εκπαιδευτικούς ΕΑΕ, όταν αυτό επιβάλλεται από το είδος και τον βαθμό των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών και απαιτείται γνωμάτευση του οικείου ΚΕ.Σ.Υ. Στην αντίληψη των γονέων η παράλληλη στήριξη είναι αποδεκτή και ίσως βασικό αίτημα. Ελάχιστες περιπτώσεις γονέων δεν δέχονται την παράλληλη στήριξη, ενώ είναι πιο σύνηθες να αρνούνται τη φοίτηση στο Τ.Ε. ή Σ.Μ.Ε.Α.Ε.

Υπάρχουν περιπτώσεις που, αν και υπάρχουν αιτήματα παράλληλων στηρίξεων, δεν τοποθετούνται Εκπαιδευτικοί Ε.Α.Ε. από την αρχή της χρονιάς ή μοιράζεται η παράλληλη στήριξη σε μαθητές διαφορετικών σχολικών μονάδων. Ειδικό Νηπιαγωγείο λειτουργεί μόνο στην Καλαμάτα για όλο τον νομό Μεσσηνίας, (το Ειδικό Νηπιαγωγείο Φιλιατρών είναι σε αναστολή). Οι μαθητές με σοβαρότερες εκπαιδευτικές ανάγκες όταν στην περιοχή τους δεν υπάρχει άλλο πλαίσιο ΕΑΕ (ειδικό σχολείο, τμήμα ένταξης) υποστηρίζονται από εκπαιδευτικούς ΕΑΕ. Στον Ν. Μεσσηνίας το Σχ. Έτος 2020-21 χορηγήθηκαν 15 παράλληλες στηρίξεις και οι 4 μοιράζονται σε 2 σχολικές μονάδες, με κάποιους εκπαιδευτικούς να είναι σε άδεια ειδικού σκοπού ή άδεια κήσης.

Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ

Η συνεργασία των εκπαιδευτικών είναι βασικό συστατικό για την επιτυχία των προγραμμάτων συνεκπαίδευσης και πρέπει να εστιάζεται στις ανάγκες κάθε παιδιού μέσα σε άριστο σχολικό κλίμα. Όμως αν βασίζεται σε μια υπηρεσιακή διεκπεραιωτική βάση που οριοθετείται από το καθηκοντολόγιο και τις αρμοδιότητες, επειδή σε κάποια σημεία δεν υπάρχει σαφήνεια στον ρόλο κάθε εκπαιδευτικού στην τάξη, έχει δημιουργήσει -σε κάποιες περιπτώσεις- διαφωνίες και αντιπαραθέσεις. Με αφορμή περίπτωση τραυματισμού μαθητή του Τ.Ε. ή μαθητή που δεν φοιτά στο Τ.Ε. με την παρουσία και των δυο εκπαιδευτικών, είχαν τεθεί προβληματισμοί ευθύνης και συνευθύνης τους. Οι άδειες απουσίας Εκπαιδευτικών γενικής ή ειδικής ανέδειξαν κενά και προβληματισμούς σχετικά με τη φοίτηση των μαθητών/τριών του τμήματος του γενικού σχολείου, του Τ.Ε. ή της παράλληλης στήριξης καθώς και οι εφημερίες.

Οι κοινές επιμορφώσεις για παιδαγωγικά και εκπαιδευτικά θέματα είναι μια διαπιστωμένη και εκφρασμένη ανάγκη. Στο παρελθόν είχαν τεθεί ζητήματα

επαγγελματικών δικαιωμάτων και απειλής τους, όμως στόχος δεν είναι η αμφισβήτησή τους, αλλά τα καλύτερα αποτελέσματα προς όφελος των μαθητών/τριών, μέσα από συνεργασίες. Η ανάγκη επιμόρφωσης ενισχύεται διότι υπάρχουν αρκετές περιπτώσεις όπου, ενώ το ΚΕ.Σ.Υ προτείνει φοίτηση σε Τμήμα Ένταξης ή Σ.Μ.Ε.Α., οι γονείς δεν αποδέχονται την εγγραφή ή τη μετακίνηση του παιδιού τους ή καθυστερεί η στελέχωση του Τμήματος Ένταξης ή η τοποθέτηση παράλληλης στήριξης. Το σχολείο γενικής εκπαίδευσης θα πρέπει να ανταποκριθεί στις ανάγκες κάθε παιδιού μέσα από τη διαφοροποιημένη παιδαγωγική προσέγγιση και διαφοροποιημένη διδασκαλία.

ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥΣ

Η καλή συνεργασία σχολείου και οικογένειας είναι αυτή που θα φέρει τα καλύτερα αποτελέσματα. Για τη συνεργασία αυτή έχουν αναφερθεί διάφορα θεωρητικά μοντέλα που την περιγράφουν και παρουσιάζουν τους παράγοντες που την επηρεάζουν. Η καλή συνεργασία με τους γονείς βοηθάει να ξεπερνιούνται δυσκολίες, ενώ αν η σχέση γονέων

– εκπαιδευτικών είναι συγκρουσιακή, όπου συγκρούεται ή τίθεται σε αμφισβήτηση ο γονεϊκός ρόλος με τον επαγγελματικό - εκπαιδευτικό ρόλο, σε μια προσπάθεια αποποίησης ή μετάθεσης ευθυνών, δεν διαμορφώνεται το καλύτερο κλίμα εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Τα στερεότυπα και τα προσωπικά βιώματα των γονέων εμποδίζουν να δουν αντικειμενικά κάποιες καταστάσεις και να πάρουν τις σωστές αποφάσεις. Για την επανάληψη φοίτησης υπάρχουν περιπτώσεις που δεν έδωσαν τη συγκατάθεσή τους, επειδή φοβούνται τι θα πει η κοινωνία που το παιδί τους «έμεινε» στην ίδια τάξη στο Νηπιαγωγείο. Χαρακτηριστικά αναφέρω το επιχείρημα γονέα που άλλαξε τη συγκατάθεσή του -προϋπόθεση επαναφοίτησης- ύστερα από παρέμβαση του παππού, διότι τι θα έλεγε στο καφενείο: «αν έμεινε στην ίδια τάξη στο δημοτικό, θα έλεγα ότι δεν ξέρει να διαβάσει, ενώ αν μείνει στην ίδια τάξη στο Νηπιαγωγείο, τι θα πω; ότι δεν ήξερε να παίζει;». Σε μια χώρα όπου οι οπτικές της διδακτικής από αρχαιοτάτων χρόνων ήταν: «παίζων τους παιδιάς παίδευε» και έχει τόσο επισημανθεί ο ρόλος του παιχνιδιού στα παιδιά μικρής ηλικίας, υπάρχουν γονείς που θεωρούν χάσιμο χρόνο να παίζει το παιδί τους και κατακρίνουν το έργο του Νηπιαγωγείου, επειδή τα παιδιά παίζουν και δεν κάνουν ασκήσεις-φωτοτυπίας γράφοντας γράμματα. Η προσέγγιση: «μάθημα κάνουν, αλλά ευχάριστο μάθημα, σαν παιχνίδι, μέσα από κατάλληλες εμπειρίες παιχνιδιού» συχνά διαλύει τις αμφισβητήσεις. (Και τώρα ας σοβαρευτούμε και ας παίξουμε λοιπόν). Σε αυτήν την πιλοτική εφαρμογή αναδείχθηκαν αντιλήψεις γονέων όπου τη γνωστική μηχανή του «παπουτσόκουτου» την αντιμετώπισαν σαν παιχνίδι, ενώ αυτοί είχαν στο μυαλό τους να γίνεται μάθημα και έτσι επέλεξαν μόνο το ντοσιέ με τις ασκήσεις.

Για τους γονείς που δεν αποδέχονται τις δυσκολίες του παιδιού τους, θα πρέπει να κατανοήσουμε τους λόγους αυτής της στάσης για να μπορέσουμε να τους προσεγγίσουμε χτίζοντας γέφυρες επικοινωνίας. Θεωρούν, συχνά, ότι αν θα βάλουν δασκάλα στο παιδί τους, θα συμπληρώσει τα κενά και θα ξεπεραστούν οι δυσκολίες.

Αναδεικνύεται η ανάγκη επιμόρφωσης – ενημέρωσης των γονέων για να στηριχθεί καλύτερα ο γονεϊκός τους ρόλος. Επειδή μεγάλος αριθμός γονέων είναι απόντες από τέτοιες δράσεις θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν πολλοί τρόποι και μέσα ευαισθητοποίησης και συμβουλευτικής υποστήριξη γονέων και οικογενειών. Το ερώτημα που τίθεται είναι: Ποιος όμως «εκπαιδεύει» τους γονείς;

ΔΙΑΦΟΡΑ ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ- Γλωσσική ανάπτυξη μαθητών προσχολικής εκπαίδευσης

Τα τελευταία χρόνια αναφέρονται συχνότερα περιπτώσεις μαθητών/τριών με προβλήματα στη γλωσσική ανάπτυξη και στον χειρισμό της μητρικής τους γλώσσας. Τα δύο χρόνια φοίτησης μας δίνουν μεγαλύτερη ευχέρεια γλωσσικής ανάπτυξης. Ωστόσο υπάρχει ο προβληματισμός γιατί αυξάνεται ο αριθμός μαθητών/τριών με δυσκολίες στην κατάκτηση του λόγου και με λιγότερες δεξιότητες γενικότερα;

Μαθητές προσχολικής εκπαίδευσης και τεχνολογία.

Τα περισσότερα παιδιά είναι εξοικειωμένα με την τεχνολογία από πολύ νωρίς. Θα πρέπει να εξετάζουμε με τι ακριβώς ασχολούνται και ποιες οι συνέπειες των προγραμμάτων ενασχόλησής τους. Ένα «ήσυχο» παιδί που δεν ενοχλεί κανέναν και το μόνο που ακούει για πολλές ώρες κάθε μέρα είναι το «κλικ» ενός όπλου του παιχνιδιού του, θα πρέπει να μας ανησυχεί για το μέλλον του αλλά και για το μέλλον της κοινωνίας.

Σαν εκπαιδευτική κοινότητα αναζητούμε μέσα από τη φιλοσοφία των παιδαγωγών και το όραμά τους την εφαρμογή στην πράξη. Η συνεργασία αυτή, με την εποπτεία της κας Μαρία Δροσινού Κορέα, ανέδειξε την εφαρμοσμένη υλοποίηση των θεωριών και τα αποτελέσματα αυτής της υλοποίησης. Ανέδειξε την εκπαιδευτική διεργασία, διερχομένης από τα επιστημονικά δεδομένα της ψυχολογίας και των νευροεπιστημών. Ιδιαίτερα στην Προσχολική είναι πολλαπλά τα οφέλη, διότι δίνεται η δυνατότητα παρέμβασης σε πρώιμα στάδια δυσκολιών. Στο Νηπιαγωγείο το «τι» πρέπει να κάνω και «πώς» μπορώ να το κάνω είναι πολύ υποστηρικτικό για το εκπαιδευτικό έργο. Οι προτάσεις από το βιβλίο «Δραστηριότητες Μαθησιακής Ετοιμότητας», με μια οπτική προσέγγισης αρκετά ευαισθητοποιημένη και εξειδικευμένη, με έναν πλούτο δραστηριοτήτων, υποστηρίζουν τον/την εκπαιδευτικό στον σχεδιασμό ενός δομημένου διδακτικού προγράμματος, που αφορά τον προφορικό λόγο, την ψυχοκινητικότητα, τις νοητικές ικανότητες και τη συναισθηματική οργάνωση.

«Το στοχευμένο ατομικό δομημένο ενταξιακό διδακτικό πρόγραμμα ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης» (Σ.Α.Δ.Ε.Π.Ε.Α.Ε.) αποτελεί εκπαιδευτικό εργαλείο το οποίο δημιουργήθηκε για να υποστηρίξει διδακτικά τα βιώματα των παιδιών και νέων με ιδιαιτερότητες που δυσκολεύονται να μάθουν. Η ειδική παιδαγωγική αναδεικνύεται μέσα στην κοινότητα, προσδίδοντας ανθρωποκεντρικό νόημα στην πρόσβαση του ατόμου στη μάθηση και τη ζωή»

Άλλωστε...«η καλύτερη επένδυση μιας κοινωνίας είναι στις εγκύους και στα πέντε πρώτα χρόνια του παιδιού» (Γ. Χρούσος) και «Όσα πραγματικά πρέπει να ξέρω για το πώς να ζω, τι να κάνω και πώς να είμαι, τα έμαθα στο νηπιαγωγείο. Η σοφία δε

βρισκόταν στην κορυφή του σχολικού βουνού, αλλά εκεί, στα βουναλάκια από άμμο, στο νηπιαγωγείο». (FULGHUM ROBERT)

Αναφορές

United Nations (1989). Convention on the Rights of the Child. Available at: http://portal.unesco.org/en/ev.phpURL_ID=12949&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

United Nations (1994). The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education. Available at: http://www.unesco.org/education/pdf/SALAMA_E.PDF

United Nations (2006). Convention on the Rights of Persons with Disabilities. Available at: <http://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf>

Warnock, M. (2005). *Special Educational Needs: a new look*. London: Philosophy of Education Society of Great Britain.

Δροσινού, Κορέα Μ. (2017). *Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση . Η “δια” της ειδικής αγωγής πρόταση εκπαίδευσης των παιδιών και νέων με ιδιαιτερότητες*. Πάτρα: OPPORtUNA.

Δροσινού, Κορέα Μ. (2020). *Εγχειρίδιο Ειδικής Αγωγής και αφηγήματα Εκπαίδευσης*. Πάτρα: OPPORtUNA.

Δροσινού, Κορέα Μ. (2021). *Παιδαγωγική της σχολικής ένταξης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες*. Τμήμα Φιλολογίας, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου Καλαμάτα, Ανακτήθηκε την Τρίτη, 18 Μαΐου 2021 από <https://eclass.uop.gr/courses/PHI124/>

Ένταξιακή Εκπαίδευση: Η Μελλοντική Πορεία (2017). Ανακτήθηκε την Τρίτη, 18 Μαΐου 2021 από https://www.easped.eu/sites/default/files/sites/default/files/Projects/IE/inclusive_education_the_way_forward_greek.pdf

Οδηγός Εκπαιδευτικού για το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου, ΕΣΠΑ 2007- 13\Ε.Π. Ε&ΔΒΜ\Α.Π. 1-2-3, «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο Πρόγραμμα Σπουδών», MIS: 295450, Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε. Κ. Τ.), Ανακτήθηκε την Τρίτη, 18 Μαΐου 2021 από http://iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Monades/A_Kyklus/Proshol_Agogi_nea/2019/odigos_ekpaideytikou.pdf

Νόμος 3699, «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες». Υπουργείο Παιδείας, Εθνικό Τυπογραφείο, ΦΕΚ 199/Α'/2.10.2008, Αθήνα, 2008.

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. (2009). *Δραστηριότητες μαθησιακής ετοιμότητας:-προφορικός λόγος(1), ψυχοκινητικότητα (2), νοητικές ικανότητες (3), συναισθηματική οργάνωση (4)* βιβλίο για τον εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Επμλ. Μ. Δροσινού, Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, Ανακτήθηκε την Τρίτη, 18 Μαΐου 2021

από http://www.pi-schools.gr/download/lessons/drast_math_etoimotitas/vivlio_ekp/vivlio.pdf

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. (1996). Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής. Προεδρικό Διάταγμα, 301/1996. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.

Παιδαγωγικές σχολικής ένταξης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Μαρία Χονδρογιάννη
Νηπιαγωγός στο 2^ο Νηπιαγωγείο Φιλιατρών

«Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων στο Νηπιαγωγείο»

Μεθοδολογία παιδαγωγικής παρατήρησης ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών στο Νηπιαγωγείο

Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ: Συστηματική εμπειρική και συμμετοχική παρατήρηση

ΑΤΟΜΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ο Στάθης είναι αγόρι 6 ετών και βρίσκεται στο 4^ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με την αρχική παρατήρηση και τις Λ.Ε.Β.Δ μαθησιακής ετοιμότητας στην **περιοχή της ανάπτυξης του προφορικού λόγου** ως ακροατής, ακούει και αναγνωρίζει ήχους, τους διακρίνει και τους αναγνωρίζει. Προσπαθεί, μετά από αρκετή επανάληψη και παρότρυνση από τη νηπιαγωγό, να επαναλαμβάνει λέξεις και φράσεις με ρυθμό από μικρά απλά τραγουδάκια (για παράδειγμα στο «τραγούδι της καλημέρας», που ανήκει στην πρωινή ρουτίνα της τάξης), αλλά στην πρώτη δυσκολία σταματάει γρήγορα την όποια προσπάθεια. Αποφεύγει να συμμετέχει σε διάλογο και στην «παρεούλα» συμμετέχει μόνο αν ερωτηθεί για κάτι από τη Νηπιαγωγό. Γνωρίζει και λέει τα ονόματα των συμμαθητών του τμήματός του και ονομάζει αρκετά αντικείμενα που χρησιμοποιούνται καθημερινά στο σπίτι ή στο σχολείο. Σε σχέση με την έκφραση, έχει δυσκολίες άρθρωσης, έχει κατακτήσει το βασικό λεξιλόγιο και κάνει απλές προτάσεις με 3-4 λέξεις. Παρατηρείται πως δεν εκφράζει λεκτικά τα συναισθήματά του.

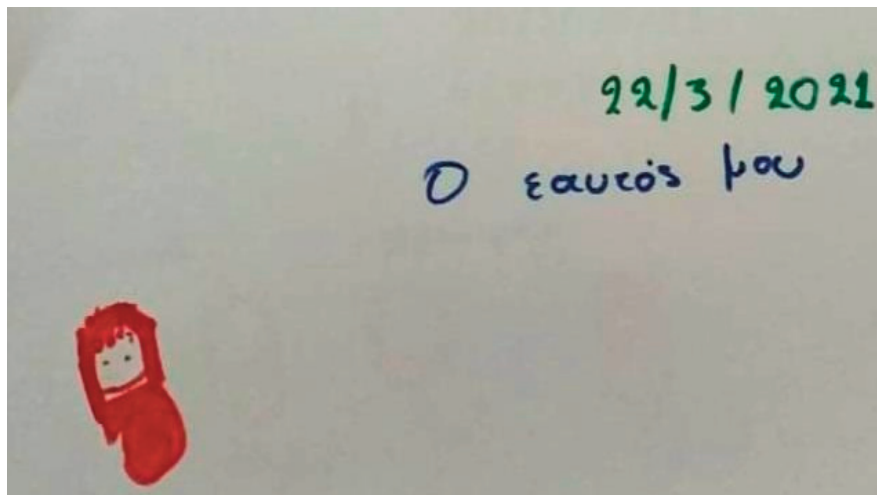
Στην **περιοχή της ψυχοκινητικότητας** εκτελεί κινήσεις γενικής κινητικότητας και αυτοεξυπηρετείται. Έχει αναπτύξει δεξιότητες αδρής κινητικότητας, αλλά πολύ συχνά πέφτει, σκοντάφτει σε έπιπλα κ.λ.π., με αποτέλεσμα κάποιες φορές να προκαλούνται μικροτραυματισμοί στον ίδιο. Σε σχέση με τον προσανατολισμό, καθώς τρέχει, αν συναντήσει κάποιο εμπόδιο μπροστά του, θα κάνει προσπάθεια να το αποφύγει. Επίσης, μπορεί να εκτελέσει απλές διαδρομές με σαφείς οδηγίες με πραγματικές μετακινήσεις (για παράδειγμα «πήγαινε να σταθείς δίπλα στο παράθυρο»). Προσπαθεί να τακτοποιεί τα προσωπικά του αντικείμενα, για παράδειγμα μέσα στο τσαντάκι του φαγητού, αλλά μόνο στα πλαίσια της σχολικής ρουτίνας και με την καθοδήγηση της νηπιαγωγού. Εκτελεί απλές ασκήσεις προσανατολισμού (πάνω, κάτω, μέσα, έξω) με τη βοήθεια διαφοροποιημένου παιδαγωγικού υλικού (για παράδειγμα «βάλε τη γάτα πάνω στη στέγη») σε ατομικό πρόγραμμα (ένας προς έναν). Δεν καταφέρνει να ακολουθήσει οδηγίες προσανατολισμού στα ομαδικά ψυχοκινητικά παιχνίδια και κάποιες φορές, κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού, προσπαθεί να μιμηθεί τις κινήσεις των άλλων παιδιών. Όσον αφορά στις δεξιότητες που αφορούν στον χρόνο, αντιλαμβάνεται τις έννοιες πρωί – βράδυ, έχει μάθει να λέει με τη σειρά τις ημέρες της εβδομάδας, ενώ με βοήθεια, αλλά με τυχαία σειρά, λέει τις εποχές του χρόνου. Αναφορικά με την πλευρίωση, δείχνει και λέει τα μέρη του σώματός του και εκτελεί κυκλικές κινήσεις. Όταν κουράζεται να χρησιμοποιεί το

δεξί του χέρι, κάποιες φορές αλλάζει χέρι και προσπαθεί να χρησιμοποιήσει το αριστερό.

Στις **νοητικές ικανότητες** αναφορικά με την οπτική και ακουστική μνήμη λέει ονόματα προσώπων και αντικειμένων που είδε και επαναλαμβάνει ορισμένες από τις λέξεις, τους αριθμούς και τα χρώματα που ακούει από τη νηπιαγωγό με τυχαία σειρά. Δυσκολεύεται δηλαδή πολύ να θυμηθεί τη σειρά με την οποία είδε ή άκουσε κάτι. Στο πλαίσιο της λειτουργικής μνήμης λέει και αναγνωρίζει το όνομά του, λέει ονόματα προσώπων, αντικειμένων, αρκετών τροφών και αναφέρει κάποιες φορές σκηνές με ζώα που είδε στην τηλεόραση. Επίσης, δυσκολεύεται να διακρίνει ποιο αντικείμενο είναι βαρύτερο ή ελαφρύτερο σε σχέση με κάποιο άλλο. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος δεν καταφέρνει να συγκεντρώσει και να διατηρήσει την προσοχή του σε κάτι που βλέπει ή ακούει, καθώς διασπάται πολύ εύκολα από κάτι που μπορεί να πέσει στο πάτωμα, τη νηπιαγωγό που μπορεί να αλλάξει θέση, έναν θόρυβο που θα ακουστεί από την άλλη τάξη κ.λπ. Όταν περπατάει είναι απρόσεκτος, το ίδιο και όταν παίζει. Είναι παρορμητικός και συχνά καθώς τρέχει, μπορεί να θέσει σε κίνδυνο ατυχήματος τον εαυτό του ή τους άλλους. Διατηρεί την προσοχή του για ορισμένο - πολύ μικρό- χρόνο, όταν η νηπιαγωγός ασχολείται μόνο με τον ίδιο (ένας προς έναν) και τον καθοδηγεί. Σε ό,τι καταφέρνει να εστιάσει την προσοχή του είναι παρατηρητικός και προσπαθεί να ανταποκρίνεται μαθησιακά. Δεν ντύνεται με προσοχή. Σε σχέση με τη λογικομαθηματική σκέψη, ταξινομεί αντικείμενα, παιχνίδια και γεωμετρικά σχήματα, ενώ στο πεδίο του συλλογισμού, καταφέρνει να πει με λογική σειρά κάποιες από τις καθημερινές ρουτίνες του προγράμματος του Νηπιαγωγείου.

Στον **συναισθηματικό τομέα** και στην ανάπτυξη του αυτοσυναισθήματος, εφόσον έχει προηγηθεί στο νηπιαγωγείο ένα κλίμα αποδοχής για όλα τα παιδιά, ο Στάθης προσπαθεί να παρουσιάζει καλή εικόνα του εαυτού του προς τα έξω και καταβάλλει προσπάθειες να αντιμετωπίσει το πρόβλημά του. Η αίσθηση αποδοχής γενικά, αποτέλεσε προϋπόθεση για τη λειτουργία της συνεργασίας του με τη Νηπιαγωγό. Ο ίδιος δυσκολεύεται να αποδεχθεί την αποτυχία του και όταν αυτό συμβαίνει, σκύβει το κεφάλι και δε μιλάει. Σύντομα όμως αλλάζει η διάθεσή του. Χαίρεται πολύ με την επιτυχία του και το δείχνει με τις εκφράσεις του προσώπου του. Δείχνει ενδιαφέρον για τη μάθηση, καθώς του έχουν μεταδοθεί και υψηλές προσδοκίες από το οικογενειακό περιβάλλον και ιδιαίτερα από τη μητέρα του, η οποία τον επιβραβεύει (με βόλτες, φαγητό κ.λ.π.) μετά από κάθε μαθησιακή επιτυχία και πρόοδο («Αν σήμερα τα καταφέρεις στο σχολείο, μετά θα σε πάω βόλτα να κάνεις ποδήλατο»). Επίσης, η μητέρα του, τού δημιουργεί «κίνητρα» για να φοιτήσει του χρόνου στο Δημοτικό, όπως για παράδειγμα «Αν προσπαθήσεις πολύ και είσαι καλός μαθητής, του χρόνου θα πας στο Δημοτικό και θα είσαι μαζί με τον αδερφό σου». Στην ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων και τη συνεργασία με τα πρόσωπα της κοινότητας προσπαθεί και επιθυμεί να συνεργάζεται με τους γονείς του, με πρόσωπα του σχολικού περιβάλλοντος, με πρόσωπα εκτός σχολείου, να αναπτύσσει και να διατηρεί φιλικές σχέσεις και να γνωρίζεται με άλλα παιδιά. Ο Στάθης είναι ένα

συνεργάσιμο και πολύ κοινωνικό παιδί. Οι σχέσεις του με τα άλλα παιδιά ταράσσονται μόνο λόγω του παρορμητισμού του, καθώς προκαλεί άθελά του μικροατυχήματα -κυρίως στο διάλειμμα- ή εξαιτίας του ότι κάποιες φορές, αν θέλει ένα παιχνίδι, θα το αρπάξει από όποιο παιδί το έχει, χωρίς να το ζητήσει. Σύμφωνα με τη μητέρα, η ίδια στο σπίτι δεν του χαλάει «χατίρι» και ο Στάθης έχει πάντα ό,τι θέλει από παιχνίδια, κυρίως σαν αντάλλαγμα για τη μαθησιακή του επίδοση.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ο Στάθης ζει σε μια κωμόπολη λίγα χιλιόμετρα μακριά από την πρωτεύουσα του νομού, μαζί με τους γονείς του και τον μεγαλύτερο αδερφό του, ο οποίος φοιτά στη Δ' τάξη του όμορου Δημοτικού σχολείου. Σύμφωνα με τη μητέρα του, παρόμοιες δυσκολίες με τον Στάθη είχε αντιμετωπίσει στο παρελθόν και ο αδερφός του, όπως επίσης και κάποια κοντινά συγγενικά τους πρόσωπα.

Το μορφωτικό επίπεδο των γονέων είναι μέτριο. Η μητέρα του είναι περίπου 45 ετών και ασχολείται με τα οικιακά και ο πατέρας του περίπου 50 ετών και ασχολείται με αγροτικές εργασίες. Η μητέρα κατά την εγγραφή του Στάθη στο Νηπιαγωγείο, μας ανέφερε πως γνωρίζει τα προβλήματα του γιου της. Λόγω, όμως, του ότι η κοινωνία της επαρχίας είναι «κλειστή», φοβάται ενδεχόμενο στιγματισμό του παιδιού ως παιδί με Ε.Ε.Α. και για αυτό η οικογένεια έχει αποφασίσει να τον υποστηρίξουν μόνο με θεραπείες λόγου και έργου εκτός σχολείου -βάσει των οδηγιών της γνωμάτευσης του παιδοψυχιάτρου- καθώς και με μαθήματα από δασκάλα στο σπίτι. Δεν επιθυμούν οι γονείς, δηλαδή, το παιδί τους να υποστηρίζεται από εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής στο Νηπιαγωγείο. Ο Στάθης μετεγγράφηκε στο Νηπιαγωγείο που φοιτά τώρα ως νήπιο, από ιδιωτικό Νηπιαγωγείο που φοιτούσε πριν, χωρίς υποστήριξη από εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής, επίσης. Πλέον -μετά από όλους αυτούς τους μήνες της συνεργασίας με το σχολείο- η μητέρα φαίνεται να έχει αρχίσει να σκέφτεται θετικά την περίπτωση το παιδί το επόμενο σχολικό έτος να υποστηριχθεί μέσα στην τάξη από εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής, για αυτό και έχει δρομολογηθεί από το Νηπιαγωγείο διαδικασία αξιολόγησης από το Κ.Ε.Σ.Υ. ενώ έχει ενημερωθεί πως κατόπιν της αξιολόγησης, μπορεί αν θέλει να μην κάνει χρήση της γνωμάτευσής του. Επίσης, μέσα στον Απρίλη έχει κλειστεί ραντεβού για νέα αξιολόγηση από παιδοψυχίατρο. Το νηπιαγωγείο

επίσης ενημέρωσε τη μητέρα για τη δυνατότητα επαναφοίτησης του Στάθη στο Νηπιαγωγείο -κατόπιν και της αξιολόγησής του από το Κ.Ε.Σ.Υ.- όμως η μητέρα πιστεύει πως με καλοκαιρινά μαθήματα (στην ανάγνωση και τη γραφή) θα είναι έτοιμος για το Δημοτικό μέχρι τον Σεπτέμβρη.

Η μητέρα εστιάζει στην «επάρκεια» του παιδιού της στην ανάγνωση και τη γραφή, καθώς η ίδια θεωρεί πως το να μάθει ο Στάθης να διαβάζει και να γράφει, είναι προϋπόθεση για να μπορέσει να φοιτήσει στο Δημοτικό. Έτσι ο Στάθης, καθημερινά και για μία ολόκληρη ώρα, κάνει μαθήματα με δασκάλα στο σπίτι, με τον παραπάνω σκοπό. Επισυνάπτεται φωτογραφία, που έστειλε η μητέρα, όπου φαίνεται η στάση που κάθεται ο Στάθης κατά την ώρα των μαθημάτων στο σπίτι (εικόνα 1).

Στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση η μητέρα υποστηρίζει πάρα πολύ το παιδί της. Η τηλεεκπαίδευση στο Νηπιαγωγείο είναι από 14:10-16:20, αλλά ο Στάθης με τη βοήθεια της μητέρας του συμμετέχει μόνο στην πρώτη διδακτική ώρα (14:10-14:40), καθώς γενικά αυτή η ώρα είναι ακατάλληλη για τον ίδιο. Αυτή την ώρα είναι κουρασμένος, ιδιαίτερα ανήσυχος, είναι πολύ δύσκολο να συγκεντρωθεί και διαρκώς θέλει να σηκώνεται. Η μητέρα του προκειμένου να τον πείθει να κάθεται έστω αυτήν τη μία διδακτική ώρα, κάνει «συμφωνίες» μαζί του του τύπου: «Αν μείνεις στο μάθημα, μετά θα πάμε βόλτα ή θα σου αγοράσω χυμό και μπισκότα». Για παράδειγμα, στην εξ αποστάσεως γιορτή του Νηπιαγωγείου για τον εορτασμό της 25ης Μαρτίου στη webex, ο Στάθης σε όλη τη διάρκεια πριν πει το ποίημά του, για περίπου 4 λεπτά, ασχολιόταν με το φέσι της στολής του, χωρίς να παρακολουθεί (εικόνα 2). Η μητέρα του είχε κάνει συμφωνία μαζί του να μείνει στην ηλεκτρονική τάξη και να συμμετέχει στη γιορτή και κατόπιν θα πήγαιναν βόλτα κοντά στη θάλασσα. Όταν είπε το ποίημά του ήταν πολύ χαρούμενος και γενικά του άρεσε η συμμετοχή.

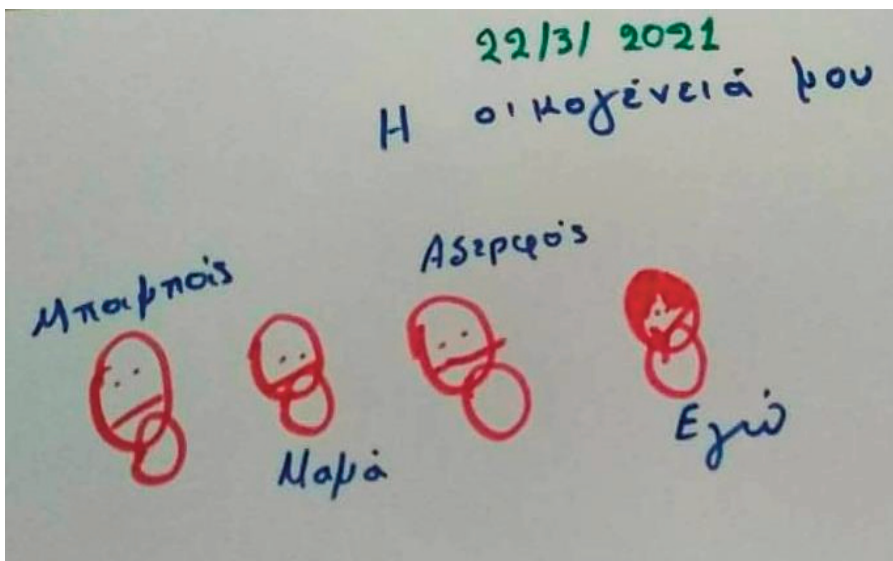
Προκειμένου ο Στάθης να παρακολουθεί με καλύτερη συγκέντρωση εξ αποστάσεως μαθήματα, για τρεις φορές την εβδομάδα (Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή) η νηπιαγωγός συνδεόταν στην ηλεκτρονική τάξη ατομικά, μόνο με τον Στάθη, από τις 10:00 έως τις 10:30 το πρωί. Ένας ακόμη λόγος που αποφασίστηκε να πραγματοποιείται εξ αποστάσεως εκπαίδευση και το πρωί είναι πως ο Στάθης μοιράζεται το ίδιο δωμάτιο με τον αδερφό του και επίσης υπάρχει μόνο ένα laptop στο σπίτι. Έτσι, επειδή την ίδια ώρα με αυτόν το μεσημέρι πρέπει να κάνει εξ αποστάσεως μαθήματα και ο αδερφός του, ο Στάθης αναγκαστικά κάνει τα δικά του μαθήματα στην κουζίνα με ταμπλέτα ή κινητό, προκειμένου ο αδερφός του να χρησιμοποιήσει το κοινό τους δωμάτιο και το laptop. Το συγκεκριμένο γεγονός αναμφίβολα δεν βοηθά καθόλου τη συγκέντρωσή του και με αυτόν τον τρόπο ενισχύεται η απόφαση για πρωινά μαθήματα για τον ίδιο. Στις ημέρες και ώρες που προαναφέρθηκαν, θα πραγματοποιηθεί και η ατομική παρέμβαση (ένας προς έναν) στις νοητικές ικανότητες, σύμφωνα με τον σχεδιασμό.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί, πως κατόπιν εκτενούς συζήτησης/ενημέρωσης που έγινε με τη μητέρα για την παρέμβαση και παρόλο που ο αρχικός σχεδιασμός ήταν η γνωστική μηχανή που θα χρησιμοποιηθεί να είναι το παπουτσόκουτο, αποφασίστηκε

τελικά να χρησιμοποιηθεί ντοσιέ με κρίκους, καθώς η μητέρα, της οποίας η συμβολή και συνεργασία είναι απαραίτητες για την εφαρμογή της παρέμβασης εξ αποστάσεως, δεν συμφωνούσε με τη χρήση του παπουτσόκουτου. Ο λόγος είναι πως σαν γνωστική μηχανή ήθελε κάτι που να θυμίζει περισσότερο βιβλίο και όχι «παιχνίδι», σύμφωνα με την ίδια. Η μητέρα, κατά την πορεία, αφιέρωσε πάρα πολύ χρόνο, ώστε να ενημερωθεί και να λάβει οδηγίες για το διδακτικό μέρος και τον ρόλο της στην υλοποίηση της παρέμβασης. Η νηπιαγωγός, η μητέρα και ο Στάθης, συμφώνησαν, στην ΕΞΑΕ, να κρατάει το παιδί το αγαπημένο του αντικείμενο (το παλιό κινητό της μαμάς του) στο αυτί του και αντίστοιχα η νηπιαγωγός το δικό της κινητό στο δικό της αυτί και να «παίζουν» πως μιλάνε μέσα από αυτά. Έτσι, ενώ στην πραγματικότητα θα επικοινωνούν μέσω του laptop θα αξιοποιείται το αγαπημένο αντικείμενο του Στάθης, με στόχο να δημιουργείται ενδιαφέρον σε αυτόν, το οποίο αποδεδειγμένα, όταν υπάρχει, αποτελεί κίνητρο για συγκέντρωση και ενισχύει την προσοχή του (εικόνα 3).

Τέλος, στο Νηπιαγωγείο ο Στάθης μιλάει συχνά με μεγάλη χαρά για τον πατέρα του και τη δουλειά του. Μαζί πηγαίνουν στα κτήματα και στα θερμοκήπια και αυτό του αρέσει πολύ. Του αρέσουν πολύ και τα ζώα που συναντά εκεί. Ακόμη, συχνά, αν στο νηπιαγωγείο φτιάξουν μια κατασκευή, ζητά να φτιάξει κι άλλη μία για να τη δώσει στον αδερφό του. Και με τη μητέρα του φαίνεται πως έχει μία καλή και πολύ στενή σχέση και δείχνει πολλές φορές με τα λόγια του πως την έχει ανάγκη.

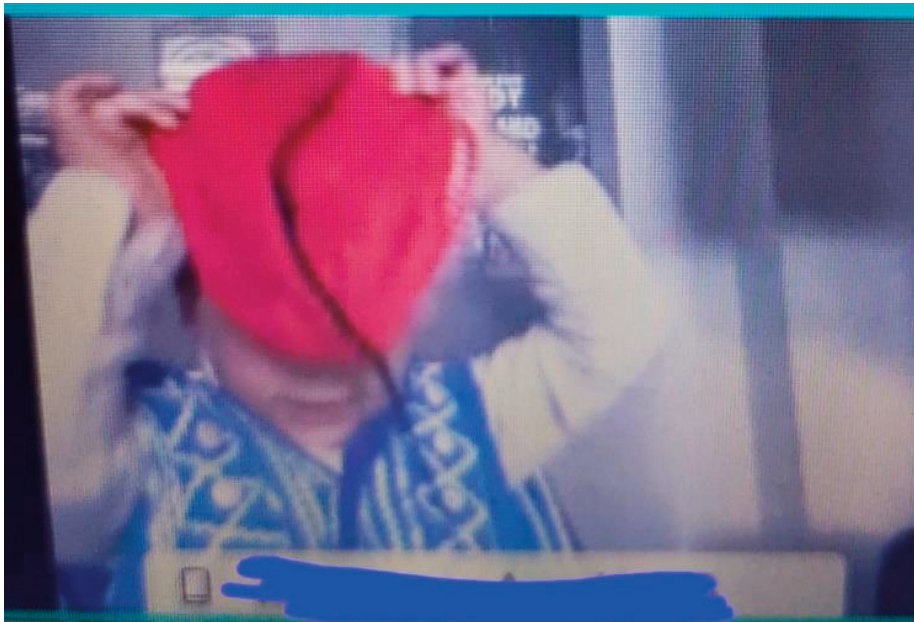
Τρεις εβδομάδες αφού ολοκληρώθηκε η διδακτική παρέμβαση στις νοητικές ικανότητες στο Στάθης, η μητέρα ενημέρωσε τη νηπιαγωγό πως πλέον επιθυμεί το παιδί της να υποστηριχθεί ενταξιακά στο Δημοτικό σχολείο, παρά τους φόβους της για στιγματισμό του παιδιού στην κλειστή κοινωνία όπου ζουν. Ο λόγος, όπως ανέφερε, είναι πως πλέον κατανοεί τις πραγματικές ανάγκες του Στάθης και πως αυτό οφείλεται στην ενεργό ρόλο και συμμετοχή της - που χρειάστηκε να έχει - στην υλοποίηση της εξ αποστάσεως παρέμβασης.

Εικόνα 1

Εικόνα 2

Εικόνα 3

ΣΧΟΛΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Ο Στάθης πηγαίνει με χαρά στο Νηπιαγωγείο και φοιτά σε τμήμα Γενικής αγωγής, με σύνολο 18 μαθητών, συμπεριλαμβανομένου και του ίδιου. Το Νηπιαγωγείο έχει δύο τμήματα και σύνολο 37 μαθητές. Ακολουθεί το υποχρεωτικό πρόγραμμα, βρίσκεται δηλαδή στο σχολείο από τις 8:15-13:00. Στα πλαίσια της Γενικής αγωγής ακολουθείται διαφοροποιημένη διδασκαλία. Κατά την ώρα του μαθήματος και ενώ έχει διάθεση συνεργασίας, δυσκολεύεται να συγκεντρωθεί και να παραμείνει στη θέση του και βρίσκει τρόπους για να κινείται διαρκώς μέσα στην τάξη.

Στο νηπιαγωγείο έχει ιδρυθεί τμήμα Ένταξης τα τελευταία 5 χρόνια. Η εκπαιδευτικός του τμήματος ένταξης είναι αναπληρώτρια και αλλάζει ανά έτος. Κατά το συγκεκριμένο σχολικό έτος το τμήμα βρίσκεται σε αναστολή.

Στο Νηπιαγωγείο το 1/6 των μαθητών περίπου είναι αλλοδαποί. Το κτήριο είναι πολύ μεγάλο, καινούριο, καλοδιατηρημένο και πλήρως εξοπλισμένο. Είναι ισόγειο και 2/θέσιο. Το προσωπικό που υπηρετεί σε αυτό αποτελείται από 3 νηπιαγωγούς, την αναπληρώτρια εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής -όταν το τμήμα ένταξης λειτουργεί- και την καθαρίστρια. Η σχολική μονάδα σχεδιάζει και υλοποιεί κάθε χρόνο καινοτόμα εκπαιδευτικά προγράμματα και δράσεις, καθώς και δράσεις σύνδεσης της σχολικής μονάδας με την κοινωνία. Επίσης παίρνει μέρος σε διαγωνισμούς, συμμετέχει σε δημιουργικές πρωτοβουλίες και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Γενικά, ο Στάθης δείχνει παραπάνω ενδιαφέρον για οτιδήποτε καινούριο και «εκτός ρουτίνας» και του αρέσουν ιδιαίτερα οι παραπάνω δράσεις (Μουσειοσκευές, διδακτικές επισκέψεις κ.λπ.). Τέλος η σχολική μονάδα έχει εμπειρία στο πεδίο της πρακτικής άσκησης φοιτητών σε επίπεδο μεταπτυχιακού ειδικής αγωγής.

ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Η διάγνωση, η οποία έχει κατατεθεί από τη μητέρα και φυλάσσεται στο εμπιστευτικό αρχείο του Νηπιαγωγείου είναι από παιδοψυχίατρο και αναφέρει πως ο μαθητής εμφανίζει Διαταραχή της Δραστηριότητας της Προσοχής με υποκείμενη Ειδική Διαταραχή της άρθρωσης.

Σύμφωνα με τη διάγνωση, ο Στάθης προτείνεται να παρακολουθεί εκτός σχολείου, πρόγραμμα ειδικών θεραπειών (λογοθεραπειών, εργοθεραπειών και ειδικής διαπαιδαγώγησης). Έχει προγραμματιστεί στις πρώτες μέρες του Απριλίου επαναξιολόγηση από παιδοψυχίατρο, ενώ έχει δρομολογηθεί και αξιολόγηση από το Κ.Ε.Σ.Υ.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ- ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΥΛΙΚΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ-ΕΞΩΦΥΛΛΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ-ΦΩΤΟ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ**ΑΣΚΗΣΗ 1.1. Πίνακας (1) Άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση (ΑΠΑ) νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας -2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ**

Όνομα μαθητή: Στάθης		Τάξη: 2ο έτος Νηπιαγωγείου - Εξ. Β'										Ημερομηνία: 26 Μαρτίου 2021					
1) Επίπεδα (γραμμή) Μαθησιακής Ετοιμότητας στις αναπτυξιακές περιοχές με Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (ΛΕΒΔ) Μ.Ο. 1,68																	
Διδακτική προτεραιότητα: Συγκέντρωση προσοχής (Νοητικές ικανότητες)																	
1) Προφορικός λόγος		2) Ψυχοκινητικότητα			3) Νοητικές ικανότητες				4) Συναισθηματική οργάνωση								
Ακρόαση	Συμμετοχή στο διάλογο	Εκφραση με σφήνεια	Αδρή- λεπτή κινητικότητα	Προσανατολισμός	Ρυθμός και χρόνος	Πλευρίωση	Οπτική μνήμη	Ακουστική μνήμη	Λειτουργική μνήμη	Λειτουργική μνήμη	Συγκέντρωση προσοχής	Λογικομαθηματική σκέψη	Συλλογισμοί	Αυτοαναίσιθμα	Ενδιαφέρον για το μάθημα	Συνεργασία με τους άλλους	
Β' εξ. Α' Δημ - 6																	
Α' εξ. Α' Δημ - 5																	
Β' εξ. Νηπ - 4																	
Α' εξ. Νηπ - 3																	
Β' εξ. Νηπ - 2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Α' εξ. Νηπ - 1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Β' εξ. Παιδ. Στ. - 0.2																	
Α' εξ. Παιδ. Στ. - 0.1																	
	2	1	2	2	1	1	2	2	2	2	1	1	1	3	2	2	2

Ετεροπατηρήσεις στις νευροαναπτυξιακές περιοχές

Ο Στάθης βρίσκεται στο 4ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης (γραμμή βάσης). Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με τον μέσο όρο κυμαίνονται στο 1,68 δηλαδή δύο εξάμηνα απόκλιση (ένα έτος) στις αναμενόμενες επιδόσεις στη συμπεριφορά.

Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στη συμμετοχή στον διάλογο (προφορικός λόγος), στον ρυθμό και χρόνο και την πλευρίωση (ψυχοκινητικότητα) και στη συγκέντρωση προσοχής, λογικομαθηματική σκέψη και τους συλλογισμούς (νοητικές ικανότητες).

Σημειώνεται ότι στη συγκέντρωση προσοχής (νοητικές ικανότητες) ο Στάθης βρίσκεται κάτω από το 1ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

**ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ (2). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ (ΕΕΑ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ**

Βήμα 1. Σημειώνω με μια κίτρινη γραμμή την τάξη και το εξάμηνο φοίτησης του υπό ένταξη μαθητή

Βήμα 2. Σημειώνω (X) με μπλε χρώμα το κουτάκι με το επίπεδο των επιδόσεων

Βήμα 3. Ενώνω τα X σε μία γραμμή

Μάθημα υποστήριξης:

ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΕΞΑΜΗΝΩΝ	Όνομα μαθητή: Στάθης	Ημ. Γέννησης: 11-5-2015	ηλικία: 6	Τάξη φοίτησης: 2ο έτος Νηπιαγωγείου, Εξάμηνο: Β', Ημ. συμπλ. πίνακα 26/3/2021											
2) Επίπεδα ΕΕΑ (γραμμή) όπως αποτυπώνονται στο Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής (ΠΑΠΕΑ) Μ.Ο. 2															
Διδακτικές Προτεραιότητες: Κατανόηση (Βασικές Ακαδημαϊκές δεξιότητες)															
	Μαθησιακή Ετοιμότητα (1)		Βασικές Ακαδημαϊκές δεξιότητες (2)		Κοινωνικές Δεξιότητες και Προσαρμογή στο Περιβάλλον(3)		Δημιουργικές Δραστηριότητες (4)		Προεπαγγελματική Ετοιμότητα (5)						
	Προφ. Λόγος	Ψυχοκίνητ	Νοητ ικανοτ	Συναισθ. Οργάνωση	Ανάγνωση	Κατανόηση	Γραφή	Μαθηματικά	Αυτονομία στο περιβάλλον	Κοιν. Συμπεριφορά	Προσαρμογή στο περιβάλλον	Ελευθ. Χρόνος	Αισθ. Τέχνες	Προεπαγγελματική Δεξιότητα	Επαγγελματικός προσανατολισμός
Β' εξ. Α' Δημ -															
Α' εξ. Α' Δημ -															
Β' εξ. Νηπ - 4															
Α' εξ. Νηπ - 3															
Β' εξ. Νηπ - 2															
Α' εξ. Νηπ - 1															
Β' εξ. Παιδ.															
Α' εξ. Παιδ.															
	2	2	2	3	2	1	2	2	3	2	2	2	2	2	2

Ετεροπατηρήσεις με έμφαση τις περιοχές των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών όπως αποτυπώνονται στο ΠΑΠΕΑ

Ο Στάθης βρίσκεται στο 4ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης (γραμμή βάσης). Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με τον μέσο όρο κυμαίνονται στο 2 δηλαδή δύο εξάμηνα απόκλιση (ένα έτος) στις αναμενόμενες επιδόσεις.

Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στην κατανόηση (βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες).

**ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΓΕΝΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ (3). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΓΕΝΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΓΜΔ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ**

Βήμα 1. Σημειώνω με μια κίτρινη γραμμή την τάξη και το εξάμηνο φοίτησης του υπό ένταξη μαθητή

Βήμα 2. Σημειώνω (X) με μπλε χρώμα το κουτάκι με το επίπεδο των επιδόσεων.

Βήμα 3. Ενώνω τα Χ σε μια γραμμή.

Μάθημα υποστήριξης:

Βιβλίο σχολικό που θα διαφοροποιήσω:	Όνομα μαθητή: Στάθης	Ημ. Γέννησης: 11/5/2015	ηλικία: 6	Τάξη φοίτησης: 2ο έτος	Ημ. Συμπλήρωσης πίνακα: 26 / 3 / 2021										
				Νηπιαγωγείου	Εξάμηνο: Β'										
	3)Επίπεδα (γραμμή) Γενικών Μαθησιακών Δυσκολιών με Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (ΛΕΒΔ) με τα ΔΕΠΠΣ, ΑΠΣ														
	Διδακτική προτεραιότητα: Στην κατανόηση και παραγωγή (δεξιότητες γλώσσας) και στις νοητικές ικανότητες (δεξιότητες αναγνωστικής ετοιμότητας)														
	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (1)		ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ		ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗΣ										
	ανάγνωση	κατανόηση	γραφή	παραγωγή	προφορικός λόγος	ψυχοκινητικότητα	νοητικές ικανότητες	συναισθηματική οργάνωση	πράξεις	προπαίδεια	επίλυση προβλημάτων	θετικές	αρνητικές	παραβατικές	
B' εξ. Α' Δημ - 6															
A' εξ. Α' Δημ - 5															
B' εξ. Νηπ. - 4															
A' εξ. Νηπ. - 3															
B' εξ. Νηπ. - 2															
A' εξ. Νηπ. - 1															
B' εξ. Παιδ. Στ. - 0.2															
A' εξ. Παιδ. Στ. - 0.1															
	2	1	2	1	1	2	1	3	1	1	1	2	2	3	

Ετεροπαρατηρήσεις γενικών μαθησιακών δυσκολιών σύμφωνα με το ΔΕΠΠΣ και το ΑΠΣ

Ο Στάθης βρίσκεται στο 4ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης (γραμμή βάσης). Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με τον μέσο όρο κυμαίνονται στο 1,53 δηλαδή δύο εξάμηνα απόκλιση (ένα έτος) στις αναμενόμενες επιδόσεις.

Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στην κατανόηση και την παραγωγή(δεξιότητες γλώσσας), στην ψυχοκινητικότητα και τις νοητικές ικανότητες (δεξιότητες αναγνωστικής ετοιμότητας) και σε όλες τις περιοχές στις δεξιότητες αριθμητικής.

Ετεροπαρατηρήσεις με φυσική παρουσία -άμεση διδασκαλία- στον χώρο της αυλής :

Ημερομηνία: 12/3/2021

Το υλικό με τις ημέρες της εβδομάδας, το οποίο απεικονίζει μια κάμπια με αλληλουχία χρωμάτων στο σώμα της, δημιουργήθηκε με αφορμή ένα παιχνίδι της αυλής. Στην αυλή του Νηπιαγωγείου υπάρχει μια πολύχρωμη κάμπια-τούνελ, που ο Στάθης θεωρεί το πιο εντυπωσιακό από όλα τα παιχνίδια. Έτσι, μέσα από την αλληλουχία των χρωμάτων στο σώμα της κάμπιας - το οποίο αποτελείται από 7 κύκλους σε διαφορετικά χρώματα - ο καθένας και βρίσκεται στο αριστερό εσώφυλλο της γνωστικής μηχανής της παρέμβασης- ο Στάθης επιδιώκει να κατανοήσει την αλληλουχία των ημερών της εβδομάδας.

Ετεροπαρατηρήσεις με απόσταση διδασκαλία στην εξ αποστάσεως γιορτή που κάναμε για τον εορτασμό της 25ης Μαρτίου στη webex.

Ημερομηνία:24/3/2021

Ο μαθητής, σε όλη τη διάρκεια πριν πει το ποιήμά του, για περίπου 4 λεπτά, έβαζε και έβγαζε το σκουφί του τσολιά και μασούσε τη φούντα, χωρίς να παρακολουθεί. Η μητέρα του είχε κάνει συμφωνία μαζί του να μείνει ήσυχος και μετά θα πήγαιναν βόλτα στη θάλασσα. Όταν είπε το ποιήμά του ήταν πολύ χαρούμενος και γενικά του άρεσε η συμμετοχή.

Κατά τη διάρκεια τόσο της διαζώσης διδασκαλίας, όσο και της εξ αποστάσεως, ο Στάθης δυσκολεύεται πολύ να συγκεντρωθεί και να παρακολουθήσει το μάθημα, καθώς η προσοχή του διασπάται πολύ εύκολα με μια κίνηση ενός προσώπου ή αντικειμένου, έναν θόρυβο, το ανοιχτό παράθυρο κ.λπ.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ (4). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΕΜΔ) 2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ

Όνομα μαθητή: Γ.Λ., Ημ. Γέννησης: 11/5/2015, Ηλικία: 6	Τάξη φοίτησης: 2ο έτος Νηπιαγωγείου		Εξάμηνο: Β'		Ημ. συμπλήρωσης πίνακα: 26/3/2021																			
	Ορισμός διδακτικών προτεραιοτήτων: πολυαισθητηριακές αντιληπτικές λειτουργίες (αντληπτικές δεξιότητες) και μακροπρόθεσμη μνήμη-μνημοτεχνική (μνημονικές δεξιότητες)																							
εξάμηνα/ τάξη φοίτησης	Μνημονικές δεξιότητες (1)		Μνημονικές δεξιότητες (2)		Δεξιότητες - γραφικό χώρο(3)		Βασικές Αναγνωστικές δεξιότητες (4)				Μαθηματικές δεξιότητες(5)		Δεξιότητες συμπεριφοράς(6)											
	Αντληπτικές δεξιότητες	Οπτικοακουστική αντίληψη	Οπτική αντίληψη	Ακουστική αντίληψη	Πολυαισθητηριακές αντιληπτικές λειτουργίες	Λειτουργική μνήμη- Μνήμη ακολουθιών	Μακροπρόθεσμη μνήμη- Μνημοτεχνική	Βραχυπρόθεσμη-λειτουργική μνήμη	Χωρο- χρονικός προσανατολισμός	Γραφοκινητικότητα και κατάκτηση του γραφικού χώρου	Φωνολογική Αντίληψη	προανάγνωση	ανάγνωση	Γραφή	Μορφολογικό – Ορθογραφία	Σημασιολογικό	Γραπτή Έκφραση	Αριθμοί και Μαθηματικά σύμβολα	Γλώσσα και Μαθηματικά	Συναισθηματική υποστήριξη	Ικανότητες προγραμματισμού	Αναγνωστική αυτοεικόνα		
Β' εξ. Α' Δημ-6																								
Α' εξ. Α' Δημ-5																								
Β' εξ. Νηπ-4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Α' εξ. Νηπ-3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Β' εξ. Νηπ. - 2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Α' εξ. Νηπ. - 1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Β' εξ. Παιδ. - 0.2																								
Α' εξ. Παιδ. - 0.1																								
	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Ετεροπατηρήσεις ειδικών μαθησιακών δυσκολιών

Ο Στάθης βρίσκεται στο 4ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης (γραμμή βάσης). Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με τον μέσο όρο κυμαίνονται στο 1,6 δηλαδή δύο εξάμηνα απόκλιση (ένα έτος) στις αναμενόμενες επιδόσεις.

Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στις πολυαισθητηριακές αντιληπτικές λειτουργίες (αντληπτικές δεξιότητες), στη μακροπρόθεσμη μνήμη-μνημοτεχνική (μνημονικές δεξιότητες), στην ανάγνωση, στο μορφολογικό-ορθογραφία και στη γραπτή έκφραση (βασικές αναγνωστικές δεξιότητες), στη γλώσσα και μαθηματικά (μαθηματικές δεξιότητες) και στις ικανότητες προγραμματισμού και αναγνωστικής αυτοεικόνας (δεξιότητες συμπεριφοράς).

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΙΝΑΚΑΣ (3). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΔΕΠΥ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ

Βήμα 1. Σημειώνω με μια κίτρινη γραμμή την τάξη και το εξάμηνο φοίτησης του υπό ένταξη μαθητή

Βήμα 2. Σημειώνω (X) με μπλε χρώμα το κουτάκι με το επίπεδο των επιδόσεων.

Βήμα 3. Ενώνω τα Χ σε μία γραμμή.

Μάθημα υποστήριξης:

Βιβλίο σχολικό που θα διαφοροποιησω:	Όνομα μαθητή: Στάθης	Ημ. Γέννησης: 11/5/2015	ηλικία: 6	Τάξη φοίτησης: 2ο έτος	Ημ. Συμπλήρωσης πίνακα: 26/3/2021								
				Νηπιαγωγείου	Εξάμηνο: Β'								
3) Επίπεδα (γραμμή) Ευδκών Μαθησιακών Δυσκολιών με Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (ΛΕΒΔ) με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα (ΔΕΠΥ)													
Διδακτική προτεραιότητα: Δεξιότητες συγκέντρωσης προσοχής (όλες οι περιοχές) και υπερκινητικότητα (σηκώνεται και περιφέρεται στην τάξη)													
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΡΟΣΟΧΗΣ(1)		ΠΑΡΟΡΜΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (2)		ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (3)									
Συγκεντρώνει αι 15 Λεπτά	Συγκεντρώνει αι στην αντανάφρα από τον πίνακα	Συγκεντρώνει αι στην ανάγνωση ορισμένου κειμένου	Συγκεντρώνει αι στη γραφή με υπαγόρευση	μιλάει χωρίς να ζητήσει τον λόγο	διακόπτει το μάθημα	φωνάζει όταν κάττι τον ενοχλεί	κάθεται στην καρέκλα με τα γόνατα-"σαν πελεκάνος"	κάθεται στην καρέκλα σε παράλληλη στάση	σηκώνεται και περιφέρεται στην τάξη	σηκώνεται και περιφέρεται κάτω από την καρέκλα	κουνάει τα πόδια του	κουνάει τα πόδια του κάτω από την καρέκλα	ξερνάει το βιβλίο της γλώσσας
B' εξ. Α' Δημ - 6													
Α' εξ. Α' Δημ - 5													
B' εξ. Νηπ - 4													
Α' εξ. Νηπ - 3													
B' εξ. Νηπ - 2													
A' εξ. Νηπ - 1													
B' εξ. Παιδ. Στ. -													
A' εξ. Παιδ. Στ. - 0.1													

Ετεροαποτηρήσεις μαθησιακών δυσκολιών ΛΟΓΩ ΔΕΠ-Υ:

Ο Στάθης βρίσκεται στο 4ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης (γραμμή βάσης). Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με τον μέσο όρο κυμαίνονται στο 1,35 δηλαδή τρία εξάμηνα απόκλιση (1,5 έτος) στις αναμενόμενες επιδόσεις. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται σε όλες τις περιοχές της συγκέντρωσης προσοχής, στη διακοπή του μαθήματος (παρορμητικότητα), στο ότι κάθεται στην καρέκλα με τα γόνατα και σηκώνεται και περιφέρεται στην τάξη (υπερκινητικότητα) και στο ότι χάνει τις γραμμές που δείχνει με το δάχτυλο και ξερνάει τα βιβλία του (μεικτός τύπος). Στη συγκέντρωση προσοχής (σε όλες τις περιοχές) ο Στάθης βρίσκεται κάτω από το 1ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ					
ΟΝΟΜΑ ΜΑΘΗΤΗ: Στάθης		ΗΛΙΚΙΑ: 6			
ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΥΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: 4			ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ:		ΤΑΞΗ: 2ο έτος Νηπιαγωγείου - Β' εξ.
A.A.	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ (ΑΠΑ)	ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1	Νευροαναπτυξιακές - μαθησιακή ετοιμότητα	3	1	1,6	Συγκέντρωση προσοχής (νοητικές ικανότητες)
2	Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες - ΠΑΠΕΑ	3	1	2	Κατανόηση (βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες)
3	Γενικές μαθησιακές δυσκολίες - ΔΕΠΠΣ	3	1	1,5	Κατανόηση και παραγωγή (δεξιότητες γλώσσας) και νοητικός τομέας (δεξιότητες αναγνωστικής ετοιμότητας)
4	Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες - Ανάγνωση	2	1	1,6	Πολυαισθητηριακές αντιληπτικές λειτουργίες (αντιληπτικές δεξιότητες) και μακροπρόθεσμη μνήμη-μνημοτεχνική (μνημονικές δεξιότητες).
5	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες - ΔΕΠΥ	2	1	1,3	Συγκέντρωση προσοχής (σε όλες τις περιοχές) και υπερκινητικότητα (σηκώνεται και περιφέρεται στην τάξη)

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Ο μαθητής να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2-3 γραμμών (9 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου (φ, σφσφ, σφσφφφ, σφς, φφσφ, σφφ, σφφσφφ, σφς, φσφσφσφσφ) και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου, με τη βοήθεια 15 οπτικών ενοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ), χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.					
βήμα τα	Περιγραφή βημάτων	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας	Παιδαγωγικό υλικό- δραστηριότητες- γνωστικές μηχανές- ΝΤΟΣΙΕ
βήμα 1.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 3' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 9 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.	6	1 λέξη του τύπου σφσφσφ(κοίταξε) 2 λέξεις του τύπου σφς (π.χ την) φφσφσφ (εικόνα) 1 λέξη του τύπου σφσφσφσφ(περίγ ραψε) 1 λέξη του τύπου σφσφ (Ψαρή)	1. Κοίταξε την εικόνα. 2.Περίγραψε τον Ψαρή.	Ντοσιέ με 2 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 9 ΟΕΔ
βήμα 2.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 11 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.	6	1 λέξη του τύπου σφσφσ 1 λέξη του τύπου φφσφσ 1 λέξη του τύπου σσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφς 1 λέξη του τύπου φφσα	1.Πόσες ουρές βλέπεις; 2.Φτιάξε την ουρά.	Ντοσιέ με 2 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον Πλαστελίνη 11 ΟΕΔ
βήμα 3	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 6' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 11 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.	6	1 λέξη του τύπου φσφσφσφσφσφ (αναγνώρισε) 2 λέξεις του τύπου σφ(π.χ. τα) 1 λέξη του τύπου σσφς (βρες) 1 λέξη του τύπου σσφσφ (χρώμα)	1.Αναγνώρισε τα χρώματα. 2.Βρες το χρώμα.	Ντοσιέ με 2 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 11 ΟΕΔ

βήμα 4	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 8' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 6 και 3 λέξεις αντίστοιχα η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 10 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.	9	1 λέξη του τύπου σσφφσφ (φτιάξε) 2 λέξεις του τύπου σφς (την) 2 λέξη του τύπου φσφσφσφ (ιστορία) 1 λέξη του τύπου σφφφσφ (ποιος) 1 λέξη του τύπου σφσφφ 1 λέξη του τύπου σφφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφ	1. Φτιάξε την ιστορία Ποιος; Κάνει; Γιατί; 2. Πες την ιστορία	Ντοσιέ με κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 10 ΟΕΔ
βήμα 5	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (1 πρόταση - 9 λέξεις), με τη βοήθεια 15 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.	9	1 λέξη του τύπου φσφφσφ 1 λέξη του τύπου σσφσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφφσφ 1 λέξη του τύπου σφφφσφ 1 λέξη του τύπου φσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφ 1 λέξη του τύπου σφ 1 λέξη του τύπου φφσφφ	1. Άκουσε προσεκτικά. 2. Δείξε ποιος ενοχλεί τον Ψαρή; 3. Τι είναι;	Ντοσιέ με κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρο 15 ΟΕΔ

Ετεροπαρατηρήσεις: Ο Στάθης δεν υποστηρίζεται από ενταξιακό πλαίσιο στο νηπιαγωγείο που φοιτά, καθώς η μητέρα φοβάται ενδεχόμενο στιγματισμό του παιδιού της. Αυτό δημιουργεί επιπλέον δυσκολίες στην υλοποίηση της παρέμβασης, καθώς το θεσμικό πλαίσιο δεν ευνοεί την ατομική παρέμβαση, από τη νηπιαγωγό της γενικής αγωγής.

Στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση η μητέρα υποστηρίζει πολύ το παιδί της. Η τηλεεκπαίδευση στο Νηπιαγωγείο είναι από 14:10-16:20, αλλά ο Στάθης με τη βοήθεια της μητέρας του συμμετέχει μόνο στην πρώτη διδακτική ώρα (14:10-14:40), καθώς γενικά αυτή η ώρα είναι ακατάλληλη για τον ίδιο. Αυτή την ώρα είναι κουρασμένος, ιδιαίτερα ανήσυχος, είναι πολύ δύσκολο να συγκεντρωθεί και διαρκώς θέλει να σηκώνεται. Η μητέρα του προκειμένου να τον πείθει να κάθεται έστω αυτή τη μία διδακτική ώρα, κάνει «συμφωνίες» μαζί του του τύπου: «Αν μείνεις στο μάθημα, μετά θα πάμε βόλτα ή θα σου αγοράσω χυμό και μπισκότα». Για τον παραπάνω λόγο και προκειμένου ο Στάθης να παρακολουθεί με καλύτερη συγκέντρωση εξ αποστάσεως μαθήματα, για τρεις φορές την εβδομάδα (Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή) η νηπιαγωγός συνδέεται ατομικά μόνο με τον Στάθη από τις 10:00 έως τις 10:30 το πρωί. Σε αυτές τις ημέρες και ώρες θα πραγματοποιηθεί και η ατομική παρέμβαση (ένας προς έναν) στις νοητικές ικανότητες, σύμφωνα με τον σχεδιασμό.

ΛΕΒΔ

(Λίστες ελέγχου βασικών δεξιοτήτων)

Στη συγκεκριμένη μελέτη η παρατήρηση έγινε σε μαθητή με στοιχεία Διαταραχής της Δραστηριότητας της Προσοχής στο φυσικό του περιβάλλον (μέσα στη φυσική γενική τάξη και στον προαύλιο χώρο, αλλά και στην ηλεκτρονική τάξη)

66 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) ΕΑΕ

1.4. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ) Στην Ανάπτυξη του προφορικού λόγου

Όνομα παιδιού	: Σταθης
Ημερ/νία γέν.	: 6 ετών
Σχολείο	: Νηπιαγωγείο
Εξεταστής	:
Τάξη	: 2 ^ο έτος Νηπιαγωγείου Β' εξαμήνου
Ημερ/νία εξέτ.	:

Περιοχή I: ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ Μπορεί να

1. Ακρόαση

1.1.1. Ακροάται και αναγνωρίζει ήχους	☒
1.1.2. Διακρίνει ήχους	☒
1.1.3. Αναγνωρίζει και μιμείται ήχους	☒
1.1.4. Αναγνωρίζει και παράγει ήχους μουσικών οργάνων	☐
1.1.5. Ακροάται και επαναλαμβάνει λέξεις ή φράσεις με ρυθμό	☐
1.1.6. Ακροάται και εκτελεί εντολές που ακούει ζωντανά ή από μαγνητόφωνο	☐
1.1.7. Παίζει, ηχογραφεί και ακούει μουσικά και ηχητικά παιχνίδια	☐

2. Συμμετοχή στο διάλογο περιμένοντας τη σειρά

1.2.1. Λέει ονόματα συμμαθητών	☒
1.2.2. Ονομάζει αντικείμενα	☒
1.2.3. Ονομάζει τα μέσα συγκοινωνίας	☒
1.2.4. Ονομάζει τα νομίσματα	☐
1.2.5. Λέει συλλαβές	☐
1.2.6. Ανακοινώνει τα νέα της ημέρας	☐
1.2.7. Αναφέρει δραστηριότητες από το κοντινό/μακρινό παρελθόν και μέλλον	☐

3. Έκφραση σαφής και ακριβής

1.3.1. Λέει λέξεις και προτάσεις	☒
1.3.2. Χρησιμοποιεί τα ρήματα στο σωστό αριθμό και χρόνο	☒
1.3.3. Χρησιμοποιεί σωστά τα επίθετα	☐
1.3.4. Κάνει ερωτήσεις	☐
1.3.5. Χρησιμοποιεί καταφατικές και αρνητικές προτάσεις	☒
1.3.6. Εκφράζεται μπροστά σε άλλους	☐
1.3.7. Περιγράφει και διηγείται προφορικά	☐

Στην παρούσα μετά από πολλές επαναλήψεις, σε πολύ απλά τραγούδια, προσπαθεί να επαναλάβει κάποιες λέξεις ή φράσεις. Όταν γίνεται διάλογος στην ομάδα, δεν παρακολουθεί ούτε συμμετέχει, χρησιμοποιεί το βασικό λεξιλόγιο και κάνει απλές προτάσεις. Δεν εκφράζεται συνδυασματικά μπροστά σε άλλους.

**2.5. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)
Στην Ανάπτυξη της Ψυχοκινητικότητας**

Όνομα παιδιού	: Δ. Γιάννης
Ημερ/ία γέν.	: 6. 8. 2000
Σχολείο	: Νηπιαγωγείο
Εξεταστής	:
Τάξη	: 2 ^ο έτος Νηπιαγωγείου - Β' εξ.
Ημερ/ία εξέτ.	:

Περιοχή II: ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ Μπορεί να

1. Γενική και λεπτή κινητικότητα

- 2.1.1. Εκτελεί κινήσεις γενικής κινητικότητας
- 2.1.2. Αυτοεξυπηρετείται
- 2.1.3. Φροντίζει την ατομική του καθαριότητα *συνεχώς χρειάζεται υπευθύτητα*
- 2.1.4. Καθαρίζει τα αντικείμενα που χρησιμοποιεί
- 2.1.5. Αναπτύσσει δεξιότητες λεπτής κινητικότητας
- 2.1.6. Συντονίζει τις κινήσεις του
- 2.1.7. Κάνει κολάζ με διάφορα υλικά, σύμφωνα με οδηγίες

2. Προσανατολισμός στο χώρο

- 2.2.1. Ορίζει τη θέση του στο χώρο
- 2.2.2. Προσανατολίζεται στο χώρο με τη βοήθεια αντικειμένων
- 2.2.3. Εκτελεί ασκήσεις προσανατολισμού με τη βοήθεια παιδαγωγικού υλικού
- 2.2.4. Εκτελεί διαδρομές
- 2.2.5. Εκτελεί διαδρομές με πραγματικές μετακινήσεις *πολύ απλές διαδρομές*
- 2.2.6. Τακτοποιεί τα προσωπικά του αντικείμενα και το χώρο του *με καθοδήγηση*
- 2.2.7. Εκτελεί μουσικοχορευτικές κινήσεις προσανατολισμού στο χώρο

3. Ο ρυθμός και ο χρόνος

- 2.3.1. Αντιλαμβάνεται το ρυθμό
- 2.3.2. Εκτελεί ρυθμικές κινήσεις
- 2.3.3. Αντιλαμβάνεται το χρόνο
- 2.3.4. Λέει τις ημέρες της εβδομάδας
- 2.3.5. Λέει τους μήνες του έτους
- 2.3.6. Λέει τις εποχές του έτους *με βοήθεια*
- 2.3.7. Γνωρίζει την ώρα

108 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) ΕΑΕ

4. Η πλευρίωση

2.4.1. Δείχνει και λέει μέρη του σώματος	☒
2.4.2. Δείχνει και λέει μέρη του σώματος μπροστά στον καθρέφτη ...Προσπαθεί	☒
2.4.3. Εκτελεί κυκλικές κινήσεις	☒
2.4.4. Ισορροπεί και κινείται στο ένα πόδι	☐
2.4.5. Εκτελεί κινήσεις ακριβείας με οδηγίες	☐
2.4.6. Αναγνωρίζει περιγράμματα μερών του σώματος	☐

Παρατηρήσεις / σχόλια:

Είμαι επιρρεπής σε ατυχήματα (πέφτει συχνά κυρίως στην αυλή, σκουτάφτει σε έπιπλα κ.α.η) Όταν συναυτά κάποιο φυσικό εμπόδιο στη διαδρομή του καθώς τρέχει, προσπαθεί να το αποφύγει. Εκτελεί απλές διαδρομές μετακίνησης (π.χ. πήγαμε να σταθείς δίπλα στο παράθυρο) με απλές και σαφείς οδηγίες. Σε ιστορικό πρόγραμμα (ένος προς έναν) εκτελεί απλές ασκήσεις προσανατολισμού (πάνω, κάτω, μέσα, έξω) με τη βοήθεια διαφοροποιημένου παιδαγωγικού υλικού (π.χ. βάλε τη χάρτα πάνω στη στέγη). Στα οριστικά ψυχοκινητικά παιχνίδια δεν ακολουθεί τις οδηγίες, ενώ κάποιες φορές κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού προσπαθεί να μιμηθεί τις κινήσεις των άλλων παιδιών. Αντιλαμβάνεται τις έννοιες ηρωί-βράδυ και λέει με σειρά τις ημέρες της εβδομάδας. Με βοήθεια λέει και τις εποχές με ευκαία σειρά. Όταν κουράζεται κατά την εργασία του με το δίχ χέρι, κάποιες φορές αλλάζει χέρι και προσπαθεί να χρησιμοποιήσει το αριστερό (είναι δεξιόχειρας)

158 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) Λ.Ε.Β.Δ - ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

**3.7. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)
ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΝΟΗΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ**

Όνομα παιδιού :	Στάθης
Ημερ/νία γέν. :	6 ετών
Σχολείο :	Νηπιαγωγείο
Εξεταστής :	
Τάξη :	2 ^ο έτος Νηπιαγωγείου - Β' εγ.
Ημερ/νία εξέτ. :	

Περιοχή III: ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

Μπορεί να

1. Οπτική μνήμη

- 3.1.1. Λέει ονόματα προσώπων και αντικειμένων που είδε
- 3.1.2. Θυμάται το περιεχόμενο μιας κάρτας που είδε χωρίς λεπτομέρειες
- 3.1.3. Θυμάται τι δείχνουν οι κάρτες που είδε με τυχαία θείρα
- 3.1.4. Θυμάται τα νομίσματα που είδε
- 3.1.5. Λέει τα χρώματα που απεικονίζουν οι κάρτες που του δείξαμε με τυχαία θείρα, μερικό από αυτά

2. Ακουστική μνήμη

- 3.2.1. Λέει ονόματα που άκουσε κάποια από αυτά με τυχαία θείρα
- 3.2.2. Επαναλαμβάνει λέξεις και αριθμούς που άκουσε -11- 11-
- 3.2.3. Επαναλαμβάνει τα χρώματα που άκουσε -11- 11-
- 3.2.4. Επαναλαμβάνει προτάσεις που άκουσε
- 3.2.5. Λέει και δείχνει διευθύνσεις και διαδρομές όταν του ζητείται
- 3.2.6. Λέει ομοιότητες και διαφορές σε αυτά που άκουσε
- 3.2.7. Συνδέει χρονικά γεγονότα που του διηγήθηκαν

3. Λειτουργική μνήμη

- 3.3.1. Λέει και αναγνωρίζει το όνομά του
- 3.3.2. Λέει ονόματα προσώπων
- 3.3.3. Λέει ονόματα αντικειμένων
- 3.3.4. Ονομάζει όσπρια, ζυμαρικά, σκόνες και υγρά κάποια από αυτά
- 3.3.5. Λέει τις έννοιες: α) Ψηλό – κοντό
- β) Μεγάλο – μικρό
- γ) Χοντρό – λεπτό
- δ) Ψηλά – χαμηλά
- ε) Βαρύ – ελαφρύ
- 3.3.6. Λέει αντικείμενα, ζώα και σκηνές που είδε στην τηλεόραση

4. Συγκέντρωση προσοχής

- 3.4.1. Αντιλαμβάνεται και συγκεντρώνει την προσοχή του σ' αυτό που βλέπει
- 3.4.2. Συγκεντρώνει την προσοχή του, όταν περπατάει
- 3.4.3. Αντιλαμβάνεται και συγκεντρώνει την προσοχή του, όταν παίζει
- 3.4.4. Διατηρεί την προσοχή του για ορισμένο χρόνο (έναν προς έναν)
- 3.4.5. Ντύνεται, χτενίζεται και πλένεται με προσοχή

5. Λογικομαθηματική σκέψη

- 3.5.1. Ταξινομεί αντικείμενα-παιχνίδια
- 3.5.2. Ταξινομεί γεωμετρικά σχήματα
- 3.5.3. Διατάσσει αντικείμενα
- 3.5.4. Διατάσσει γεωμετρικά σχήματα
- 3.5.5. Διατάσσει νομίσματα
- 3.5.6. Κάνει αντιστοιχίσεις
- 3.5.7. Κατανοεί τη διατήρηση της μάζας και του βάρους των αντικειμένων

6. Συλλογισμοί

- 3.6.1. Βάζει σε λογική σειρά εικόνες που βλέπει
- 3.6.2. Λέει με λογική σειρά δραστηριότητες (κάποιες από τις ρουτίνες του νη)
- 3.6.3. Κατανοεί ημιτελή ζωγραφικά σχέδια
- 3.6.4. Βάζει σε λογική σειρά ήχους με αντίστοιχες δραστηριότητες
- 3.6.5. Κάνει λογικούς πίνακες

Παρατηρήσεις / σχόλια:

Δυσκολεύεται πολύ να θυμηθεί τη σειρά με την οποία είδε ή άκουσε κάτι. Επανολαμβάνει ονόματα προσώπων, λέξεων, αριθμών, αντικείμενων, χρωμάτων που είδε ή άκουσε, αλλά με τη καία σειρά και όχι το σύσολο αυτών. Δυσκολεύεται να διακρίνει πιο είναι ελαφρύ και πιο βαρύ αντικείμενο σε σχέση με κάποιο άλλο. Κατά τη διάρκεια του μαθηματος δεν καταφέρνει να συγκεντρώσει την προσοχή του σε κάτι που βλέπει ή ακούει, καθώς διασπάζεται πολύ εύκολα από οτιδήποτε περιθώρο, κίνηση προσώπου ή αντικείμενου κ.λπ). Μπορεί να διατηρήσει την προσοχή του για ορισμένο πολύ μικρό διάστημα, όταν η νηπιαγωγός ασχολείται μόνο με τον ίδιο (έναν προς έναν). Είναι απρόσεκτος όταν περπατάει και παίζει. Είναι παρορμητικός και συχνά, όταν τρέχει, μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τον εαυτό του ή τους άλλους. Ταξινομή αντικείμενα- παιχνίδια και γεωμετρικά σχήματα και καταφέρνει να πει με λογική σειρά, κάποιες από τις καθημερινές ρουτίνες του νηπιαγωγείου.

Λ.Ε.Β.Δ: ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ 207

**4.4. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)
ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ**

Όνομα παιδιού :	Δανάη
Ημερ/νία γέν. :	6.6.09
Σχολείο :	Νηπιαγωγείο
Εξεταστής :	
Τάξη :	2 ^ο έτος Νηπιαγωγείου - Β' εξ.
Ημερ/νία εξέτ. :	

Περιοχή IV: ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ Μπορεί να

1. Ανάπτυξη του Αυτοσυναισθήματος

4.1.1. Γνωρίζει και αποδέχεται το πρόβλημά του/της σε μεγάλο βαθμό	☒
4.1.2. Αντιμετωπίζει το πρόβλημά του/της προσπαθώντας να το λύσει	☒
4.1.3. Παρουσιάζει καλή εικόνα του εαυτού του/της προς τα έξω	☒
4.1.4. Αποδέχεται τους άλλους	☒
4.1.5. Αποδέχεται την αποτυχία του/της	☐
4.1.6. Χαίρεται την επιτυχία του/της	☒
4.1.7. Εκτιμά τον εαυτό του/της και τους άλλους	☐

2. Ανάπτυξη και καλλιέργεια ενδιαφέροντος για την αλληλεπιδραστική μάθηση με το περιβάλλον

4.2.1. Δείχνει ενδιαφέρον για τη μάθηση	☒
4.2.2. Ρωτάει όταν έχει απορίες	☐
4.2.3. Ανακαλύπτει καινούρια πρόσωπα και πράγματα	☐
4.2.4. Γνωρίζει τα ζώα	☒
4.2.5. Γνωρίζει τα φυτά	☐
4.2.6. Φροντίζει το περιβάλλον	☐

3. Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και συνεργασία με τα πρόσωπα την κοινότητας.

4.3.1. Συνεργάζεται με τα πρόσωπα της οικογένειας	☒
4.3.2. Συνεργάζεται με τα πρόσωπα του σχολικού περιβάλλοντος	☒
4.3.3. Συνεργάζεται με πρόσωπα εκτός σχολείου	☒
4.3.4. Γνωρίζεται με άλλα παιδιά	☒
4.3.5. Κάνει ασκήσεις χαλάρωσης	☐
4.3.6. Αναπτύσσει και διατηρεί φιλικές σχέσεις	☒

Παρατηρήσεις/σχόλια: Εφόσον έχει προηγηθεί στο νηπ και με αποδοχής για όλα τα παιδιά ο στάσης παρουσιάζει καλή εικόνα του εαυτού του προς τα έξω και καταβάλει προσπάθειες για να αντιμετωπίσει το πρόβλημά του. Δείχνει ενδιαφέρον για τη μάθηση και υπέρχουν υψιβάς προσδοκίες από το οικογενειακό περιβάλλον και κυρίως από τη μητέρα του. Είναι συνεργάσιμο και κοινωνικό παιδί.

Έντυπο Καθημερινής Καταγραφής

Όνομα μαθητή: Στάθης		Τάξη: Β' έτος Νηπιαγωγείου – Β' εξ.				
Διδακτική παρέμβαση: Ετοιμότητα Νοητικών ικανοτήτων (Συγκέντρωση προσοχής)						
Η νηπιαγωγός με τον μαθητή ζωγραφίζουν (με τη λειτουργία annotate στη webex) ένα χαμόγελο στον Ψαρή, κάθε φορά που ο μαθητής ολοκληρώνει με επιτυχία μια δραστηριότητα.						
Ενότητα: «Προσέχω και καταλαβαίνω»						
Στοχευμένες δραστηριότητες μαθησιακής ετοιμότητας		Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις				
		1η 	2η 	3η 	4η 	5η
A/α	Ημερομηνία					
1	12/4/2021					
2	14/4/2021					
3	16/4/2021					
4	19/4/2021					
5	21/4/2021					

**ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ-
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) ΕΑΕ**

Όνομα μαθητή : Γ.Λ.

Ηλικία : 6 χρονών

Τάξη : 2ο έτος Νηπιαγωγείου Β' εξ.

ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΥΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΔΕΥΣΗΣ: 4

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ

Α.Α.	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ (ΑΠΑ)	ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1	Νευροαναπτυξιακές-μαθησιακή ετοιμότητα	3	1	1,6	Συγκέντρωση προσοχής (νοητικές ικανότητες)
2	Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες-ΠΑΠΕΑ	3	1	2	Κατανόηση (Βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες)
3	Γενικές μαθησιακές Δυσκολίες-ΔΕΠΠΣ	3	1	1,5	Κατανόηση και παραγωγή (δεξιότητες γλώσσας) και νοητικός τομέας(δεξιότητες αναγνωστικής ετοιμότητας)
4	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-Ανάγνωση	2	1	1,6	Πολυαισθητηριακές αντιληπτικές λειτουργίες (αντιληπτικές δεξιότητες) και μακροπρόθεσμη μνήμη-μνημοτεχνική (μνημονικές δεξιότητες)
5	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-ΔΕΠΥ	2	1	1,3	Συγκέντρωση προσοχής (όλες οι περιοχές) και υπερκινητικότητα (σηκώνεται και περιφέρεται στην τάξη).

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ:

Ο μαθητής να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2-3 γραμμών (9 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου (φ, σφσφσ, σφφσφφφ, σφς, φφσφ, σφφ, σφφσφφ, σφς, φσφσφσφσφσ) και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου, με τη βοήθεια 15 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ) χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.

Βήματα	Περιγραφή βημάτων	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας	Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητες-γνωστικές μηχανές-ΝΤΟΣΙΕ
Βήμα 1.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 3' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 9 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.	6	1 λέξη του τύπου σφφσφσφ(κοίταξε) 2 λέξεις του τύπου σφς (π.χ την) 2 λέξεις του τύπου φφσφσφ (εικόνα) 1 λέξη του τύπου σφσφσφσφ(περίγραψε)	1. Κοίταξε την εικόνα. 2. Περίγραψε την εικόνα.	Ντοσιέ με 2 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 9 ΟΕΔ
Βήμα 2.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 11 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.	6	1 λέξη του τύπου σφσφσ 1 λέξη του τύπου φφσφσ 1 λέξη του τύπου σσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφς 1 λέξη του τύπου φφσα	1. Πόσες ουρές βλέπεις; 2. Φτιάξε την ουρά.	Ντοσιέ με 2 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον Πλαστελίνη 11 ΟΕΔ
βήμα 3.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 6' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 11 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.	6	1 λέξη του τύπου φσφσφσφσφσφ (αναγνώρισε) 2 λέξεις του τύπου σφ(π.χ. τα) 1 λέξη του τύπου σσφσφσφ (χρώματα) 1 λέξη του τύπου σφς (βρες) 1 λέξη του τύπου σσφσφ (χρώμα)	1. Αναγνώρισε τα χρώματα. 2. Βρες το χρώμα.	Ντοσιέ με 2 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 11 ΟΕΔ

βήμα 4.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 8' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 6 και 3 λέξεις αντίστοιχα η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 10 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.	9	1 λέξη του τύπου σφφσφ (φτιάξε) 2 λέξεις του τύπου σφς (την) 2 λέξη του τύπου φσφσφσ (ιστορία) 1 λέξη του τύπου σφφσφ (ποιος) 1 λέξη του τύπου σφσφφ 1 λέξη του τύπου σφσφφ 1 λέξη του τύπου σφσ	1. Φτιάξε την ιστορία Ποιος; Κάνει; Γιατί; 2. Πες την ιστορία.	Ντοσιέ με κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 10 ΟΕΔ
βήμα 5.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (1 πρόταση - 9 λέξεις), με τη βοήθεια 15 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.	9	1 λέξη του τύπου φσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σσφσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφφσφ 1 λέξη του τύπου σφφσφ 1 λέξη του τύπου φσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσ 1 λέξη του τύπου σφσφ 1 λέξη του τύπου σφ 1 λέξη του τύπου φσφσφφ	1. Άκουσε προσεκτικά. 2. Δείξε ποιος ενοχλεί τον Ψαρή; 3. Τι είναι;	Ντοσιέ με κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 15 ΟΕΔ

- Επίπεδο¹ αναπτυξιακών δεξιοτήτων στην ετοιμότητα του προφορικού λόγου : Β' εξ. 1^ο έτος Νηπιαγωγείου
- Επίπεδο στις ακαδημαϊκές δεξιότητες : γλώσσα (κατανόηση) Α' εξ. 1^ο έτος Νηπιαγωγείου
- Επίπεδο στα μαθηματικά : Β' εξ. 1^ο έτος Νηπιαγωγείου

Διδακτική παρέμβαση βλ. Τρίτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ-Μεθοδολογία παρέμβασης

Χρονοδιάγραμμα διδακτικής παρέμβασης: Μάρτιος- Απρίλιος 2021

Χώρος εξατομικευμένης διδακτικής υποστήριξης: φυσική τάξη (αίθουσα γενικού τμήματος) και ψηφιακή τάξη webex (εξ αποστάσεως εκπαίδευση)

Χρ. Έναρξης: 10 Μαρτίου 2021

¹ Σημείωση: Το επίπεδο σημειώνεται με βάση τα στοιχεία που ο εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής έχει καταγράψει από: α) την εμπειρική συστηματική παρατήρηση και β) την άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση (ΛΕΒΔ), στην ετοιμότητα, στη γλώσσα και στα μαθηματικά, συγκριτικά με την απόκλιση ή μη σύμφωνα με το εξάμηνο της τάξης φοίτησης.

Χρ. Λήξης: 23 Απριλίου 2021

Διάρκεια: 45 ημέρες

Ατομικό (ένας προς έναν).

Συχνότητα: Στη φυσική ή ηλεκτρονική τάξη δύο έως τρεις φορές την εβδομάδα από μία διδακτική ώρα με εφαρμογή στον διδακτικό στόχο έως 10' λεπτά, κάθε φορά.

Διδακτικός στόχος: Ο μαθητής να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2-3 γραμμών (9 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου (φ, σφσφσ, σφφσφφφ, σφς, φφσφ, σφφ, σφφσφφ, σφς, φσφσφσφσφ) και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου, με τη βοήθεια 15 οπτικών ενοσιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ) χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.

Ενότητα: Να αντιλαμβάνεται και να συγκεντρώνει την προσοχή του σε αυτό που βλέπει και ακούει (μεσοπρόθεσμος στόχος)

Περιοχή Νοητικές ικανότητες (μακροπρόθεσμος στόχος)

Γενικές Ενότητες ΠΑΠΕΑ

Νοητικές ικανότητες

Βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες (κατανόηση)

Κοινωνικές δεξιότητες- Κοινωνική προσαρμογή

Δημιουργικές δραστηριότητες

Διαφοροποιημένα παιδαγωγικά υλικά

1. Αγαπημένο αντικείμενο παιδιού – παλαιό κινητό τηλέφωνο της μαμάς του. (Ο Στάθης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση δίνει τις απαντήσεις κάνοντας πως μιλάει στο κινητό, ώστε να παραμένει συγκεντρωμένος).
2. Αγαπημένο βιβλίο του παιδιού
3. Ντοσιέ με 2 κρίκους
4. Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον
5. Κινητό τηλέφωνο
6. Ηλεκτρονικός Υπολογιστής
7. Εικόνες με ζώα
8. Χαρτόνια, μαρκαδόροι, μολύβια, βέλκρον

Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας και Βήματα διδακτικών παρεμβάσεων

1ο βήμα:

1η εργασία: Κοίταξε την εικόνα

2η εργασία: Περίγραψε την εικόνα (είδος ζώου, χρώμα, πού βρίσκεται, τι κάνει; κ.λπ.)

2ο βήμα:

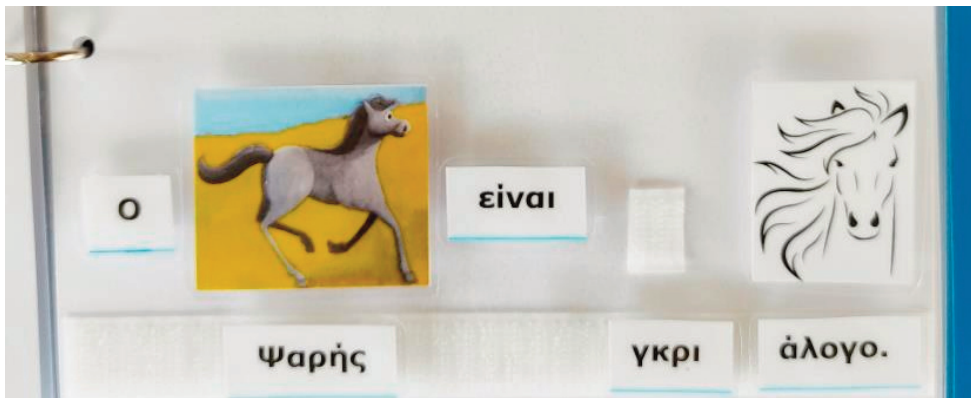
Πρώτη εργασία: Μετράει τις ουρές που βρίσκονται κολλημένες πάνω σε γραμμή βέλκρον και λέει τον αριθμό.

Δεύτερη εργασία: Φτιάχνει με πλαστελίνη και προσθέτει στην εικόνα την ουρά του Ψαρή, η οποία λείπει.

3ο βήμα:

Πρώτη εργασία: Αναγνωρίζει τα χρώματα στις κινητές καρτέλες με βέλκρο.

Δεύτερη εργασία: Συμπληρώνει το κενό στην πρόταση Ο Ψαρής είναι γκρι άλογο διαλέγοντας το σωστό χρώμα από τις καρτέλες με βέλκρο.

Σημείωση: Τη λέξη «είναι» ο Γ.Λ. γνωρίζει να τη διακρίνει λόγω της χρήσης του ημερολογίου, καθημερινά, από την έναρξη του σχολικού έτους.

4ο βήμα:

Βήμα 4
Να συγκεντρώσει την προσοχή του για 8' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών
(2 προτάσεις - 6 και 3 λέξεις, αντίστοιχα, η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 10
ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.

Βιβλία παρέμβασης:
Οι δυο ουρές

1. Φτιάξε την ιστορία

Ποιος; Κάνει; Γιατί;

2. Πες την ιστορία

Πρώτη εργασία: Φτιάχνει την ιστορία με τη βοήθεια οπτικών διευκολυντών.

ΠΟΙΟΣ; ΚΑΝΕΙ; ΓΙΑΤΙ;

(Ο Ψαρής θυμώνει, γιατί οι αλογόμυγες τον τσιμπούν.)

Δεύτερη εργασία: Δηγείται την ιστορία.

5ο βήμα:

Ο Ψαρής κουνάει την ουρά και διώχνει τις αλογόμυγες.

Διαφοροποιημένο κείμενο: Ο Ψαρής κουνάει την ουρά και διώχνει τις αλογόμυγες (9 λέξεις)

Πρώτη εργασία: Ακούει προσεκτικά τη νηπιαγωγό να του διαβάζει το κείμενο.

Δεύτερη εργασία: Επιλέγει τη σωστή εικόνα δείχνοντάς τη με το βελάκι με βέλκρον, για να απαντήσει στην ερώτηση κατανόησης: «Ποιος ενοχλεί τον Ψαρή;»

Τρίτη εργασία: Απαντάει στην ερώτηση «τι είναι;» βλέποντας και αναγνωρίζοντας, σε πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον, μέλη του σώματος του Ψαρή.

Συμπεριφορά μαθητή :Να συγκεντρώνει την προσοχή του με τη βοήθεια διαφοροποιημένου και στοχευμένου παιδαγωγικού υλικού για 3'-10', χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.

Αμοιβή: Στο τέλος των εργασιών βλέπουμε βίντεο 2-3 λεπτών με ζώα που του αρέσουν. Επίσης, στα σημεία που δυσκολεύεται, θυμίζουμε την επιτυχία του σε προηγούμενη δραστηριότητα.

Κριτήρια επιτυχίας: Κατανοεί και επιτυγχάνει στις 8 από τις 11 δραστηριότητες (συνολικά των 5 βημάτων), με βοήθεια.

Αξιολόγηση – καταγραφές

1. έντυπο καθημερινής καταγραφής
2. έντυπο συνεργασίας με τον γονέα
3. έντυπο διδακτικής αλληλεπίδρασης

Έντυπο καταγραφής της συνεργασίας με τον γονέα

Όνομα: Στάθης Τάξη: Β' έτος Νηπιαγωγείου – Β' εξάμηνο Σχολείο: Νηπιαγωγείο
Υπεύθυνη νηπιαγωγός: Μαρία Χονδρογιάννη

Ενότητα: «Προσέχω και καταλαβαίνω» - Συγκέντρωση προσοχής.

α/α, ημερ/νια	Τα λόγια της μητέρας «αυτολεξεί»	Παιδαγωγικός αναστοχασμός
1) 27.10.2020	Θέλω ο Στάθης να μάθει να γράφει όλα τα γράμματα και τα μεγάλα και τα μικρά, γιατί με τον μεγάλο (γιο) είχα δυσκολευτεί πάρα πολύ στην πρώτη Δημοτικού. Του πήρα και δασκάλα στο σπίτι, γιατί με εμένα δεν κάθεται να γράψει.	Ο Στάθης είναι ένα παιδί που τώρα έχει ξεκινήσει να κρατάει μαρκαδόρο και να αναπτύσσει τη λεπτή κινητικότητα. Δεν μπορεί να κόψει και τα σχέδιά του δεν έχουν μορφή. Δυσκολεύεται πάρα πολύ να συγκεντρωθεί μέσα στην τάξη και διαρκώς σηκώνεται και κάνει βόλτες στις «γωνιές». Δεν συμμετέχει σε διάλογο στην «παρεούλα», έχει αρθρωτικές δυσκολίες και ο λόγος του είναι ελλειπτικός. Η μητέρα φαίνεται να μην κατανοεί το μέγεθος των δυσκολιών του γιου της.
2) 12.3.2021 Δια ζώσης επικοινωνία και συζήτηση για το εκπαιδευτικό πρόγραμμα που υλοποιείται από το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και το ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου.	Ναι, θέλω να συμμετέχει ο Στάθης. Έχει κάνει πρόοδο με τα γράμματα, αλλά ενώ τα γνωρίζει όλα, όταν του λέω «π» και «α» δε λέει «πα» και δεν καταλαβαίνει να απαντήσει 1+1=2. Δεν γράφει καθόλου πάνω στις γραμμές και όταν αντιγράφει μια λέξη μπερδεύει τα γράμματα και δεν τα γράφει με τη σειρά.	Η μητέρα συνεχίζει να φαίνεται πως δεν κατανοεί τη σημασία των δυσκολιών του γιου της, παρά τις συζητήσεις που έχουμε κάνει ως τώρα. Έχει συνδέσει την ετοιμότητα του Στάθη στο να πάει στο Δημοτικό σχολείο με την κατάκτηση του μηχανισμού της ανάγνωσης και της γραφής από μέρους του. Από τον τρόπο που μιλάει φαίνεται πως είναι αγχωμένη για την πρόοδό του στους συγκεκριμένους τομείς. Ο Στάθης κάνει μεγάλη προσπάθεια να ανταποκριθεί στις προσδοκίες της μητέρας του, με αποτέλεσμα ακόμη και στο ελεύθερο σχέδιο ο ίδιος να προσπαθεί να φτιάξει γράμματα και αριθμούς για να τα δείξει στη μητέρα του, όταν εκείνη έρθει να τον παραλάβει από το σχολείο.
3) 2.4.2021 Τηλεφωνική επικοινωνία που αφορά στην υλοποίηση του σχεδιασμού παρέμβασης στις νοητικές ικανότητες και συγκεκριμένα στη συγκέντρωση της προσοχής.	Μακάρι να καταφέρει να συγκεντρωθεί μόνος του και για 5, όχι 10 λεπτά. Αν δεν είμαι δίπλα του δεν κάθεται καθόλου (εννοεί στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση), παίρνει το τάμπλετ και φεύγει.	Η μητέρα όλο αυτό το διάστημα της εξ αποστάσεως διδασκαλίας -καθώς είναι διαρκώς δίπλα στο Στάθη προκειμένου αυτός να μπορεί να συμμετέχει στα εξ αποστάσεως μαθήματα- φαίνεται πως έχει αρχίσει να καταλαβαίνει τη σημασία που έχει για την εκπαιδευτική διαδικασία, ο Στάθης να καταφέρνει συγκεντρώνεται και να διατηρεί την προσοχή του.

(Α)τομικό- Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ -Σενάριο διδακτικής εργασίας μαθητή

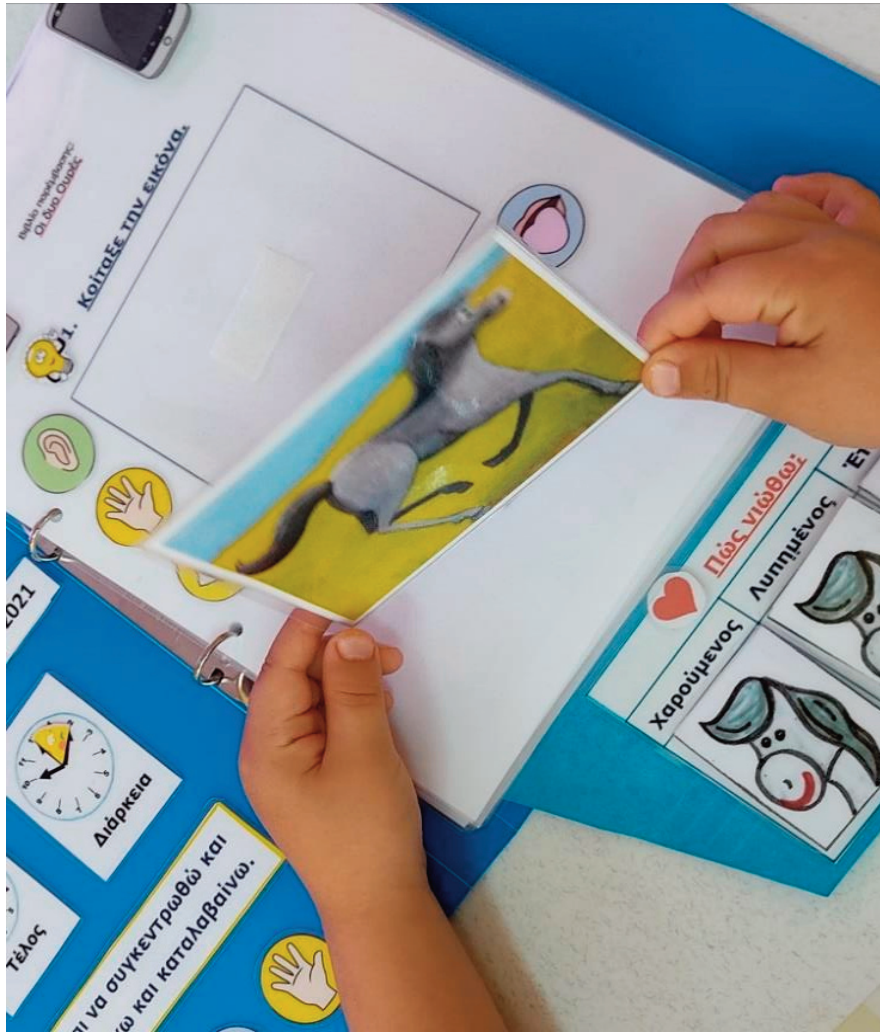
Όνομα:	Στάθης
Φύλο:	Αγόρι
1) τι ηλικία έχει;	6
2) σε ποια τάξη και εξάμηνο φοιτά;	Β' έτος Νηπιαγωγείου - Β' εξ.
3) σε ποιον αριθμό με βάση την αρίθμηση στο excel αντιστοιχεί η γραμμή βάσης;	4
4) ποιο βιβλίο θα χρησιμοποιήσετε;	Οι δύο ουρές
5) τι παρουσιάζει το εξώφυλλο;	Δύο άλογα σε προφίλ σώματος, το ένα πλάι από το άλλο, να κοιτάζουν προς αντίθετες κατευθύνσεις
6) με ποιο κείμενο θα παρέμβετε με στοχευμένες και δομημένες ενταξιακές διαφοροποιήσεις ;	Ο Ψαρής κουνάει την ουρά και διώχνει τις αλογόμυγες.
7) ποιος είναι ο τίτλος;	-
8) σε ποιες σελίδες το εντοπίσατε;	σελίδα 5 του βιβλίου
9) σε ποια νευροαναπτυξιακή περιοχή μαθησιακής ετοιμότητας θα δώσετε έμφαση;	Ικανότητα συγκέντρωσης προσοχής και κατανόηση λέξεων.
10) ποιος είναι ο μεσοπρόθεσμος στόχος της νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας;	Να μπορεί να συγκεντρώνει την προσοχή του και να κατανοεί το κείμενο.

ΑΠΑ-ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ μαθητή με ΔΕΠΥ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΓΡΑΜΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1. Νευροαναπτυξιακές περιοχές μαθησιακής ετοιμότητας	1,6	4	Συγκέντρωση προσοχής (νοητικές ικανότητες)
2. Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες όπως αποτυπώνονται στο ΠΑΠΕΑ	2	4	Κατανόηση (Βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες).
3. Γενικές μαθησιακές δυσκολίες όπως αποτυπώνονται στο ΔΕΠΠΣ	1,5	4	Κατανόηση και παραγωγή (δεξιότητες γλώσσας) και νοητικός τομέας(δεξιότητες αναγνωστικής ετοιμότητας)
4. Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως αποτυπώνονται στο Πειραματικό Αναλυτικό πρόγραμμα ΕΜΔ	1,6	4	<u>Πολυαισθητηριακές αντιληπτικές λειτουργίες (αντιληπτικές δεξιότητες)</u> και <u>Μακροπρόθεσμη μνήμη-Μνημοτεχνική(Μνημονικές δεξιότητες)</u>
5. Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες - ΔΕΠΥ	1,3	4	Συγκέντρωση προσοχής (όλες οι περιοχές) και υπερκινητικότητα (σηκώνεται και περιφέρεται στην τάξη).

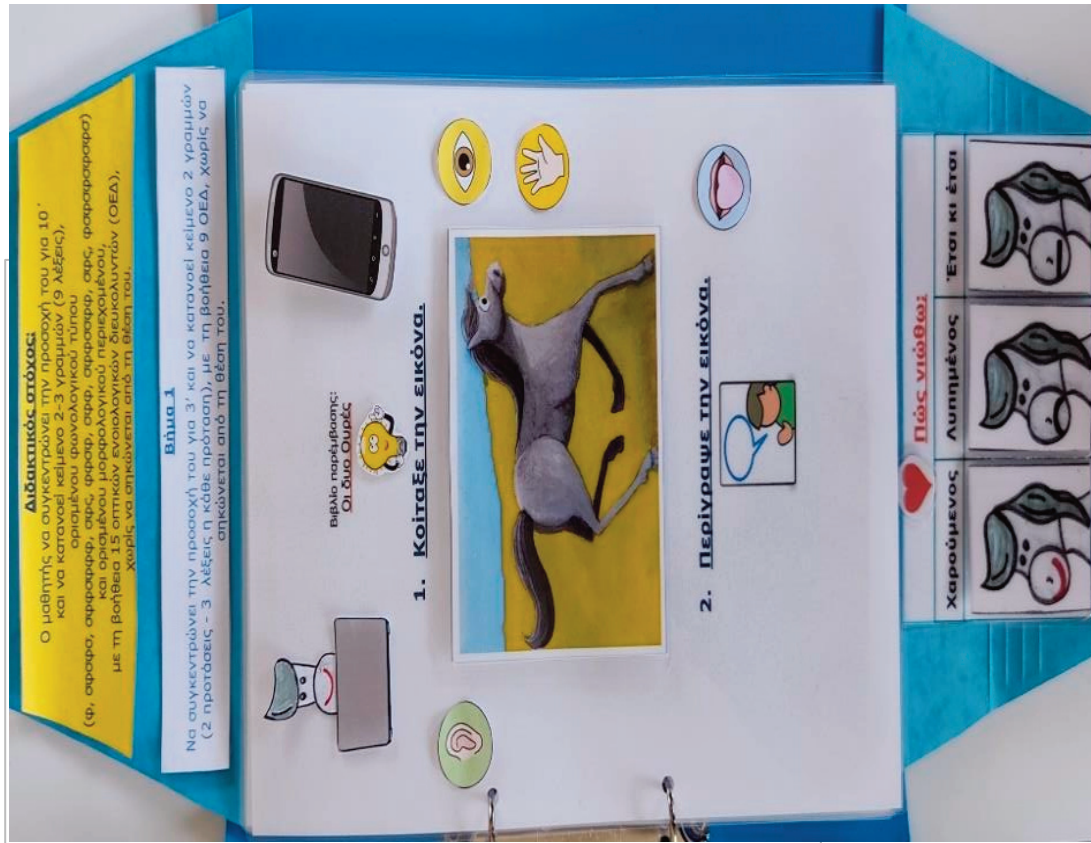
<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ:Ο μαθητής να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2-3 γραμμών (9 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου (φ, σφσφσ, σφσφσφφ, σφς, φφσφ, σφφ, σφσφσφ, σφς, φσφσφσφσφ) και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου, με τη βοήθεια 15 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ) χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας</p>	<p>ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ</p>	<p>Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ</p>
<p>Βήμα 1ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 3' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 9 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>1. Κοίταξε την εικόνα. 2.Περίγραψε την εικόνα.</p>	<p>6 λέξεις: 1 λέξη του τύπου σφσφσφ(κοίταξε) 2 λέξεις του τύπου σφς (π.χ την) 2 λέξεις του τύπου φφσφσφ (εικόνα) 1 λέξη του τύπου σφσφσφσφ(περίγραψε</p>	<p>Ντοσιέ με 2 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 9 ΟΕΔ</p>
<p>Βήμα 2ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 11 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>1.Πόσες ουρές βλέπεις; 2.Φτιάξε την ουρά.</p>	<p>6 λέξεις:1 λέξη του τύπου σφσφσ 1 λέξη του τύπου φφσφσ 1 λέξη του τύπου σφσφσφσ 1 λέξη του τύπου σφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφς 1 λέξη του τύπου φφσα</p>	<p>Ντοσιέ με 2 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον Πλαστελίνη 11 ΟΕΔ</p>

<p>Βήμα 3ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 6' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 11 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>1.Αναγνώρισε τα χρώματα. 2.Βρες το χρώμα.</p>	<p>6 λέξεις: 1 λέξη του τύπου φσφσφσφσφ (ανανγνώρισε) 2 λέξεις του τύπου σφ(π.χ. τα) 1 λέξη του τύπου σσφσφσφ (χρώματα) 1 λέξη του τύπου σσφς (βρες) 1 λέξη του τύπου σσφσφ (χρώμα)</p>	<p>Ντοσιέ με 2 κρικούς Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 11 ΟΕΔ</p>
<p>Βήμα 4ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 8' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 6 και 3 λέξεις αντίστοιχα η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 10 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>1. Φτιάξε την ιστορία Ποιος; Κάνει; Γιατί; 2. Πες την ιστορία.</p>	<p>9 λέξεις: 1 λέξη του τύπου σσφσφσφ (φτιάξε) 2 λέξεις του τύπου σφς (την) 2 λέξη του τύπου φσφσφσφ (ιστορία) 1 λέξη του τύπου σφφσφσφ (ποιος) 1 λέξη του τύπου σφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφσφ</p>	<p>Ντοσιέ με κρικούς Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 10 ΟΕΔ</p>
<p>Βήμα 5ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (1 πρόταση - 9 λέξεις), με τη βοήθεια 15 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>1. Άκουσε προσεκτικά. 2. Δείξε ποιος ενοχλεί τον Ψαρή; 3. Τι είναι;</p>	<p>9 λέξεις: 1 λέξη του τύπου φσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σσφσφσφσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφφσφ 1 λέξη του τύπου φσφσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσ 1 λέξη του τύπου σφσφ 1 λέξη του τύπου σφ 1 λέξη του τύπου φσφσφσφ</p>	<p>Ντοσιέ με κρικούς Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 15 ΟΕΔ</p>

<p align="center">ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Ο μαθητής να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2-3 γραμμών (9 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου (φ, σφσφσ, σφσφσφ, σφς, φφσφ, σφς, σφσφσφ, σφς, φφσφσφ) και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου, με τη βοήθεια 15 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ) χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)	Άσκηση 1. Κοίταξε την εικόνα.	Άσκηση 2. Περιγράψε την εικόνα.	Άσκηση 3. -
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ -γνωστικές μηχανές	Ντοσιέ με 2 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 7 ΟΕΔ	Ντοσιέ με 2 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 6 ΟΕΔ	
<p>Βήμα 1ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 3' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 9 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>			
6 λέξεις:1 λέξη του τύπου σφσφσφ(κοίταξε) 2 λέξεις του τύπου σφς (π.χ την) 2 λέξεις του τύπου φφσφσφ (εικόνα) 1 λέξη του τύπου σφσφσφσφ(περιγράψε)	ημερομηνία 1ης παρέμβασης 12/4/2021-επιτυχίες με 1	ημερομηνία 2ης παρέμβασης -επιτυχίες με 1	ημερομηνία 3ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1
1. Κοίταξε - 2. την - 3. εικόνα	1		
4. Περιγράψε - 5. την - 6. εικόνα			
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	1		
Κριτήρια επιτυχίας: Κατανοεί και επιτυγχάνει στις 8 από τις 11 δραστηριότητες (συνολικά των 5 βημάτων), με βοήθεια.			

Οπτικοί διευκολυντές

Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο Νηπιαγωγείο. Τέταρτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ: Διαφοροποιημένη, δομημένη διδακτική παρέμβαση.			
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Ο μαθητής να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2-3 γραμμών (9 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου (φ, σφσφ, σφσφσφ, σφς, φσφσφσφ) και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου, με τη βοήθεια 15 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ) χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)	Άσκηση 1. Κοιτάξε την εικόνα.	Άσκηση 2. Περιγράψε την εικόνα.	Άσκηση 3. -
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ -γνωστικές μηχανές	Ντοσιέ με 2 κρικούς Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 7 ΟΕΔ	Ντοσιέ με 2 κρικούς Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 6 ΟΕΔ	
Βήμα 1ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 3' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 9 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.			
ημερομηνία 1ης παρέμβασης: 12/4/2021 - επιτυχίες	ο Μαθητής : τι λέει/τι δεν λέει, τι κάνει/τι δεν κάνει	Η νηπιαγωγός: τι του ζητάει να κάνει βλ. άσκηση διαβαθμισμένης δυσκολίας	Παιδαγωγικός αναστοχασμός: Τι πήγε καλά στην 3 λεπτή παρέμβαση ΕΑΕ/τι να αλλάξω/ τι να παραλείψω κλπ
Ο μαθητής στην 1η άσκηση καλείται να κοιτάξει προσεκτικά την πλαστικοποιημένη εικόνα με βέλκρον του Ψαρή (του ήρωα του βιβλίου). Στη συνέχεια στη 2η άσκηση καλείται να περιγράψει τα χαρακτηριστικά του Ψαρή (είδος ζώου, χρώμα, ουρά, αυτιά, πόδια κ.λ.π.) με τη βοήθεια 9 Ο.Ε.Δ.	Ο μαθητής παρατηρείται να ξεκολλάει την κάρτα με βέλκρον και να την κοιτάζει για 15'' δευτερόλεπτα περίπου. Στη συνέχεια αφήνει την κάρτα στο τραπέζι, χωρίς να την τοποθετεί στη θέση της στο Ντοσιέ.Αφού η νηπιαγωγός του ζητήσει να περιγράψει τον Ψαρή, ο μαθητής λέει πως "ο Ψαρής είναι άλογο και πηδάει και έχει ουρά"	Στην αρχή η νηπιαγωγός ζητάει από τον μαθητή να παρατηρήσει την πλαστικοποιημένη κάρτα με βέλκρον, η οποία βρίσκεται σε πλαστικοποιημένη σελίδα του 1ου βήματος στο ντοσιέ. Στη συνέχεια του ζητάει να προχωρήσει στην επόμενη άσκηση και να περιγράψει τον Ψαρή που είδε στην εικόνα.	Ως προς την 3λεπτη παρέμβαση ο μαθητής χάρηκε πολύ βλέποντας πως στην εικόνα ήταν ο Ψαρής (αγαπημένος του ήρωας) και ήταν πρόθυμος να τον περιγράψει. Το ότι τον περιέγραψε να πηδάει όμως, δεν ίσχυε για την συγκεκριμένη εικόνα. Όπως φάνηκε από συζήτηση με τη νηπιαγωγό, που ακολούθησε μετά την ολοκλήρωση της δραστηριότητας, ήταν επηρεασμένος από μία άλλη εικόνα του βιβλίου, όπου ο Ψαρής φαίνεται να πηδάει ένα φράχτη.

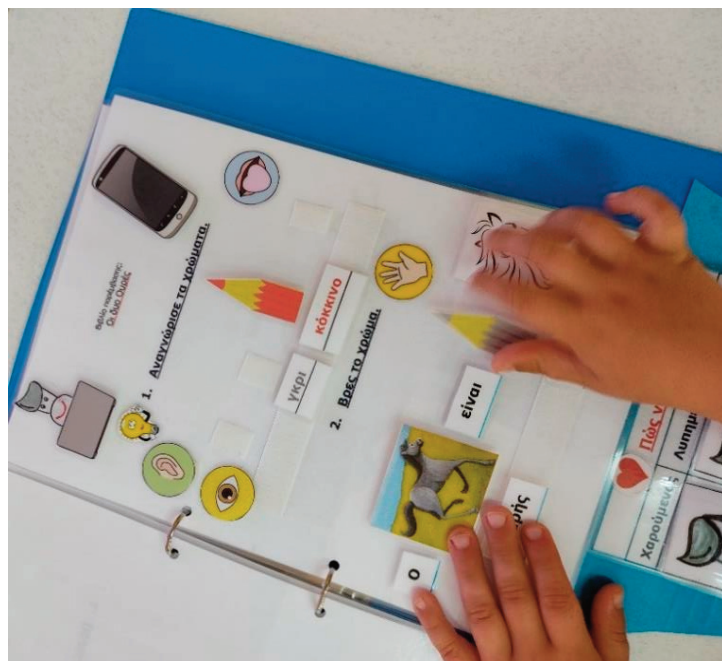
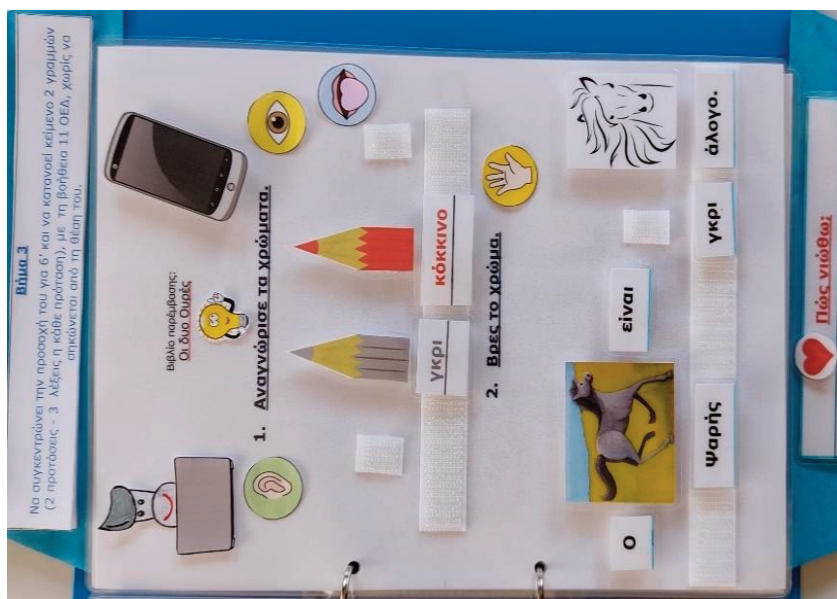
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Ο μαθητής να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2-3 γραμμών (9 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου (φ, σφσφ, σφσφσφ, σφς, φφσφ, σφφ, σφσφσφ, σφς, φσφσφσφ) και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου, με τη βοήθεια 15 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ) χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)	Άσκηση 1. Πόσες ουρές βλέπετε;	Άσκηση 2. Φτιάξε την ουρά (με πλαστελίνη).	Άσκηση 3. Περιγραφή
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ -γνωστικές μηχανές	Ντοσιέ με 2 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλικρον 10 ΟΕΔ	ημερομηνία 2ης παρέμβασης 14/4/2021 - επιτυχίες με 1	-
Βήμα 2ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 11 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.			
6 λέξεις: 1 λέξη του τύπου σφσφσφ 1 λέξη του τύπου φφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφς	ημερομηνία 1ης παρέμβασης 14/4/2021 - επιτυχίες με 1	ημερομηνία 2ης παρέμβασης - επιτυχίες με 1	ημερομηνία 3ης παρέμβασης- επιτυχίες με 1
1 λέξη του τύπου φφσφσφ βλ. κριτήρια επιτυχίας - ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	1		
1. Πόσες - 2. ουρές - 3. βλέπετε;	1		
4. Φτιάξε - 5. την - 6. ουρά	2		
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ			

Οπτικοί διευκολυντές

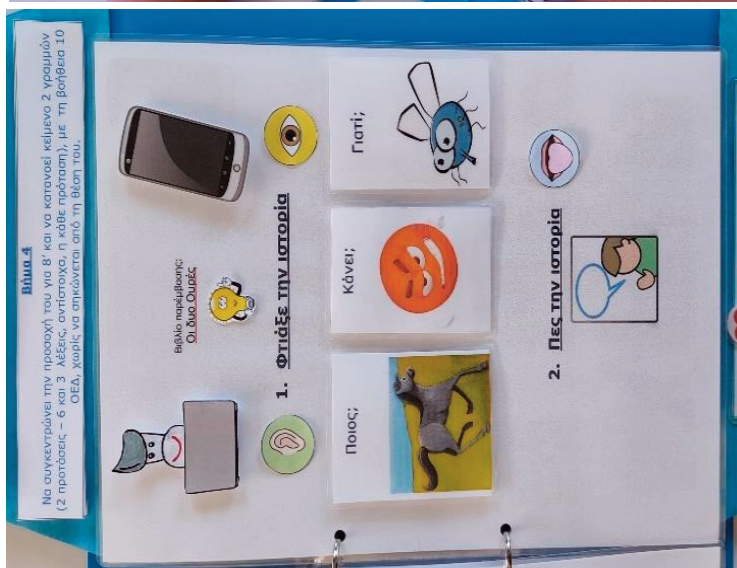
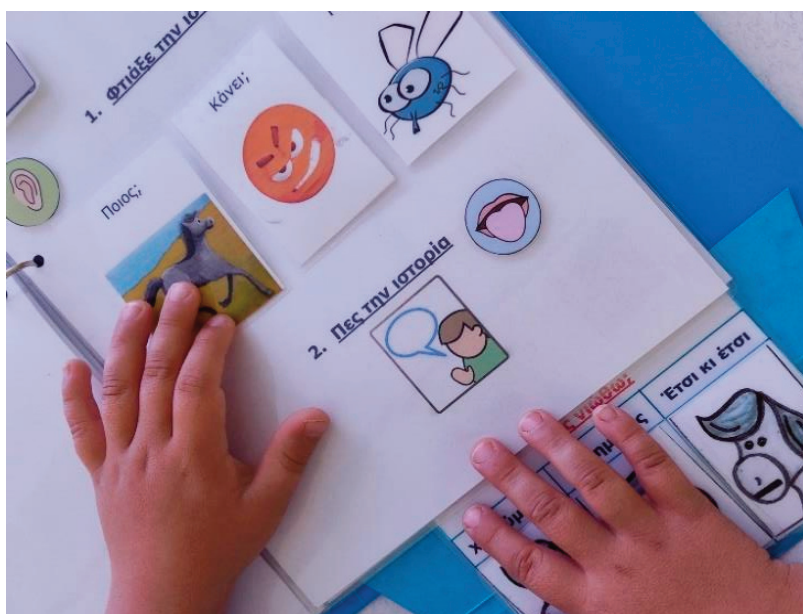
<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Ο μαθητής να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2-3 γραμμών (9 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου (φ, σφσφσφ, σφσφσφ, σφσφ, σφσφσφσφ) και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου, με τη βοήθεια 15 οπτικών ενοσιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ) χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>			
<p>Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)</p>	<p>Άσκηση 1.Αναγνώρισε τα χρώματα.</p>	<p>Άσκηση 2.Βρες το χρώμα.</p>	<p>Άσκηση 3.Περιγραφή</p>
<p>Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ -γνωστικές μηχανές</p>	<p>Ντοσιέ με 2 κρικούς Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 9 ΟΕΔ</p>	<p>Ντοσιέ με 2 κρικούς Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 9 ΟΕΔ</p>	<p>-</p>
<p>Βήμα 3ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 6' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 11 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>			
<p>6 λέξεις:1 λέξη του τύπου φσφσφσφσφσφ 2 λέξεις του τύπου σφ 1 λέξη του τύπου σφσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφσφ</p>	<p>ημερομηνία 1ης παρέμβασης 16/4/2021 - επιτυχίες με 1</p>	<p>ημερομηνία 2ης παρέμβασης -επιτυχίες με 1</p>	<p>ημερομηνία 3ης παρέμβασης επιτυχίες με 1</p>
<p>1. Αναγνώρισε - 2.τα - 3.χρώματα</p>	1		
<p>4.Βρες - 5.το - 6.χρώμα</p>	1		
<p>ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ</p>	2		

Οπτικοί διευκολυντές

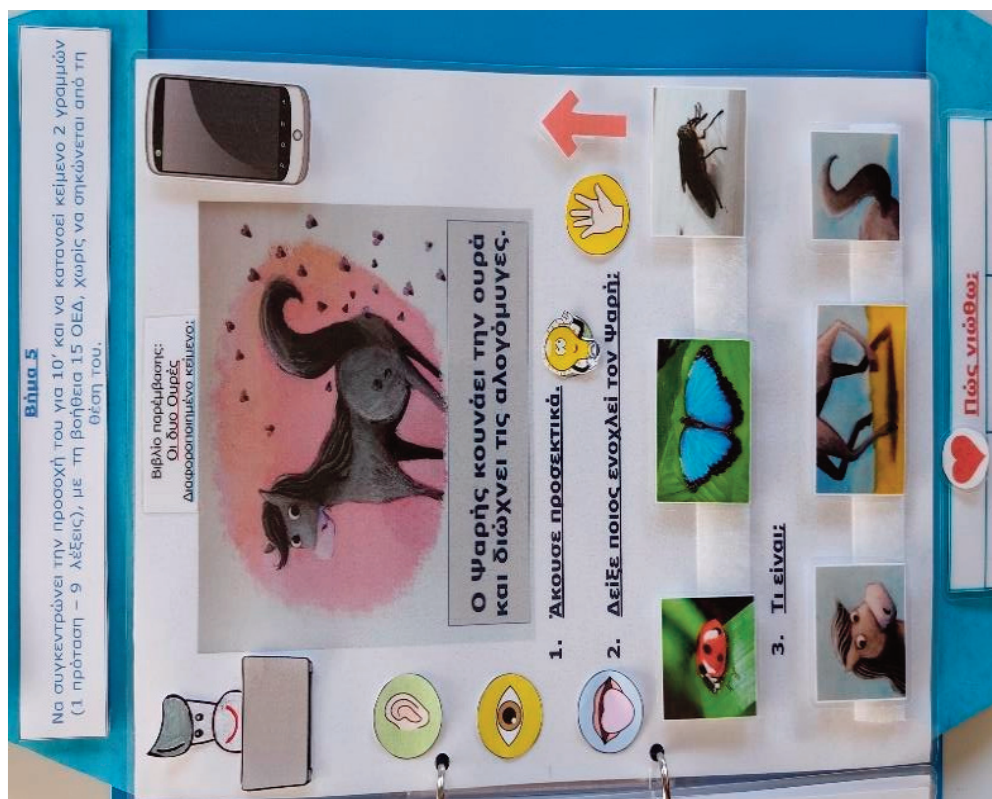
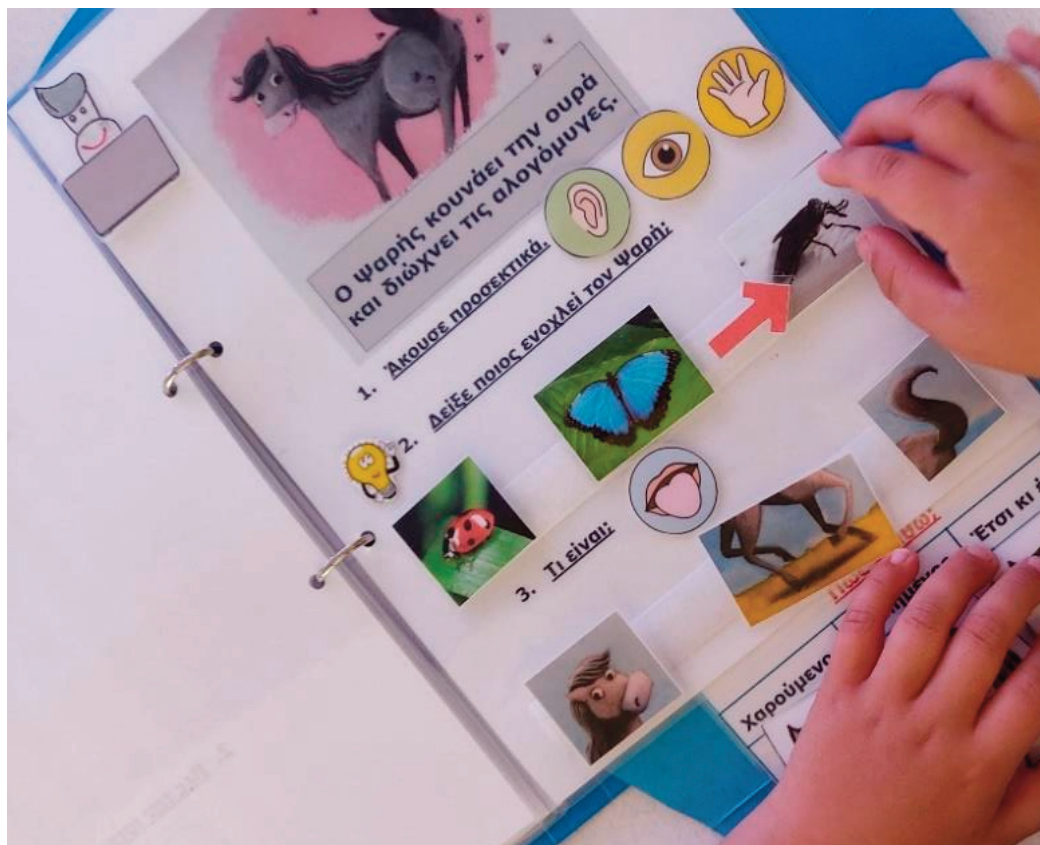
<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Ο μαθητής να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2-3 γραμμών (9 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου (φ, σφσφ, σφσφσφ, σφς, φφσφ, σφφ, σφσφσφ, σφς, σφσφσφσφ) και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου, με τη βοήθεια 15 οπτικών ενοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ) χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>			
<p>Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)</p>	<p>Άσκηση 1. Φτιάξε την ιστορία Ποιος; Κάνει; Γιατί;</p>	<p>Άσκηση 2. Πες την ιστορία.</p>	<p>Άσκηση 3. Περιγραφή</p>
<p>Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ -γνωστικές μηχανές</p>	<p>Ντοσιέ με κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 9 ΟΕΔ</p>	<p>Ντοσιέ με κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 7 ΟΕΔ</p>	
<p>Βήμα 4ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 8' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 6 και 3 λέξεις αντίστοιχα η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 10 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>			
<p>9 λέξεις: 1 λέξη του τύπου σφσφσφ (φτιάξε) 2 λέξεις του τύπου σφς (την) 2 λέξη του τύπου φσφσφσφ (ιστορία) 1 λέξη του τύπου σφσφσφ (ποιος) 1 λέξη του τύπου σφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφ</p>	<p>ημερομηνία 1ης παρέμβασης 19/4/2021 -επιτυχίες με 1</p>	<p>ημερομηνία 2ης παρέμβασης - επιτυχίες με 1</p>	<p>ημερομηνία 3ης παρέμβασης- επιτυχίες με 1</p>
<p>1. Φτιάξε - 2.την - 3.ιστορία - 4.Ποιος; - 5.Κάνει - 6.Τι; 7.Πες - 8.την - 9.ιστορία ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ</p>	<p>1</p>		
	<p>1</p>		
<p>Παρατηρήσεις: Μετά την ολοκλήρωση της πρώτης άσκησης σηκώθηκε από το laptop, γιατί ήρθε ο πατέρας του στο σπίτι. Παρά τις προσπάθειες της μητέρας δεν επέστρεψε για τη δεύτερη άσκηση.</p>			

Οπτικοί διευκολυντές

<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Ο μαθητής να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2-3 γραμμών (9 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου (φ, σφσφσφ, σφσφσφσφ, σφς, φφσφ, σφφ, σφσφσφσφ) και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου, με τη βοήθεια 15 οπτικών ενοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ) χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>			
<p>Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)</p>	<p>Άσκηση 1. Άκουσε προσεκτικά.</p>	<p>Άσκηση 2. Δείξε ποιος ενοχλεί τον Ψαρή;</p>	<p>Άσκηση 3. Τι είναι;</p>
<p>Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ -γνωστικές μηχανές</p>	<p>Ντοσιέ με κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 5 ΟΕΔ</p>	<p>Ντοσιέ με κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 11 ΟΕΔ</p>	<p>Ντοσιέ με κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 10 ΟΕΔ</p>
<p>Βήμα 5ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (1 πρόταση - 9 λέξεις), με τη βοήθεια 15 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>			
<p>9 λέξεις: 1 λέξη του τύπου φσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφ 1 λέξη του τύπου σφ 1 λέξη του τύπου φσφσφφ</p>	<p>ημερομηνία 1ης παρέμβασης 21/4/2021 -επιτυχίες με 1</p>	<p>ημερομηνία 2ης παρέμβασης - επιτυχίες με 1</p>	<p>ημερομηνία 3ης παρέμβασης -επιτυχίες με 1</p>
<p>1. Άκουσε - 2. προσεκτικά</p>	1		
<p>3. Δείξε - 4. ποιος - 5. ενοχλεί - 6. τον - 7. Ψαρή</p>	1		
<p>8. Τι - 9. είναι;</p>	1		
<p>ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ</p>	3		

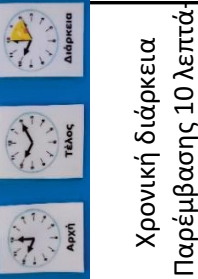
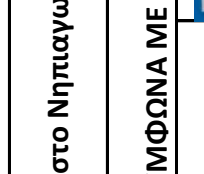

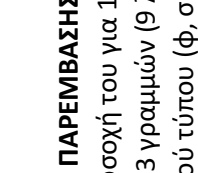
Οπτικοί διευκολυντές

(Α)τομικό- Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ -Σενάριο διδακτικής εργασίας μαθητή

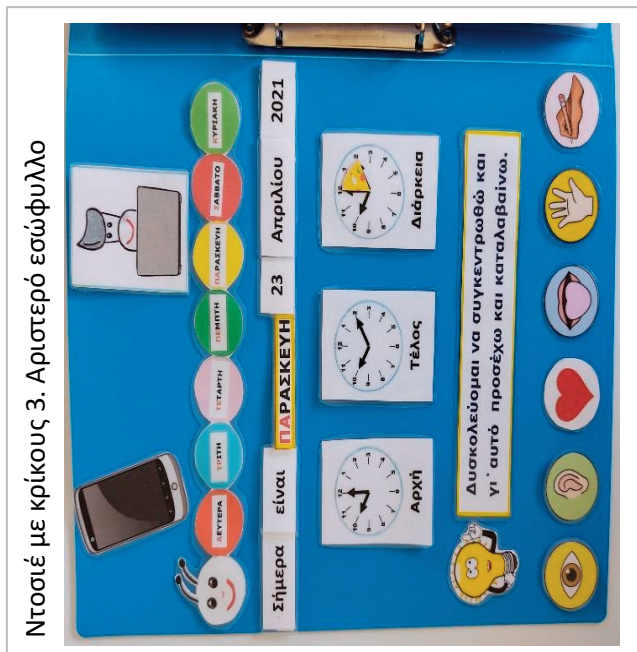
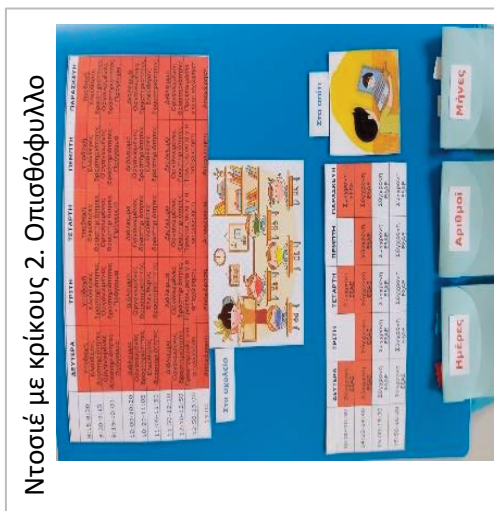
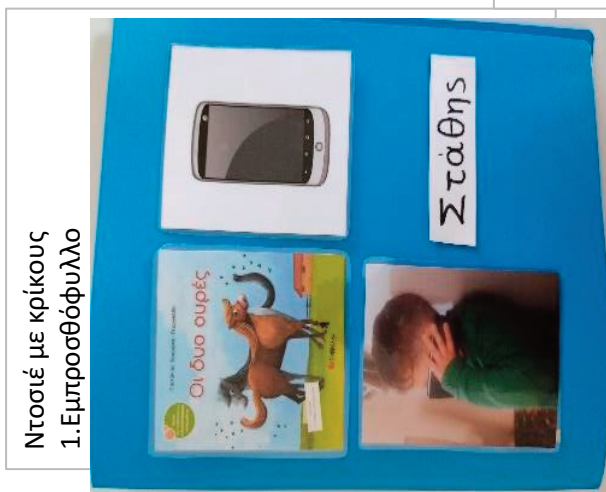
Όνομα:	Στάθης
Φύλο:	Αγόρι
1) τι ηλικία έχει;	6
2) σε ποια τάξη και εξάμηνο φοιτά;	Β΄ έτος Νηπιαγωγείου - Β΄ εξ.
3) σε ποιον αριθμό με βάση την αρίθμηση στο excel αντιστοιχεί η γραμμική βάση;	4
4) ποιο βιβλίο θα χρησιμοποιήσετε;	Οι δύο ουρές
5) τι παρουσιάζει το εξώφυλλο;	Δύο άλογα σε προφίλ σώματος, το ένα πλάι από το άλλο, να κοιτάζουν προς αντίθετες κατευθύνσεις
6) με ποιο κείμενο θα παρέμβετε με στοχευμένες και δομημένες ενταξιακές διαφοροποιήσεις ;	Ο Ψαρής κουνάει την ουρά και διώχνει τις αλογόμυγες.
7) ποιος είναι ο τίτλος;	-
8) σε ποιες σελίδες το εντοπίσατε;	σελίδα 5 του βιβλίου
9) σε ποια νευροαναπτυξιακή περιοχή μαθησιακής ετοιμότητας θα δώσετε έμφαση;	Ικανότητα συγκέντρωσης προσοχής και κατανόηση λέξεων.
10) ποιος είναι ο μεσοπρόθεσμος στόχος της νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας;	Να μπορεί να συγκεντρώνει την προσοχή του και να κατανοεί το κείμενο.

Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο Νηπιαγωγείο				
ΕΝΤΥΠΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗ ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ				
<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2-3 γραμμών (9 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου (φ, σφσφσ, σφσφσφ, σφς, φφσφ, σφφ, σφσφσφ, σφς, φσφσφσφσφ) και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου, με τη βοήθεια 15 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ) χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>επίπεδα εκτίμησης της ολοκλήρωσης Ολοκληρώνει τις ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας</p>	<p>Επίπεδα αυτονομίας Με βοήθεια: μβ, Χωρίς βοήθεια: χβ, Με ελάχιστη βοήθεια: μεβ, Με πολύ μεγάλη βοήθεια: μπμβ</p>	 Χρονική διάρκεια Παρέμβασης 10 λεπτά Χρόνος έναρξης: 10:00 Χρόνος λήξης: 10:10 Εργασία με το Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ ΜΕ ΚΡΙΚΟΥΣ	<p>Λεκτικοποίηση συναισθημάτων Μου άρεσε γιατί: Δεν μου άρεσε γιατί: Έτσι και έτσι:</p>
<p>Βήμα 1ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 3' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 9 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>Να προσέξει και να κατανοήσει αυτό που ακούει (1. να συγκεντρώσει την προσοχή του στην εικόνα 2. να περιγράψει τι βλέπει) και να ολοκληρώσει τις ασκήσεις, χωρίς να σηκώνεται. ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ: 1</p>	<p>μβ</p>	<p>Ντοσιέ με 2 κρικούς Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 9 ΟΕΔ</p>	
<p>Βήμα 2ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 11 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>Να κατανοήσει αυτό που ακούει (1. να μετρήσει τις συρές 2. να φτιάξει με πλαστελίνη την ουρά που λείπει από την εικόνα) και να ολοκληρώσει τις ασκήσεις, χωρίς να σηκώνεται. ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ: 2</p>	<p>μβ</p>	<p>Ντοσιέ με 2 κρικούς Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον Πλαστελίνη 11 ΟΕΔ</p>	

<p>Βήμα 3ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 6' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 3 λέξεις η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 11 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>Να κατανοήσει αυτό που ακούει(1.να αναγνωρίσει τα 2 χρώματα 2. να βρει το χρώμα που λείπει από την πρόταση) και να ολοκληρώσει τις ασκήσεις, χωρίς να σηκώνεται.ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ: 2</p>	<p>μβ</p>	<p>Ντοσιέ με 2 κρικούς Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 11 ΟΕΔ</p>	
<p>Βήμα 4ο:Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 8' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 6 και 3 λέξεις αντίστοιχα η κάθε πρόταση), με τη βοήθεια 10 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>Να κατανοήσει αυτό που ακούει(1.να φτιάξει την ιστορία με τη βοήθεια των ερωτήσεων και των ΟΕΔ 2. να πει την ιστορία) και να ολοκληρώσει τις ασκήσεις, χωρίς να σηκώνεται.ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ: 1</p>	<p>μπμβ</p>	<p>Ντοσιέ με κρικούς Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 10 ΟΕΔ</p>	
<p>Βήμα 5ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (1 πρόταση - 9 λέξεις), με τη βοήθεια 15 ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>Να κατανοήσει αυτό που ακούει(1.να ακούσει προσεκτικά το διαφοροποιημένο κείμενο 2.να απαντήσει σωστά στην ερώτηση κατανόησης 3. να αναγνωρίσει τα μέλη του σώματος του Ψαρή) και να ολοκληρώσει τις ασκήσεις, χωρίς να σηκώνεται.ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ: 3</p>	<p>μπμβ</p>	<p>Ντοσιέ με κρικούς Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον 15 ΟΕΔ</p>	
<p>Σύνολο αποτελεσμάτων</p>	<p>Ολοκλήρωσε 9 από τις 11 ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας</p>			

Ντοσιέ με κρίκους διαφοροποιημένο

Παιδαγωγικές σχολικής ένταξης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Ευαγγελία Κισκηρέα
Νηπιαγωγός παράλληλης στήριξης στο 1^ο Νηπιαγωγείο Καλαμάτας

«Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων στο Νηπιαγωγείο»

Μεθοδολογία παιδαγωγικής παρατήρησης ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών στο Νηπιαγωγείο

Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ: Συστηματική εμπειρική και συμμετοχική παρατήρηση

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

ΠΡΟΦΙΛ ΜΑΘΗΤΗ

Γνωρίζω τον Άλφα περίπου τρεις μήνες. Έχει διαγνωστεί από γενετιστή γιατρό στην Αθήνα από ένα σύνδρομο που ονομάζεται ALFIE. Πρόκειται για ένα αρκετά σπάνιο σύνδρομο από ό,τι με ενημέρωσαν οι γονείς του.

2.2.1 Το ατομικό ιστορικό

Εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης: Β' εξάμηνο τυπικής εκπαίδευσης (προνήπιο)

Ηλικία, φύλο : 60 μηνών (πέντε χρονών), Αγόρι

Προφορικός λόγος : Εξαιτίας διαφραγματικής δυσλειτουργίας, η ομιλία του ακούγεται βραχνή και ορισμένες φορές δεν γίνεται εύκολα κατανοητός. Όμως επιδιώκει συνέχεια να ομιλεί με συνομήλικους και εκπαιδευτικούς. Η ιδιαιτερότητα της φωνής του δεν τον αποτρέπει από το να συμμετέχει σε συζητήσεις. Άλλωστε τα τελευταία δύο χρόνια παρακολουθεί και μαθήματα λογοθεραπείας.

Ψυχοκινητικότητα: Συμμετέχει ενεργά σε όλες τις κινητές δραστηριότητες της τάξης. Ενώ φαίνεται ότι ημέρα με την ημέρα γίνεται ολοένα και καλύτερος. Από συζητήσεις με τους γονείς του έμαθα ότι είχε δυσκολία στο περπάτημα όταν ήταν πιο μικρός, για αυτό και φοράει ειδικούς πάτους μέσα στα παπούτσια. Όμως πλέον περπατάει κανονικά. Η ενασχόλησή του με το μποξ έχει συμβάλει αρκετά στην αντίληψη και έλεγχο του σώματός του, όπως με έχουν ενημερώσει οι γονείς του. Στη λεπτή κινητικότητα παρατηρείται μια δυσκολία, γεγονός που το πρώτο διάστημα τον απέτρεπε από το να συμμετέχει σε δραστηριότητες ζωγραφικής, λέγοντάς μου ότι δεν μπορούσε να το κάνει. Το τελευταίο διάστημα έχει αποκτήσει περισσότερο θάρρος στο θέμα της ζωγραφικής και τα σχέδιά του έχουν πιο ολοκληρωμένη μορφή. Μάλιστα είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι αιτιολογεί για ποιο λόγο φτιάχνει όπως φτιάχνει μία ζωγραφιά:

- Άλφα γιατί τον έβαψες κόκκινο τον χιονάνθρωπο;
- Γιατί πάτησε στις φράουλες και έγινε ροζ.

Παράλληλα να σημειωθεί ότι υπάρχει μια δυσκολία στη βλεμματική επαφή. Όταν μιλάει, δεν εστιάζει στον συνομιλητή του και δεν τον κοιτάζει πολύ.

Νοητικές ικανότητες: Οι νοητικές του ικανότητες φαίνεται ότι συμβαδίζουν με τα παιδιά της ηλικίας του. Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί η αίσθηση του χιούμορ που έχει. Ενδεικτικά αναφέρεται το εξής περιστατικό: Τα παιδιά έχουν ζωγραφίσει διάφορα χάρτινα στολίδια που κοσμούν τη βασιλόπιτα και η νηπιαγωγός τους ζητά να περιγράψουν αυτό που ζωγράφισε ο καθένας. Ο Άλφα λέει χαρακτηριστικά: «Έφτιαξα τη βρωμοκάλτσα του Αη Βασίλη» και όταν ρωτήθηκε γιατί είναι βρωμοκάλτσα απαντάει: «Τη φορούσε πολλή ώρα μέχρι να μοιράσει τα δώρα και βρώμησε».

2.2.2 Το οικογενειακό ιστορικό περιβάλλον

Τόπος κατοικίας, διαμονή: Διαμέρισμα στο κέντρο της Καλαμάτας

Ηλικία, υγεία εργασία μητέρας: Η μητέρα είναι 35 ετών και εργάζεται σε κατάστημα ενδυμάτων

Ηλικία, υγεία εργασία πατέρα: Ο πατέρας είναι 45 ετών και εργάζεται σε κατάστημα εστίασης.

Η στάση των γονέων απέναντι στις ΕΕΑ:

Οι γονείς είναι πολύ δεκτικοί απέναντι στην ειδική αγωγή, αποδέχονται την ιδιαιτερότητα του παιδιού τους και προσπαθούν να κάνουν ό,τι καλύτερο μπορούν. Διαβάζουν, αναζητούν, συμβουλευονται και προσπαθούν και ενημερώνονται διαρκώς. Μου έχει κάνει πολύ θετική εντύπωση ο τρόπος που τον αντιμετωπίζουν, του δίνουν πρωτοβουλίες, του εξηγούν και τον υποστηρίζουν, αλλά και του έχουν θέσει ξεκάθαρα όρια. Όλο αυτό πηγάζει και από την αυτονομία που έχει το παιδί. Ορισμένα παιδιά στο σχολείο που οι γονείς τους τα αντιμετωπίζουν σαν βρέφη, δυσκολεύονται πολύ.

Ο πολιτισμός της οικογένειας: Πρόκειται για ανθρώπους ανοιχτούς, φιλικούς, πρόσχαρους. Με έχουν καλέσει για φαγητό στο σπίτι τους. Το ζευγάρι έχει πολύ ωραία σχέση μεταξύ του.

2.2.3 Το σχολικό ιστορικό

Επιδόσεις μαθητή: Συμμετέχει ενεργά σε όλες τα δραστηριότητες και οι επιδόσεις του φαίνεται να αναπτύσσονται ημέρα με την ημέρα.

Συμπεριφορά μαθητή: Είναι ήσυχος, παίζει με όλα τα παιδιά όλα τα είδη παιχνιδιών. Στην παρεούλα κάποιες φορές πειράζεται με τα άλλα αγόρια προκαλώντας μια μικρή αναστάτωση, αλλά όχι κάτι που δεν είναι διαχειρίσιμο. Συνήθως το τελευταίο ημίωρο πριν τη λήξη του προγράμματος αφαιρείται και κοιτάζει προς το παράθυρο περιμένοντας τον μπαμπά του.

Εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα: Πριν την καραντίνα έμενε στο ολόημερο, όμως τώρα λόγω αναστολής της εργασίας του πατέρα αποχωρεί 13:10. Στις δραστηριότητες συμμετέχει ενεργά και με προθυμία.

Ο πολιτισμός του σχολείου: Το σχολείο είναι πολύ φιλικό και υποστηρικτικό στους μαθητές. Οι συνάδελφοι νηπιαγωγοί αντιμετωπίζουν όλα τα παιδιά ισότιμα έχοντας δημιουργήσει ένα ευχάριστο υποστηρικτικό και φιλικό κλίμα σε όλους. Οι συμμαθητές του επιδιώκουν το παιχνίδι μαζί του. Η ιδιαιτερότητα στην ομιλία και μια μικρή δυσμορφία στο πρόσωπο δεν έχει εντοπιστεί ούτε έχει αναφερθεί από κανέναν συμμαθητή του.

Παρέμβαση ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης:

Ο δικός μου ο ρόλος στην παράλληλη στήριξη είναι ο ακόλουθος. Κατά τη διάρκεια του πρωινού ελεύθερου παιχνιδιού, συνήθως παίζει ελεύθερα στις γωνιές. Ορισμένες φορές παίζουμε μαζί κάποιο επιτραπέζιο ή με το οικοδομικό υλικό ή διαβάζουμε κάποιο βιβλίο. Δύο με τρεις φορές την εβδομάδα μπορεί να του δώσω κάποιο φύλλο εργασίας με διάφορες ασκήσεις. Κατά τη διάρκεια της παρευούλας συνήθως κάθομαι διπλά του, αλλά όχι πάντα. Στο διάλειμμα ορισμένες φορές παίζω με κάποια κορίτσια, άλλοτε έρχεται να παίζει μαζί μας άλλοτε όχι. Τις πρώτες βδομάδες που είχα πάει στο σχολείο επιδίωκε να έρχεται συνέχεια εκεί που βρισκόμουν, ενώ τώρα τελευταία προτιμά στα διαλείμματα να παίζει με τους φίλους τους.

Δεξιότητες σχολικής ετοιμότητας: Αναγνωρίζει τους περισσότερους αριθμούς μέχρι το 9, μπορεί να μετράει μέχρι το 15 ικανοποιητικά, μπορεί να εντοπίσει και να αναγνωρίσει τα ονόματα ορισμένων γραμμάτων, κυρίως αυτά που υπάρχουν στο όνομά του. Γνωρίζει τα σχήματα. Σχετικά με τον χρόνο μπορεί να πει τις ημέρες με τη σειρά, αλλά μου είναι λίγο σκοτεινό αν αναγνωρίζει ποια ημέρα ήταν χτες και ποια θα είναι αύριο. Αναγνωρίζει τις εποχές και ορισμένους μήνες σε ποια εποχή ανήκουν. Σχετικά με τον χώρο δεν έχω εντοπίσει κάποια ιδιαιτερότητα. Σημειώνεται το εξής περιστατικό που σχετίζεται με τους κανόνες της γραφής. Αφού ολοκλήρωσε μία εργασία τον προέτρεψα να γράψει το όνομά του. Γυρίσαμε το χαρτί στο πίσω μέρος και του τράβηξα μια γραμμή και τον προέτρεψα να γράψουμε το όνομά του πάνω στη γραμμή. Έκτοτε κάθε φορά που του λέω να γράψει το όνομά του σε εργασία, τραβάει από μόνος του μία γραμμή και προσπαθεί να γράφει τα γράμματα που θυμάται πάνω στη γραμμή, ακολουθώντας τους κανόνες της γραφής (από τα αριστερά προς τα δεξιά).

Ακαδημαϊκές δεξιότητες: Δεδομένου του χιούμορ του και της ιδιαίτερης χροιάς του, ενδεχομένως να έχει κάποια κλίση σε δραστηριότητες που σχετίζονται με το θέατρο.

Κοινωνικές δεξιότητες: Είναι αρκετά κοινωνικός και εύκολα κάνει παρέα με όλα τα παιδιά. Του αρέσει πολύ ο χορός και το ζεϊμπέκικο. Στα μαθήματα τηλεκπαίδευσης σε αφιέρωμα για την 25^η Μαρτίου άρχισε να χορεύει από την κάμερα.

Φωτογραφικό υλικό από ορισμένες δραστηριότητες και εργασίες

Δραστηριότητα αρίθμησης
και σειριοθέτησης

ζωγραφίζω έναν ήρωα της επανάστασης

Γράφω το όνομά μου

(Το βελάκι δείχνει τη γραμμή που τραβάει μόνος του για να γράψει το όνομά του)

ΑΣΚΗΣΗ 1.1. Πίνακας (1) Άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση (ΑΠΑ) νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας

Να εκτυπώσετε και να το έχετε μαζί σας στο μάθημα	Όνομα μαθητή: Άλφα		Τάξη: Προνήτιο Εξάμηνο: Β'										Ημερομηνία: 2/4/2021		
	1) Επίπεδα (γραμμή) Μαθησιακής Ετοιμότητας στις αναπτυξιακές περιοχές με Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (ΛΕΒΔ)										4) Συναισθηματική οργάνωση				
	Διαδικτική προτεραιότητα: Έμφαση στη λεπτή κινητικότητα														
Ακρόαση	1) Προφορικός λόγος		2) Ψυχοκινητικότητα			3) Νοητικές ικανότητες				4) Συναισθηματική οργάνωση					
	Συμπεριφορά στο διάλογο	Εκφραση με αφήγεια	Αδρή-λεπτή κινητικότητα	Προσανατολισμός	Ρυθμός και χρόνος	Πλευρίωση	Οπτική μνήμη	Ακουστική μνήμη	Λειτουργική μνήμη	Συγκέντρωση προσοχής	Λογικοθηλωτική σκέψη	Συλλογισμοί	Αυτοαναίτιοτητα	Ενδιαφέρον για το μάθημα	Συνεργασία με τους άλλους
Β' εξ. Β' Δημ															
Α' εξ. Β' Δημ															
Β' εξ. Α' Δημ															
Α' εξ. Α' Δημ															
Β' εξ. Νηπ 2															
Α' εξ. Νηπ 2															M.O. 1,4
Β' εξ. Νηπ 1	2				2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Α' εξ. Νηπ 1	1		1		1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
β' εξ. Παιδ. Σταθ		0													
Α' εξ. Παιδ. Σταθ															

Ετεροπατηρήσεις στις νευροαναπτυξιακές περιοχές

Στις νευροαναπτυξιακές περιοχές παρατηρούμε ότι η κύρια δυσκολία εντοπίζεται στους τομείς του προφορικού λόγου με ιδιαίτερη αναφορά στην έκφραση με σαφήνεια και στην ψυχοκινητικότητα εστιάζοντας κυρίως στην αδρή και λεπτή κινητικότητα. Σχετικά με τις δραστηριότητες της τάξης συμμετέχει με προθυμία. Ωστόσο εύκολα εγκαταλείπει την προσπάθεια και συχνά χρειάζεται παρότρυνση, ώστε να συνεχίσει την προσπάθεια. Η ζωγραφική δεν είναι από τις δραστηριότητες που θα επιλέξει την ώρα των ελεύθερων δραστηριοτήτων. Και όταν προτείνεται από τη Νηπιαγωγό δραστηριότητα σχετική με τη ζωγραφική, κάποιες φορές δεν θέλει να την ολοκληρώσει.

**ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ (2). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ (ΕΕΑ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ**

Βήμα 1. Σημειώων με μια κίτρινη γραμμή τη τάξη και το εξάμηνο φοίτησης του υπό ένταξη μαθητή

Βήμα 2. Σημειώων (X) με μπλε χρώμα το κουτάκι με το επίπεδο των επιδόσεων.

Βήμα 3. Ενώων τα X σε μία γραμμή.

Μάθημα υποστήριξης:

ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΕΞΑΜΗΝΩΝ	Όνομα μαθητή: Άλφα ηλικία: 5	Ημ. Γέννησης: 18/3/2016	Τάξη φοίτησης: Προνήπιο Εξάμηνο: Β' , Ημ. συμπλήρωσης πίνακα 3/4/2021	29/4/2021	
2) Επίπεδα ΕΕΑ (γραμμή) όπως αποτυπώνονται στο Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής (ΠΑΠΕΑ)					
Διδακτικές Προτεραιότητες: ψυχοκινητικότητα, προφορικός λόγος, γραφή					
	Μαθησιακή Ετοιμότητα (1)	Βασικές Ακαδημαϊκές δεξιότητες (2)	Κοινωνικές Δεξιότητες και Προσαρμογή στο Περιβάλλον(3)	Δημιουργικές Δραστηριότητες (4)	Προεπαγγελματική Ετοιμότητα (5)
	Προφ. Λόγος	Ανάγνωση	Αυτονομία στο περιβάλλον	Ελεύθ. Χρόνος	Επαγγ. προσανατολισμός
	Ψυχοκινητ	Κατανόηση	Κοιν. Συμπεριφορά	Αισθ. Τέχνες	Προεπαγγ. Δεξιότητα
	Νοητική ικανότητα	Μαθηματικά	Αυτονομία στο περιβάλλον	Ελεούθ. Χρόνος	Επαγγ. προσανατολισμός
	Συναισθ. Οργάνωση	Γραφή	Μαθηματικά	Αισθ. Τέχνες	Επαγγ. προσανατολισμός
	2	2	2	2	2
	2	2	2	2	2
	1	1	1	1	1
Β' εξ. Α' Δημ					
Α' εξ. Α' Δημ					
Β' εξ. Νηπ 2					
Α' εξ. Νηπ 2					
Β' εξ. Νηπ 1					
Α' εξ. Νηπ 1					
β' εξ. Παιδ.					
Α' εξ. Παιδ.					

Ετεροπατηρήσεις με έμφαση τις περιοχές των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών όπως πατυπώνονται στο ΠΑΠΕΑ

Αναφορικά με το Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής βλέπουμε ότι η κύρια δυσκολία εντοπίζεται στον προφορικό λόγο, στην ψυχοκινητικότητα και στη γραφή . Σχετικά με τις αισθητικές τέχνες και τον έλευθερο χρόνο δεν διαθέτω επαρκή στοιχεία. Ο **Μ.Ο.** εντοπίζεται στο **1,6**

**ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΓΕΝΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ (3). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΔΕΙΞΗ (ΑΠΑ) ΓΕΝΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΓΜΔ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ**

Μάθημα υποστήριξης:

Όνομα μαθητή: Άλφα	Ημ. Γέννησης: 18/3/2016	ηλικία: 5	Τάξη φοίτησης: προνήπιο	Ημ. Συμπλήρωσης πίνακα: 2/4/2021
Βιβλίο σχολικό που θα διαφοροποιήσω:			Εξάμηνο: Β'	

3) Επίπεδα (γραμμή) Γενικών Μαθησιακών Δυσκολιών με Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (ΛΕΒΔ) με τα ΔΕΠΠΣ, ΑΠΣ

ΜΟ 1,3

Διδακτική προτεραιότητα: Δεξιότητες Γλώσσας

	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (1)				ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ (2)				ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ				ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗΣ		
	ανάγνωση	κατανόηση	γραφή	παραγωγή	προφορικός λόγος	ψυχοκινητικότητα	νοητικές ικανότητες	συναισθηματική οργάνωση	πράξεις	προπαίδεια	επίλυση προβλημάτων	θετικές	αρνητικές	παραβατικές	
Β' εξ. Α' Δημ															
Α' εξ. Α' Δημ															
Β' εξ. Νηπ 2															
Α' εξ. Νηπ 2															
Β' εξ. Νηπ 1	2	2	1	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1	1	1
Α' εξ. Νηπ 1															
β' εξ. Παιδ. Σταθ															
Α' εξ. Παιδ. Σταθ															

Ετεροπαρατηρήσεις γενικών μαθησιακών δυσκολιών σύμφωνα με το ΔΕΠΠΣ και το ΑΠΣ

Γενικά μπορεί να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις του ΔΕΠΠΣ και του ΑΠΣ που προβλέπεται για το Νηπιαγωγείο. Δεν παρατηρείται μεγάλη απόκλιση για την ηλικία του. Στον προφορικό λόγο ωστόσο όπως φαίνεται, έχω σημειώσει ότι βρίσκεται στο επίπεδο του παιδικού σταθμού, όχι γιατί δεν μιλάει και δεν συμμετέχει, αλλά ορισμένες φορές εξαιτίας της ιδιαιτερότητας της χροιάς του δεν γίνεται ευκολά αντιληπτός. Το πεδίο που αναφέρεται στην προπαίδεια δεν έχει βαθμό, μιας και η διδασκαλία της προπαίδειας δεν προβλέπεται στο ΔΕΠΠΣ του Νηπιαγωγείου. Βαθμό επίσης δεν έχουν και οι παραβατικές δεξιότητες αναγνωστικής συμπεριφοράς, δεδομένου ότι δεν έχω σαφή εικόνα για το συγκεκριμένο πεδίο. Επιπλέον στις αρνητικές δεξιότητες αναγνωστικής συμπεριφοράς έχω σημειώσει ότι ο μαθητής βρίσκεται στο πρώτο εξάμηνο του νηπιαγωγείου, γιατί συχνά αρνείται να κάνει δραστηριότητες χρησιμοποιώντας τη φράση "δεν μπορώ". Συνολικά συγκεντρώνει **Μ.Ο 1,3** σχετικά με τα **ΔΕΠΠΣ/ΑΠΣ**

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ (4). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΕΜΔ) 2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΠΕΡΕ

Όνομα μαθητή: Άλφα Ημ. Γέννησης: 18/3/2021 Ηλικία: 5	Τάξη φοίτησης: Προνήπιο Εξάμηνο: β'		Ημ. συμπλήρωσης πίνακα: 2/4/2021																			
	Ορισμός διδακτικών προτεραιοτήτων: Θα δοθεί έμφαση στις δεξιότητες γραφικού χώρου (κυρίως στη γραφοκινητικότητα και στην κατάκτηση γραφικού χώρου)																					
εξάμηνα/ τάξη φοίτησης	Αντιληπτικές δεξιότητες (1)		Μνημονικές δεξιότητες (2)		Δεξιότητες - γραφικό χώρο(3)		Βασικές Αναγνωστικές δεξιότητες (4)			Μαθηματικές δεξιότητες (5)		Δεξιότητες συμπεριφοράς (6)										
	Οπτική αντίληψη	Ακουστική αντίληψη	Οπτικοακουστική αντίληψη	Πολυαισθητηριακές αντιληπτικές λειτουργίες	Λειτουργική μνήμη- Μνήμη ακολουθιών	Μακροπρόθεσμη μνήμη-Μνημοτεχνική	Βραχυπρόθεσμη-λειτουργική μνήμη	Χωρο- χρονικός προσανατολισμός	Γραφοκινητικότητα και κατάκτηση του γραφικού χώρου	Φωνολογική Αντίληψη	προανάγνωση	ανάγνωση	Γραφή	Μορφολογικό – Ορθογραφία	Σημαιολογικό	Γραπτή Έκφραση	Αριθμοί και Μαθηματικά σύμβολα	Γλώσσα και Μαθηματικά	Συναισθηματική υποστήριξη	Ικανότητες προγραμματισμού	Αναγνωστική αυτοεικόνα	
Β' εξ. Α' Δημ																						
Α' εξ. Α' Δημ																						
Β' εξ. Νηπ 2																						
Α' εξ. Νηπ 2																						
Β' εξ. Νηπ 1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	
Α' εξ. Νηπ 1																						
β' εξ. Παιδ. Σταθ																						
Α' εξ. Παιδ. Σταθ																						

Επεροπατηρήσεις ειδικών μαθησιακών δυσκολιών στην ανάγνωση

Η κύρια δυσκολία εντοπίζεται στη γραφοκινητικότητα και στην κατάκτηση του γραφικού χώρου. Πάνει τον μαρκαδόρο περίπου από τη μέση και κάνει αραιές κινήσεις όταν ζωγραφίζει. Συνεχίζει την προσπάθεια με ενθάρρυνση αλλά απογοητεύεται εύκολα. Τα πεδία που αναφέρονται στη μορφολογία- ορθογραφία και τη σημασιολογία παραμένουν κενά λόγω ανεπαρκών στοιχείων. Στον ορισμό των διδακτικών προτεραιοτήτων βλέπουμε ότι έχει **M.O. γύρω στο 1,5**

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΙΝΑΚΑΣ (3). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΔΕΠΥ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ

Μάθημα υποστήριξης:

Βιβλίο που θα διαφοροποιήσει:	Όνομα μαθητή: Άλφα Ημ. Γέννησης: 18/3/2016 ηλικία: 5	Τάξη φοίτησης: προνήτσιο Εξάμηνο: Β'	Ημ. Συμπλήρωσης πίνακα: 2/4/2021											
<p>3) Επίπεδα (γραμμική) Ευδκών Μαθησιακών Δυσκολιών με Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (ΛΕΒΔ) με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα (ΔΕΠΥ)</p>														
<p>Διαδικτική προτεραιότητα: θα δοθεί έμφαση στην παρορμητικότητα (πετάγεται χωρίς λόγο)</p>														
<p align="center">ΜΟ 1,6</p>														
	<p align="center">ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΡΟΣΟΧΗΣ(1)</p>													
	Συγκεντρώνεται 15 Λεπτά	Συγκεντρώνεται στην αντιγραφή από τον πίνακα	Συγκεντρώνεται στην ανάγνωση ορισμένου κειμένου	Συγκεντρώνεται στη γραφή με υπαγόρευση	Μιλάει χωρίς να ζητήσει τον λόγο	Πετάγεται χωρίς λόγο	Διακόπτει το μάθημα	Φωνάζει όταν κάτι τον ενοχλεί	Κάθεται στην καρέκλα με "σαν πελεκάνος"	Κάθεται στην καρέκλα σε παράλληλη στάση	Σηκώνεται και περιφέρεται στην τάξη	Χάνει τις γραμμές που δείχνει με το δάκτυλο	Κουνάει τα πόδια του κάτω από την καρέκλα	Ξεχνάει το βιβλίο της γλώσσας
B' εξ. Α'														
A' εξ. Α'														
B' εξ. Νηπ. 2														
A' εξ. Νηπ. 2														
B' εξ. Νηπ. 1	2	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2
A' εξ. Νηπ														
β' εξ. Παιδ.														
A' εξ. Παιδ.														

Ετεροπαρατηρήσεις μαθησιακών δυσκολιών ΛΟΓΩ ΔΕΠ-Υ

Σχετικά με τον πίνακα που αναφέρεται στις δυσκολίες λόγω ΔΕΠ-Υ βλέπουμε ότι οι κύριες δυσκολίες εντοπίζονται στην κατηγορία της παρορμητικότητας. Κάποιες φορές που ενθουσιάζεται με κάτι, μιλάει παράλληλα με τη νηπιαγωγό. Θέλει να ολοκληρώσει τη σκέψη, ακόμα και όταν έχομε αλλάξει θέμα συζήτησης. Αυτό το κάνει και στην τηλεδιάσκεψη αρκετά έντονα. Έχει πολλή φαντασία και αν ένα θέμα τον ενθουσιάζει μιλάει ασταμάτητα. Το πεδίο που αναφέρεται στη συγκεντρωση από την αντιγραφή από τον πίνακα έχει βαθμολογία, επειδή ορισμένες φορές που συζητάνε για μία θεματική, τους βάζει την εκάστοτε λέξη στο ταμπλό και προτρέπει τα παιδιά να την αντιγράψει όποιος μπορεί. Η υποκατηγορία του μεικτού τύπου που αναφέρεται στο εαν ξεχνά το βιβλίο της γλώσσας δεν έχει βαθμό, δεδομένου ότι αναφερόμαστε στην προσχολική ηλικία. Ο Μ.Ο. που συγκεντρώνει αναφορικά με τις δυσκολίες λόγω ΔΕΠ-Υ είναι 1,6

ΠΙΝΑΚΑΣ (3). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΔΑΦ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ

Μ.Ο. 1,7

Βιβλίο σχολικό που θα διαφοροποιησω	Όνομα μαθητή: Άλφα Ημ. Γέννησης: 18/3/2016 ηλικία: 5		Τάξη φοίτησης Προνήπιο Εξάμηνο: Β'		Ημ. Συμπλήρωσης πίνακα: 3/4/21							
	Διδακτική προτεραιότητα: Δεξιότητες											
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (1)												
Με προφορικό λόγο	Με κάρτες	Με κείμενο	Με εναλλακτικό τρόπο	Γράφει χειρόγραφα	Γράφει υπολογιστή ή	Φωτογραφίζει με τον κινητό	Φωτογραφίζει τον εαυτό του	αδιαφορεί	έχει χιούμορ	κυριολογεί	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗΣ (3)	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑΣ (4)
Με κάρτες	Με κείμενο	Με εναλλακτικό τρόπο	Γράφει χειρόγραφα	Γράφει υπολογιστή ή	Φωτογραφίζει με τον κινητό	Φωτογραφίζει τον εαυτό του	αδιαφορεί	έχει χιούμορ	κυριολογεί	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑΣ (4)	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑΣ (4)	προτιμά να κάθεται μόνος
Β' εξ. Β' Δημ												
Α' εξ. Β' Δημ												
Β' εξ. Α' Δημ												
Α' εξ. Α' Δημ												
Β' εξ. Νηπ 2												
Α' εξ. Νηπ 2												
Β' εξ. Νηπ 1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Α' εξ. Νηπ 1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Β' εξ. Παιδ.												
Α' εξ. Παιδ.												

Ετεροπαρατηρήσεις ειδικών μαθησιακών δυσκολιών ΔΑΦ

Σχετικά με τις δυσκολίες στις ΔΑΦ στα πεδία που αναφέρονται στο αν γράφει με υπολογιστή και φωτογραφίζει με κινητό δεν έχω εικόνα. Ωστόσο έχω επιλέξει ένα εξάμηνο κάτω από την τάξη που φοιτά, όχι από άποψη αντίληψης αλλά κυρίως λόγω μιας γενικής δυσκολίας που έχει εντοπιστεί στη λεπτή κινητικότητα. Αναφορικά με τις δυσκολίες των ΔΑΦ συγκεντρώνει **Μ.Ο. 1,6**

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ

ΟΝΟΜΑ ΜΑΘΗΤΗ:	Άλφα	ΗΛΙΚΙΑ:	5	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΥΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ:	Β'	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ:			
Α.Α.	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ (ΑΠΑ)	ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ		
1	Νευροαναπτυξιακές-μαθησιακή ετοιμότητα	1	1	1	Συμμετοχή στον διάλογο, προσανατολισμός, συγκέντρωση προσοχής, αυτοσυναίσθημα
2	Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες-ΠΑΠΕΑ	1	1	2	Προφορικός λόγος, γραφή, αισθητικές τέχνες
3	Γενικές μαθησιακές Δυσκολίες-ΔΕΠΠΣ	1	1	1	Γραφή, συναισθηματική οργάνωση, επίλυση προβλήματος, προφορικός λόγος
4	Ευδκές Μαθησιακές δυσκολίες-Ανάγνωση	1	1	1	Γραφοκινητικότητα - κατανοήση γραφικού χώρου, γραφή, φωνολογική αντίληψη, προανάγνωση
5	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-ΔΕΠΥ	1	1	2	Μιλάει χωρίς να ζητάει τον λόγο και πετάγεται
6	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-ΔΑΦ	1	1	2	Δεξιότητες επικοινωνίας με κείμενο, γραφή χειρόγραφη, γραφή με υπολογιστή/ κινητό, ζωγραφίζει τον εαυτό του, αντιστέκεται στις αλλαγές

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να εξασκηθεί σε ασκήσεις λεπτής κινητικότητας					
βήματα	Περιγραφή βημάτων	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας	Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητες-γνωστικές μηχανές- ΝΤΟΣΙΕ
βήμα1.	ενδυνάμωση άκρων			Να πιάνει σωστά τη λάβη της γραφίδας (μαρκαδόρος κυρομπογιά, μολύβι)	ζυμάρι πλάσημο με μαλακά υλικά (πλαστελίνη, πηλός κλπ)
βήμα 2.	σωστή τοποθέτηση λαβής			Να αποκτήσει ευχέρεια στο κόψιμο με ψαλίδι	ασκήσεις κοψίματος, ζωγραφική εντός πλαισίου
βήμα 3.	δραστηριότητες εξάσκησης			Να μπορεί να περνάει χάντρες σε σκοινάκι	
βήμα 4.				Να μπορεί να χειρίζεται το ποντίκι του Η/Υ	
βήμα 5.					

**ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ –
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) ΕΑΕ**

Όνομα μαθητή : Γ.Λ.

Ηλικία : 6χρονών

Τάξη : 2ο έτος Νηπιαγωγείου

ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΥΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: 4

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ

Α.Α.	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ (ΑΠΑ)	ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1	Νευροαναπτυξιακές μαθησιακή ετοιμότητα	3	1	1,6	Συγκέντρωση προσοχής (νοητικός τομέας)
2	Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες -ΠΑΠΕΑ	3	1	2	Ψυχοκινητικότητα (μαθησιακή ετοιμότητα) και κατανόηση (Βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες)
3	Γενικές μαθησιακές Δυσκολίες-ΔΕΠΠΣ	3	1	1,5	Κατανόηση και παραγωγή (δεξιότητες γλώσσας) και ψυχοκινητικότητα και νοητικός τομέας(δεξιότητες αναγνωστικής ετοιμότητας)
4	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-Ανάγνωση	2	1	1,6	Μακροπρόθεσμη μνήμη-Μνημοτεχνική(Μνημονικές δεξιότητες) και ικανότητες προγραμματισμού (δεξιότητες συμπεριφοράς)
5	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-ΔΕΠΥ	2	1	1,3	Συγκέντρωση προσοχής (σε όλες τις περιοχές))

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να αντιλαμβάνεται και να συγκεντρώνει την προσοχή του σε αυτό που βλέπει και ακούει

βήματα	Περιγραφή βημάτων	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας	Παιδαγωγικό υλικό- δραστηριότητες- γνωστικές μηχανές- ΝΤΟΣΙΕ
βήμα1.					
βήμα 2.					
βήμα 3.					
βήμα 4.					
βήμα 5.					

- Επίπεδο¹ αναπτυξιακών δεξιοτήτων στην ετοιμότητα του προφορικού λόγου :
- Επίπεδο στις ακαδημαϊκές δεξιότητες : γλώσσα (κατανόηση)
- Επίπεδο στα μαθηματικά :

Γενικές Ενότητες ΠΑΠΕΑ

Νοητικές ικανότητες

Βασικές σχολικές δεξιότητες,

Κοινωνικές δεξιότητες- Κοινωνική προσαρμογή,

Προεπαγγελματική ετοιμότητα

Διαφοροποιημένα παιδαγωγικά υλικά

Γνωστικές μηχανές με δραστηριότητες μαθησιακής ετοιμότητας (παπουτσόκουτα, νοσιέ)

1. αγαπημένα αντικείμενα του παιδιού
2. βιβλιοτετράδια ετοιμότητας
3. παπουτσόκουτα
4. πλαστικοποιημένες κάρτες
5. έντυπα Α4
6. φωτογραφική μηχανή
7. Ηλεκτρονικός Υπολογιστής

¹ Σημείωση: Το επίπεδο σημειώνεται με βάση τα στοιχεία που ο εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής έχει καταγράψει από: α) την εμπειρική συστηματική παρατήρηση και β) την άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση (ΛΕΒΔ), στην ετοιμότητα, στη γλώσσα και στα μαθηματικά, συγκριτικά με την απόκλιση ή μη σύμφωνα με το εξάμηνο της τάξης φοίτησης.

8. εικόνες με ζώα και φυτά
9. ντοκιμαντέρ
10. παραμύθια
11. βίντεο, τηλεόραση, ραδιόφωνο
12. χαρτιά για ζωγραφική, χαρτόνια, μαρκαδόροι, ξυλομπογιές, βέλκτρον

Μάρτιος 2021						
Δε	Τρ	Τε	Πε	Πα	Σα	Κυ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11

Σήμερα

Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας και Βήματα διδακτικών παρεμβάσεων (ενδεικτικά απαιτείται να προσαρμοστούν κατάλληλα στο μαθητή)

1ο βήμα: Βλέπει διάφορες εικόνες ενός ζώου, π.χ. του ελέφαντα και προσπαθεί να αντιληφθεί τα χαρακτηριστικά του (προβοσκίδα, αυτιά, πόδια κ.λ.π.)

2ο βήμα: Βλέπει εικόνες δυο ζώων, π.χ. ελέφαντα-λιονταριού και προσπαθεί να περιγράψει τις διαφορές τους συγκρίνοντας τα ίδια μέρη του

σώματός τους.

3ο βήμα: Βλέπει ένα ντοκιμαντέρ για την αμυγδαλιά. Παρατηρεί και αντιλαμβάνεται τα χαρακτηριστικά του δέντρου, όπως αυτά αλλάζουν στις εποχές του έτους.

4ο βήμα: Κόβει από περιοδικά εικόνες που τον ενδιαφέρουν σε χρόνο 10' που τον ορίζουμε από πριν.

5ο βήμα: Τοποθετεί τις εικόνες σε μεγάλο χαρτόνι και τις συνδέει έτσι ώστε να βγαίνει μια ιστορία. Διηγείται την ιστορία, τη μαγνητοφωνεί κι ύστερα την ακούει.

6ο βήμα; Ακούει ένα παραμύθι και ύστερα ζωγραφίζει την εικόνα που τον εντυπωσίασε περισσότερο.

7ο βήμα: Ακούει και αντιλαμβάνεται τη διαφορά ανάμεσα σε ένα παραμύθι και τις ειδήσεις που ακούει στην τηλεόραση ή στο ραδιόφωνο.

8ο βήμα: Παίζει με τον ηλεκτρικό υπολογιστή και το λογισμικό για τη Μέτρια και Ελαφρά Νοητική Καθυστέρηση, στην ενότητα με τα γράμματα.

Συμπεριφορά μαθητή: Να αντιλαμβάνεται και να συγκεντρώνει την προσοχή του σε αυτό που βλέπει και ακούει.

Αμοιβή: Ζωγραφίζει ό,τι θέλει τα τελευταία 10' κάθε παρέμβασης.

Κριτήρια επιτυχίας: Λέει τέσσερις από τις επτά δραστηριότητες.

Αξιολόγηση – καταγραφές

1. έντυπο καθημερινής καταγραφής
2. έντυπο συνεργασίας με τον γονέα
3. έντυπο διδακτικής αλληλεπίδρασης

(Ενδεικτικές προτάσεις). Διδακτικά υλικά που ενδεικτικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν

Βιβλιοτετράδιο «Νοητικές ικανότητες», Ο.Ε.Β.Δ.

Οπτικό υλικό (κάρτες) νοητικών ικανοτήτων 1-375, Ο.Ε.Β.Δ.

Ηχητικό υλικό (cd) ψυχοκινητικότητας (περιλαμβάνονται δραστηριότητες και για τις νοητικές ικανότητες), Ο.Ε.Β.Δ.

Κάρτες με οικογενειακές φωτογραφίες, εκφράσεις προσώπου, ονόματα συμμαθητών,

αντικείμενα που χρησιμοποιεί, χρώματα, αριθμούς, διευθύνσεις κατοικίας, νομίσματα,

σχολικά αντικείμενα

Εικονογραφημένα βιβλία, κασέτες με παραμύθια, εφημερίδες, περιοδικά, βιντεοταινίες με ντοκιμαντέρ ζώων, φυτών, πολιτισμών, υγιεινής

Κάρτες με τις έννοιες ψηλά-χαμηλά, ψηλό-κοντό, βαρύ-ελαφρύ, μεγάλο-μικρό

Κάρτες με γεωμετρικά σχήματα

Μαγνητικός πίνακας, καβαλέτο, μπογιές

Παιχνίδια με κουζινικά σκεύη και εργαλεία, αυτοκινητόδρομος με οχήματα που κινούνται σ' αυτόν, κούκλες, πολύχρωμες πλαστικές μπαλίτσες, πλαστικά χρήματα και νομίσματα, πλαστικά ανθρωπάκια σε διαφορετικά ύψη, αυτοκόλλητα

Γεωμετρικά σχήματα και χρώματα ταξινομημένα και τοποθετημένα στη σωστή τους Θέση

Κάρτες με φρούτα, λαχανικά, ρούχα κάθε εποχής

Βιωματικές φωτογραφίες από την οικογενειακή ή σχολική ζωή που μπαίνουν σε λογική σειρά

Λογικοί πίνακες απλής εισόδου με ένα αντικείμενο ή πολλά αντικείμενα, λογικοί πίνακες διπλής εισόδου

Οπτικοακουστικά μέσα (μαγνητόφωνο, ραδιόφωνο, τηλεόραση, μικρόφωνο, cds, φωτογραφική μηχανή, Ηλεκτρονικός Υπολογιστής)

Πλαστικοποιητής, αυτοκόλλητο βέλκτρον, παπουτσόκουτα

Λογισμικό: «ΑΥΤΙΣΜΟΣ – ΓΝΩΣΤΙΚΕΣ - ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ: Αξιολόγηση, ενίσχυση της ικανότητας για αναγνώριση των συναισθημάτων και διαπίστωση των νοητικών καταστάσεων των άλλων» Εκδότης: MLS – ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ.

Λογισμικό: «ΑΚΤΙΝΕΣ» V4.0-5” Προμηθευτής: INTE*LEARN INFORMATION TECHNOLOGY

- MULTIMEDIA ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ.

Λογισμικό: «ΕΚΤΟ ! ΝΟΥΣ : LEAPS AND BOUND SWITCH” της SIEMERC, GRANADA LEARNING Ltd (2005). Προμηθευτής: INTRACOM.

Λογισμικό: «Μέτρια και Ελαφριά Νοητική Καθυστέρηση». Προμηθευτής: ΩMEGA TECHNOLOGY.

Λογισμικό: «Βαριά Νοητική Καθυστέρηση». Το σχολείο και το σπίτι μου. (2006). Εκδ. Καστανιώτη.

Λογισμικό: Ο Ξεφτέρης και οι 12 θεοί- Ιστορία Γ’ Δημοτικού. Εκδότης SIEM. Αθήνα.

Λογισμικό: Ο Ξεφτέρης και η γραμματική. (2006). Γλώσσα Α’ και Β’ τάξη Δημοτικού Εκδότης SIEM. Αθήνα..

Λογισμικό: Ο Ξεφτέρης και ο θησαυρός του Κοκκινομούτη. (2006). Γλώσσα Α’ Δημοτικού. Εκδότης SIEM. Αθήνα.

Λογισμικό: Ο Ξεφτέρης ταξιδεύει στην Αρχαία Αθήνα. (2006). Ιστορία Δ’ Δημοτικού. Εκδότης SIEM. Αθήνα.

Λογισμικό: Η Σπίθα και ο Κεραυνός και η αποκάλυψη της αλήθειας. (2006). Γλώσσα Ε’ Δημοτικού. Εκδότης SIEM. Αθήνα.

Λογισμικό: Η Σπίθα και ο Κεραυνός. (2006). Γλώσσα Γ’-Δ’ Δημοτικού. Εκδότης SIEM. Αθήνα.

Λογισμικό: Ταξίδι στη χώρα των Γραμμάτων. (2006). Γλώσσα Α Δημοτικού. Εκδότης SIEM. Αθήνα.

(Α)τομικό- Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ -Σενάριο διδακτικής εργασίας μαθητή

Όνομα:	ΑΛΦΑ
Φύλο:	ΑΓΟΡΙ
1) τι ηλικία έχει;	5 ΕΤΩΝ
2) σε ποια τάξη και εξάμηνο φοιτά;	Προνήπιο β εξάμηνο
3) σε ποιον αριθμό με βάση την αρίθμηση στο excel αντιστοιχεί η γραμμή βάσης;	1
4) ποιο βιβλίο θα χρησιμοποιήσετε;	μόνο ντοσιέ με κρίκους
5) τι παρουσιάζει το εξώφυλλο;	Δε θα χρησιμοποιηθεί συγκεκριμένο κείμενο. Ο αγαπημένος ήρωας του παιδιού του βάζει κάποιες "δοκιμασίες" που πρέπει να δομημένες ενταξιακές διαφοροποιήσεις; πραγματοποιήσει.
7) ποιος είναι ο τίτλος;	
8) σε ποιες σελίδες το εντοπίσατε;	
9) σε ποια νευροαναπτυξιακή περιοχή μαθησιακής ετοιμότητας θα δώσετε έμφαση;	ψυχοκινητικότητα
10) ποιος είναι ο μεσοπρόθεσμος στόχος της νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας;	εξάσκηση στη λεπτή κινητικότητα

ΑΠΑ-ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ μαθητή με ΔΕΠΥ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΣΩΝ	ΓΡΑΜΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1. Νευροαναπτυξιακές περιοχές μαθησιακής ετοιμότητας	1,4	2	Αδρή και λεπτή κινητικότητα
2. Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες όπως αποτυπώνονται στο ΠΑΠΕΑ	1,6	2	Προφορικός Λόγος
3. Γενικές μαθησιακές δυσκολίες όπως αποτυπώνονται στο ΔΕΠΠΣ	1,3	2	Αρνητικές Δεξιότητες Αναγνωστικής Συμπεριφοράς / Προφορικός Λόγος
4. Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως αποτυπώνονται στο Πειραματικό Αναλυτικό πρόγραμμα ΕΜΔ	1,5	2	Γραφοκινητικότητα κατάκτηση γραφικού χώρου
5. Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες - ΔΕΠΥ	1,6	2	Παρορμητικότητα
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να κατανοεί μια πρόταση με 15 λέξεις με τη βοήθεια οπτικών διευκολύνων με έμφαση σε ασκήσεις λεπτής κινητικότητας	Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	Παιδαγωγικό υλικό-δραστικότητα-ΝΤΟΣΙΕ
Βήμα 1ο: Να κατανοεί και να εκτελεί μια πρόταση 7 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ, με τη βοήθεια 3 οπτικών διευκολυντών	κόψιμο, ζωγραφική, κόλλημα	3 άρθρα 3 ουσιαστικά 1 ρήμα	Το παιδί θα κόψει διάφορα μονοπάτια διαβαθμισμένης δυσκολίας (καμπύλες, τριγωνικές γραμμές) θα τα ζωγραφίσει και θα τα κολλήσει σε ένα μεγάλο χάρτη. Θα χρειαστεί μαρκαδόρους, ψαλίδι, κόλλα και για γνωστική μηχανή θα χρησιμοποιηθεί ένα ντοσιέ δύο κρίκων για όλες τις δραστηριότητες όλων των βημάτων.
Βήμα 2ο: Να κατανοεί και να εκτελεί μια πρόταση 9 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ	ζωγραφική με ξυλομπογιές	3 άρθρα 3 ουσιαστικά 2 ρήματα 1 σύνδεσμος	Θα δοθούν στο παιδί σε λευκό χαρτί τα σκίτσα των τεσσάρων κάστρων του GORM το παιδί καλείται να τα χρωματίσει με ξυλομπογιές να τα κόψει και να τα κολλήσει με blue tack στο σωστό σημείο.
βήμα 3ο: Να κατανοεί και να εκτελεί μια πρόταση 11 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ, με τη βοήθεια 2 οπτικών διευκολυντών	κομμάτια εικόνας/ δημιουργία puzzle	4 άρθρα 4 ουσιαστικά 2 ρήματα 1 επίθετο	Θα δοθούν στο παιδί 4 εικόνες κομμένες σε 4 μέρη η καθεμία προκειμένου να τις τοποθετήσει στη σωστή σειρά. Προκειμένου να δημιουργηθεί ενιαία εικόνα. Τις κολλάει με Velcro.
βήμα 4ο: Να κατανοεί και να εκτελεί μια πρόταση 13 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ, με τη βοήθεια 4 οπτικών διευκολυντών	εξάσκηση στο κρέμματα με μανταλάκια	5 άρθρα 3 ουσιαστικά 3 ρήματα 1 σύνδεσμος	Μέσα σε ένα σακουλάκι είναι τοποθετημένοι όλοι οι ήρωες bormiti. Το παιδί τους πιάνει με ένα μανταλάκι τους από το σακουλάκι και έπειτα τους κρεμάει με το μανταλάκι σωστό κάστρο που ζει ο καθένας.
βήμα 5ο: Να κατανοεί και να εκτελεί μια πρόταση 15 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ, με τη βοήθεια 8 οπτικών διευκολυντών	κατασκευή δακτυλόκουκλας	5 ουσιαστικά 1 άρθρο 3 ρήματα 2 επίθετα 3 σύνδεσμοι	Κατασκευάζουμε δακτυλόκουκλες χρησιμοποιώντας χαρτί και κόλλα και το παιδί θα μας παίξει μια αυτοσχέδια ιστορία με τους αγαπημένους τους ήρωες.

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

κόψε	
ζωγράφισε	
κόλλησε	

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να συγκεντρώνεται σε αυτό που διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 6 γραμμών, με λέξεις του φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ και ΦΣΦΣΦ με 10 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές.			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (τύσσες και ποιες)	Άσκηση 1. Περιγραφή	Άσκηση 2. Περιγραφή	Άσκηση 3. Περιγραφή
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ -γνωστικές μηχανές	κόψιμο	ζωγραφική με μαρκαδόρους	κόλλημα στο χαρτί
Βήμα 1ο: Να κατανοείται να εκτελεί μια πρόταση 7 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ , με τη βοήθεια 3 οπτικών διευκολυντών			
ημερομηνία 1ης παρέμβασης-επιτυχίες	ο Μαθητής : τι λέει/τι δεν λέει, τι κάνει/τι δεν κάνει	Ο εκπαιδευτικός:τι του ζητάει να κάνει βλ. άσκηση διαβαθμισμένης δυσκολίας	Παιδαγωγικός αναστοχασμός: Τι πήγε καλά στην 15 λεπτή παρέμβαση ΕΑΕ/τι να αλλάξω/ τι να παραλείψω κλπ
8/4/2021	Συμμετείχε ενεργά στην παρούσα δραστηριότητα δεν φάνηκε να το δυσκολεύει κάτι ανταποκρίθηκε με ενθουσιασμό σε όλα τα επιμέρους στάδια του συγκεκριμένου βήματος.		Συμμετείχε ενεργά στην παρούσα δραστηριότητα δεν φάνηκε να το δυσκολεύει κάτι ανταποκρίθηκε με ενθουσιασμό σε όλα τα επιμέρους στάδια του συγκεκριμένου βήματος. Στην συγκεκριμένη δραστηριότητα θα άλλαξα το ψαλίδι που χρησιμοποιούσε το παιδί για να κόψει στο σπίτι βρίσκονταν δύο ψαλίδια που το ένα δεν έκοβε καλά και το άλλο ήταν πολύ μεγάλο για το χέρι του. Έτσι τα αποτελέσματα αυτής της δραστηριότητας δεν ήταν και τόσο αξιόπιστα

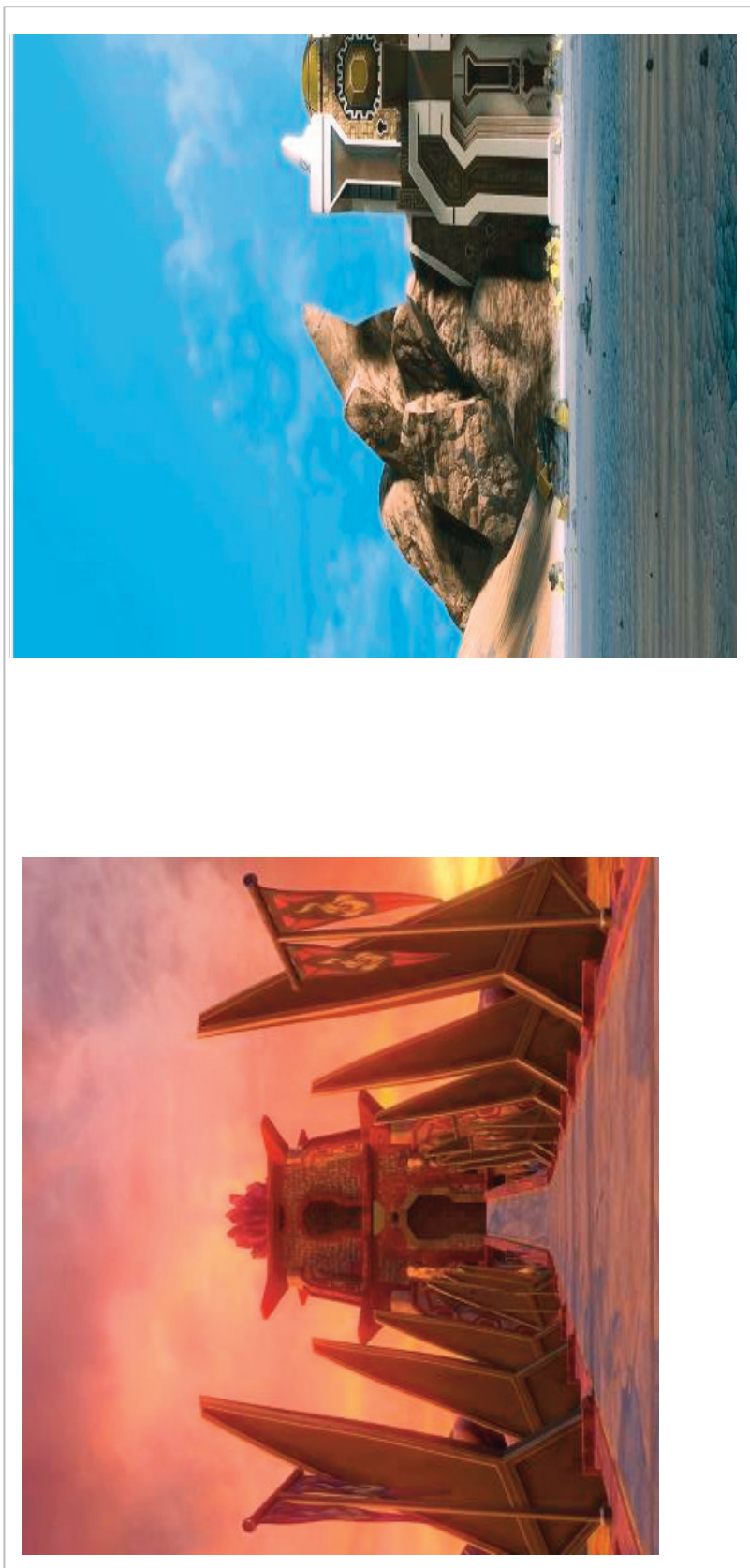
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να κατανοεί μια πρόταση με 15 λέξεις με τη βοήθεια οπτικών διευκολύνων με έμφαση σε ασκήσεις λεπτής κινητικότητας			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)	Άσκηση 1. Περιγραφή	Άσκηση 2. Περιγραφή	Άσκηση 3. Περιγραφή
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ -γνωστικές μηχανές			
Βήμα 2ο: Να κατανοεί και να εκτελεί μια πρόταση 9 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ			
1 ζωγράφισε	ημερομηνία παρέμβασης-επιτυχίες με 1(6/5/2021)		
2 με			
3 ξυλομπογιές			
4μια			
5 φιγούρα			
6 GORMITI			
7 προσοχή			
8 στο			
9 περίγραμμα			
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ			

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

Δεν χρησιμοποιήθηκε κάποιος οπτικός διευκολυντής στο παρόν βήμα

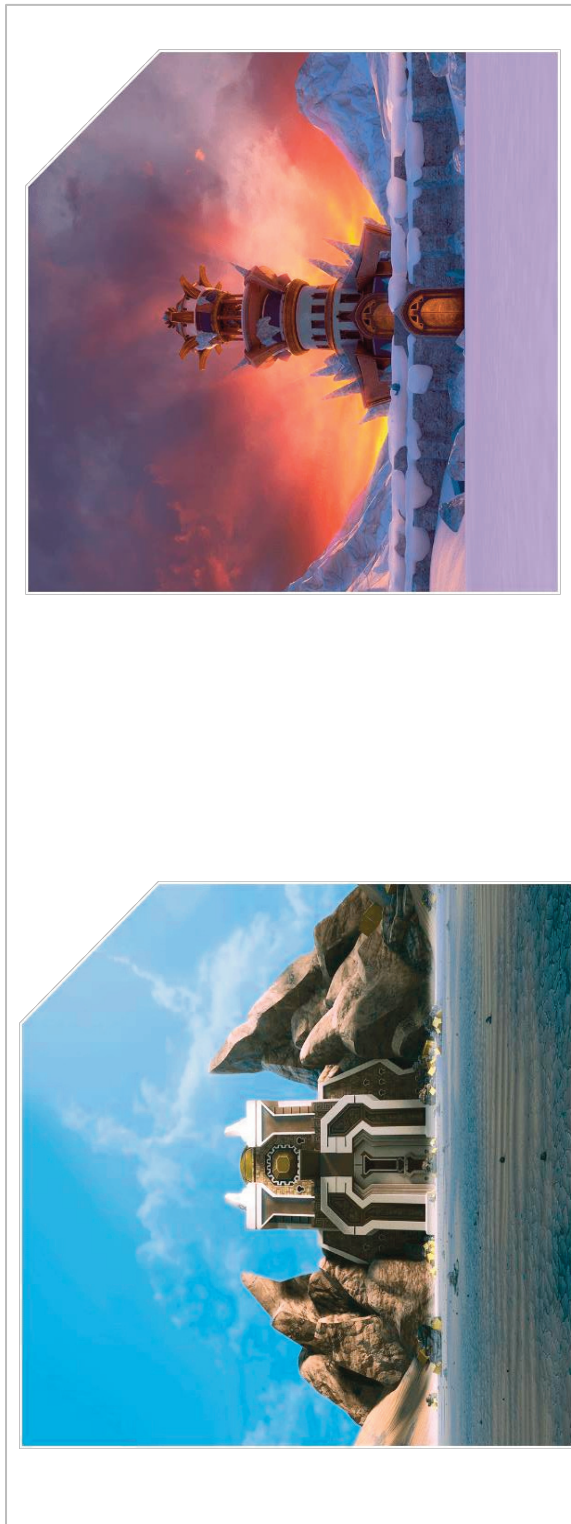
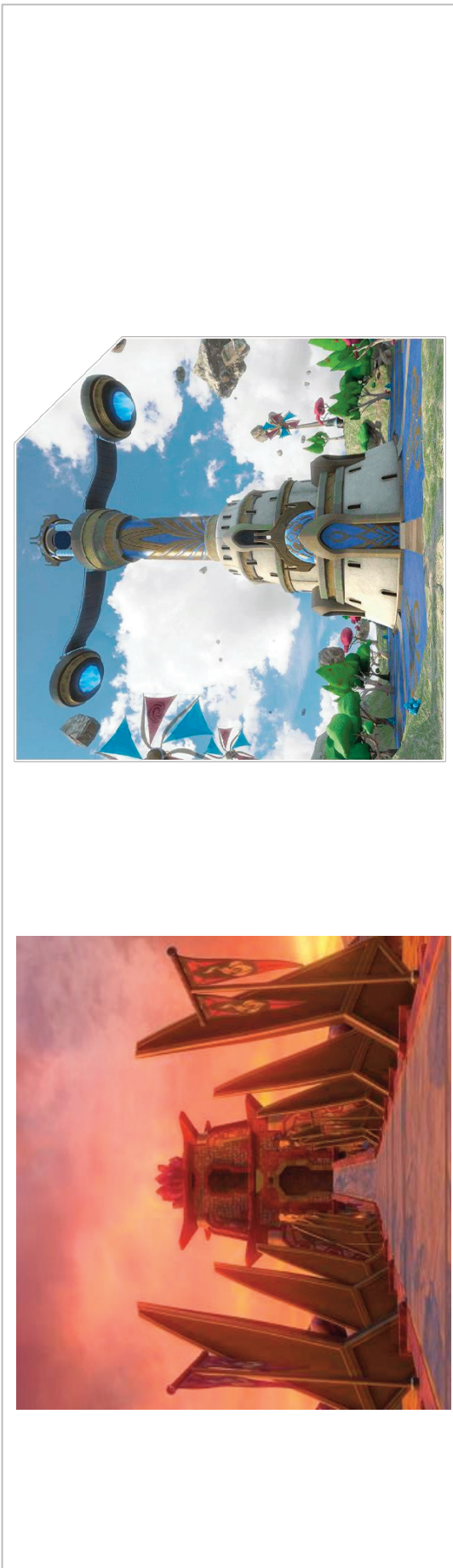
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να κατανοεί μια πρόταση με 15 λέξεις με τη βοήθεια οπτικών διευκολύνων με έμφαση σε ασκήσεις λεπτής κινητικότητας			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)	Άσκηση 1.Περιγραφή	Άσκηση 2.Περιγραφή	Άσκηση 3.Περιγραφή
Παιδαγωγικό υλικό-δραστικότητα-ΝΤΟΣΙΕ -γνωστικές μηχανές			
Βήμα 3ο: Να κατανοείται να εκτελεί μια πρόταση 11 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ , με τη βοήθεια 2 οπτικών διευκολυντών			
	ημερομηνία παρέμβασης-επιτυχίες με 1(6/5/2021)		
1 Τα			
2 κάστρα			
3 του			
4 Gorn			
5 ανακατεύτηκαν			
6 Βαλλε			
7 τις			
8 εικόνες			
9 στη			
10 σωστή			
11 σειρά			

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

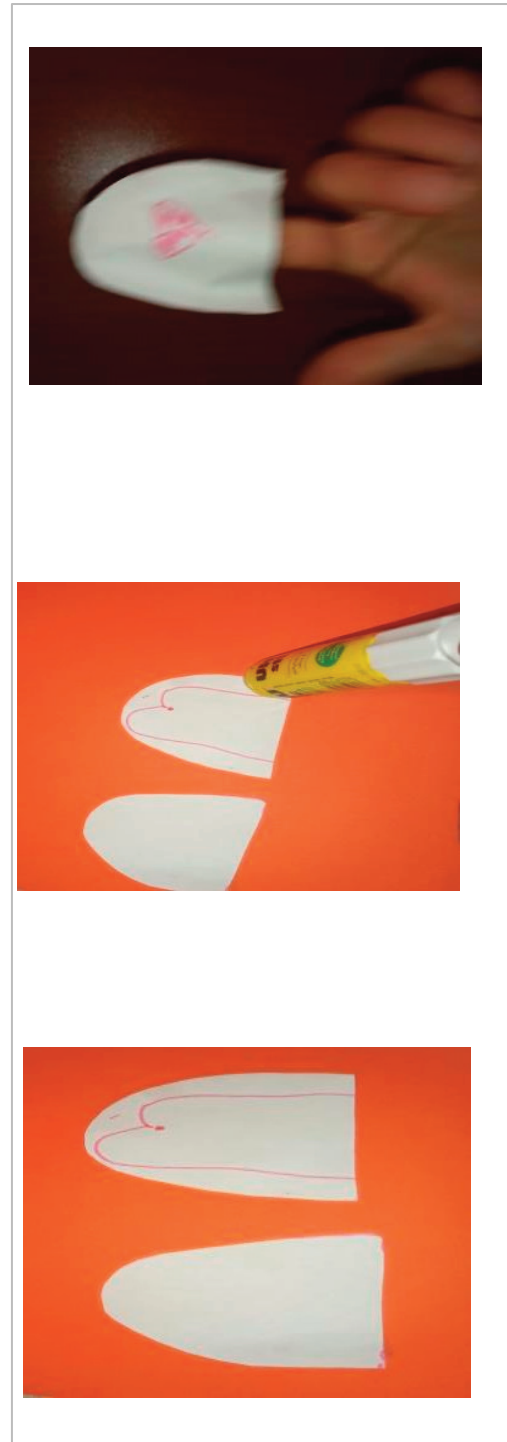
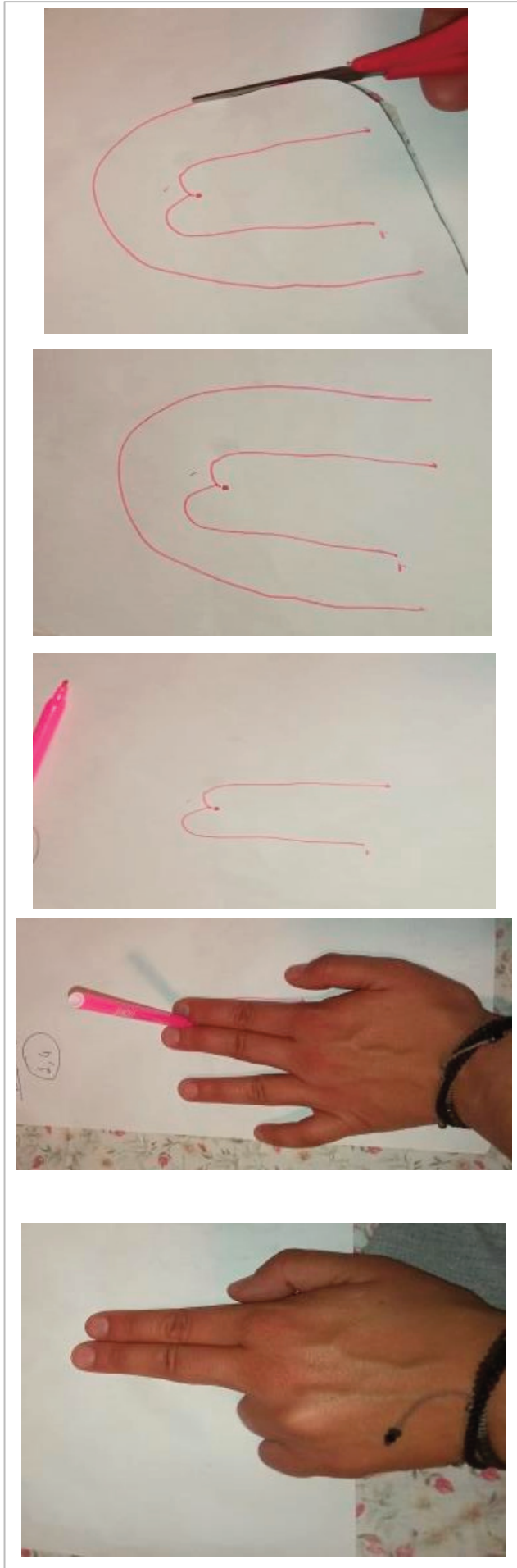
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να κατανοεί μια πρόταση με 15 λέξεις με τη βοήθεια οπτικών διευκολύνων με έμφαση σε ασκήσεις λεπτής κινητικότητας			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)	Άσκηση 1.Περιγραφή	Άσκηση 2.Περιγραφή	Άσκηση 3.Περιγραφή
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ -γνωστικές μηχανές			
Βήμα 4ο: Να κατανοείται να εκτελεί μια πρόταση 13 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ , με τη βοήθεια 4 οπτικών διευκολυντών			
13 λέξεις του τύπου ΣΦΣΦ	ημερομηνία παρέμβασης-επιτυχίες με 1(6/5/2021)		
1 Τα			
2 Κάστρα			
3 του			
4			
5 GORM			
6 ανακατεύτηκαν			
7 βάλλε			
8 τις			
9 εικόνες			
10 στη			
11 σωστή			
12			
13 σειρά.			
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ			

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να κατανοείται να εκτελεί μια πρόταση 15 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ , με τη βοήθεια 8 οπτικών διευκολυντών			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)	Άσκηση 1. Περιγραφή	Άσκηση 2. Περιγραφή	Άσκηση 3. Περιγραφή
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ -γνωστικές μηχανές			
Βήμα 5ο:Να κατανοείται να εκτελεί μια πρόταση 15 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ , με τη βοήθεια 8 οπτικών διευκολυντών			
15λέξεις του τύπου ΣΦΣΦ -ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ημερομηνία παρέμβασης-επιτυχίες με 1 (6/5/2021)		
1 Οι			
2 Gormitti			
3παιζουν			
4 θέατρο			
5 Τώρα			
6 θα			
7 φτιάξουμε			
8 δύο			
9 δακτυλόκουλες			
10 Gormitti			
11 και			
12 θα			
13παιζουμε			
14μία			
15 ιστορία.			
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ			

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

(Α)τομικό- Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ -Σενάριο διδακτικής εργασίας μαθητή

Όνομα:	ΑΛΦΑ
Φύλο:	ΑΓΟΡΙ
1) τι ηλικία έχει;	5 ΕΤΩΝ
2) σε ποια τάξη και εξάμηνο φοιτά;	Προνήπιο β εξάμηνο
3) σε ποιον αριθμό με βάση την αρίθμηση στο excell αντιστοιχεί η γραμμή βάσης;	1
4) ποιο βιβλίο θα χρησιμοποιήσετε;	μόνο ντοσιέ με κρίκου ς
5) τι παρουσιάζει το εξώφυλλο;	Δε θα χρησιμοποιηθεί συγκεκριμένο κείμενο. Ο αγαπημένος ήρωας του παιδιού του βάζει κάποιες "δοκιμασίες" που πρέπει να πραγματοποιήσει.
6) με ποιο κείμενο θα παρέμβετε με στοχευμένες και δομημένες ενταξιακές διαφοροποιήσεις ;	
7) ποιος είναι ο τίτλος;	
8) σε ποιες σελίδες το εντοπίσατε;	
9) σε ποια νευροαναπτυξιακή περιοχή μαθησιακής ετοιμότητας θα δώσετε έμφαση;	ψυχοκινητικότητα
10) ποιος είναι ο μεσοπρόθεσμος στόχος της νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας;	εξάσκηση στη λεπτή κινητικότητα

εμπροσθόφυλλο ντοσιέ

οπισθόφυλλο ντοσιέ

Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο Νηπιαγωγείο

ΕΝΤΥΠΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗ ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ

<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να Κατανοεί μια πρόταση 15 λέξεων με έμφαση σε ασκήσεις λεπτής κινητικότητας (ανάλογα τη δραστηριότητα θα χρησιμοποιούνται ορισμένοι οπτικοί διευκολυντές)</p>	<p>επίπεδα εκτίμησης της ολοκλήρωσης Ολοκληρώνει τις ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας</p>	<p>Επίπεδα αυτονομίας Με βοήθεια:μβ, χωρίς βοήθεια:χβ, με ελάχιστη βοήθεια:μεβ, Με πολύ μεγάλη βοήθεια:μπμβ</p>	<p>Χρονική διάρκεια Παρέμβασης 15 λεπτά-Χρόνος έναρξης: Χρόνος λήξης: Εργασίας με το Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ</p>	<p>Λεκτικοποίηση συναισθημάτων Μου άρεσε γιατί: Δεν μου άρεσε γιατί: Έτσι και έτσι:</p>
<p>Βήμα 1ο: Να κατανοεί και να εκτελεί μια πρόταση 7 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ , με τη βοήθεια 3 οπτικών διευκολυντών</p>	<p>7 λέξεις τύπου ΣΦΣΦ</p>	<p>απλά του εξήγησα τι πρέπει να κάνει και το έκανε XB</p>	<p>Όλες οι δραστηριότητες όλων των φάσεων ξεκινούν 8 45 έως τις 9 00πμ και Είναι ενταγμένες στο ντοσιέ Με κρικούς</p>	<p>Επιλέγει την αντίστοιχη εικόνα ανάλογα το συναισθημα που ένωσε (του άρεσε η δραστηριότητα)</p>

Βήμα 2ο: Να κατανοεί και να εκτελεί μια πρόταση 9 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ	9 λέξεις τύπου ΣΦΣΦ και ΣΥΦΣΣΦ	XB (Κατάλαβε τις εντολές της Δραστηριότητας όμως κουράστηκε στα μισά)	Ντοσιέ με κρίκους	Επιλέγει την αντίστοιχη εικόνα ανάλογα το συναισθημα που ένιωσε (του άρεσε η δραστηριότητα)
βήμα 3ο: Να κατανοεί και να εκτελεί μια πρόταση 11 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ , με τη βοήθεια 2 οπτικών διευκολυντών	11 λέξεις τύπου ΣΦΣΦ, ΣΦΣΣΦ και ΦΣΦΣ	μεβ (κυρίως του έλεγα ξανακοίταξε το Είσαι σίγουρος;)	Ντοσιέ με κρίκους	Επιλέγει την αντίστοιχη εικόνα ανάλογα το συναισθημα που ένιωσε (του άρεσε η δραστηριότητα)
βήμα 4ο: Να κατανοεί και να εκτελεί μια πρόταση 13 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ , με τη βοήθεια 4 οπτικών διευκολυντών	13 λέξεις τύπου ΣΦΣΦ και ΣΦΣΣΦ	XB (Ενθουσιάστηκε με αυτή τη δραστηριότητα έκανε δικές του προεκτάσεις)	Ντοσιέ με κρίκους	Επιλέγει την αντίστοιχη εικόνα ανάλογα το συναισθημα που ένιωσε (του άρεσε η δραστηριότητα)
βήμα 5ο: Να κατανοεί και να εκτελεί μια πρόταση 15 λέξεων με λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ , με τη βοήθεια 8 οπτικών διευκολυντών	15 λέξεις τύπου ΣΦΣΦ, ΣΦΣΣΦ και ΦΣΦΣ	ΜεΒ(κυρίως του έλεγα τα επιμέρους υπο-βήματα ώστε να ολοκληρωθεί η δραστηριότητα)	Ντοσιέ με κρίκους	Επιλέγει την αντίστοιχη εικόνα ανάλογα το συναισθημα που ένιωσε (του άρεσε η δραστηριότητα)
Σύνολο αποτελεσμάτων				

«Παιδαγωγικά ζητήματα στα Δημοτικά Σχολεία»

Αθανασία Χρονοπούλου
Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Δασκάλων (ΠΕ70),
ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου

«Όπως το έδαφος, όσο και αν είναι γόνιμο, αδυνατεί να παράγει κάτι δίχως καλλιέργεια, έτσι και ο νους του ανθρώπου: δίχως την εκπαίδευση αδυνατεί να δώσει τους αναμενόμενους καρπούς» (Πλούταρχος)

Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και Εξατομικευμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα στο δημοτικό σχολείο

Στην εποχή μας η εκπαίδευση καλείται να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο συμβάλλοντας στην παγκόσμια εδραίωση της ειρήνης, της δημοκρατίας, της ισότητας, της ελευθερίας, αλλά και στην άμβλυση των κοινωνικών ανισοτήτων και στην αναγνώριση της διαφορετικότητας, όπως εκφράζεται με τα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (Warnock, 2005a). Μάλιστα, στα πλαίσια της συνεκπαίδευσης, έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες για την αλλαγή του εκπαιδευτικού συστήματος, προκειμένου να ενσωματωθούν άτομα με μαθησιακές δυσκολίες και ειδικές ανάγκες στο γενικό σχολείο. Στόχος αυτής της ενσωμάτωσης αποτελεί η ισότιμη συμμετοχή του παιδιού στις δραστηριότητες της σχολικής τάξης και η αποδοχή του από τους υπόλοιπους μαθητές (Χρηστάκης, 2013, σσ. 63-76). Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν Εξατομικευμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα (ΕΕΠ), διότι αποτελεί το πλαίσιο που εξασφαλίζει στους μαθητές με δυσκολίες την ικανότητα αλληλεπίδρασης με το μαθησιακό περιβάλλον, προσφέροντάς τους τα εχέγγυα για να αναπτύξουν πλήρως τις δεξιότητές τους. Σκοπός του παρόντος αποτελεί η καταγραφή των προβλημάτων όσον αφορά τη λειτουργία των Τμημάτων Ένταξης και του θεσμού της Παράλληλης Στήριξης και η παρουσίαση και η αποτίμηση του εκπαιδευτικού προγράμματος «Καλές Πρακτικές Διδακτικών Παρεμβάσεων σε μαθητές με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΕΕΑ)», (Δροσινού, Κορέα Μ, 2017) που υλοποιήθηκε σε δύο Δημοτικά Σχολεία της Μεσσηνίας τη σχολική χρονιά 2020-21.

Με δεδομένο ότι σε όλα τα παιδιά πρέπει να παρέχονται τα ίδια δικαιώματα και ίσες ευκαιρίες για εκπαίδευση σε μια δημοκρατική κοινωνία, όπως η ελληνική, όπου το κράτος φροντίζει την ευημερία του πολίτη, οφείλει να οργανώνεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτυγχάνει αυτόν τον σκοπό. Δηλαδή, η εκπαίδευση συνιστά ένα από τα κυριότερα μέσα της ανθρωπότητας που διαμορφώνει το μέτρο στον άνθρωπο και τον οδηγεί στην ισορροπία.

Οι αξίες ενός πολιτισμού δεν είναι στατικές, αλλάζουν σύμφωνα με τις κοινωνικο – οικονομικο - πολιτικές συνθήκες (DfE, Department for Education, 2014). Η αλλαγή των κοινωνικών αντιλήψεων για τον άνθρωπο, η ανάπτυξη των ανθρωπιστικών επιστημών, η διεθνής δραστηριότητα επιστημόνων, οργανισμών και συλλόγων

Ειδικής Αγωγής, οδήγησαν στην αλλαγή της στάσης της κοινωνίας απέναντι στα άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή και αναπηρίες και διεθνώς η εκπαίδευσή τους εξετάζεται κοινωνικά, παιδαγωγικά και ψυχολογικά εντός του φυσιολογικού τους περιβάλλοντος (οικογένεια, σχολείο, κοινότητα) (Norwich, 2014). Βέβαια, όσον αφορά, την εκπαίδευση δεν αναφερόμαστε μόνο στη διαρκή δυναμική βελτίωση της γνώσης και των δεξιοτήτων, αλλά και στη συνεχή διαδικασία για ατομική παραγωγή, αυτοβελτίωση και δημιουργία αρμονικών σχέσεων ανάμεσα στα άτομα. Δηλαδή, μέσα από την εκπαίδευση επιχειρείται να μάθουν τα παιδιά και οι νέοι να σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, να δείχνουν αμοιβαία κατανόηση και να μεταχειρίζονται τη γνώση όχι ως μέσο διάκρισης και υπεροχής, αλλά ως κινητήριο μηχανισμό για να προαχθεί το «ανθρώπινο». Η διαχείριση της ένταξης των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σύμφωνα με το κοινωνικό μοντέλο για την αναπηρία απαιτεί και προϋποθέτει την κοινωνική δράση, επειδή είναι συλλογική ευθύνη της κοινωνίας να προβεί στις απαραίτητες περιβαλλοντικές τροποποιήσεις για να διασφαλίσει την πλήρη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής. Το ζήτημα είναι λοιπόν θέμα στάσης ή ιδεολογίας σύμφωνα με τα ατομικά, τα κοινωνικά και τα πολιτικά δικαιώματα (Strogilos, Stefanidis, and Tragoulia, 2016).

Ενσωμάτωση, συνεκπαίδευση και εξατομικευμένη παρέμβαση

Η εννοιολογία των όρων «ενσωμάτωση», «συνεκπαίδευση» και «εξατομικευμένη παρέμβαση» προσδιορίζουν τον ρόλο του σύγχρονου σχολείου.

Με τον όρο *ενσωμάτωση* (incorporation) εννοούμε την αλληλοαποδοχή από ένα σύνολο ή μια ομάδα, ενός ατόμου ή μιας ομάδας, την καλλιέργεια κοινωνιοδυναμικών σχέσεων, χωρίς την παροχή καμιάς ιδιαίτερης βοήθειας, είτε από την ομάδα είτε από οποιονδήποτε εξωτερικό παράγοντα, με αποτέλεσμα την πλήρη απορρόφηση του ατόμου ή της ομάδας στις διαμορφούμενες σχέσεις, αλλά και τη διατήρηση των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας.

Ο όρος *συνεκπαίδευση* αναφέρεται στην είσοδο των μαθητών με μειονεξίες στα πλαίσια γενικής εκπαίδευσης, με σκοπό τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών και την εξασφάλιση του «ελάχιστου περιοριστικού περιβάλλοντος». Συνήθως πρόκειται για επιλεκτική τοποθέτηση, όχι όμως σε όλες τις περιπτώσεις. Στις προδιαγραφές της συνεκπαίδευσης ανήκει η ελάχιστη, αν υπάρχει και αυτή, υποστήριξη του παιδιού με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Σημαντική αιτιολογία της υιοθέτησης της ίσης υποστήριξης θεωρείται η αποδοχή της έννοιας της ισότητας των ευκαιριών ως βασικής κατευθυντήριας αρχής. Επιπλέον, σύμφωνα με τη φιλοσοφία της προσέγγισης αυτής, ακόμα και οι θετικές διακρίσεις (επιπλέον ή ποιοτικά καλύτερες υπηρεσίες) δημιουργούν διαχωρισμούς και πληγώνουν τα πρόσωπα προς τα οποία απευθύνονται.

Το *Εξατομικευμένο Πρόγραμμα Εκπαίδευσης* είναι ένα πρόγραμμα που αναπτύσσεται σύμφωνα με τις ατομικές ανάγκες κάθε παιδιού και περιλαμβάνει τους ετήσιους μετρήσιμους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους στόχους (Χρηστάκης, 2013, σσ. 127-172), τις υποστηρικτικές υπηρεσίες, τον χώρο, χρόνο και το αρμόδιο προσωπικό. Το ΕΠΕ λειτουργεί ωφελιμιστικά για τον μαθητή με ειδικές

εκπαιδευτικές ανάγκες, διότι: διευκρινίζονται οι διαφορετικές ανάγκες του οι οποίες προέρχονται από την αναπηρία του, οργανώνονται και σχεδιάζονται οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες σύμφωνα με τις ανάγκες του, ο εκπαιδευτικός σχεδιασμός και η πρόοδος του παρακολουθούνται και αξιολογούνται και δίνεται η ευκαιρία στον μαθητή να είναι ένα ανεξάρτητο και παραγωγικό μέλος της κοινότητας. Επιπλέον, αποτελεί πεδίο συνεργασίας των γονέων, των εκπαιδευτικών, του προσωπικού των ΚΕ.Σ.Υ. και όλων των εμπλεκόμενων στην εκπαίδευση των μαθητών, με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών μάθησης και των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Ως διαδικασία αποτελεί παιδαγωγική και διδακτική πρόκληση και ως παραγόμενο έργο είναι μοναδικό, όπως είναι ο κάθε μαθητής, οι δυνατότητες, οι αδυναμίες, τα ενδιαφέροντα και οι ανάγκες του, αλλά και δεσμευτικό προς όλους τους εμπλεκόμενους στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Οι σύγχρονες εκπαιδευτικές πρακτικές οδηγούνται συνεχώς σε όλο και περισσότερο «παιδοκεντρικές» μορφές, ανατρέποντας συμβατικές τεχνικές και διδακτικές προσεγγίσεις. Επομένως, υφίσταται μεγάλη ανάγκη για ενημέρωση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, ώστε να αισθάνονται προετοιμασμένοι επαρκώς για να ανταπεξέλθουν στις περιστάσεις και να αντιμετωπίσουν σωστά την ποικιλομορφία των προβλημάτων που παρουσιάζονται στην τάξη. Δηλαδή, τα σχολεία πρέπει να μετασχηματιστούν σε οργανισμούς έτοιμους να δεχθούν όλα τα παιδιά και τις ιδιαιτερότητές τους. Σε αυτό θα συμβάλλει όχι μόνο το νομικό πλαίσιο, αλλά και το σχολικό περιβάλλον φυσικό και δυναμικό (προσωπικό). Θεωρείται απαραίτητη στη λήψη αποφάσεων του αναλυτικού προγράμματος του σχολείου αλλά και στην γενικότερη πολιτική του, η συμμετοχή όχι μόνο του Συλλόγου Διδασκόντων, αλλά και όλου του προσωπικού, καθώς και των γονέων των παιδιών. Η παιδαγωγική αρχή της αντιστάθμισης για την αναπηρία δίνει έμφαση στον ρόλο των κοινωνικο-πολιτισμικών παραγόντων στη γένεση και στην αντιμετώπιση της ειδικής ανάγκης με στόχο τις δυνατότητες αναδόμησης των δεξιοτήτων του μαθητή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η έμφαση στη σχέση μεταξύ των γνωστικών και συναισθηματικών παραγόντων οδηγεί την παιδαγωγική επιστήμη στην ολιστική αντίληψη για το παιδί, πέρα από τα στενά όρια των ελλειμματικών δεξιοτήτων.

Έτσι η εφαρμογή στην πράξη της συνεκπαίδευσης όλων των παιδιών ορίζεται ως διδακτικό έργο περίπλοκο, πολυδιάστατο, πολυπαραγοντικό και απαιτεί εξειδικευμένη γνώση, ευαισθησία και προσεκτικούς χειρισμούς. Επιπλέον, η υποστηρικτική βοήθεια που χρειάζονται τα παιδιά, καθώς και η αποκατάστασή τους συντελείται με την ανάληψη ευθυνών και την εκτέλεση ρόλων από πολλούς παράγοντες: τον εκπαιδευτικό της τάξης, το σχολείο, τους γονείς, τη διοίκηση και τις υποστηρικτικές υπηρεσίες (Χρηστάκης, 2000, Norwich, 2014, Black, 2014).

Ο ρόλος του Σχολείου, της Πολιτείας και της Οικογένειας

Το σχολείο αποτελεί τον κατεξοχήν εκπαιδευτικό και ευρύτερα κοινωνικοποιητικό θεσμό, ύστερα από την οικογένεια, δηλαδή επιτελεί έναν ευρύτερο κοινωνικό ρόλο και επιδιώκει ευρύτερους και ιδιαίτερα σημαντικούς σκοπούς. Μάλιστα, το σχολείο αποτελεί διαχρονικά έναν ζωντανό κοινωνικοποιητικό οργανισμό (Warnock, 2005 b).

Ωστόσο, λόγω των ποικίλων διαδικασιών και δραστηριοτήτων, αλλά και των απαιτήσεων που έχει από τους μαθητές όσον αφορά την κοινωνική τους ένταξη και τη σχολική τους επίδοση, υπάρχουν παράγοντες οι οποίοι διογκώνουν προβλήματα που ήδη υπάρχουν. Τέτοιοι παράγοντες είναι: *το εκπαιδευτικό σύστημα, τα αναλυτικά προγράμματα, οι μέθοδοι διδασκαλίας, η οργάνωση και η λειτουργία του σχολείου και της τάξης και η στάση του δασκάλου προς τους μαθητές* (Χρηστάκης, 2000).

Ο πολιτισμός του σχολείου οριοθετείται απ' το περιεχόμενο, τους κανόνες και τη διαδικασία συνεργασίας σχολείου-οικογένειας. Ωστόσο, στην Ελλάδα η συνεργασία αυτή δεν υφίσταται πάντα στη σχολική πραγματικότητα και συχνά είναι σχεδόν ανύπαρκτη εις βάρος των παιδιών, ακόμη και αυτών που έχουν ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, όπως οι σύνθετες γνωστικές συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες (Δροσινού-Κορέα, 2017, σσ. 553-623), η παραβατική συμπεριφορά ή οι ειδικές μαθησιακές δυσκολίες. Επιπλέον, ο εκπαιδευτικός διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του αξιακού συστήματος του πολιτισμού του σχολείου εφαρμόζοντας τις κατάλληλες διδακτικές πρακτικές και τα εξατομικευμένα προγράμματα.

Οι εκπαιδευτικοί, ως κύριοι συντελεστές της εκπαιδευτικής διαδικασίας, προτρέπονται να ανανεώσουν, να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους και να επαναπροσδιορίσουν τις στάσεις και τις απόψεις τους σχετικά με τον ρόλο τους στο σχολείο, τη διδακτική πράξη και την αποτελεσματική μάθηση, με απώτερο σκοπό τον εκσυγχρονισμό του συστήματος και τη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης (Black, 2014). Σε ένα τέτοιο σχολείο, στο «Σχολείο για Όλους» (United Nations, 1989, 1994, 2006) εκπαιδεύονται από κοινού, ανεξαρτήτως της όποιας νοητικής, σωματικής, ψυχικής, γλωσσικής ή άλλης κατάστασής τους, όλα τα παιδιά της γειτονιάς, ώστε να αποκτήσουν ικανότητες και να αναπτύξουν δεσμούς που θα τους επιτρέψουν αργότερα, ως ενήλικοι πολίτες, να συνεργάζονται στο παιχνίδι της κοινωνικής διαπραγματεύσεως (Warnock, 2005a). Το σχολείο αυτό προσδίδει στον μαθητή την ιδιότητα του πολίτη, αφού εκεί είναι «υποχρεωμένος» να συμβιώσει με τους συμμαθητές του και με αυτόν τον τρόπο να ενταχθεί σε μια κοινότητα (Χρηστάκης, 2013, σσ. 226-249). Το παιδί σε αυτό το σχολείο, μέσω της παρεχόμενης εκπαιδευτικής διαδικασίας και της σχολικής καθημερινότητας, οικειοποιείται αξίες και κατακτά μορφές συμπεριφοράς και δράσης που διέπουν την εκάστοτε κοινότητα, προκειμένου να διατηρηθεί η ενότητα και η συνέχισή της. Ταυτόχρονα, το σχολείο επιδρά εμμέσως και στο πολιτικό γίνεσθαι, καθώς προσδίδει στο άτομο πολιτική παιδεία (Norwich, 2014).

Οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ως πρώτο εμπόδιο στην εφαρμογή της ένταξης των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στις γενικές τάξεις, την ελλιπή γνώση των δασκάλων σε θέματα ειδικής αγωγής. Αντίθετα, σύμφωνα με τους ίδιους, η εξειδίκευση των εκπαιδευτικών πάνω σε θέματα ειδικής αγωγής φαίνεται να μειώνει το άγχος, να αυξάνει την αυτοπεποίθηση των δασκάλων και να δημιουργεί μια θετική στάση για την ένταξη των παιδιών με ΕΕΑ. Οι γνώσεις και οι δεξιότητες που αποκτούν οι εκπαιδευτικοί μέσα από την επιμόρφωσή τους, επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό τη στάση που επικρατεί απέναντι στην ένταξη παιδιών με ΕΕΑ και μη. Αυτοί είναι σε

θέση να πραγματοποιούν τις απαραίτητες διαφοροποιήσεις σε μία τάξη και σε ένα πρόγραμμα διδασκαλίας, να αποκτούν νέες δεξιότητες αλλά και αναπτύσσουν εκπαιδευτικές πρακτικές χρήσιμες για την αντιμετώπιση των αναγκών του κάθε παιδιού (Χρηστάκης, 2013, σσ. 127-172). Η κοινωνική επαφή και η κοινωνική αλληλεπίδραση επηρεάζει θετικά τη στάση που δημιουργείται για την ένταξη μεταξύ των μαθητών με ή χωρίς ΕΕΑ. Αυτοί συνήθως αναπτύσσουν θετικά αισθήματα και δημιουργούν φιλίες, και που υποστηρίζονται. Η στάση απέναντι στα παιδιά με ειδικές ανάγκες θεωρείται ο σημαντικότερος παράγοντας που επηρεάζει τη στάση των παιδιών για ένταξη, καθώς όσο πιο θετική είναι η στάση απέναντι στους συνομήλικους, τόσο πιο θετικά «βλέπουν» και την ένταξη.

Σημαντική είναι και η παρουσία στην ένταξη των γονέων οι οποίοι προσεγγίζονται με συμπάθεια και βοηθούνται σε αυτό που μπορούν ή αδυνατούν να κάνουν για το παιδί τους οι ίδιοι επισημαίνοντας το δικαίωμα στη σωστή ενημέρωση. Για τον λόγο αυτό απαιτείται η ανάπτυξη μιας αμοιβαίας επικοινωνίας μεταξύ σπιτιού και σχολείου και να τους δοθεί η δυνατότητα να μοιραστούν με τον δάσκαλο τη γνώση που έχουν για το παιδί τους, τις παρατηρήσεις και τις ανησυχίες, τις ελπίδες και τις προσδοκίες τους. Τακτικές άτυπες συζητήσεις μεταξύ γονέων και δασκάλων δύνανται να οδηγήσουν στην εμπέδωση μιας πραγματικής συνεργασίας μεταξύ οικογένειας και σχολείου και να δημιουργήσουν ένα βήμα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του παιδιού. Αποτελεί δικαίωμα των γονιών να μάθουν οτιδήποτε μπορεί να μειώσει το άγχος και την αγωνία τους σχετικά με τις δυνατότητες και την εξέλιξη του παιδιού τους. Μάλιστα, η σωστή ενημέρωση και πληροφόρηση της οικογένειας είναι το πρώτο σημαντικό βήμα μετά την εντόπιση και αναγνώριση για έγκαιρη παρέμβαση. Δηλαδή, είναι απαραίτητη η έγκυρη παροχή πληροφοριών, η βοήθεια και υποστήριξη για την επίλυση προβλημάτων μέσω της μελέτης των στάσεων, διαθέσεων και συναισθημάτων της οικογένειας, όπως: *η σωστή και κατανοητή πληροφόρηση για το πρόβλημα του παιδιού τους, η πληροφόρηση για τις υπηρεσίες και τα διαθέσιμα προγράμματα εκπαίδευσης - υποστήριξης των παιδιών τους και οι γονείς θέλουν να ξέρουν τι πρέπει να περιμένουν από το παιδί τους, πώς θα εξελιχθεί ποιο θα είναι το μέλλον του.*

Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τα Τμήματα Ένταξης και την παράλληλη στήριξη στο δημοτικό σχολείο

Σύμφωνα με τον νόμο (3699/2008) για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, οι μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μπορούν να φοιτούν: α) Σε σχολική τάξη του γενικού σχολείου, εφόσον πρόκειται για μαθητές με ήπιες μαθησιακές δυσκολίες, υποστηριζόμενοι από τον εκπαιδευτικό της τάξης, ο οποίος συνεργάζεται κατά περίπτωση με τα ΚΕΣΥ, με τους σχολικούς συμβούλους γενικής και ειδικής εκπαίδευσης και τους συμβούλους ΕΕΠ, β) Σε σχολική τάξη του γενικού σχολείου, με παράλληλη στήριξη- συνεκπαίδευση, από εκπαιδευτικούς ΕΑΕ, όταν αυτό επιβάλλεται από το είδος και τον βαθμό των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών. Η παράλληλη στήριξη παρέχεται σε μαθητές που μπορούν με κατάλληλη ατομική

υποστήριξη να παρακολουθήσουν το αναλυτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα της τάξης, σε μαθητές με σοβαρότερες εκπαιδευτικές ανάγκες όταν στην περιοχή τους δεν υπάρχει άλλο πλαίσιο ΕΑΕ (ειδικό σχολείο, τμήμα ένταξης) ή όταν η παράλληλη στήριξη καθίσταται απαραίτητη

- βάσει της γνωμάτευσης του ΚΕΣΥ - εξαιτίας των ειδικών εκπαιδευτικών τους αναγκών και γ) Σε ειδικώς οργανωμένα και καταλλήλως στελεχωμένα Τμήματα Ένταξης (ΤΕ), τα οποία λειτουργούν στις σχολικές μονάδες γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και υποστηρίζονται από εκπαιδευτικούς με εξειδίκευση στην ΕΑΕ.

Το θεσμικό πλαίσιο σε σχολικές μονάδες της περιφερειακής ενότητας Μεσσηνίας

Στις είκοσι εννέα σχολικές μονάδες παιδαγωγικής και επιστημονικής μου ευθύνης λειτουργούν επτά Τμήματα Ένταξης και ένα Τμήμα Ένταξης Κωφών και Βαρήκων (Δροσινού, Μ. και Μιχαήλ, Μ, 2016). Η λειτουργία των Τμημάτων Ένταξης εντός των Γενικών Σχολείων είναι πολύ σημαντική, διότι οι μαθητές με ΕΕΑ δύνανται να λάβουν μεγαλύτερο βαθμό εξατομικευμένης διδακτικής παρέμβασης, αισθάνονται καλύτερα και πιο οικεία όταν περιβάλλονται από μαθητές που παρουσιάζουν τα ίδια προβλήματα μάθησης και λαμβάνουν την κατάλληλη μορφή υποστηρικτικής παρέμβασης λόγω της επαγγελματικής κατάρτισης και εξειδίκευσης στον τομέα αυτό των δασκάλων Ειδικής Αγωγής. Δηλαδή, οι δάσκαλοι ειδικής αγωγής έχοντας ακαδημαϊκή κατάρτιση και γνώσεις, μπορούν να ανταποκριθούν καλύτερα στον σχεδιασμό προγραμμάτων ένταξης, εφαρμόζουν εξατομικευμένα διδασκαλία ανάλογα με τη φύση της αναπηρίας του κάθε παιδιού και μπορούν να αξιολογούν την επιτυχία ή όχι των προγραμμάτων τους.

Επιπλέον, έχουν τοποθετηθεί είκοσι εκπαιδευτικοί υπεύθυνοι Παράλληλης στήριξης (ΠΣ). Βασικός στόχος και ρόλος του εκπαιδευτικού ΠΣ είναι να βοηθήσει τον μαθητή να αυτονομηθεί σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερο βαθμό. Ο μαθητής που υποστηρίζει θα πρέπει, τόσο σε μαθησιακό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, να μπορεί να ανταποκριθεί στη σχολική ζωή και πραγματικότητα. Αυτό απαιτεί να μην νιώθει εξαρτημένος ούτε να προσκολλάται στον εκπαιδευτικό παράλληλης στήριξης. Δηλαδή, παρόλο που η υποστηρικτική διδασκαλία που παρέχει απευθύνεται κυρίως στον συγκεκριμένο μαθητή, ο εκπαιδευτικός ΠΣ περιέρχεται ταυτόχρονα στην τάξη και βοηθά και άλλα παιδιά που έχουν ανάγκη. Είναι πολύ σημαντικό στην ένταξη των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες η δημιουργία κλίματος συναισθηματικής, ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης των μαθητών, στο οποίο και οι δάσκαλοι και οι μαθητές βιώνουν την αίσθηση της ασφάλειας και της αποδοχής. Βασικοί παράμετροι σε αυτό αποτελούν: η εφαρμογή ποικίλων διδακτικών στρατηγικών με στόχο την ανάδειξη ιδιαίτερων ικανοτήτων και ταλέντων των παιδιών, προσαρμοσμένες πάντα στο μαθησιακό τους επίπεδο, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντά τους, η χρήση ποικίλων διδακτικών προσεγγίσεων και δραστηριοτήτων μάθησης (ομαδο-συνεργατική, πλούσιο εποπτικό υλικό, κίνητρα για μάθηση κ.ά.), η δημιουργία περιβάλλοντος συναισθηματικής σταθερότητας και ασφάλειας, όπου προωθούνται ο σεβασμός για τη διαφορετικότητα, η καλλιέργεια κοινωνικών

δεξιοτήτων, η εκπαιδευτική συνεργασία (educational collaboration), ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς ειδικής και γενικής αγωγής και η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικού και γονέα (Σκαναβής, 2016). Γενικά, ο εκπαιδευτικός της ειδικής αγωγής είναι απαραίτητο να είναι οπαδός μιας ευρύτερης φιλοσοφίας της αποδοχής όλων των μαθητών, με και χωρίς ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Προβλήματα που καταγράφηκαν τη φετινή σχολική χρονιά, όσον αφορά τη λειτουργία των Τμημάτων Ένταξης και του θεσμού της Παράλληλης Στήριξης:

- η υποστελέχωση των Τμημάτων Ένταξης, δηλαδή υπήρξαν Τμήματα που δεν λειτούργησαν διότι δεν στελεχώθηκαν από εκπαιδευτικούς ΕΑΕ
- η στελέχωση των Τμημάτων Ένταξης και του θεσμού της Παράλληλης Στήριξης από μη εξειδικευμένο εκπαιδευτικό προσωπικό στην ΕΑΕ
- η έλλειψη κατάλληλα διαμορφωμένου χώρου (μη επαρκείς αίθουσες διδασκαλίας Τμημάτων Ένταξης)
- η έλλειψη εκπαιδευτικού υλικού (έντυπου-ψηφιακού) και εποπτικών μέσων διδασκαλίας
- η μη έγκαιρη διάγνωση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- η έλλειψη αξιολόγησης του προτεινόμενου εξατομικευμένου υποστηρικτικού προγράμματος παρέμβασης του ΚΕΣΥ
- η έλλειψη ή η μη επαρκής επικοινωνιακή σχέση και σχέση αλληλεπίδρασης –εμπιστοσύνης με τους γονείς
- η έλλειψη δημόσιων υποστηρικτικών υπηρεσιών στην οικογένεια
- η ανεπαρκής συνεργασία εκπαιδευτικών ΕΑΕ με το υπόλοιπο διδακτικό προσωπικό στην εφαρμογή προγραμμάτων ένταξης
- το μοίρασμα χρόνου διδασκαλίας του εκπαιδευτικού της Παράλληλης στήριξης σε δύο μαθητές (σε διαφορετικά σχολεία), με αποτέλεσμα να μην υπάρχει ένα σταθερό πρόγραμμα εξατομικευμένης παρέμβασης για κάθε ημέρα της εβδομάδας
- η αλλαγή των προσώπων κάθε σχολική χρονιά δεν ευνοεί τους σκοπούς της ειδικής αγωγής
- η αλλαγή των ειδικών επιστημόνων που στελεχώνουν της ΕΔΕΑΥ κάθε σχολική χρονιά
- ο εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής που είναι μόνιμος στο σχολείο επωμίζεται διαρκώς το βάρος της μετάβασης και της συνεννόησης ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη, με αποτέλεσμα να αλλάζει ακόμη και το δικό του ωράριο και πρόγραμμα αρκετές φορές
- οι υποστηρικτικές δομές (ψυχολόγοι- κοινωνικοί λειτουργοί) αλλάζουν κάθε χρόνο ανάλογα με τους πίνακες και έρχονται μόνο μία φορά την εβδομάδα σε κάθε σχολείο. Στα πολυάριθμα σχολεία επωμίζονται αρκετή πίεση και πρέπει διαρκώς να τοποθετούν και να αναθεωρούν προτεραιότητες προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες υποστήριξης του συνόλου των μαθητών που προτείνονται από το ΚΕΣΥ αλλά και διαπιστώνεται η ανάγκη συνεχόμενης παρουσίας τους κατά τη διάρκεια της χρονιάς

- η ύπαρξη ενός μόνο Συντονιστή Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης για όλη την την Περιφέρεια Πελοποννήσου και για τις δύο βαθμίδες εκπαίδευσης (Πρωτοβάθμιας- Δευτεροβάθμιας)
- οι πιθανές υπάρχουσες στάσεις, προκαταλήψεις της σχολικής κοινότητας οι οποίες οδηγούν στον αποκλεισμό, τον ρατσισμό, την περιθωριοποίηση και τον σχολικό εκφοβισμό των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- η απουσία εξειδικευμένων παιδαγωγών/ψυχολόγων εντός των σχολείων που υποστηρίζουν και συμβουλεύουν γονείς, μαθητές και εκπαιδευτικούς
- η έλλειψη πολιτικής συνεργασίας σχολείου –οικογένειας
- η μη ύπαρξη εξειδικευμένων δομών που συνεργάζονται με τα σχολεία και υποστηρίζουν τους μαθητές με δυσκολίες
- οι ισχυρές προκαταλήψεις των γονέων άλλων παιδιών
- τα μη καθορισμένα όρια παρέμβασης- υποστήριξης ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς της Ειδικής και Γενικής Αγωγής, δηλαδή απαιτείται θεσμική κατοχύρωση της συνδιδασκαλίας
- η έλλειψη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών της Γενικής Αγωγής στη διαδικασία της συνεκπαίδευσης και σε πρακτικές συνδιδασκαλίας
- η μη επαρκής ευελιξία στην εφαρμογή των Αναλυτικών Προγραμμάτων

Στα πλαίσια της συνεργασίας του Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου με εκπαιδευτικούς και το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου υλοποιήθηκαν Στοχευμένα-ατομικά- διαφοροποιημένα -δομημένα διδακτικά- ενταξιακά προγράμματα παρεμβάσεων ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης- {ΣΑΔΕΠΕΑΕ}. Συγκεκριμένα, δύο αναπληρώτριες εκπαιδευτικοί που διδάσκουν σε δημοτικά σχολεία της Μεσσηνίας παρακολούθησαν το προπτυχιακό μάθημα της κας Δροσινού Μ. με θέμα: «Παιδαγωγική της σχολικής ένταξης μαθητών με ΕΕΑ». Στη συνέχεια οι δύο εκπαιδευτικοί, υπό την καθοδήγηση της κυρίας Μαρίας Δροσινού – Κορέα, Μόνιμης Επίκουρης Καθηγήτριας στο γνωστικό αντικείμενο «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση» δημιούργησαν σχέδια διδακτικών παρεμβάσεων και διαφοροποιημένο παιδαγωγικό και εκπαιδευτικό υλικό βασισμένο στις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών που υποστήριζαν. Τέλος, αυτό το εκπαιδευτικό υλικό που παρήχθη, στα πλαίσια αυτής της συνεργασίας, εφαρμόσθηκε ως παρέμβαση στους μαθητές τους και αξιολογήθηκε.

Οι παρατηρήσεις-προτάσεις της Αναπληρώτριας Εκπαιδευτικού Παράλληλης Στήριξης που υλοποίησε αυτό το εκπαιδευτικό πρόγραμμα παρέμβασης σε μαθητή που υποστηρίζει, επισημαίνει:

- ✓ θεωρεί πολύ σημαντική την καλή συνεργασία με τους γονείς του μαθητή και ότι για να «χτιστεί» μία σχέση εμπιστοσύνης, απαιτείται χρόνος, αποδοχή και προσπάθεια και από τις δύο πλευρές

- ✓ το χρονικό πλαίσιο της παρέμβασης ήταν μικρότερο από αυτό που είχε προτείνει το ΚΕΣΥ Μεσσηνίας, διότι μοιράσθηκε σε δύο μαθητές διαφορετικών σχολείων
 - ✓ η συνεργασία με τη μητέρα του μαθητή, ενώ ξεκίνησε δειλά και με άγχος (αλλαγή εκπαιδευτικού από την προηγούμενη χρονιά), εξελίχθηκε σε σχέση εμπιστοσύνης, με αποτέλεσμα η μητέρα να επιθυμεί η εκπαιδευτικός να συνεχίσει την υποστήριξη- παρέμβαση του μαθητή και την επόμενη χρονιά, διότι είναι πολύ χαρούμενη για τη μαθησιακή-συμπεριφοριστική εξέλιξη του μαθητή.
 - ✓ η συνεργασία με τους υπόλοιπους εκπαιδευτικούς των σχολικών μονάδων είναι πολύ καλή, είναι δεκτικοί και ανοιχτοί σε νέες συνεργασίες
 - ✓ η συνεργασία με τη δασκάλα του Τμήματος ήταν πολύ καλή, ήταν πολύ υποστηρικτική και συμβουλευτική, λόγω της μεγάλης διδακτικής εμπειρίας της
- Η δεύτερη Αναπληρώτρια Εκπαιδευτικός που υλοποίησε αυτό το εκπαιδευτικό πρόγραμμα παρέμβασης σε μαθητή που βρίσκεται σε διαδικασία Διάγνωσης από το ΚΕΣΥ και δεν υποστηρίζεται από κάποιο πλαίσιο υποστηρικτικό, συμπεραίνει:
- ✓ κάθε μαθητής – μαθήτρια είτε της γενικής, είτε τις ειδικής αγωγής έχουν διαφορετικές εκπαιδευτικές ανάγκες, τις οποίες οφείλουμε ως εκπαιδευτικοί να «αγκαλιάζουμε» και να κατανοούμε
 - ✓ η υποστήριξη-καθοδήγηση των μαθητών με Ε.Ε.Α, θα πρέπει να γίνεται σωστά και με απόλυτη μεθοδικότητα, έτσι ώστε να πετύχει. Εξετάζουμε τις «ανάγκες» του μαθητή μας και προχωράμε μαζί του
 - ✓ φροντίζουμε να δημιουργούμε με τους μαθητές μας, να ξεπερνάμε τις δυσκολίες τους, να απαλασσόμαστε από δραστηριότητες που μας «αφήνουν» πίσω στη μαθησιακή και προσωπική εξέλιξή τους, έτσι ώστε να μπορούν να γίνουν ενεργά μέλη της σχολικής κοινότητας και να μπορούν να αυτοεξυπηρετούνται ακόμα και σε μία δημόσια δομή σε ενήλικη πλέον ζωή (προσκόμιση απαραίτητων εγγράφων, αστυνομική ταυτότητα)
 - ✓ ο θεσμός της παράλληλη στήριξης, σύμφωνα με την άποψή της, συνοδεύεται με την εξής φράση «Δείξε μου τον τρόπο να το κάνω μόνος μου», δηλαδή, η παράλληλη στήριξη δεν είναι «φύλαξη» παιδιών. Εάν φτάνουμε στο σημείο να πούμε κάτι τέτοιο, τότε έχουμε εντελώς αλλοιώσει τον ορισμό της συγκεκριμένης ειδικής εκπαιδευτικής παροχής των σχολείων
 - ✓ η συνεργασία με τον εκπαιδευτικό της τάξης του μαθητή ήταν θετική. Υπήρξαν πολλές συζητήσεις δια ζώσης και εξ αποστάσεως γύρω από το θέμα του παιδιού, για προτεινόμενες λύσεις, διαφοροποιημένες δραστηριότητες σύμφωνα με τις δικές του εκπαιδευτικές δυνατότητες και ανάγκες
 - ✓ με τον μαθητή υλοποιούσε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα εβδομαδιαίως στα μαθήματα της Μελέτης και της Ευέλικτης Ζώνης, καθώς και στο μάθημα της Γλώσσας, πάντοτε σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό της τάξης για διαφοροποιημένη μάθηση
 - ✓ λόγω της υγειονομικής κατάστασης, δεν δόθηκε η ευκαιρία να μιλήσει με τους γονείς παραπάνω μες στη χρονιά ή να υπάρξει συνάντηση με τους γονείς

του παιδιού, παρά μόνο τηλεφωνικά και σε συνεννόηση (πάντα) με τη διευθύντρια της σχολικής μονάδας που υπηρετεί.

Συμπεράσματα –Προτάσεις

Δεν υπάρχουν εύκολες απαντήσεις και λύσεις πανάκεια, όμως υπάρχουν πολλά που χρειάζεται ακόμη να μάθουμε γύρω από τις εγκεφαλικές λειτουργίες και τις διαδικασίες μάθησης. Εντούτοις, για να είμαστε σε θέση να δώσουμε λύσεις, πρέπει να γνωρίζουμε το πρόβλημα.

✓ Απαιτείται αλλαγή της κουλτούρας των σχολείων και εκπαιδευτικής πολιτικής γενικότερα όσον αφορά την κοινωνική δικαιοσύνη.

✓ Είναι επιτακτική ανάγκη να υπάρξει: αλλαγή των κοινωνικών αντιλήψεων, άρση των προκαταλήψεων, αποδοχή της διαφορετικότητας, επανεξέταση των εκπαιδευτικών αξιών και στόχων, σημαντική εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, σχεδιασμός νέων, ευέλικτων αναλυτικών προγραμμάτων και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα συνεκπαίδευσης, η παραγωγή αξιολογημένου εκπαιδευτικού υλικού από τους διδάσκοντες εκπαιδευτικούς στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση (σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο) και η ανάδειξη, υιοθέτηση και εφαρμογή από άλλους εκπαιδευτικούς, όπως και η συγγραφή νέων διδακτικών εγχειριδίων από Πανεπιστημιακούς και άλλους φορείς.

✓ Στο πλαίσιο της συνεκπαίδευσης συμπεριλαμβάνονται όλοι ανεξαιρέτως οι μαθητές, με έμφαση στις ατομικές ανάγκες και τις ιδιαιτερότητές τους, τα επίπεδα μαθησιακής ετοιμότητας (ΥΠΕΠΘ-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2009, σσ. 13-27) καθώς και η αναγνώριση της αποδοχής της διαφορετικότητας και της αξίας του καθενός. Διασυνδέεται με ζητήματα ισότητας εκπαιδευτικών ευκαιριών (ισότητα της πρόσβασης και παροχής στην εκπαίδευση) και με ζητήματα κοινωνικής δικαιοσύνης.

✓ Αποτέλεσμα της συνεκπαίδευσης μπορεί να θεωρηθεί η κατάργηση διακρίσεων που προκύπτουν από διαφορετικής φύσης μειονεκτήματα και η μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού κάποιων περιθωριοποιημένων ατόμων ή ομάδων.

Αναφορές

Black, A. (2014). A school for the future—2025: practical futures thinking'. *Journal of Research in Special Educational Needs*, σσ. 51-56.

DfE (Department for Education). (2014). *Special Educational Needs and Disability Code of Practice: 0 to 25 years*. London: DfE.

Norwich, B. (2014). 'Changing policy and legislation and its effects on inclusive and special education: a perspective from England. *British Journal of Special Education*, σσ. 403-425.

Strogilos, V., Stefanidis, A., and Tragoulia, E. (2016). Co-teachers' attitudes towards planning and instructional activities for students with disabilities. *European Journal of Special Needs Education*, 16(2), σσ. 1241-1258.

United Nations (1989). Convention on the Rights of the Child. Available at: http://portal.unesco.org/en/ev.phpURL_ID=12949&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

United Nations (1994). The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education. Available at: http://www.unesco.org/education/pdf/SALAMA_E.PDF

United Nations (2006). Convention on the Rights of Persons with Disabilities. Available at: <http://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf>

Warnock, M. (2005 b). 'Special schools or not?'. *Education Review*, σσ. 13-17.

Warnock, M. (2005a). *Special Educational Needs: a new look*. London: Philosophy of Education Society of Great Britain.

Δροσινού, Κορέα Μ. (2017). *Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση . Η 'δια' της ειδικής αγωγής πρόταση εκπαίδευσης των παιδιών και νέων με ιδιαιτερότητες*. Πάτρα: OPPORTUNA.

Δροσινού, Κορέα Μ. (2021). *Παιδαγωγική της σχολικής ένταξης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες*. Τμήμα Φιλολογίας, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Καλαμάτα. Ανακτήθηκε την Τρίτη, 18 Μαΐου 2021 από <https://eclass.uop.gr/courses/PHI124/>

Δροσινού, Μ. και Μιχαήλ, Μ. (2016). Το «Τι» και το «Πως» στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση κωφής κοχλιεμφυτευμένης μαθήτριας για τη διδασκαλία της πρώτης ανάγνωσης και γραφής και την ανάπτυξη του προφορικού λόγου. Στο: *Το «Τι» και Το «Πως» στην Αγωγή, στη Διδασκαλία, στην Έρευνα και στη Μάθηση : Ακούω και Ξεχνώ- Βλέπω και Θυμάμαι- Κάνω και Καταλαβαίνω* (σσ. 1-17). Αθήνα: Ελληνικό Ινστιτούτο Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ). Ανάκτηση 3.2.2018, από http://www.elliepek.gr/documents/8o_synedrio_eisigiseis/Drosinou_Mixahl.pdf

Σκαναβής, Μ . (2016). *Ειδική Αγωγή και εκπαίδευση ως η κατ' εξοχήν περιοχή δοκιμασίας και ανάδειξης των ηθικών και κοινωνικών αξιών*. ΠΑΤΡΑ : ΠΑΛΟ.

ΥΠΕΠΘ-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. (2009). Ετοιμότητα: Η έννοια και η σημασία της (εισαγωγή). Στο: ΥΠΕΠΘ-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, & Δροσινού Κορέα Μ. (Επιμ.), *Δραστηριότητες Μαθησιακής Ετοιμότητας. Προφορικός Λόγος, Ψυχοκινητικότητα, Νοητικές Ικανότητες, Συναισθηματική Οργάνωση*. Βιβλίο για τον εκπαιδευτικό Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (σσ. 13-27). Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων.

Χρηστάκης, Κ. (2000). *Ιδιαίτερες δυσκολίες και Ανάγκες στο Δημοτικό Σχολείο*. Αθήνα: Ατραπός.

Χρηστάκης, Κ. (2013). Διάγνωση και αξιολόγηση των παιδιών. Στο: *Προγράμματα και Στρατηγικές Διδασκαλίας: Για Άτομα Με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες και Σοβαρές Δυσκολίες Μάθησης* (σσ. 226-249). Αθήνα: Διάδραση.

Χρηστάκης, Κ. (2013). Διδακτικό πρόγραμμα. Στο: *Προγράμματα και Στρατηγικές Διδασκαλίας: Για Άτομα Με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες και Σοβαρές Δυσκολίες Μάθησης* (σσ. 127-172). Αθήνα: Διάδραση.

Χρηστάκης, Κ. (2013). Παρεμβάσεις και προσαρμογές που απαιτούνται για την εκπαίδευση των ατόμων με ΕΕΑ. Στο: *Προγράμματα και Στρατηγικές Διδασκαλίας: Για Άτομα Με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες και Σοβαρές Δυσκολίες Μάθησης* (σσ. 63-76). Αθήνα: Διάδραση.

Χρηστάκης, Κ, (2013). Το τμήμα ένταξης: Προγράμματα και στρατηγικές διδασκαλίας. Στο: *Προγράμματα και Στρατηγικές Διδασκαλίας: Για Άτομα Με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες και Σοβαρές Δυσκολίες Μάθησης*, (σσ.185-204). Αθήνα: Διάδραση.

Παιδαγωγικές σχολικής ένταξης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Αλεξάνδρα Χριστοφορίδου
Δασκάλα στο Δημοτικό Σχολείο Θουρίας

«Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο Δημοτικό Σχολείο»

**Μεθοδολογία παιδαγωγικής παρατήρησης
ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών στο Δημοτικό**

**Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ: Συστηματική εμπειρική και συμμετοχική
παρατήρηση**

Ατομικό Ιστορικό Μαθητή

Όνομα μαθητή: Π.Σ

Ηλικία: 7

Τάξη: Β' Δημοτικού

Εξάμηνο φοίτησης: 8ο

Διάγνωση : σε εξέλιξη*

Επιπλέον πληροφορίες :

Ο μαθητής είναι ένα ευγενικό, χαρούμενο, πρόθυμο και καλοσυνάτο παιδί.

Ως προς τη **σχολική του ετοιμότητα** σύμφωνα με τις λίστες βασικών δεξιοτήτων, παρατηρείται στον **προφορικό λόγο** να έχει σημαντικό έλλειμμα φωνολογικής επεξεργασίας, φτωχό λεξιλόγιο, δυσκολία στην ακουστική διάκριση ήχων και στην περιγραφή-αφήγηση.

Ως προς την **ανάγνωση**, παρατηρείται έλλειμμα στην αναγνωστική αποκωδικοποίηση (δυσκολία στον χειρισμό φωνημάτων, συμπλεγμάτων -συνδυασμών), έλλειμμα στην αναγνωστική ευχέρεια (διαβάζει αργά ή καθόλου και με δυσκολία), έλλειμμα στην αναγνωστική κατανόηση (δυσκολία στην εξαγωγή συμπεράσματος, αδυνατεί να συσχετίσει τη νέα γνώση με την ήδη υπάρχουσα).

Ως προς τη **γραφή**, παρατηρείται έλλειμμα γραφοκινητικών δεξιοτήτων (δυσκολία στον σχηματισμό γραμμάτων -σχήμα, μέγεθος, ευθυγράμμιση, σειροθέτηση, δυσκολία στη διατήρηση της αναλογίας πεζών και κεφαλαίων γραμμάτων. Τέλος, δεν τηρεί αποστάσεις μεταξύ των λέξεων. Ως προς την **παραγωγή γραπτού λόγου**, παρατηρείται έλλειμμα στη γραπτή έκφραση και συγκεκριμένα στην οργάνωση και δομή (δυσκολία ολοκλήρωσης πρότασης), καθώς και στο περιεχόμενο (οι ιδέες δεν

ανταποκρίνονται στο θέμα, δυσκολία στη σύνταξη και στη δημιουργία μικρών κειμένων).

Ως προς τα **μαθηματικά**, παρατηρείται δυσκολία σε βασική δεξιότητα (μέτρηση, επίλυση προβλημάτων). Ανταποκρίνεται σε βασικές έννοιες, όπως η σειροθέτηση - ταξινόμηση.

Επίσης, παρατηρείται έλλειμμα στην οπτική και ακουστική αντίληψη (δυσκολία σε προφορικές ασκήσεις, δυσκολία στη διάκριση ανάμεσα στο "δεξιά -αριστερά" | "πριν-μετά", δυσκολία στη σύγκριση μεγεθών και ποσοτήτων).

Ως προς τις **νοητικές ικανότητες**, παρατηρείται να ανταποκρίνεται θετικά στη διαδικασία αλληλουχίας εικόνων, λογική σειρά καρτών, στη σειροθέτηση εικόνων και στην επίλυση παζλ. Συγκεντρώνεται όταν κινείται ή παίζει με τους συμμαθητές του ή όταν λύνει κάποιο ομαδικό παιχνίδι. Κατανοεί τις διαφορές και ομοιότητες σε ένα παιχνίδι , καθώς και όταν γίνεται μία αλλαγή σε κάποιο πρόσωπο (χρώμα μαλλιών ή ρούχα).

Ως προς τη **συναισθηματική οργάνωση**, παρατηρείται να έχει αποδεχτεί τον εαυτό του με τις δυνατότητες και τις αδυναμίες του (με έναν δικό του τρόπο κατανόησης) και έχει βρει τρόπους να αντισταθμίσει τις δυσκολίες του, φέρνοντας κοντά του τους συμμαθητές και φίλους. Αλληλεπιδρά, επικοινωνεί σε κάθε ευκαιρία και συνεργάζεται με υπομονή και ευχαρίστηση.

***Εργασία : "Ζωγραφίζω τον εαυτό μου"**

Παρατηρήθηκε να είναι μια ζωγραφιά απλή -γραμμική χωρίς χρώματα (χρήση μολυβιού), με τον εαυτό του να βρίσκεται στο κέντρο του σχολείου, γύρω να έχει δέντρα και δίπλα του ο αγαπημένος φίλος του Σ.

Οικογενειακό Ιστορικό

Τόπος κατοικίας : Θουρία

Επάγγελμα μητέρας: δημόσιος υπάλληλος

Επάγγελμα πατέρα: ιδιωτικός υπάλληλος

Αδέρφια : νέο μέλος (1)

Υγεία | μελών οικογένειας : καλή

Κοινωνικό & μορφωτικό επίπεδο γονέων : καλό

Επιπλέον πληροφορίες:

Οι γονείς έχουν αποδεχτεί πλήρως τις ιδιαιτερότητες - δυσκολίες που αντιμετωπίζει το παιδί τους. Νιώθουν και θέλουν να νιώθουν αισιόδοξοι και θετικοί. Θέλουν να μαθαίνουν για τη μαθησιακή εξέλιξη του παιδιού και ενημερώνονται τακτικά. Αναζητούν τρόπους, ήδη από νηπιακή ηλικία (αρχή μαθημάτων λογοθεραπείας), με τους οποίους θα βοηθήσουν συστηματικά και αποτελεσματικά τον μαθητή.

Τέλος, με την προσπάθεια που γίνεται, μέσω του προγράμματος νιώθουν ευχαριστημένοι, ακόμη κι αν το αίτημά τους στο ΚΕΣΥ βρίσκεται σε εξέλιξη.

***Εργασία : "Ζωγραφίζω την οικογένειά μου"**

Παρατηρήθηκε να είναι μια ζωγραφιά απλή - γραμμική με όμορφα, θερμά χρώματα και μια οικογένεια δεμένη.

Σχολικό Ιστορικό

Ως προς τη **σχολική επίδοση** και **συμπεριφορά** του μαθητή, παρατηρείται να αποφεύγει την ανάγνωση και τη γραφή, δυσκολεύεται στις ανοικτές ερωτήσεις, κάνει πολλά λάθη στην ορθογραφία και τις περισσότερες φορές δεν την ολοκληρώνει, δυσκολεύεται στην παραγωγή γραπτού κειμένου, δυσκολεύεται στα μαθηματικά. Στην κοινωνική του συμπεριφορά, παρατηρείται να είναι αρκετά θετική, όμως δυσκολεύεται να αντισταθεί σε πιέσεις συμμαθητών, να κάνει διαπραγματεύσεις ή να υπερασπιστεί τον εαυτό του.

Ως προς το **εβδομαδιαίο πρόγραμμα** :

Οι ώρες και οι μέρες που βλέπω τον μαθητή είναι συγκεκριμένες.

Τα μαθήματα που τους κάνω είναι Μ.Π , Ε.Ζ & Ενισχυτική στον Πι.

Τρίτη: 1 ώρα (διαλείμματα)

Τετάρτη: 1 ώρα (διαλείμματα)

Πέμπτη: 2 ώρες (διαλείμματα)

Ως προς τα **βιβλία παρατήρησης** που θα εργαστώ :

1. **Βιβλιοτετράδιο – Νοητικές Ικανότητες / δραστηριότητες Μ.Ε «Παιδαγωγικό Ινστιτούτο»**

Ως προς τις **δημιουργικές, κοινωνικές, προεπαγγελματικές δεξιότητες**, παρατηρείται να λειτουργεί κοινωνικά στο σχολείο και να συμμετέχει σε κοινές δραστηριότητες. Παίρνει πρωτοβουλίες για έναρξη διαλόγου ή ομαδικού παιχνιδιού. Συνεργάζεται με τα άλλα παιδιά σε ομαδικές εργασίες ή σε βιωματικές περιβαλλοντικές δράσεις που γίνονται στο μάθημα της Μ.Ε. οι οποίες βοηθούν στην ανάπτυξη των προεπαγγελματικών του δεξιοτήτων π.χ. (Ενότητα "σχολείο και φύση" | "οι κηπουροί του σχολείου". Φυτέψαμε λουλούδια στην αυλή, ανταποκρίθηκε θετικά και με μεγάλη προθυμία.

Επιπλέον, ο μαθητής παρατηρείται να αντιγράφει σωστά μια εικόνα που βλέπει ή να σχεδιάζει αυτό που βλέπει. Ακούει προσεκτικά μια δραστηριότητα με διάρκεια, κρατάει σταθερά το ψαλίδι.

Στις εικαστικές δραστηριότητες δείχνει να ανταποκρίνεται καλύτερα στο κολάζ - {κολλάω -τοποθετώ} , παρά σε μία κατασκευή που απαιτεί βήματα και ευελιξία.

Ως προς τις **δεξιότητες σχολικής ετοιμότητας**, κάποιες από αυτές έχουν επισημανθεί στο *ατομικό ιστορικό του μαθητή, ωστόσο παρατηρείται να δυσκολεύεται να κρατήσει σημειώσεις ή να βρει το μάθημα στο οποίο βρίσκεται η τάξη, εργάζεται με αργό ρυθμό, δυσκολεύεται να οργανώσει τις σκέψεις του όταν μιλάει, δυσκολεύεται να εκτελέσει έργα που χρειάζονται προσανατολισμό στον χώρο και στον χρόνο ("κάτσε μπροστά", "πρώτα αυτό και ύστερα εκείνο").

Ως προς το **έργο παρέμβασης Ε.Α.Ε:**

Προτεινόμενες Δραστηριότητες

1^ο βήμα : Ακουστική αφήγηση (εκπαιδευτικό φιλμ σε Η/Υ) – Πλαστικοποιημένες εικόνες λέξεων κειμένου

2^ο βήμα : Πλαστικοποιημένος πίνακας – δραστηριότητα με μαρκαδόρο

3^ο βήμα : Πλαστικοποιημένη καρτέλα – οπτικός εννοιολογικός πίνακας – τοποθέτηση πλαστ. κάρτας – εικόνες σε αριθμημένα παραθυράκια – ρυθμική δραστηριότητα με παλαμάκια (βάλε ρυθμό στις λέξεις που άκουσες από την ιστορία)

4^ο βήμα : Πλαστικοποιημένη καρτέλα – πινακάκια ανάγνωσης – πλαστικοποιημένες λέξεις με κίτρινο χρώμα – αντιστοίχιση - τοποθέτηση

5^ο βήμα : Πλαστικοποιημένη καρτέλα – πίνακας ανάγνωσης με τοποθέτηση και ορισμένη σειρά πλαστικοποιημένων λέξεων*

Εργασία : "Περιγράψω το σχολείο μου"

Παρατηρήθηκε μία απλή πρόταση

"Αγαπώ το σχολείο μου, έχει δέντρα που παίζω"

Εικαστική εργασία : "Ζωγραφίζω το σχολείο μου"

Ζωγραφιά - κάρτα σχολείο με δύο παιδιά (ο Π. και ο φίλος του Σ.)

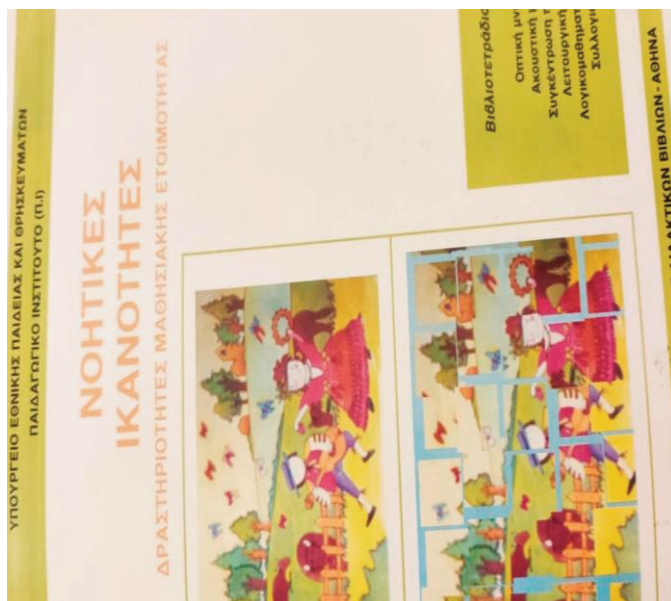
- Διαγνωστικός Φορέας: Σε εξέλιξη

ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ- ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΥΛΙΚΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ-ΕΞΩΦΥΛΛΟ

ΒΙΒΛΙΟΤΕΤΡΑΔΙΟ ΜΑΘΗΤΗ- ΕΞΩΦΥΛΛΟ 1

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1 Διάβασε το παρακάτω κείμενο.

Αγαπητή μου Φώκια Μονάχου,

Χτες μόλις έμαθα ότι υπάρχουν, ότι σε λένε Μονάχους κι ότι είσαι από τα σπάνια είδη που ζουν στις ελληνικές θάλασσες. Το έμαθα από την τηλεόραση. Ομολογώ ότι γοητεύτηκα μαζί σου. Σε είδα να κάθεται ακίνητη, σαν μαγευμένη, πάνω στα βράχια και ν' ακούς τους ψαράδες να τραγουδούν θαλασσινούς καμημούς. Έμαθα ακόμη ότι αγαπάς τις Βόρειες Σποράδες.

Κάποιοι έχουν προτείνει να γίνουν τα νησιά που αγαπάς, ένα θαλασσινό πάρκο που να προστατεύεται, να έχεις κι εσύ ένα μέρος δικό σου, ένα σπίτι. Για όλα αυτά σου έγραψα. Ας γράψω, λέω, στη φίλη μου τη Φώκια. Σου έγραψα όμως και για κάτι άλλο. Στη Ρόδο οι επιστήμονες είπαν ότι την άνοιξη χρησιμοποιείς ένα δικό σου λεξιλόγιο που αποτελείται από δεκάξι περίπου ήχους-λέξεις. Πες μου, είναι αλήθεια; Και ποιες λέξεις είναι αυτές; Εμείς οι άνθρωποι, Φώκια Μονάχου, έχουμε ένα πολύ πλούσιο λεξιλόγιο. Γιατί τόχα δεν μπορούμε να συνεννοηθούμε; Μήπως μπορείς να μας δανείσεις το δικό σου λεξιλόγιο; Μήπως μπορείς να μας μάθεις πώς μπορούμε με δεκάξι λέξεις να ζούμε αρμονικά και να μη φεγωνόμαστε;

Με μεγάλο θαυμασμό και φιλικούς χαιρετισμούς
Αγγελική Βαρελλά

Γυνακεία Λογοτεχνική Συντροφιά, ανθολογία «Καλήμερα φύση», εκδ. Σμυρναϊάδης

Παραμύθι διδακτικής παρέμβασης

Σελίδα παρέμβασης

3.2.2. Διδ. στόχος: Να επαναλαμβάνει λέξεις που ακουσε...

Δραστηριότητα: Επανάληψη λέξεων που ακουσε. α) με ταχέα σειρά, β) με τη σειρά που της ακουσε.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ Δεύτερη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ

ΑΣΚΗΣΗ 1.1. Πίνακας (1) Άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση (ΑΠΑ) νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας

Να εκτυλώσετε και να το έχετε μαζί σας στο μάθημα		Όνομα μαθητή: Παύλος	Τάξη: Β' Δημοτικού, Εξάμηνο: 8ο	Ημερομηνία: 8-4-2021										
1) Επίπεδα (γραμμή) Μαθησιακής Ετοιμότητας στις αναπτυξιακές περιοχές με Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (ΛΕΒΔ)		Διδακτική προτεραιότητα: Νοητικές ικανότητες												
Ακρόαση	1) Προφορικός λόγος		2) Ψυχοκινητικότητα			3) Νοητικές ικανότητες			4) Συναισθηματική οργάνωση					
	Συμπλήρωση στο δίκτυο	Εκφραση με σαφήνεια	Αδρή-λεπτή κινητικότητα	Προσανατολισμός και Ρυθμός και Χρόνος	Πλευρική	Οπτική μνήμη	Ακουστική μνήμη	Λειτουργική μνήμη	Συγκέντρωση προσοχής	Λογικομαθηματική σκέψη	Συλλογισμοί	Αυτοαναίτιοτητα	Ενδιαφέρον για το μάθημα	Συνεργασία με τους άλλους
Β' εφ. Β' Δημ-8									X			X		X
Α' εφ. Β' Δημ-7														
Β' εφ. Α' Δημ-6			X						X					
Α' εφ. Α' Δημ-5	X													M.O : 5,6
Β' εφ. Νηπ-4	X													
Α' εφ. Νηπ-3														
Β' εφ. Νηπ-2														
Α' εφ. Νηπ-1														

Ετεροπαρατηρήσεις στις νευροαναπτυξιακές περιοχές

Ο Π. βρίσκεται στο 8ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης (γραμμή βάσης).

Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με Μ.Ο κυμαίνονται στο 6 , δηλαδή δύο εξάμηνα απόκλιση (1 χρόνος) στις αναμενόμενες επιδόσεις.

Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται σε: ακρόαση, έκφραση με σαφήνεια (Προφορικός Λόγος) , ρυθμό-χρόνο και πλευρική (Ψυχοκινητικότητα) , ακουστική μνήμη , λογικομαθηματική σκέψη - συλλογισμοί (Νοητικές ικανότητες). Οι μικρότερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στην οπτική μνήμη και λειτουργική μνήμη (Νοητικές ικανότητες), στην αδρή-λεπτή κινητικότητα και στον προσανατολισμό (Ψυχοκινητικότητα).

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ (2). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ (ΕΕΑ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ

- Βήμα 1. Σημειώνω με μια κίτρινη γραμμή την τάξη και το εξάμηνο φοίτησης του υπό ένταξη μαθητή
 Βήμα 2. Σημειώνω (X) με μπλε χρώμα το κουτάκι με το επίπεδο των επιδόσεων.
 Βήμα 3. Ενώνω τα X σε μία γραμμή.

Μάθημα υποστήριξης: Γλώσσα

8ο Εξάμηνο	Όνομα μαθητή: Παύλος	Ημ. Γέννησης: -	ηλικία: 7 ετών	Τάξη φοίτησης: Β' Δημοτικού, Εξάμηνο: 8ο	Ημερομηνία: 8-04-2021
2) Επίπεδα ΕΕΑ (γραμμή) όπως αποτυπώνονται στο Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής (ΠΑΠΕΑ)					
Διδακτικές Προτεραιότητες: Βασικές Α. Δεξιότητες { ΓΡΑΦΗ-ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ-ΑΠΟΚΛΙΚΟΠΟΙΗΣΗ-ΣΑΦΗΝΕΙΑ} / ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ { ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΜΝΗΜΗ}					
B' εξ. Β' Δημ-8					X
A' εξ. Β' Δημ-7					X
B' εξ. Α' Δημ-6					X
A' εξ. Α' Δημ-5					X
B' εξ. Νηπ-4					X
A' εξ. Νηπ-3					X
B' εξ. Νηπ-2					
A' εξ. Νηπ-1					
					M.O : 6,2

Ετεροπαρτηρήσεις με έμφαση τις περιοχές των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών όπως διατυπώνονται στο ΠΑΠΕΑ

Ο Π. βρίσκειται στο 8ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης (γραμμή βάση).

Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με Μ.Ο κυμαίνονται στο 6, δηλαδή δύο εξάμηνα απόκλιση (1 χρόνος) στις αναμενόμενες επιδόσεις.

Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στον Προφορικό λόγο, την Ψυχοκινητικότητα, τις Νοητικές ικανότητες (Μαθησιακή ετοιμότητα) και τα Μαθηματικά (Βασικές Ακαδημαϊκές δεξιότητες). Οι μικρότερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στις Αισθητικές τέχνες (Δημιουργικές δραστηριότητες).

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ (4). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΕΜΔ) 2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ

Όνομα μαθητή: Π. Ημ. Γέννησης: - Τάξη φοίτησης: Β' Δημοτικού Εξάμηνο: 8ο		8-4-2021																			
Ορισμός διδακτικών προτεραιοτήτων: Βασικές Αναγνωστικές Δεξιότητες - ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ {ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ- ΑΥΤΟΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ- ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ- ΕΥΧΕΡΕΙΑ}																					
8ο εξάμηνο φοίτησης	Αντιληπτικές δεξιότητες (1)				Μνημονικές δεξιότητες (2)			Δεξιότητες - γραφικό χώρο(3)			Βασικές Αναγνωστικές δεξιότητες (4)				Μαθηματικές δεξιότητες(5)		Δεξιότητες συμπεριφοράς(6)				
	Οπτική αντίληψη	Ακουστική αντίληψη	Οπτικοακουστική αντίληψη	Πολυαισθητηριακές αντιληπτικές λειτουργίες	Λειτουργική μνήμη- Μνήμη ακολουθιών	Μακροπρόθεσμη μνήμη- Μνημοτεχνική	Βραχυπρόθεσμη-λειτουργική μνήμη	Χωρο- χρονικός προσανατολισμός	Γραφοκινητικότητα και κατάκτηση του γραφικού χώρου	Φωνολογική Αντίληψη	προανάγνωση	ανάγνωση	Γραφή	Μορφολογικό – Ορθογραφία	Σημσιολογικό	Γραπτή Έκφραση	Αριθμοί και Μαθηματικά σύμβολα	Γλώσσα και Μαθηματικά	Συναισθηματική υποστήριξη	Ικανότητες προγραμματισμού	Αναγνωστική αυτοεικόνα
B' εξ. Β' Δημ.-8																			X		
A' εξ. Β' Δημ.-7																					
B' εξ. Α' Δημ.6	X																				
A' εξ. Α' Δημ. 5					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
B' εξ. Νηπτ.-4			X																		
A' εξ. Νηπτ.-3																					
B' εξ. Νηπτ.-2																					
A' εξ. Νηπτ.-1																					
																					M.O:4,7

Ετεροπαρατηρήσεις ειδικών μαθησιακών δυσκολιών στην ανάγνωση

Ο Π. βρίσκεται στο 8ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης (γραμμή βάσης).

Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με Μ.Ο κυμαίνονται στο 5, δηλαδή τρία εξάμηνα (1,5 χρόνο) στις αναμενόμενες επιδόσεις.

Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στην ακουστική αντίληψη, την οπτικοακουστική αντίληψη (Αντιληπτικές δεξιότητες), στον χωρο-χρονικό (Χωρο-γραφικές Δεξιότητες), στον προσανατολισμό, την φωνολογική αντίληψη, την προανάγνωση, την ανάγνωση, τη γραφή, το μορφολογικό- ορθογραφία, το σημασιολογικό, τη γραπτή έκφραση, τους αριθμούς και τα μαθηματικά σύμβολα (Βασικές Αναγνωστικές δεξιότητες).

Οι μικρότερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στην οπτική αντίληψη (Αντιληπτικές λειτουργίες), στην ικανότητα προγραμματισμού και την αναγνωστική αυτοεικόνα (Δεξιότητες συμπεριφοράς).

**ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ (3). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΔΕΠΥ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ**

Μάθημα υποστήριξης: Γλώσσα															
Όνομα μαθητή: Π. Ημ. Γέννησης: - ηλικία: 7	Τάξη φοίτησης: Β' Δημοτικού	Εξάμηνο: 8ο	7-04-2021												

3)Επίπεδα (γραμμή) Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών με Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (ΛΕΒΔ) με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα (ΔΕΠΥ)

Διδακτική προτεραιότητα: Συγκέντρωση Προσοχής {ΣΕ ΚΕΙΜΕΝΟ}															
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΡΟΣΟΧΗΣ(1)				ΠΑΡΟΡΜΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (2)				ΥΠΕΡΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (3)				ΜΕΙΚΤΟΣ ΤΥΠΟΣ (4)			
Συγκεντρώνεται σε 15 Λεπτά	Συγκεντρώνεται στην αντιγραφή από τον πίνακα	Συγκεντρώνεται στην ανάγνωση ορισμένου κειμένου	Συγκεντρώνεται στη γραφή με υπαγόρευση	Μυλάει χωρίς να ζητήσει τον λόγο	Πετάγεται χωρίς λόγο	Διακόπτεται μάθημα	Φωνάζει όταν κάτι τον ενοχλεί	Κάθεται στην καρέκλα με τα γόνατα-"σαν πελεκάνος"	Κάβεται στην καρέκλα σε παράλληλη στάση	σηκώνεται και περιφέρεται στην τάξη	χάνει τις γραμμές που δείχνει όταν διαβάζει με το δάκτυλο	κουνάει τα πόδια του κάτω από την καρέκλα	ξεντάει το βιβλίο της γλώσσας		
B' εξ. Β' Δημ8	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
A' εξ. Β' Δημ7	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
B' εξ. Α' Δημ6	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
A' εξ. Α' Δημ5														X	
B' εξ. Νηπ4															
A' εξ. Νηπ3															
B' εξ. Νηπ2															
A' εξ. Νηπ1															
Μ.Ο: 7,1															

Ετεροπατηρήσεις μαθησιακών δυσκολιών ΛΟΓΩ ΔΕΠ-Υ

Ο Π. βρίσκεται στο 8ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης (γραμμική βάση). Οι αποκλίσεις από τη γραμμική βάση με Μ.Ο κυμαίνονται στο 7, δηλαδή ένα εξάμηνο απόκλιση στις αναμενόμενες επιδόσεις. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στη συγκέντρωση, τη γραφή με υπαγόρευση (Συγκέντρωση προσοχής), χάνει τις γραμμές που δείχνει όταν διαβάζει με δάκτυλο (Μεικτός τύπος). Οι μικρότερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στη συγκέντρωση, την αντιγραφή από τον πίνακα (συγκέντρωση προσοχής) και κουνάει τα πόδια του κάτω από την καρέκλα (Μεικτός τύπος).

**ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ (3). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΔΕΙΞΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΔΑΦ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ**

Μάθημα υποστήριξης: Γλώσσα

Όνομα μαθητή: Παύλος	Ημ. Γέννησης: -	ηλικία: 7	Τάξη φοίτησης Β' Δημοτικού		Εξάμηνο: 8	Ημ. Συμπλήρωσης πίνακα: 8-04-2021				
			Με	Με						
3) Επίπεδα (γραμμή) Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών με Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (ΛΕΒΔ) σε μαθητή με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ)										
Διαδικτική προτεραιότητα: Δεξιότητες Επικοινωνίας - ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ {ΑΚΡΟΑΣΗ-ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ-ΡΥΘΜΟΣ-ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ}										
Με προφορικό λόγο	Με κάρτες	Με κείμενο	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (1)		ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ (2)	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗΣ (3)	ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑΣ (4)			
			Με εναλλακτικό τρόπο	Με χειρόγραφα				Με γραμματολογιστή	Με φωνή με το κινητό	Με ζωγραφίζει τον εαυτό του
B' εξ. Β' Δημ8					X	X	X			
A' εξ. Β' Δημ7										
B' εξ. A' Δημ6		X			X					
A' εξ. A' Δημ5										
B' εξ. Νηπ4	X									
A' εξ. Νηπ3										
B' εξ. Νηπ2							M.O: 6,2			
A' εξ. Νηπ1										

Ετεροπαρατηρήσεις ειδικών μαθησιακών δυσκολιών ΔΑΦ

Ο Π. βρίσκεται στο 8ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης (γραμμή βάση).

Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με Μ.Ο κυμαίνονται στο 6, δηλαδή δύο εξάμηνα απόκλιση στις αναμενόμενες επιδόσεις.

Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στον προφορικό λόγο, το κείμενο (Δεξιότητες επικοινωνίας), γράφει χειρόγραφα, γράφει σε υπολογιστή (Δεξιότητες πρακτικής σκέψης και φαντασίας). Οι μικρότερες αποκλίσεις ανιχνεύονται με εναλλακτικό τρόπο (δεξιότητες επικοινωνίας), φωτογραφίζει τον εαυτό του (δεξιότητες πρακτικής σκέψης και φαντασίας).

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ					
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ					
ΟΝΟΜΑ ΜΑΘΗΤΗ: Π.		ΗΛΙΚΙΑ: 7			
ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΥΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΔΕΥΣΗΣ: 8ο		ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ:		ΤΑΞΗ: Β' Δημοτικού	
Α.Α.	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ (ΑΠΑ)	ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1	Νευροαναπτυξιακές-μαθησιακή ετοιμότητα	6	4	5,6	Νοητικές Ικανότητες
2	Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες- ΠΑΠΕΑ	6	4	6,2	Βασικές Α. Δεξιότητες { ΓΡΑΦΗ-ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ-ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ-ΣΑΦΗΝΕΙΑ} - ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ {ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΜΝΗΜΗ}
3	Γενικές μαθησιακές Δυσκολίες- ΔΕΠΠΣ	5	4	5,2	Δεξιότητες Αναγνωστικής Ετοιμότητας ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ {ΠΛΕΥΡΙΩΣΗ }
4	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες- Ανάγνωση	6	4	4,7	Βασικές Αναγνωστικές Δεξιότητες - ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ {ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ-ΑΥΤΟΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ- ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ-ΕΥΧΕΡΕΙΑ}
5	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες- ΔΕΠΥ	7	4	7,1	Συγκέντρωση Προσοχής {ΣΕ ΚΕΙΜΕΝΟ}
6	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-ΔΑΦ	7	4	6,2	Δεξιότητες Επικοινωνίας - ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ {ΑΚΡΟΑΣΗ-ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ-ΡΥΘΜΟΣ-ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ}

<p>Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο Δημοτικό. Τρίτη φάση ΣΑΔΠΕΑΕ: Σχέδιο διαφοροποιημένης, δομημένης διδακτικής παρέμβασης.</p>					
<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να κατανοεί ένα κείμενο (5-6 γραμμές – 20 λέξεις) που ακούει, να διακρίνει διύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ-σ-φ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα(-σπ,-γρ,-ρτ,) και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο (5'-15')</p>					
βήματα	Περιγραφή βημάτων	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας	Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητες-γνωστικές μηχανές- Ντισσιέ*
βήμα 1.	Ακούει προσεκτικά με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών την ακουστική αφήγηση της ιστορίας για 5'	3	σ-φ-σ/Λία, δύο, σχολείο σ-σ-φ-σ-φ-φ-φ, σ-φ-φ, σ-φ-σ-σ-φ, σ-φ-σ-φ-σ-φ-σ-φ,	1. Άκουσε προσεκτικά την αφήγηση ιστορίας από τον Η/Υ 2. Διάβασε τις λέξεις που άκουσες με τη βοήθεια των εικόνων (2)	Ακουστική αφήγηση παραμυθιού βίντεο σε Η/Υ πλαστικοποιημένες λέξεις και εικόνες
βήμα 2.	Βλέπει εικόνες και καλείται να απαντήσει σωστά με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών την άσκηση στο ντισσιέ για 6' -7'	4	σ-φ-σ /Λία, δύο, σχολείο σ-σ-φ-σ-φ-φ-φ/σχολείο, σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-σ-φ-σ-φ-σ-φ-φ, με συμφωνικό σύμπλεγμα -γρ/ζωγραφική	1. Απάντησε σωστά και ζωγράφισε το καρτέλακι των λέξεων που άκουσες (2)	Ντισσιέ με κρικούς διαφοροποιημένο, άσκηση σε πλαστικοποιημένη καρτέλα Α4, μαρκαδόρος πίνακα
βήμα 3.	Φτιάχνει με πλαστικοποιημένες εικόνες την ιστορία που άκουσε και τις τοποθετεί σύμφωνα με την αριθμημένη ερώτηση που έχει ο οπτικός ενν. πίνακας για 7'-8'	6	σ-φ-σ / Λία, δύο, σ-σ-φ-φ-φ-φ/σχολείο, σ-φ-φ-φ-φ-φ-φ/ζωγραφική, σ-φ-σ-φ-φ-φ/φ /τελεία και με συμφωνικό σύμπλεγμα -γρ / γραμμή	1. Φτιάξε την ιστορία που άκουσες με τη βοήθεια των ερωτήσεων και με τις πλαστ. κάρτες 2. Υστερα πες την ιστορία σου με ρυθμό (χτυπάω παλαμάκια) (2)	Ντισσιέ με κρικούς διαφοροποιημένο, άσκηση σε πλαστικοποιημένη καρτέλα Α4, πλαστικοποιημένες εικόνες, οπτικοποιημένη ρυθμική οδηγία

βήμα 4.	<p>Διαβάζει η εκπαιδευτικός την ιστορία στην πλαστικοποιημένη καρτέλα Α4. Υπάρχει το οπτικοποιημένο βήμα που θα ακολουθήσει ο μαθητής για να τοποθετήσει τις λέξεις που άκουσε και που υπάρχουν στο κόκκινο φακελάκι με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών για 8'-10'</p>	8	<p>σ-φ-σ / Λία, δύο, σ-σ-φ-φ / σ-φ-φ-φ / σχολείο, σ-φ-φ-φ-φ-φ / ζωγραφική, σ-φ-σ-φ-φ-φ / τελεία και με συμφωνικό σύμπλεγμα -σπ -γρ -ρτ / γραμμή - άσπρο - χαρτί,</p>	<p>1. Άκουσε ξανά τη ιστορία από εμένα 2. Διάβασε το πράσινο παραθυράκι 3. Όταν κιτρινίσει η λέξη -σταμάτα- -άνοιξε -βρες τη λέξη στο κόκκινο φακελάκι και τοποθέτησε την (3)</p>	<p>Αφήγηση ιστορίας διαφοροποιημένη σε 6 γραμμές (δασκάλα) -Ντοσιέ με κρίκους διαφοροποιημένο, άσκηση σε πλαστικοποιημένο πίνακα Α4 με πράσινα παραθυράκια, -Πλαστ. Λέξεις -φακελάκι (κόκκινο κάνσον)</p>
βήμα 5.	<p>Να κατανοεί ένα κείμενο (5-6 γραμμές – 20 λέξεις) που ακούει, να διακρίνει δισύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-σ-φ-σ-φ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα (-σπ,-γρ,-ρτ) και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο (5'-15')</p>	10	<p>σ-φ-σ / Λία, δύο, σ-σ-φ-φ-φ-φ / σχολείο, σ-φ-φ-φ-φ-φ-φ / ζωγραφική, σ-φ-σ-φ-φ-φ-φ / τελεία, (με συμφωνικό σύμπλεγμα -σπ -γρ -ρτ / γραμμή - άσπρο - χαρτί), μικρές - μεγάλες</p>	<p>1. Θυμήσου όσες λέξεις έχεις ακούσει 2. Πάρε τις λέξεις από τον κόκκινο φακελό 3. Τοποθέτησέ τις με ορισμένη σειρά όπως βλέπεις τους αριθμούς στα πινακάκια (3)</p>	<p>Ντοσιέ με κρίκους διαφοροποιημένο, άσκηση με πλαστικοποιημένο πίνακα Α4 με αριθμημένα χρωματιστά πινακάκια, -Πλαστ. Λέξεις -Εικονογραφημένη ιστορία με σειρά (ως βοθητικό μέσο) -φακελάκι (κόκκινο κάνσον)</p>

1.4. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)

Στην Ανάπτυξη του προφορικού λόγου

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) ΕΑΕ

Όνομα παιδιού: Π.

Ημερομηνία γέννησης : -

Σχολείο : Δ.Σ Θουρίας

Εξεταστής: Δασκάλα τάξης (Ε.Μ) / Χριστοφορίδου Αλεξάνδρα (ενισχυτική διδασκαλία)

Τάξη : Β' Δημοτικού

Ημερομηνία εξέτασης : -

Περιοχή I: ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Μπορεί να

1. Ακρόαση

1.1.1. Ακροάται και αναγνωρίζει ήχους

1.1.2. Διακρίνει ήχους

1.1.3. Αναγνωρίζει και μιμείται ήχους(γάβγισμα σκύλου).....

1.1.4. Αναγνωρίζει και παράγει ήχους μουσικών οργάνων...(με το μολύβι του)..

1.1.5. Ακροάται και επαναλαμβάνει λέξεις ή φράσεις με ρυθμό.....

1.1.6. Ακροάται και εκτελεί εντολές που ακούει ζωντανά ή από μαγνητόφωνο

1.1.7. Παίζει , ηχογραφεί και ακούει μουσικά και ηχητικά παιχνίδια.....

2. Συμμετοχή στον διάλογο περιμένοντας τη σειρά

1.2.1. Λέει ονόματα συμμαθητών(με τυχαία σειρά).....

1.2.2. Ονομάζει αντικείμενα(με τυχαία σειρά).....

1.2.3. Ονομάζει τα μέσα συγκοινωνίας

1.2.4. Ονομάζει τα νομίσματα.....

(κωδικοποιημένα με το αγαπημένο φαγητό ή λιχουδιά)

1.2.5. Λέει συλλαβές

1.2.6. Ανακοινώνει τα νέα της ημέρας

1.2.7. Αναφέρει δραστηριότητες από το κοντινό /μακρινό παρελθόν και μέλλον

1.4. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)

Στην Ανάπτυξη του προφορικού λόγου

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) ΕΑΕ

3. Έκφραση σαφής και ακριβής

- 1.3.1. Λέει λέξεις και προτάσεις(δυσκολία στην άρθρωση).....
- 1.3.2. Χρησιμοποιεί τα ρήματα στον σωστό αριθμό και χρόνο.....
- 1.3.3. Χρησιμοποιεί σωστά τα επίθετα
- 1.3.4. Κάνει ερωτήσεις
- 1.3.5. Χρησιμοποιεί καταφατικές και αρνητικές προτάσεις
- 1.3.6. Εκφράζεται μπροστά σε άλλους
- 1.3.7. Περιγράφει και διηγείται προφορικά

Παρατηρήσεις / σχόλια :

Ο Π. παρατηρείται να έχει έλλειμμα στην άρθρωση , ενώ η ικανότητα της ακουστικής διάκρισης και φωνολογικής ενημερότητας είναι ελλιπής. Γίνονται συχνές αντικαταστάσεις (π.χ. 'κυλία' αντί 'κυρία' , 'σέλω' αντί 'θέλω').

Μπερδεύεται στην προφορά μεγάλων λέξεων .

Δυσκολεύεται με την ονομασία συλλαβών ή γραμμάτων (προσπαθεί μόνο με βοήθεια, χωρίζοντας με τον δείκτη τις συλλαβές κομμάτι-κομμάτι).

Δυσκολεύεται να εκφράσει τις σκέψεις του προφορικά.

2.5. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)

Στην Ανάπτυξη της Ψυχοκινητικότητας

Λ.Ε.Β.Δ: ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Όνομα παιδιού: Π.
Ημερομηνία γέννησης : -
Σχολείο : Δ.Σ Θουρίας
Εξεταστής: Δασκάλα τάξης (Ε.Μ) / Χριστοφορίδου Αλεξάνδρα (ενισχυτική διδασκαλία)
Τάξη : Β' Δημοτικού
Ημερομηνία εξέτασης : -

Περιοχή II: ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

Μπορεί να

1. Γενική και λεπτή κινητικότητα

- 2.1.1. Εκτελεί κινήσεις γενικής κινητικότητας
- 2.1.2. Αυτοεξυπηρετείται
- 2.1.3. Φροντίζει την ατομική του καθαριότητα
- 2.1.4. Καθαρίζει τα αντικείμενα που χρησιμοποιεί
- 2.1.5. Αναπτύσσει δεξιότητες λεπτής κινητικότητας
- 2.1.6. Συντονίζει τις κινήσεις του
- 2.1.7. Κάνει κολάζ με διάφορα υλικά , σύμφωνα με οδηγίες

2. Προσανατολισμός στο χώρο

- 2.2.1. Ορίζει τη θέση του στο χώρο.....
- 2.2.2. Προσανατολίζεται στον χώρο με τη βοήθεια αντικειμένων (κηπουρική).....
- 2.2.3. Εκτελεί ασκήσεις προσανατολισμού με τη βοήθεια παιδαγωγικού υλικού
- 2.2.4. Εκτελεί διαδρομές(με σήματα-πινακίδες ή παιχνίδια).....
- 2.2.5. Εκτελεί διαδρομές με πραγματικές κινήσεις
- 2.2.6. Τακτοποιεί τα προσωπικά του αντικείμενα και τον χώρο του
- 2.2.7. Εκτελεί μουσικοχορευτικές κινήσεις προσανατολισμού στον χώρο.....

2.5. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)

Στην Ανάπτυξη της Ψυχοκινητικότητας

Λ.Ε.Β.Δ: ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ

3. Ο ρυθμός και ο χρόνος

- 2.3.1. Αντιλαμβάνεται τον ρυθμό
- 2.3.2. Εκτελεί ρυθμικές κινήσεις.....
- 2.3.3. Αντιλαμβάνεται τον χρόνο
- 2.3.4. Λέει τις ημέρες της εβδομάδας
- 2.3.5. Λέει τους μήνες του έτους
- 2.3.6. Λέει τις εποχές του έτους
- 2.3.7. Γνωρίζει την ώρα

4. Η πλευρίωση

- 2.4.1. Δείχνει και λέει τα μέρη του σώματος
- 2.4.2. Δείχνει και λέει τα μέρη του σώματος μπροστά στον καθρέπτη
- 2.4.3. Εκτελεί κυκλικές κινήσεις
- 2.4.4. Ισορροπεί και κινείται στο ένα πόδι
- 2.4.5. Εκτελεί κινήσεις ακριβείας με οδηγίες(με το ποδήλατο).....
- 2.4.6. Αναγνωρίζει περιγράμματα μερών του σώματος

Παρατηρήσεις / σχόλια :

Ο Π. προσπαθεί να αναπτύξει δεξιότητες λεπτής κινητικότητας, στις εικαστικές τέχνες αδειάζει σχεδόν όλη την κόλα στο χαρτί –εργασίας.

Εργάζεται με αργό ρυθμό.

Στη Μουσικοκινητική αγωγή, δείχνει να ακούει τον ρυθμό, αλλά όταν πάμε να δημιουργήσουμε ήχο όμοιο με αυτόν που ακούμε ή να συνεχίσουμε τη μουσική μόνοι μας, η αντίδραση είναι με ασυντόνιστα παλαμάκια και «ελατήριο» στα πόδια.

3.7. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)

ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΝΟΗΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) Λ.Ε.Β.Δ – ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

Όνομα παιδιού: Π.
Ημερομηνία γέννησης : -
Σχολείο : Δ.Σ Θουρίας
Εξεταστής: Δασκάλα τάξης (Ε.Μ) / Χριστοφορίδου Αλεξάνδρα (ενισχυτική διδασκαλία)
Τάξη : Β' Δημοτικού
Ημερομηνία εξέτασης : -

Περιοχή III: ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

Μπορεί να

1. Οπτική μνήμη

- 3.1.1. Λέει ονόματα προσώπων και αντικειμένων που είδε
- 3.1.2. Θυμάται το περιεχόμενο μιας κάρτας που είδε
- 3.1.3. Θυμάται τι δείχνουν οι κάρτες που είδε
- 3.1.4. Θυμάται τα νομίσματα που είδε.....
- 3.1.5. Λέει τα χρώματα που απεικονίζουν οι κάρτες που του δείξαμε

2. Ακουστική Μνήμη

- 3.2.1. Λέει ονόματα που άκουσε
- 3.2.2. Επαναλαμβάνει λέξεις και αριθμούς που άκουσε(μόνο αριθμούς).....
- 3.2.3. Επαναλαμβάνει τα χρώματα που άκουσε.....
- 3.2.4. Επαναλαμβάνει προτάσεις που άκουσε(με τυχαία σειρά).....
- 3.2.5. Λέει και δείχνει διευθύνσεις και διαδρομές όταν του ζητείται.....
- 3.2.6. Λέει ομοιότητες και διαφορές σε αυτά που άκουσε
- 3.2.7. Συνδέει χρονικά γεγονότα που του διηγήθηκαν

3. Λειτουργική Μνήμη

- 3.3.1. Λέει και αναγνωρίζει το όνομά του
- 3.3.2. Λέει ονόματα προσώπων
- 3.3.3. Λέει ονόματα αντικειμένων

3.7. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)

ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΝΟΗΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) Λ.Ε.Β.Δ – ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

3.3.4. Ονομάζει όσπρια , ζυμαρικά , σκόνες και υγρά

3.3.5. Λέει τις έννοιες :

α) ψηλό – κοντό

β) μεγάλο – μικρό

γ) χοντρό – λεπτό

δ) ψηλά – χαμηλά

ε) Βαρύ - ελαφρύ.....

3.3.6. Λέει αντικείμενα , ζώα και σκηνές που είδε στην τηλεόραση

4. Συγκέντρωση προσοχής

3.4.1. Αντιλαμβάνεται και συγκεντρώνει την προσοχή του σ' αυτό που βλέπει.....

3.4.2. Συγκεντρώνει την προσοχή του, όταν περπατάει

3.4.3. Αντιλαμβάνεται και συγκεντρώνει την προσοχή του , όταν παίζει

3.4.4. Διατηρεί την προσοχή του για ορισμένο χρόνο

3.4.5. Ντύνεται , χτενίζεται και πλένεται με προσοχή

5. Λογικομαθηματική σκέψη

3.5.1. Ταξινομεί αντικείμενα - παιχνίδια.....

3.5.2. Ταξινομεί γεωμετρικά σχήματα.....

3.5.3. Διατάσσει αντικείμενα

3.5.4. Διατάσσει γεωμετρικά σχήματα

3.5.5. Διατάσσει νομίσματα

3.5.6. Κάνει αντιστοιχίσεις

3.5.7. Κατανοεί τη διατήρηση της μάζας και του βάρους των αντικειμένων

3.7. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)

ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΝΟΗΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) Λ.Ε.Β.Δ – ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

6. Συλλογισμοί

- 3.6.1. Βάζει σε λογική σειρά εικόνες που βλέπει.....
- 3.6.2. Λέει με λογική σειρά δραστηριότητες
- 3.6.3. Κατανοεί ημιτελή ζωγραφικά σχέδια
- 3.6.4. Βάζει σε λογική σειρά ήχους με αντίστοιχες δραστηριότητες.....
- 3.6.5. Κάνει λογικούς πίνακες ...(αποτελεί βοηθητικό εργαλείο μάθησης).....

Παρατηρήσεις / σχόλια :

Ο Π. παρατηρείται να δυσκολεύεται να οργανώσει τις σκέψεις του όταν μιλάει.

Δυσκολεύεται να διηγηθεί μία ιστορία που ήδη έχει ακούσει ή να βγάλει κάποιο συμπέρασμα.
Έχει δυσκολία να θυμηθεί οτιδήποτε βρίσκεται σε διαδοχική σειρά (μήνες έτους).
Δυσκολίες σε μαθηματικές έννοιες .

4.4. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)

ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

ΛΕΒΔ : ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Όνομα παιδιού: Π.
 Ημερομηνία γέννησης : -
 Σχολείο : Δ.Σ Θουρίας
 Εξεταστής: Δασκάλα τάξης (Ε.Μ) / Χριστοφορίδου Αλεξάνδρα (ενισχυτική διδασκαλία)
 Τάξη : Β' Δημοτικού
 Ημερομηνία εξέτασης : -

Περιοχή IV: ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

Μπορεί να

1. Ανάπτυξη του Αυτοσυναισθήματος

- 4.1.1. Γνωρίζει και αποδέχεται το πρόβλημά του/της
- 4.1.2. Αντιμετωπίζει το πρόβλημά του /της
- 4.1.3. Παρουσιάζει καλή εικόνα του εαυτού του/της προς τα έξω
- 4.1.4. Αποδέχεται τους άλλους.....
- 4.1.5. Αποδέχεται την αποτυχία του/της
- 4.1.6. Χαίρεται την επιτυχία του/της.....
- 4.1.7. Εκτιμά τον εαυτό του/ της και τους άλλους

2. Ανάπτυξη και καλλιέργεια ενδιαφέροντος για την αλληλεπίδραση - μάθηση με το περιβάλλον

- 4.2.1. Δείχνει ενδιαφέρον για τη μάθηση (ιδιαίτερα για βιωματική- στην αυλή)...
- 4.2.2. Ρωτάει όταν έχει απορίες
- 4.2.3. Ανακαλύπτει καινούρια πρόσωπα και πράγματα ...(σούπερ μάρκετ).....
- 4.2.4. Γνωρίζει τα ζώα
- 4.2.5. Γνωρίζει τα φυτά (βιωματική δράση- φύτευση λουλουδιών στο σχολείο)...
- 3.2.6. Γνωρίζει το περιβάλλον

4.4. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)

ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

ΛΕΒΔ : ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

3. Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και συνεργασία με τα πρόσωπα της κοινότητας

- 4.3.1. Συνεργάζεται με τα πρόσωπα της οικογένειας
- 4.3.2. Συνεργάζεται με τα πρόσωπα σχολικού περιβάλλοντος
- 4.3.3. Συνεργάζεται με πρόσωπα εκτός σχολείου
- 4.3.4. Γνωρίζεται με άλλα παιδιά
- 4.3.5. Κάνει ασκήσεις χαλάρωσης
- 4.3.6. Αναπτύσσει και διατηρεί φιλικές σχέσεις

Παρατηρήσεις / σχόλια :

Ο Π. παρατηρείται να έχει αποδεχτεί τον εαυτό του με τις δυνατότητες και με τις αδυναμίες του με έναν δικό του τρόπο κατανόησης, (λαμβάνουμε πάντα υπόψιν μας τη διαταραχή στην άρθρωσή του).

Έχει βρει τρόπους να αντισταθμίζει τις δυσκολίες του φέρνοντας κοντά του τους συμμαθητές του με χιούμορ. Αλληλεπιδρά, επικοινωνεί με κάθε ευκαιρία και συνεργάζεται με υπομονή και ευχαρίστηση.

Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο Δημοτικό

**Τέταρτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ:
Σχέδιο διαφοροποιημένης, δομημένης διδακτικής παρέμβασης
ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΜΑΘΗΤΗ**

Όνομα μαθητή: Π.

Τάξη: Β' Δημοτικού – β' εξάμηνο

Διδακτική παρέμβαση :

Ετοιμότητα Νοητικών Ικανοτήτων (ακουστική μνήμη)

Σχόλια παρέμβασης:

Η δασκάλα της ενισχυτικής μαζί με τον μαθητή, κάθε φορά που ολοκληρώνει με επιτυχία τη δραστηριότητα, επιλέγει το αγαπημένο του αυτοκόλλητο «χαμόγελο

μακουίν».

Ενότητα 2^η : «Να επαναλαμβάνει λέξεις που άκουσε»

		Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις				
Στοχευμένες Δραστηριότητες Μαθησιακής Ετοιμότητας		1η	2η	3η	4η	5η
A/α	Ημερομηνία					
1.	20/4/2021		-	-	-	-
2.	21/4/2021			-	-	-
3.	11/5/2021			-	-	-
4.	12/5/2021			-	-	-
5.	13/5/2021					

**Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρατήρησης στο Δημοτικό
Δεύτερη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ**

**ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ -
ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) ΕΑΕ

Όνομα μαθητή : Π.Σ

Ηλικία : 7 ετών

Τάξη : Β' Δημοτικού

ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΥΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΔΕΥΣΗΣ: 8^ο

Ημερομηνία συμπλήρωσης: 8-4-2021

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ

Α.Α.	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ (ΑΠΑ)	ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1	Νευροαναπτυξιακές-μαθησιακή ετοιμότητα	6	4	5,6	Νοητικές Ικανότητες
2	Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες-ΠΑΠΕΑ	6	4	6,2	Βασικές Α. Δεξιότητες {ΓΡΑΦΗ-ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ-ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ-ΣΑΦΗΝΕΙΑ} - ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ {ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΜΝΗΜΗ}
3	Γενικές μαθησιακές Δυσκολίες-ΔΕΠΠΣ	5	4	5,2	Δεξιότητες Αναγνωστικής Ετοιμότητας ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ {ΠΛΕΥΡΙΩΣΗ }
4	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες- Ανάγνωση	6	4	4,7	Βασικές Αναγνωστικές Δεξιότητες - ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ {ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ-ΑΥΤΟΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ-ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ- ΕΥΧΕΡΕΙΑ}
5	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-ΔΕΠΥ	7	4	7,1	Συγκέντρωση Προσοχής {ΣΕ ΚΕΙΜΕΝΟ}
6	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-ΔΑΦ	7	4	6,2	Δεξιότητες Επικοινωνίας - ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ {ΑΚΡΟΑΣΗ-ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ-ΡΥΘΜΟΣ-ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ}

Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο Δημοτικό

Τρίτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ:

Να κατανοεί ένα κείμενο (5-6 γραμμές – 20 λέξεις) που ακούει, να διακρίνει δισύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-σ-φ-σ-φ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα –σπ,-γρ,-ρτ και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο (5'-15')

βήματα	Περιγραφή βημάτων	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας	Παιδαγωγικό υλικό- δραστηριότητες- γνωστικές μηχανές- ΝΤΟΣΙΕ
Βήμα 1.	Ακούει προσεκτικά με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών την ακουστική αφήγηση της ιστορίας για 5'		σ-φ-σ/Λία, δύο, σχολείο σ-σ-φ-σ-φ-φ-φ, σ-φ-φ, σ-φ-σ-σ-φ, σ-φ-σ-φ-σ-φ,	-Άκουσε προσεκτικά την αφήγηση ιστορίας από τον Η/Υ - Διάβασε τις λέξεις που άκουσες με τη βοήθεια των εικόνων (2)	Ακουστική αφήγηση παραμυθιού βίντεο σε Η/Υ πλαστικοποιημένες λέξεις και εικόνες
Βήμα 2.	Βλέπει εικόνες και καλείται να απαντήσει σωστά με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών την άσκηση στο ντοσιέ για 6' -7'	4	σ-φ-σ /Λία, δύο, σχολείο σ-σ-φ-σ-φ-φ-φ/σχολείο, σ-φ-φ, σ-φ-σ-σ-φ, σ-φ-σ-σ-φ-σ-φ-σ-φ, με συμφωνικό σύμπλεγμα -γρ/ ζωγραφική	-Απάντησε σωστά και ζωγράφισε το καρτελάκι των λέξεων που άκουσες(2)	Ντοσιέ με κρίκους διαφοροποιημένο, άσκηση σε πλαστικοποιημένη καρτέλα Α4, μαρκαδόρος πίνακα
Βήμα 3.	Φτιάχνει με πλαστικοποιημένες εικόνες την ιστορία που άκουσε και τις τοποθετεί σύμφωνα με την αριθμημένη ερώτηση που έχει ο οπτικός ενν. πίνακας για 7'-8'	6	σ-φ-σ / Λία, δύο, σ-σ-φ-σ-φ-φ-φ/ σχολείο, σ-φ-σ-σ-φ-σ-φ-σ-φ/ ζωγραφική, σ-φ-σ-φ-φ-φ /τελεία και με συμφωνικό σύμπλεγμα -γρ / γραμμή,	-Φτιάξε την ιστορία που άκουσες με τη βοήθεια των ερωτήσεων και με τις πλαστ.κάρτες -Υστερα πες την ιστορία σου με ρυθμό (χτυπώ παλαμάκια) (2)	Ντοσιέ με κρίκους διαφοροποιημένο, άσκηση σε πλαστικοποιημένη καρτέλα Α4, πλαστικοποιημένες εικόνες, οπτικοποιημένη ρυθμική οδηγία
	Διαβάζει η εκπαιδευτικός την ιστορία στην πλαστικοποιημένη καρτέλα Α4. Υπάρχει το οπτικοποιημένο	8	σ-φ-σ / Λία, δύο, σ-σ-φ-σ-φ-φ-φ/ σχολείο, σ-φ-σ-σ-φ-σ-φ-σ-φ-φ/ ζωγραφική,	-Άκουσε ξανά την ιστορία από εμένα -Διάβασε το πράσινο	-Αφήγηση ιστορίας διαφοροποιημένη σε 6 γραμμές (δασκάλα) -Ντοσιέ με κρίκους διαφοροποιημένο, άσκηση σε

βήμα 4.	βήμα που θα ακολουθήσει ο μαθητής για να τοποθετήσει τις λέξεις που άκουσε και που υπάρχουν στο κόκκινο φακελάκι με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών για 8'-10'		σ-φ-σ-φ-φ-φ /τελεία και με συμφωνικό σύμπλεγμα -σπ -γρ -ρτ / γραμμή - άσπρο - χαρτί,	παραθυράκι -Όταν κιτρινίσει η λέξη -σταμάτα- -άνοιξε -βρες τη λέξη στο κόκκινο φακελάκι και τοποθέτησε την (3)	πλαστικοποιημένο πίνακα Α4 με πράσινα παραθυράκια, -Πλαστ. Λέξεις -φακελάκι (κόκκινο κάνσον)
βήμα 5.	Να κατανοεί ένα κείμενο (5-6 γραμμές – 20 λέξεις) που ακούει, να διακρίνει δυσύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-σ-φ-σ-φ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα –σπ,-γρ,-ρτ και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο (5'-15')	10	σ-φ-σ / Λία, δύο, σ-σ-φ-σ-φ-φ-φ/ σχολείο , σ-φ-σ-σ-φ-σ-φ-σ-φ-φ/ ζωγραφική, σ-φ-σ-φ-φ-φ /τελεία, (με συμφωνικό σύμπλεγμα -σπ -γρ -ρτ / γραμμή - άσπρο - χαρτί) , μικρές - μεγάλες	-Θυμήσου όσες λέξεις έχεις ακούσει -Πάρε τις λέξεις από τον κόκκινο φάκελο - Τοποθέτησέ τις με ορισμένη σειρά όπως βλέπεις τους αριθμούς στα πινακάκια (3)	-Ντοσιέ με κρίκους διαφοροποιημένο, άσκηση με πλαστικοποιημένο πίνακα Α4 με αριθμημένα χρωματιστά πινακάκια, -Πλαστ. Λέξεις -Εικονογραφημένη ιστορία με σειρά (ως βοηθητικό μέσο) -φακελάκι (κόκκινο κάνσον)

• **Επίπεδο¹ αναπτυξιακών δεξιοτήτων στην ετοιμότητα του προφορικού λόγου :**

Ως προς τη σχολική του ετοιμότητα σύμφωνα με την ΑΠΑ και τις Λίστες βασικών δεξιοτήτων, παρατηρείται να έχει σημαντικό έλλειμμα φωνολογικής επεξεργασίας, φτωχό λεξιλόγιο, δυσκολία στην ακουστική διάκριση ήχων , στην ακουστική μνήμη και στην περιγραφή – αφήγηση.

(με απόκλιση 1,5 χρόνο)

• **Επίπεδο στις ακαδημαϊκές δεξιότητες:**

Παρατηρείται έλλειμμα στην αναγνωστική αποκωδικοποίηση, αναγνωστική ευχέρεια – σαφήνεια, δυσκολία στην άρθρωση, έλλειμμα στην αναγνωστική κατανόηση, δυσκολία στην εξαγωγή συμπεράσματος ή αναδιήγηση.

(με απόκλιση 1,5 χρόνο)

¹ Σημείωση: Το επίπεδο σημειώνεται με βάση τα στοιχεία που ο εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής έχει καταγράψει από: α) την εμπειρική συστηματική παρατήρηση και β) την άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση (ΛΕΒΔ), στην ετοιμότητα, στη γλώσσα και στα μαθηματικά, συγκριτικά με την απόκλιση ή μη σύμφωνα με το εξάμηνο της τάξης φοίτησης.

- **Επίπεδο στα Μαθηματικά:**

Παρατηρείται δυσκολία σε βασική δεξιότητα: μέτρηση ή επίλυση προβλήματος. Έλλειμμα στην ακουστική αντίληψη, δυσκολία σε προφορικές ασκήσεις. Δυσκολία στη διάκριση, χωρική οργάνωση και στον αφαιρετικό συλλογισμό (κατανόηση μαθηματικών συμβόλων, σύγκριση μεγεθών). (με απόκλιση 2 χρόνια)

Διδακτική παρέμβαση

βλ. Τρίτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ-Μεθοδολογία παρέμβασης

1. Χρονοδιάγραμμα διδακτικής παρέμβασης

α) Χώρος εξατομικευμένης διδακτικής υποστήριξης:

- Δια ζώσης διδασκαλία (φυσική παρουσία) ,
με 12 μαθητές – αλληλεπίδραση (45' – 4 φορές την εβδ.)
- Εξ αποστάσεως διδασκαλία (webex)
4 φορές την εβδομάδα για 30'

β) Χρόνος Έναρξης: 3 Μαρτίου 2021

γ) Χρόνος Λήξης: 22 Απριλίου 2021

δ) Διάρκεια: 2 μήνες

« Στη φυσική τάξη για 3 φορές την εβδομάδα από 45' με εφαρμογή στο διδακτικό στόχο για 15' λεπτά, κάθε φορά»

❖ **Διδακτικός στόχος 2.**

1. Να επαναλαμβάνει λέξεις που άκουσε με σειρά (βραχυπρόθεσμος στόχος)
2. Ενότητα: 2^η « Θυμάμαι ό, τι ακούω» (μεσοπρόθεσμος στόχος)
3. Περιοχή: Νοητικές ικανότητες (μακροπρόθεσμος στόχος)

Γενικές Ενότητες ΠΑΠΕΑ

1. Νοητικές ικανότητες
2. Βασικές σχολικές δεξιότητες

Διαφοροποιημένα παιδαγωγικά υλικά

Γνωστικές μηχανές με δραστηριότητες μαθησιακής ετοιμότητας:

- αγαπημένο αντικείμενο του παιδιού

- βιβλιοτετράδιο μαθητή {Νοητικές ικανότητες}
- Γνωστική Μηχανή - ντοσιέ με κρίκους (διαφοροποιημένο)
- πλαστικοποιημένες κάρτες {λέξεις, οπτικοί διευκολυντές}
- παραμύθι « Η τελεία »
- ταινία διπλής όψης
- ❖ **Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας και Βήματα διδακτικών παρεμβάσεων**

1ο βήμα: Ξεκινάει η αφήγηση του παραμυθιού «Η τελεία», για 5' με 6' που του έχουμε ορίσει από πριν.

2ο βήμα: Ολοκληρώνεται η διαδικασία της αφήγησης. Ανοίγουμε την πρώτη πλαστικοποιημένη καρτέλα και γνωρίζουμε τις λέξεις που ακούσαμε.

3ο βήμα: Έχει δημιουργηθεί πλαστικοποιημένος πίνακας με κουτακάκια – εικόνες από το παραμύθι. Ο μαθητής Πι καλείται να ακούσει τις ερωτήσεις που του θέτει η δασκάλα.

4ο βήμα: Στη συνέχεια χρωματίζει με τον μαρκαδόρο πίνακα το σωστό κουτάκι –εικόνα του παραμυθιού.

5ο βήμα: Έχει δημιουργηθεί 2^{ος} πλαστικοποιημένος πίνακας με μεγαλύτερα άδεια κουτάκια αυτή τη φορά. Ο μαθητής Πι καλείται να ακούσει τις ερωτήσεις που του θέτει η δασκάλα.

6ο βήμα: Στη συνέχεια «φτιάχνει» ο ίδιος την ιστορία σύμφωνα με τις ερωτήσεις και τις πλαστικοποιημένες κάρτες – εικόνες από το παραμύθι.

7ο βήμα: Σε αυτό το σημείο ο μαθητής καλείται να πει ρυθμικά την ιστορία , χτυπώντας παλαμάκια.

8ο βήμα: Έχει δημιουργηθεί 3^{ος} πλαστικοποιημένος πίνακας με πράσινα παράθυρα- ανάγνωσης. Το πρώτο πράσινο παράθυρο (όπου και με αυτό ασχολούμαστε) έχει το φωτεινό λαμπάκι των Ν.Ι.

Ο μαθητής προσπαθεί σιγά - σιγά να αναγνώσει το παραθυράκι. Όταν η λέξη κιτρινίσει, ανοίγει τον φάκελο που βρίσκεται δίπλα από το παραθυράκι ανάγνωσης, βρίσκει την κίτρινη λέξη και την τοποθετεί στο κείμενο.

9ο βήμα: Τέλος , ο μαθητής Πι μετά από τρεις συνεχόμενες παρεμβάσεις και επαναλήψεις φτάνουμε στον τελικό στόχο.

Στον 4^ο πλαστικοποιημένο πίνακα , όπου καλείται να θυμηθεί όσες λέξεις άκουσε και να τις τοποθετήσει στους αριθμημένους πίνακες. Με ορισμένη σειρά*

Λίγα λόγια για τον διδακτικό στόχο παρέμβασης:

Η δραστηριότητα αυτή διαφοροποιήθηκε σύμφωνα με τον διδακτικό στόχο 3.2.2. από το βιβλιοτετράδιο των Νοητικών Ικανοτήτων –

2^η ενότητα «θυμάμαι ό, τι ακούω» , σε σχέση με το σχολικό εγχειρίδιο Γλώσσας β' τεύχος με κείμενο

« Αγαπητή φώκια Μονάχους».

Με τον μαθητή Π. και τους συμμαθητές του είχαμε την ευκαιρία και στο μάθημα της Μελέτης και με αφορμή το κείμενο της Γλώσσας να μιλήσουμε για τα σπάνια αυτά ζώα της φύσης, αλλά και για τα σπάνια πλάσματα της γης, τους ανθρώπους.

Οι οποίοι έχουν τα δικά τους «χαρίσματα», τα δικά τους «ταλέντα», όπως στο παραμύθι που διαφοροποίησα με τίτλο « Η τελεία». Μπορούν όλοι να ζωγραφίσουν με τον δικό τους σπάνιο και μοναδικό τρόπο.

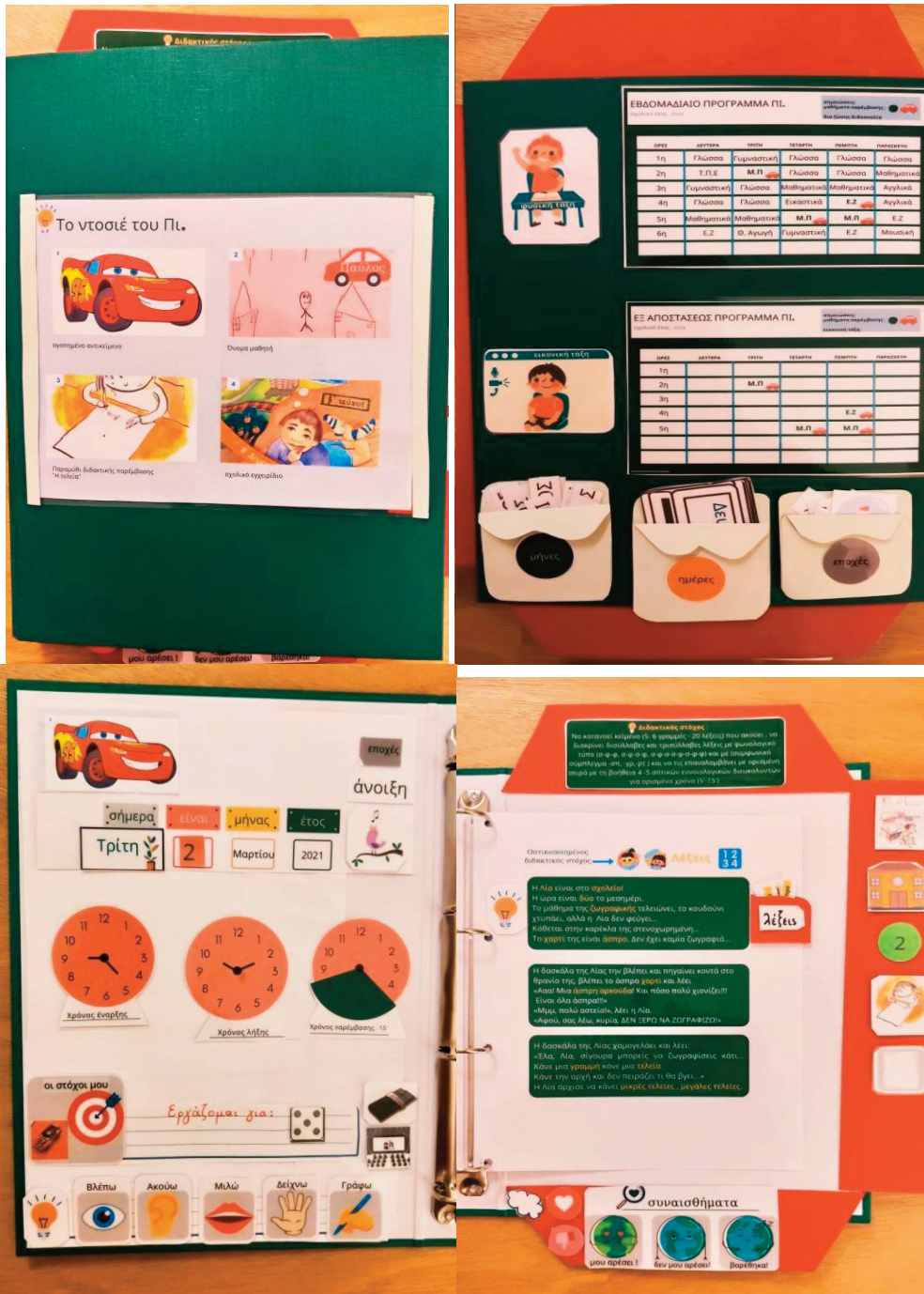
Έστω μία γραμμή .. έστω μία τελεία.

Συμπεριφορά μαθητή:

Ως προς τη συμπεριφορά του μαθητή στον διδακτικό στόχο να κατανοεί κείμενο (4-5 γραμμές -20 λέξεις) που ακούει, να διακρίνει ορισμένες δισύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις, με φωνολογικό τύπο σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-φ-σ-φ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα -σπ,-γρ,-ρτ, και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-6 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο

(5'-15'). Απομόνωσε όσο το δυνατό ήχους και θυμήθηκε σχετικά γρήγορα τις τέσσερις λέξεις από τις πέντε. Τις υπόλοιπες με βοήθεια.

Γνωστική μηχανή Ντοσιέ (διαφοροποιημένο):

Αμοιβή : Παιχνίδι λογική σκέψης - αντιστοίχιση εικόνων με ονομασίες φυτών ή αγαπημένο αντικείμενο κόκκινο αμαξάκι ταχύτητας με ρόδες για 10' ή 12' κάθε παρέμβασης.

Κριτήρια επιτυχίας: Λέει τέσσερις πρώτες από τις πέντε δραστηριότητες (πάντα με τη βοήθεια Ο.Ε.Δ) με περισσότερη ευκολία σε σχέση με την αρχή.

Αξιολόγηση – καταγραφές:

1. Έντυπο συνεργασίας μαθητή

Αξιολόγηση – καταγραφές:

2. έντυπο συνεργασίας με τον γονέα

Ενδεικτικές προτάσεις

1. Εγγραφέας φωνής (Voice Recorder)
2. Ακουστική αφήγηση Βίντεο σε Η/Υ

ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΓΟΝΕΑ

Όνομα : Ε.Σ	Τάξη : Β' Δημοτικού
Σχολείο : Δ.Σ Θουρίας	Ημερομηνία συνεργασίας: 9/3/2021
Αποτελέσματα : -	
<u>Υπεύθυνοι Δάσκαλοι Τμήματος :</u>	
Ε.Μ. (δάσκαλος τάξης) / Χριστοφορίδου Αλεξάνδρα (Ενισχυτική)	

Ενότητα 2^η: «Να επαναλαμβάνει λέξεις που άκουσε» - Ακουστική μνήμη

Ημερομηνία Συνάντησης	Θέματα συζήτησης :
9/3/2021 – τηλεφωνική συνομιλία	<ul style="list-style-type: none"> • Αιτήματα του γονέα • Εμπλοκή στο Ε.Π <p style="text-align: center;"><i>Πρόγραμμα Δράσης για μαθητές με Ε.Ε.Α</i></p> <p>«Δεν μπορώ να βοηθήσω καθόλου τον Π. Προσπαθώ μαζί του, αλλά με το μωρό δυσκολεύομαι. Το αίτημα στο ΚΕΣΥ έχει μείνει χωρίς απάντηση. Αγαπάει πολύ την κα. Αλεξάνδρα. Σας ευχαριστώ».</p>
9-4-2021 – τηλεφωνική συνομιλία	«Δεν θα είναι εύκολο αυτόν τον μήνα να συνδεθεί στα μαθήματα λόγω του μωρού. Μόνο προς το τέλος του μήνα για κάποιες ώρες πριν φύγουμε για διακοπές»

(Α)τομικό- Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ -Σενάριο διδακτικής εργασίας μαθητή

Όνομα:	Π.Σ
Φύλο:	Αγόρι
1) τι ηλικία έχει;	7
2) σε ποια τάξη και εξάμηνο φοιτά;	Β' Δημοτικού, Εξάμηνο: 8ο
3) σε ποιον αριθμό με βάση την αρίθμηση στο excell αντιστοιχεί η γραμμή βάσης;	14
4) ποιο βιβλίο θα χρησιμοποιήσετε;	Γλώσσα
5) τι παρουσιάζει το εξώφυλλο;	Ένα κορίτσι που προσπαθεί να ζωγραφίσει μια τελεία
6) με ποιο κείμενο θα παρέμβετε με στοχευμένες και δομημένες ενταξιακές διαφοροποιήσεις ;	Παραμύθι-αφήγηση "Η τελεία"
7) ποιος είναι ο τίτλος;	σελ. 1-2
8) σε ποιες σελίδες το εντοπίσατε;	Νοητικές Ικανότητες
9) σε ποια νευροαναπτυξιακή περιοχή μαθησιακής ετοιμότητας θα δώσετε έμφαση;	
10) ποιος είναι ο μεσοπρόθεσμος στόχος της νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας;	Ακουστική μνήμη - 2η Ενότητα "Θυμάμαι ό,τι ακούω"

ΑΠΑ-ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ μαθητή με ΔΕΠΥ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΓΡΑΜΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1. Νευροαναπτυξιακές περιοχές μαθησιακής ετοιμότητας	5,6		14 Νοητικές Ικανότητες
2. Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες όπως αποτυπώνονται στο ΠΑΠΕΑ	6,2		Βασικές Α. Δεξιότητες {ΓΡΑΦΗ-ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ-ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ-ΣΑΦΗΝΕΙΑ} -ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ {ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΜΝΗΜΗ}
3. Γενικές μαθησιακές δυσκολίες όπως αποτυπώνονται στο ΔΕΠΠΣ	5,2		14 Δεξιότητες Αναγνωστικής Ετοιμότητας ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ {ΠΛΕΥΡΙΩΣΗ }
4. Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως αποτυπώνονται στο Πειραματικό Αναλυτικό πρόγραμμα ΕΜΔ	4,7		14 Βασικές Αναγνωστικές Δεξιότητες - ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ {ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ-ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ-ΕΥΧΕΡΕΙΑ}
5. Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες - ΔΕΠΥ	7,1		14 Συγκέντρωση Προσοχής {ΣΕ ΚΕΙΜΕΝΟ}

<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να κατανοεί ένα κείμενο (5-6 γραμμές – 20 λέξεις) που ακούει, να διακρίνει δισύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-φ-σ-φ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα(-σπ,-γρ,-ρτ) και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο (5'-15')</p>	<p>Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας</p>	<p>ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ</p>	<p>Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ</p>
<p>Βήμα 1ο: Ακούει προσεκτικά με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών την ακουστική αφήγηση της ιστορίας για 5'</p>	<p>1. Άκουσε προσεκτικά την αφήγηση ιστορίας από τον Η/Υ 2. Διάβασε τις λέξεις που άκουσες με τη βοήθεια των εικόνων (2)</p>	<p>σ-φ-σ/Λία, δύο, σχολείο σ-σ-φ-σ-φ-φ-φ, σ-φ-φ, σ-φ-σ-σ-φ, σ-φ-σ-σ-φ-σ-φ-σ-φ,</p>	<p>Ακουστική αφήγηση παραμυθιού βίντεο σε Η/Υ πλαστικοποιημένες λέξεις και εικόνες</p>
<p>Βήμα 2ο: Βλέπει εικόνες και καλείται να απαντήσει σωστά με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών την άσκηση στο ντοσιέ για 6' -7'</p>	<p>1. Βλέπει τον πλαστ. πίνακα Α4 -καλείται να απαντήσει τις ερωτήσεις στα κουτάκια -βρες τη σωστή απάντηση- χρήση μαρκαδόρου πίνακα 2. Απάντησε -σωστά-και-ζωγράφησε-το-καρτελάκι-των-λέξεων-που-άκουσες (2)</p>	<p>σ-φ-σ /Λία, δύο, σχολείο σ-σ-φ-σ-φ-φ-φ/σχολείο, σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-σ-φ-σ-φ-σ-φ, με συμφωνικό σύμπλεγμα -γρ/ζωγραφική</p>	<p>Ντοσιέ με κρίκους διαφοροποιημένο, άσκηση σε πλαστικοποιημένη καρτέλα Α4, μαρκαδόρος πίνακα</p>

<p>Βήμα 3ο: Φτιάχνει με πλαστικοποιημένες εικόνες την ιστορία που άκουσε και τις τοποθετεί σύμφωνα με την αριθμημένη ερώτηση που έχει ο οπτικός ενν. πίνακας για 7'-8'</p>	<p>1. Φτιάξε την ιστορία που άκουσε με τη βοήθεια των ερωτήσεων και με τις πλαστ. κάρτες 2. Ύστερα πες την ιστορία σου με ρυθμό (χτυπώ παλαμάκια) (2)</p>	<p>σ-φ-σ / Λία, δύο, σ-σ-φ-σ-φ-φ-φ / σχολείο, σ-φ-σ-σ-φ-σ-φ-σ-φ / ζωγραφική, σ-φ-σ-φ-φ-φ / τελεία και με συμφωνικό σύμπλεγμα -γρ / γραμμή</p>	<p>Ντοσιέ με κρίκους διαφοροποιημένο, άσκηση σε πλαστικοποιημένη καρτέλα Α4, πλαστικοποιημένες εικόνες, οπτικοποιημένη ρυθμική οδηγία</p>
<p>Βήμα 4ο: Διαβάζει η εκπαιδευτικός την ιστορία στην πλαστικοποιημένη καρτέλα Α4. Υπάρχει το οπτικοποιημένο βήμα που θα ακολουθήσει ο μαθητής για να τοποθετήσει τις λέξεις που άκουσε και που υπάρχουν στο κόκκινο φακελάκι με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών για 8'-10'</p>	<p>1. Άκουσε ξανά την ιστορία από εμένα 2. Διάβασε το πράσινο παραθυράκι 3. Όταν κιτρινίσει η λέξη -σταμάτα- -άνοιξε -βρες τη λέξη στο κόκκινο φακελάκι και τοποθέτησέ την (3)</p>	<p>σ-φ-σ / Λία, δύο, σ-σ-φ-σ-φ-φ-φ / σχολείο, σ-φ-σ-σ-φ-σ-φ-σ-φ / ζωγραφική, σ-φ-σ-φ-φ-φ / τελεία και με συμφωνικό σύμπλεγμα -σπ -γρ -ρτ / γραμμή - άστρο - χαρτί</p>	<p>Αφήγηση ιστορίας διαφοροποιημένη σε 6 γραμμές (δασκάλα), Ντοσιέ με κρίκους διαφοροποιημένο, άσκηση σε πλαστικοποιημένο πίνακα Α4 με πράσινα παραθυράκια, πλαστικοποιημένες λέξεις, φακελάκι από χαρτόνι (κάνσον-κόκκινο)</p>
<p>Βήμα 5ο: Να κατανοεί ένα κείμενο (5-6 γραμμές – 20 λέξεις) που ακούει, να διακρίνει δισύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ-σ-φ-σ-φ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα(-σπ,-γρ,-ρτ) και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο (5'-15')</p>	<p>1. Θυμήσου όσες λέξεις έχεις ακούσει 2. Πάρε τις λέξεις από τον κόκκινο φακέλο 3. Τοποθέτησέ τις με ορισμένη σειρά όπως βλέπεις τους αριθμούς στα πινακάκια (3)</p>	<p>σ-φ-σ / Λία, δύο, σ-σ-φ-σ-φ-φ-φ / σχολείο, σ-φ-σ-σ-φ-σ-φ-σ-φ / ζωγραφική, σ-φ-σ-φ-φ-φ / τελεία, (με συμφωνικό σύμπλεγμα -σπ -γρ -ρτ / γραμμή - άστρο - χαρτί), μικρές -μεγάλες</p>	<p>Ντοσιέ με κρίκους διαφοροποιημένο, άσκηση με πλαστικοποιημένο πίνακα Α4 με αριθμημένα χρωματιστά πινακάκια, -Πλαστ. Λέξεις -Εικονογραφημένη ιστορία με σειρά (ως βοθητικό μέσο) -φακελάκι (κόκκινο κάνσον)</p>

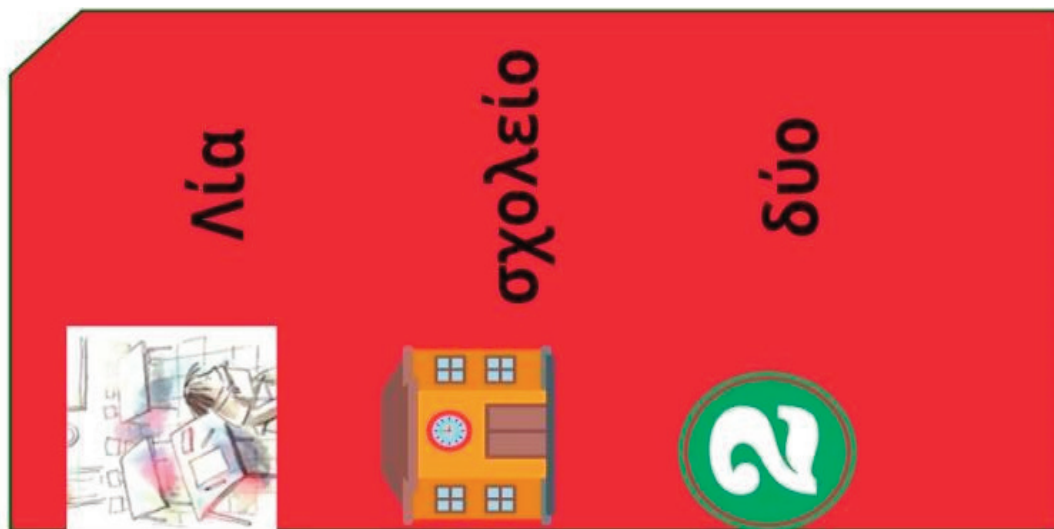
Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο Δημοτικό. Τέταρτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ: Διαφοροποιημένη, δομημένη διδακτική παρέμβαση.			
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να κατανοεί ένα κείμενο (5-6 γραμμές – 20 λέξεις) που ακούει, να διακρίνει δισύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-φ-σ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα(–σπ,-γρ,-ρτ) και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο (5’-15’)			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)	Άσκηση 1. Περιγραφή	Άσκηση 2. Περιγραφή	Άσκηση 3. Περιγραφή
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ -γνωστικές μηχανές	Ακούει και βλέπει το εκπαιδευτικό φιλμ παραμυθιού - βίντεο σε Η/Υ	Παρουσίαση πλαστ. εικόνων του παραμυθιού 5 (Ο.Ε.Δ) αριστερό κόκκινο αυτάκι ντοσιέ + πλαστ. Λέξεις Διάβασε τις λέξεις που άκουσες με τη βοήθεια των εικόνων	
Βήμα 1ο: Να ακούει προσεκτικά με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών την ακουστική αφήγηση της ιστορίας για 5'			
3 λέξεις του τύπου σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-φ-σ-φ-σ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα (–σπ,-γρ,-ρτ) (τύπος φωνολογικός -μορφολογικός) βλ. κριτήρια επιτυχίας -ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ -	ημερομηνία 1ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1- (20 Απρ 2021)	ημερομηνία 2ης παρέμβασης- επιτυχίες με 1 -	ημερομηνία 3ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1 -
1. Λία	1		
2. σχολείο	1		
3. δύο	1		
Κριτήρια επιτυχίας: Καντανοεί και διαβάζει 3 από τις 3 πρώτες λέξεις (Τρίτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ)			

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ - ΒΙΝΤΕΟ

Παρουσίαση Παραμυθιού σε Η/Υ

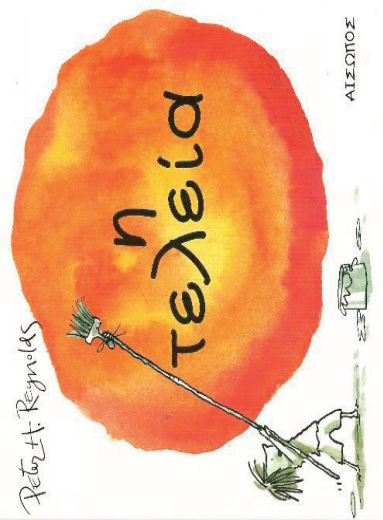
ντοσιέ - Ο.Ε.Δ

<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να κατανοεί ένα κείμενο (5-6 γραμμές – 20 λέξεις) που ακούει, να διακρίνει διούλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-φ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα(-σπ,-γρ,-ρτ) και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο (5'-15')</p>				
<p>Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)</p>	<p>Άσκηση 1. Περιγραφή</p>	<p>Άσκηση 2. Περιγραφή</p>	<p>Άσκηση 3. Περιγραφή</p>	
<p>Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα - Γνωστική μηχανή / Ντοσιέ με κρίκους</p>	<p>Ακούει και βλέπει το εκπαιδευτικό φιλμ παραμυθιού - Βίντεο σε Η/Υ</p>	<p>Παρουσίαση πλαστ. εικόνων του παραμυθιού (Ο.Ε.Δ) αριστερό κόκκινο ατάκι ντοσιέ + πλαστ. Λέξεις. Διάβασε τις λέξεις που άκουσες με τη βοήθεια των εικόνων.</p>		
<p>Βήμα 1ο: Να ακούει προσεκτικά με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών την ακουστική αφήγηση της ιστορίας για 5'</p>				
<p>ημ. 1ης παρέμβασης: 20/4/2021 - επιτυχίες</p>	<p>ο Μαθητής : τι λέει/τι δεν λέει, τι κάνει/τι δεν κάνει</p>	<p>Ο εκπαιδευτικός: τι του ζητάει να κάνει βλ. άσκηση διαβαθμισμένης δυσκολίας</p>	<p>Παιδαγωγικός αναστοχασμός: Τι πήγε καλά στην 15 λεπτη παρέμβαση ΕΑΕ/τι να αλλάξω/ τι να παραλείψω κλπ</p>	
<p>Ο μαθητής καλείται να ακούσει την ιστορία από τον Η/Υ σε βίντεο. Το βίντεο στη συνέχεια σταματάει στις 2 πρώτες προτάσεις που κρύβουν τις 3 πρώτες λέξεις που πρέπει να επαναλάβει με τη βοήθεια πέντε (Ο.Ε.Δ).</p>	<p>Ο μαθητής παρατηρείται να επαναλαμβάνει τις 2 πρώτες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-σ) με ευκολία "Λία - δύο" και τελευταία τη λέξη με φωνολογικό τύπο (σ-σ-φ-σ-φ-φ/ σχολείο).</p>	<p>Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός του ζητάει να προχωρήσει στην επόμενη άσκηση του 1ου βήματος " Να διαβάσει τις λέξεις που άκουσε με τη βοήθεια των πέντε εικόνων που βρίσκονται στο αριστερό κόκκινο ατάκι του ντοσιέ".</p>	<p>Ως προς την 15 λεπτη 1η παρέμβαση - Παρατηρήθηκε μεγάλη προθυμία να ακούσει μία νέα ιστορία - Έδειξε ενδιαφέρον για το βίωμα της Λίας ως παιδί με δυσκολίες στη ζωγραφική - Σταθερό πρώτο βήμα της διδακτικής παρέμβασης.</p>	

Οπτικοί εννοιολογικοί διευκολυντές

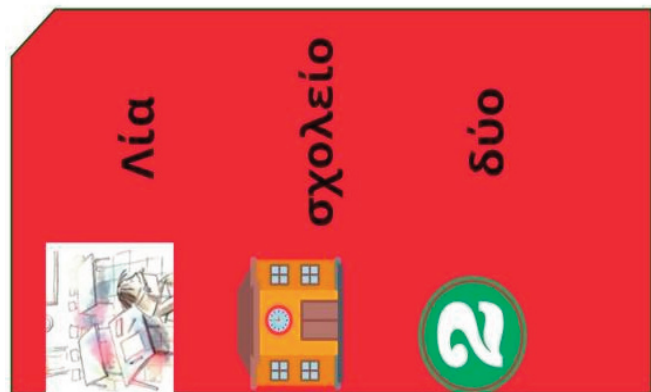
1.

2.

3.

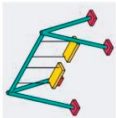

ντοσιέ - Ο.Ε.Δ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να κατανοεί ένα κείμενο (5-6 γραμμές – 20 λέξεις) που ακούει , να διακρίνει δισύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-φ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα(–σπ,-γρ,-ρτ) και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο (5'-15')			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)	Άσκηση 1. Περιγραφή	Άσκηση 2. Περιγραφή	Άσκηση 3. Περιγραφή
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα- Ντοσιέ με κρίκουσ ως γνωστική μηχανή	Βλέπει τον πλαστ. πίνακα Α4 -καλείται να απαντήσει τις ερωτήσεις στα κουτάκια - βρες τη σωστή απάντηση- χρήση μαρκαδόρου πίνακα	Απάντηση -σωστά-και-ζωγράφισε-το-καρτελάκι-των-λέξεων-που-άκουσες	
Βήμα 2ο: Να βλέπει εικόνες , να καλείται να απαντήσει σωστά με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών την άσκηση στο ντοσιέ για 6' -7'			
4 λέξεις με φωνολογικό τύπο (φ-σ-σ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-σ-φ-σ-φ) κριτήρια επιτυχίας -ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ημερομηνία 2ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1 (21 Απρ 2021)	ημερομηνία παρέμβασης-επιτυχίες με 1	ημερομηνία παρέμβασης-επιτυχίες με 1
1. Λία	1		
2. σχολείο	1		
3. δύο	1		
4. ζωγραφική			
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	3		

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΣΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

 Ζωγράψισε το καρτελάκι των λέξεων που άκουσες

1. Ποιο ήταν το όνομα της μαθήτριάς;	Μαρία		Αλεξία		Λία	
2. Που ήταν η Λία;						
3. Τι ώρα είχε ζωγραφική;						
4. Γιατί ήταν στεναχωρημένη;						
5. Τι ζωγράψισε η Λία στο τέλος;						

ΝΤΟΣΙΕ - Ο.Ε.Δ

 Ζωγράψισε το καρτελάκι των λέξεων που άκουσες

1. Ποιο ήταν το όνομα της μαθήτριάς;	Μαρία		Αλεξία		Λία	
2. Που ήταν η Λία;						
3. Τι ώρα είχε ζωγραφική;						
4. Γιατί ήταν στεναχωρημένη;						
5. Τι ζωγράψισε η Λία στο τέλος;						

συναισθήματα
 μου αρέσει! | μου αρέσει! | μου αρέσει!
 (βραβείο)

Λία

σχολείο

δύο

ζωγραφική

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να κατανοεί ένα κείμενο (5-6 γραμμές – 20 λέξεις) που ακούει, να διακρίνει διύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-φ-σ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα(–σπ,-γρ,-ρτ) και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο (5’-15’)			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πύσες και ποιες)	Άσκηση 1. Περιγραφή	Άσκηση 2. Περιγραφή	Άσκηση 3. Περιγραφή
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-Ντισσιέ με κρίκους ως γνωστική μηχανή	Φτιάξε -την- ιστορία- που -άκουσες- με- τη- βοήθεια- των- ερωτήσεων- και- με- τις- πλαστικοποιημένες- κάρτες	Πες- την- ιστορία- σου- με- ρυθμό- χτυπώ- παλαμάκια	
Βήμα 3ο: Να φτιάχνει με πλαστικοποιημένες εικόνες την ιστορία που άκουσε και να τις τοποθετεί σύμφωνα με την αριθμημένη ερώτηση που έχει ο οπτικός ενν. πίνακας για 7'-8'			
6 λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-φ-σ-φ-σ-φ-σ-φ, κριτήρια επιτυχίας -ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ βλ. κριτήρια επιτυχίας -ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ημερομηνία 3ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1 - (11-5- 2021)	ημερομηνία παρέμβασης- επιτυχίες με 1	ημερομηνία παρέμβασης- επιτυχίες με 1
1. Λία	1		
2. σχολείο	1		
3. δύο	1		
4. ζωγραφική	1		
5. χαρτί	1		
6. άστρο			
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	5		

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

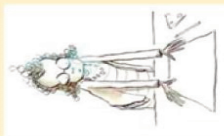

**ΟΠΤΙΚΟΣ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΕ ΕΙΚΟΝΕΣ**

Φτιάξε μια ιστορία

Τίτλος ιστορίας διδακτικής παρέμβασης: "Η τελεία"

2:00

<p>1. Ποιος:</p> 	<p>2. Που:</p> 	<p>3. Πότε:</p> 	<p>6. Πες την ιστορία σου με ρυθμό.</p>
<p>4. Τι έκανε:</p> 	<p>5. Τι ζωγράφισε:</p> 		

Λία

σχολείο

δύο

ζωγραφική

χαρτί

άσπρο

ΝΤΟΣΙΕ

ΕΙΔΙΚΑΙΩΣΕΙΣ ΣΠΟΥΣ:

Να καταρτίσει κείμενο (5-8 γραμμές, 20 λέξεις) που αφορά: μια διασκευή (εξοδήσεις και φροντιστήρια), 20 λέξεις με φωνολογικό σύστημα (π.χ. "α", "α", "α") για τις επαναλήψεις, με ορισμένη σειρά για τη βοήθεια 4-5 απλά και εννοιολογικών εικονοματικών για ορισμένο χρόνο (5-15').

Φτιάξε μια ιστορία

Τίτλος ιστορίας διδακτικής παρέμβασης: "Η τελεία"

2:00

<p>1. Ποιος:</p> 	<p>2. Που:</p> 	<p>3. Πότε:</p> 	<p>6. Πες την ιστορία σου με ρυθμό.</p>
<p>4. Τι έκανε:</p> 	<p>5. Τι ζωγράφισε:</p> 		

συναισθήματα

μια ιστορία! (δεν είναι ορισμένη)

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να κατανοεί ένα κείμενο (5-6 γραμμές – 20 λέξεις) που ακούει, να διακρίνει δισύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-σ-φ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα(-σπ,-γρ,-ρτ) και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο (5'-15')			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)	Άσκηση 1. Περιγραφή	Άσκηση 2. Περιγραφή	Άσκηση 3. Περιγραφή
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα- Ντοσιέ με κρίκους ως γνωστική μηχανή	Παρουσίαση δραστηριότητας - πλαστ. πίνακας πράσινο κείμενο (6 γραμμές - 20 λέξεις) συγκεκριμένες λέξεις με κίτρινο χρώμα	Άκουσε ξανά τη ιστορία από εμένα. Κοίτα τις εικόνες του στόχου σου. Διάβασε το πράσινο παραθυράκι .	Κάθε λέξη που θα κτιρνίζει -σταμάτα- -άνοιξε -βρες τη λέξη στο κόκκινο φακελάκι και τοποθέτησέ την
Βήμα 4ο: Να ακούει το πράσινο κείμενο που διαβάζει ο εκπαιδευτικός και με τον οπτικοποιημένο στόχο να τοποθετήσει τις λέξεις που άκουσε και που υπάρχουν στο κόκκινο φακελάκι με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών για 8' -10'			
8 λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-σ-φ-σ-φ) κριτήρια επιτυχίας φ-σ-φ, συμφωνικό σύμπλεγμα -σπ,-ρτ) κριτήρια επιτυχίας -ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ κριτήρια επιτυχίας - ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ημερομηνία 4ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1 (12-5- 2021)	ημερομηνία παρέμβασης- επιτυχίες με 1	ημερομηνία παρέμβασης-επιτυχίες με 1
1.Λία	1		
2. σχολείο	1		
3. δύο	1		
4. ζωγραφική	1		
5. χαρτί			
6. άσπρο			
7. γραμμή	1		
8. τελεία	1		
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	6		

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

Οπτικοποιημένος
διδακτικός στόχος → **ΛΕΞΕΙΣ** **12 34**

Η **Λία** είναι στο **σχολείο!**
Η ώρα είναι **δύο** το μεσημέρι.
Το μάθημα της **ζωγραφικής** τελειώνει, το κουδούνι χτυπάει, αλλά η **Λία** δεν φεύγει...
Κάθεται στην καρέκλα της στενοχωρημένη...
Το **χαρτί** της είναι **άσπρο**. Δεν έχει καμία ζωγραφιά...

Η δασκάλα της **Λίας** την βλέπει και πηγαίνει κοντά στο θρανίο της, βλέπει το **άσπρο χαρτί** και λέει
«Ααα! Μια **άσπρη** αρκούδα! Και πόσο πολύ χιονίζει!!!
Είναι όλα **άσπρα!!!**»
«Μμμ, πολύ **αστείο!**», λέει η **Λία**.
«Αφού, σας λέω, κυρία, **ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΝΑ ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ!**»

Η δασκάλα της **Λίας** χαμογελάει και λέει:
«Ελα, **Λία**, σίγουρα μπορείς να ζωγραφίσεις κάτι...
Κάνε μια **γραμμή** κάνε μια **τελεία**
Κάνε την **αρχή** και δεν πειράζει τι θα βγει...»
Η **Λία** άρχισε να κάνει **μικρές τελείες**, **μεγάλες τελείες**.

ντοσιέ - Ο.Ε.Δ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να κατανοεί ένα κείμενο (5-6 γραμμές – 20 λέξεις) που ακούει, να διακρίνει δισύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-φ-σ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα(–σπ,-γρ,-ρτ) και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο (5’ -15’)			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)	Άσκηση 1. Περιγραφή	Άσκηση 2. Περιγραφή	Άσκηση 3. Περιγραφή
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-Ντοσιέ με κρίκους ως γνωστική μηχανή	Θυμήσου όσες λέξεις έχεις ακούσει πλαστ. πίνακας Α4 - πλαστ. λέξεις κειμένου σε φακελάκι-στήλες με αρίθμηση	Πάρε τις λέξεις που άκουσες από τον κόκκινο φάκελο	Τοποθέτησέ τες με ορισμένη σειρά, όπως βλέπεις τους αριθμούς στα πινακάκια
Βήμα 5ο: Να κατανοεί ένα κείμενο (5-6 γραμμές – 20 λέξεις) που ακούει, να διακρίνει δισύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-φ-σ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα –σπ,-γρ,-ρτ και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο (5’ -15’)			
10 λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ,σ-φ-σ-φ-σ-φ) κριτήρια φ-σ-φ, συμφωνικό σύμπλεγμα -σπ,-ρτ -γρ) επιτυχίας	ημερομηνία 5ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1	ημερομηνία παρέμβασης-επιτυχίες με 1	ημερομηνία παρέμβασης-επιτυχίες με 1
ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	με 1 (13 -5 2021)		
1. Λία	1		
2. σχολείο	1		
3. δύο	1		
4. ζωγραφική	1		
5. χαρτί			
6. άστρο			
7. γραμμή	1		
8. τελεία	1		
9. μικρές	1		
10. μεγάλες	1		
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	8		

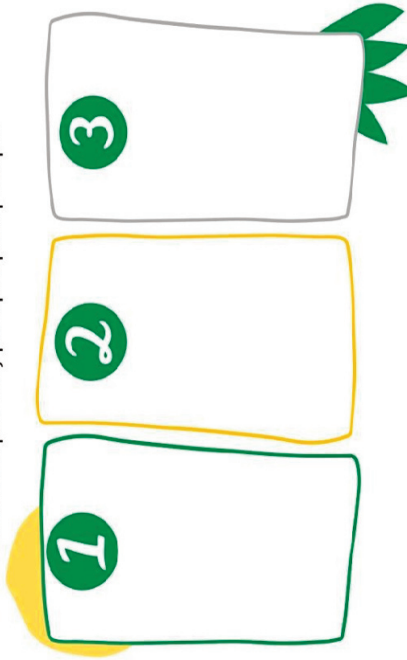
ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

Όνομα: ΠΙ.
Τάξη: Β' Δημοτικού

Επιμέλεια εκπαιδευτικής παρέμβασης:
Αλεξάνδρα Χριστοφορίδου

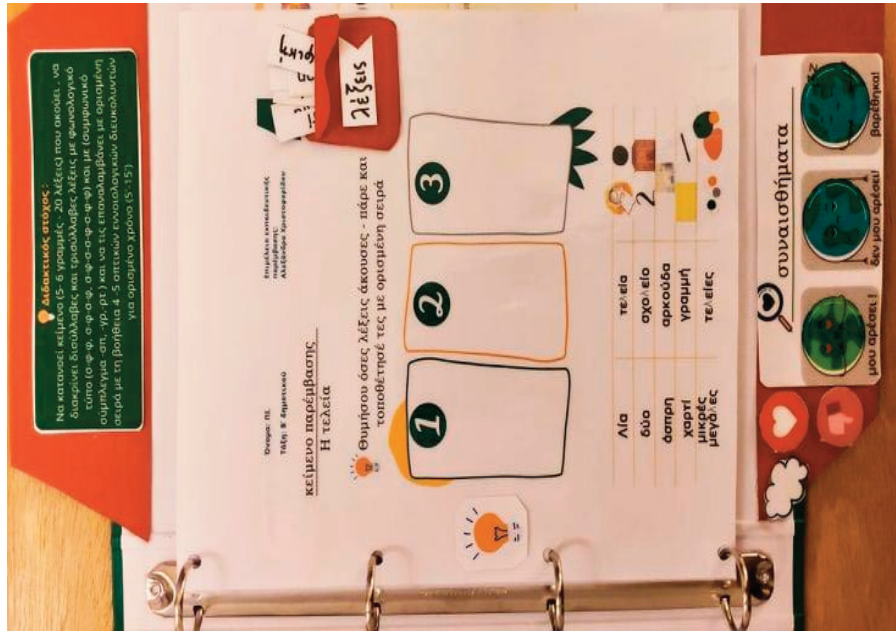
κείμενο παρέμβασης
Η τελεία

 Θυμήσου όλες λέξεις άκουσες - πάρε και τοποθέτησέ τες με ορισμένη σειρά

Λία	σχο\είο	
δύο	ζωγραφική	
χαρτί	άσπρο	
γραμμή	τε\εία	
μικρές	μεγάλες	

ντοσιέ - Ο.Ε.Δ

Διδακτικός στόχος:
Να κατανοεί κείμενο (5-6 γραμμές, 20 λέξεις) που αφορά, να διακρίνει διευκολυμένες και ερωτήσεις, να έχει λειτουργικό λόγο (5-6, 7-9, 10-12, 13-15, 16-18, 19-21) και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 απεικονιστικών διευκολυντικών για ορισμένο χρόνο (5-15').

Θυμήσου όλες λέξεις άκουσες - πάρε και τοποθέτησέ τες με ορισμένη σειρά

Λία	τε\εία
δύο	σχο\είο
άσπρη	αρκούδα
χαρτί	γραμμή
μικρές	τε\είες

συναίσθηματα

μου αρέσει!
έν μου αρέσει!
βαριθύνω!

Λία

σχο\είο

δύο

ζωγραφική

χαρτί

άσπρο

γραμμή

τε\εία

μικρές

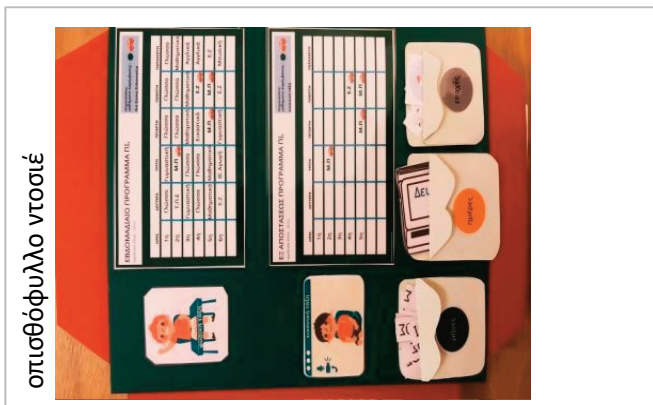
μεγάλες

(Α)τομικό- Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ -Σενάριο διδακτικής εργασίας μαθητή

Όνομα:	Π.Σ
Φύλο:	Αγόρι
1) τι ηλικία έχει;	7
2) σε ποια τάξη και εξάμηνο φοιτά;	Β' Δημοτικού, Εξάμηνο: 8ο
3) σε ποιον αριθμό με βάση την αρίθμηση στο excell αντιστοιχεί η γραμμή βάσης;	14
4) ποιο βιβλίο θα χρησιμοποιήσετε;	Γλώσσα
5) τι παρουσιάζει το εξώφυλλο;	Ένα κορίτσι που προσπαθεί να ζωγραφίσει μία τελεία
6) με ποιο κείμενο θα παρέμβετε με στοχευμένες και δομημένες ενταξιακές διαφοροποιήσεις ;	Παραμύθι-αφήγηση "Η τελεία"
7) ποιος είναι ο τίτλος;	σελ. 1-2
8) σε ποιες σελίδες το εντοπίσατε;	Νοητικές Ικανότητες
9) σε ποια νευροαναπτυξιακή περιοχή μαθησιακής ετοιμότητας θα δώσετε έμφαση;	Ακουστική μνήμη - 2η ενότητα "Θυμάμαι ό,τι ακούω"
10) ποιος είναι ο μεσοπρόθεσμος στόχος της νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας;	

εμπροσθόφυλλο ντοσιέ

οπισθόφυλλο ντοσιέ

Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο Δημοτικό. Πέμπτη φάση ΣΔΔΠΕΑΕ.					
ΕΝΤΥΠΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗ ΦΑΣΗ ΣΔΔΠΕΑΕ					
<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να κατανοεί ένα κείμενο (5-6 γραμμές – 20 λέξεις) που ακούει, να διακρίνει δισύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-φ-σ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα(–σπ,-γρ,-ρτ) και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο (5'-15')</p>	<p>επίπεδα εκτίμησης της ολοκλήρωσης Ολοκληρώνει τις ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας</p>	<p>Επίπεδα αυτονομίας Με βοήθεια:μβ, Χωρίς βοήθεια:χβ, Με ελάχιστη βοήθεια:μεβ, Με πολύ μεγάλη βοήθεια:μπμβ</p>	<p>Χρονική διάρκεια Παρέμβασης 5'-15' - Χρόνος έναρξης: 9.25 , Χρόνος λήξης: 9.40</p>	<p>Λεκτικοποίηση συναισθημάτων:</p> 	
<p>Βήμα 1ο: Να ακούει προσεκτικά με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών την ακουστική αφήγηση της ιστορίας για 5' και να διαβάζει λέξεις με τη βοήθεια των πλαστ. εικόνων</p>	<p>1</p>	<p>μεβ</p>	<p>Χρήση διαφοροποιημένου υτοσιέ με κρίκους και πλαστικοποιημένες διαφάνειες Α4</p>		
<p>Βήμα 2ο: Να βλέπει εικόνες, να απαντάει σωστά με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών την άσκηση στο υτοσιέ για 6' -7' και να βρίσκει την απάντηση με χρήση μαρκαδόρου</p>	<p>1</p>	<p>μβ</p>	<p>Χρήση διαφοροποιημένου υτοσιέ με κρίκους και πλαστικοποιημένες διαφάνειες Α4</p>		
<p>Βήμα 3ο: Να φτιάχνει με πλαστ. εικόνες την ιστορία που άκουσε και να τις τοποθετεί σύμφωνα με την αριθμημένη ερώτηση που έχει ο οπτικός εν. πίνακας για 7'-8' , τέλος να επαναλαμβάνει την ιστορία χτυπώντας παλάμια</p>	<p>1</p>	<p>μβ</p>	<p>Χρήση διαφοροποιημένου υτοσιέ με κρίκους και πλαστικοποιημένες διαφάνειες Α4</p>		
<p>Βήμα 4ο: Να ακούει το πράσινο κείμενο που διαβάζει ο εκπαιδευτικός και με τον οπτικοποιημένο στόχο να τοποθετήσει τις λέξεις που άκουσε και που υπάρχουν στο κόκκινο φακελάκι με τη βοήθεια διαφοροποιημένων και στοχευμένων παιδαγωγικών υλικών για 8'-10'</p>	<p></p>	<p>μπμβ</p>	<p>Χρήση διαφοροποιημένου υτοσιέ με κρίκους και πλαστικοποιημένες διαφάνειες Α4</p>		

Βήμα 5ο: Να κατανοεί ένα κείμενο (5-6 γραμμές – 20 λέξεις) που ακούει, να διακρίνει δισύλλαβες και τρισύλλαβες λέξεις με φωνολογικό τύπο (σ-φ-φ, σ-φ-σ-φ, σ-φ-σ-σ-φ-φ) με συμφωνικό σύμπλεγμα –σπ-, -γρ-, -ρτ και να τις επαναλαμβάνει με ορισμένη σειρά με τη βοήθεια 4-5 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών για ορισμένο χρόνο (5'-15')

Σύνολο αποτελεσμάτων

Ολοκλήρωσε τις 9 από τις 12 ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (με βοήθεια

Χρήση διαφοροποιημένου ντοσιέ με κρίκους και πλαστικοποιημένες διαφάνειες Α4

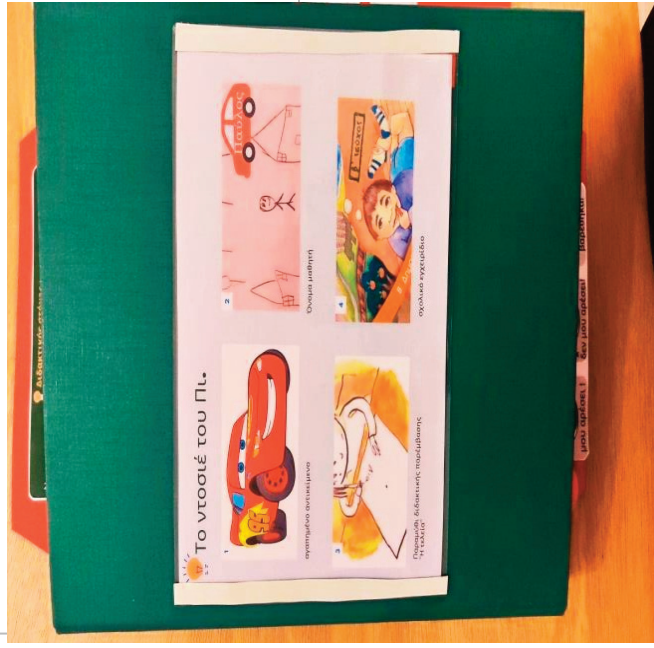
μβ

1

ντοσιέ με κρίκους διαφοροποιημένο

ντοσιέ με κρίκους 1. Εμπροσθόφυλλο

ντοσιέ με κρίκους 2. Οπισθόφυλλο

ντοσιέ με κρίκους 3. Αριστερό εσώφυλλο

Ντοσιέ με κρίκους - Όλες οι δραστηριότητες της διδακτικής παρέμβασης

Ζωγράφισε το καρτελάκι των λέξεων που άκουσες

1. Ποιο ήταν το όνομα της μαθήτριάς;

Μαρία	Αλεξία	Λία
-------	--------	-----
2. Που ήταν η Λία;

--	--	--
3. Τι ώρα είχε ζωγραφική;

3	4	2
---	---	---
4. Γιατί ήταν στεναχωρημένη;

--	--	--
5. Τι ζωγράφισε η Λία στο τέλος;

--	--	--

Φτιάξε μια ιστορία

Τίτλος ιστορίας διδακτικής παρέμβασης: "Η τελεία"

1. Ποιος;		3. Πότε;	
2. Που;		4. Τι έκανε;	
5. Τι ζωγράφισε;		6. Πες την ιστορία σου με ρυθμό.	

Οπτικοποιημένος διδακτικός στόχος

12
34

ΛΕΞΕΙΣ

Η Λία είναι στο σχολείο!

Η ώρα είναι δύο το μεσημέρι. Το μάθημα της ζωγραφικής τελειώνει, το κουδούνι χτυπάει, αλλά η Λία δεν φεύγει... Κάθεται στην καρέκλα της στενοχωρημένη... Το χαρτί της είναι άσπρο. Δεν έχει καμία ζωγραφιά...

Η δασκάλα της Λίας την βλέπει και πηγαίνει κοντά στο θρανίο της, βλέπει το άσπρο χαρτί και λέει «Άσπ! Μια άσπρη αρκούδα! Και πόσο πολύ χιονίζει!! Είναι όλα άσπρη!!»

«Αφού, σας λέω, κυρία, ΔΕΝ ΞΕΡΩ ΝΑ ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ!»

Η δασκάλα της Λίας χαμογελάει και λέει:

«Έλα, Λία, σίγουρα μπορείς να ζωγραφίσεις κάτι... Κάνε μια γραμμή κάνε μια τελεία Κάνε την αρχή και δεν πειράζει τι θα βγει...» Η Λία άρχισε να κάνει μικρές τελείες, μεγάλες τελείες,

Όνομα: ΠΤ
Τάξη: Β' Δημοτικού
Μαθητής: Αρτεμις Παπαδοπούλου

κείμενο παρέμβασης
Η τελεία

Θυμήσου όσες λέξεις άκουσες - πάρε και τοποθετήστε τις με ορισμένη σειρά

1	2	3
Λία	σχολείο	δύο
δύο	ζωγραφική	άσπρο
χαρτί	άσπρο	τελεία
γραμμή	τελεία	μικρές
μικρές	μεγάλες	

Παιδαγωγικές σχολικής ένταξης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Νικολία Διαβάτη

Δασκάλα παράλληλης στήριξης στο Δημοτικό Σχολείο Πεταλιδίου

«Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο Δημοτικό Σχολείο»

Μεθοδολογία παιδαγωγικής παρατήρησης ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών στο Δημοτικό

Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ: Συστηματική εμπειρική και συμμετοχική παρατήρηση

Ατομικό Ιστορικό / Σχολικό Ιστορικό

Λίγα λόγια για τον μαθητή

Ο Κωνσταντίνος φοιτά στη Β' τάξη του Δημοτικού Σχολείου (έχει κάνει επαναφοίτηση στο Νηπιαγωγείο). Έχει διαγνωστεί ότι παρουσιάζει μη καθορισμένη νοητική καθυστέρηση και άτυπη διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή από το Παιδοψυχιατρικό Ιατρείο του Ψυχιατρικού Τομέα του Π.Γ.Ν. Τρίπολης.

Την προηγούμενη σχολική χρονιά είχε λάβει παράλληλη στήριξη πλήρους ωραρίου. Τη φετινή χρονιά έλαβε παράλληλη στήριξη 14 ωρών, 3 φορές την βδομάδα, Δευτέρα (5 ώρες), Τετάρτη (5 ώρες) και Παρασκευή (4 ώρες).

Είναι ένα παιδί αρκετά αγαπητό, συμπαθητικό και χαμογελαστό. Παρουσιάζει δυσκολίες έκφρασης στον προφορικό του λόγο, χρησιμοποιεί το τρίτο ή δεύτερο ενικό για να μιλήσει για τον εαυτό του. Ο μαθητής γνωρίζει τα γράμματα της αλφαβήτου εκτός από τα δίψηφα φωνήεντα αυ και ευ. Δεν είναι ξεκάθαρα στην ομιλία του γι' αυτό και συγχέει τα σ/ζ, θ/β/φ, γ/χ, τζ/τσ στον προφορικό και στον γραπτό λόγο. Στο γραπτό του χρειάζεται καθοδήγηση στις λέξεις, συλλαβή – συλλαβή και στα γράμματα που δυσκολεύεται πρέπει να τονίζεται ο ήχος τους. Επίσης, χρειάζεται καθοδήγηση στο τετράδιο ως προς τον χώρο, ποια γράμματα ακουμπάνε τη γραμμή και ποια κατεβαίνουν, υπενθύμιση στους τόνους και στην τελεία. Μπορεί να διαβάζει και να κατανοεί απλά κείμενα. Έχει απλό λεξιλόγιο, όμως γίνεται κατανοητός. Έχει καλή ακουστική επεξεργασία. Του αρέσουν πολύ οι ιστορίες με οπτικοποιημένο υλικό, συμμετέχει ενεργά σε ερωταπαντήσεις που αφορούν την ιστορία του κειμένου. Εάν ένα κείμενο του αρέσει πολύ, θυμάται να απαντήσει τι συνέβη, ακόμη και μετά από αρκετές μέρες. Έχει ανάγκη συχνών διαλειμμάτων και παιχνιδιών χαλάρωσης, του αρέσει πολύ την ώρα της χαλάρωσης να ακούει ένα τραγούδι ή να ζωγραφίζει ή να παίζει με την πλαστελίνη. Επιπλέον χρειάζεται πρόγραμμα ρουτίνας κατά τη διάρκεια του μαθήματος και να συζητάμε τη σειρά που θα κάνουμε τις σχολικές δραστηριότητες.

Επηρεάζεται από τα εξωτερικά ερεθίσματα και τον δυνατό θόρυβο. Επίσης προτιμά χαμηλό τόνο στη φωνή, διαφορετικά πιστεύει ότι τον μαλώνεις. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος, όταν ακούει κάποιον ήχο, είναι ανυπόμονος και ρωτά συνεχώς τι είναι, από πού ακούγεται, ποιος είναι.

Ως προς την κοινωνική του ανάπτυξη έχει κερδίσει την αποδοχή και τη στήριξη των συμμαθητών του. Γνωρίζει τους δασκάλους του σχολείου με το όνομά τους και

αναγνωρίζει τη φωνή τους, μπορεί να αποφύγει να τους απαντήσει σε ερωτήσεις εάν δεν είναι στο οπτικό του πεδίο. Στην αρχή της δικής μας γνωριμίας ήταν δεκτικός, με κάποια συστολή και διστακτικότητα. Πολύ γρήγορα όμως υπήρξε δέσιμο και αποζητά την επικοινωνία μεταξύ μας, επικεντρώνει έντονα το βλέμμα του, ταυτόχρονα χρειάζεται την επιβράβευση και την αγκαλιά.

Ως προς την ανεξάρτητη λειτουργία (φαγητό, τουαλέτα) αυτοεξυπηρετείται με μικρές παρεμβάσεις, για παράδειγμα σχολαστικότερο πλύσιμο χεριών, να φορέσει το μπουφάν του.

Ως προς την κινητική λειτουργία παρατηρούνται μερικές φορές στερεότυπες κινήσεις, κυρίως στο διάλειμμα. Για τη λεπτή κινητικότητα είναι σε θέση να σχεδιάζει, να ζωγραφίσει σε συγκεκριμένο πλαίσιο, εφόσον του δίνονται κατευθυντήριες οδηγίες.

Κάτι ανησυχητικό : Έχει διακυμάνσεις στη σχολική του επίδοση. Υπάρχουν μέρες που είναι πολύ συγκεντρωμένος, θυμάται τα γραμματάκια, είναι πολύ καλός στην ανάγνωση, υπάρχουν όμως και διαστήματα που παλινδρομεί και δείχνει να μην θυμάται ό,τι έχει διδαχθεί. Για παράδειγμα έχει παρατηρηθεί να βάζει τόνους στα σύμφωνα, να συγχέει έντονα τα γράμματα και να είναι πολύ ανήσυχος.

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων χρησιμοποιούνται τα βιβλία της Γλώσσας της Α' Δημοτικού και της Γλώσσας της Β' Δημοτικού (επιλεκτικά και διαφοροποιημένα) σε απλουστευμένη μορφή και το Βιβλίο των Μαθηματικών της Α' Δημοτικού.

Κατά τη διάρκεια των παρεμβάσεων, παρατηρήθηκε έντονο ενδιαφέρον και επικέντρωση στο αστυνόμο Σαΐνη, γι' αυτό και σε όλα τα βήματα των διδασκαλιών υπάρχει πλαστικοποιημένη η κάρτα με τον αστυνόμο Σαΐνη.

Οικογενειακό Ιστορικό

Το παιδί με την οικογένειά του μένουν σε ένα χωριό κοντά στην Καλαμάτα στον νομό Μεσσηνίας.

Ηλικία μητέρας: περίπου 35 χρονών

Υγεία μητέρας: καλή

Εργασία μητέρας: οικιακά, αγροτικές δουλειές

Ηλικία πατέρα: περίπου 45 χρονών

Υγεία πατέρα: καλή

Εργασία πατέρα: αγρότης

Ηλικία αδερφής: 12 χρονών

Υγεία αδερφής: καλή

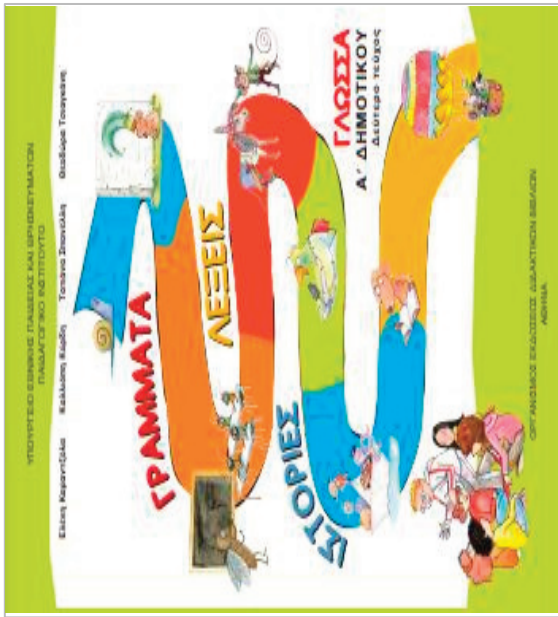
Η στάση των γονέων απέναντι στις ΕΕΑ: Οι γονείς του παιδιού γνωρίζουν τη δυσκολία του, είναι αρκετά συνεργάσιμοι, δεν αποδέχονται την κατάστασή του και πιστεύουν ότι θα βελτιωθεί χρόνο με τον χρόνο.

Ο ένας εκ των δύο γονέων είναι αλλογενής. Οι γονείς του είναι μετρίου μορφωτικού επιπέδου. Ενδιαφέρονται για την κοινωνική τους εικόνα και δεν θέλουν να είναι εμφανής η διαφορετικότητα του παιδιού τους. Φροντίζουν να είναι περιποιημένο το παιδί ως προς την εξωτερική του εμφάνιση και να τονίζουν ότι είναι πολύ όμορφο.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ- ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΥΛΙΚΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ-ΕΞΩΦΥΛΛΟ

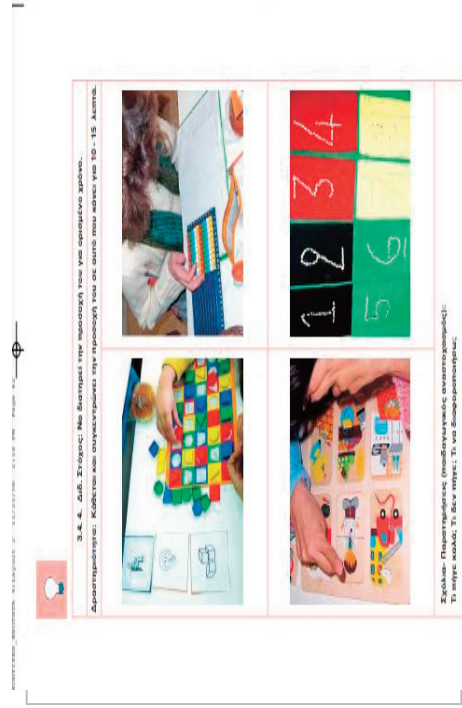
ΒΙΒΛΙΟΤΕΤΡΑΔΙΟ ΜΑΘΗΤΗ-ΕΞΩΦΥΛΛΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ-ΦΩΤΟ

ΣΕΛΙΔΑ/ΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΦΩΤΟ

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

ΑΣΚΗΣΗ 1.1. Πίνακας (1) Άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση (ΑΠΑ) νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας - 2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ

Να εκτυπώσετε και να το έχετε μαζί σας στο μάθημα		Όνομα μαθητή: Κωνσταντίνος		Τάξη: Β' Δημοτικού, Β' εξάμηνο		Ημερομηνία: 4 Απριλίου 2021	
		1) Επίπεδα (γραμμή) Μαθησιακής Ετοιμότητας στις αναπτυξιακές περιοχές με λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (ΛΕΒΔ)					
		Διαδακτική προτεραιότητα: Νοητικές ικανότητες (Συγκέντρωση προσοχής)					
1) Προφορικός λόγος		2) Ψυχοκινητικότητα		3) Νοητικές ικανότητες			
				4) Συναισθηματική οργάνωση			
Ακρόαση	Συμμετοχή στο διάλογο	Εκφραση με σαφήνεια	Αδρή-λεπτή κινητικότητα	Προσανατολισμός	Ρυθμός και χρόνος	Πλευρική	Οπτική μνήμη
						Ακουστική μνήμη	Λειτουργική μνήμη
						Συγκέντρωση προσοχής	Λογικομαθηματική
						Ληξικό	Αριθμολογική
						Αυτοαναίτιο	Ενδιαφέρον για το μάθημα
						Ζυγαριά	Συνεργασία με τους άλλους
Β' εξ. Β' Δημ-10							
Α' εξ. Β' Δημ-9							
Β' εξ. Α' Δημ-8							
Α' εξ. Α' Δημ-7	7						
Β' εξ. Νηπ-6	6	6	6	6	6	6	6
Α' εξ. Νηπ-5							
Β' εξ. Νηπ-4							
Α' εξ. Νηπ-3							
Β' εξ. Νηπ-2							
Α' εξ. Νηπ-1							
							μ.ο. = 6,56

Ετεροπαρατηρήσεις στις νευροαναπτυξιακές περιοχές

Ο Κωνσταντίνος βρίσκεται στο δέκατο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης (γραμμική βάση). Οι αποκλίσεις από τη γραμμική βάση με τον μέσο όρο κυμαίνονται στο 6,56, δηλαδή έχει απόκλιση 1,5 χρόνο από τις αναμενόμενες επιδόσεις στη συμπεριφορά. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στη λογικομαθηματική σκέψη, στη συγκέντρωση προσοχής και στους συλλογισμούς (νοητική ικανότητα), στη συμμετοχή στον διάλογο και στην έκφραση με σαφήνεια (προφορικός λόγος). Στη λεπτή κινητικότητα και στον ρυθμό, χρόνο (ψυχοκινητικότητα) και όσον αφορά τη συναισθηματική του οργάνωση έχει απόκλιση ως προς τη συνεργασία με τους άλλους. Οι μικρότερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στην οπτική μνήμη, στην ακουστική, στη λειτουργική μνήμη (νοητικές ικανότητες), στην ακρόαση (προφορικός λόγος).

**ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ (2). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ (ΕΕΑ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΠΕΑΕ**

Μάθημα υποστηρίξεις: Γλώσσα

ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΕΞΑΜΗΝΩΝ	Όνομα μαθητή: Κωνσταντίνος Ημ. Γέννησης:	ηλικία: 8 ετών	Τάξη φοίτησης: Β' Δημοτικού, Εξάμηνο: Β', Ημ. 4 /04 /2021												
			2) Επίπεδα ΕΕΑ (γραμμή) όπως αποτυπώνονται στο Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής (ΠΑΠΕΑ)												
Διαδικτικές Προτεραιότητες: Προφορικός Λόγος & Γραφή															
	Μαθησιακή Ετοιμότητα (1)				Βασικές Ακαδημαϊκές δεξιότητες (2)				Κοινωνικές Δεξιότητες και Προσαρμογή στο Περιβάλλον(3)			Δημιουργικές Δραστηριότητες (4)		Προεπαγγ. Ετοιμότητα (5)	
	Προφ. Λόγος	Ψυχοκινητικότητα	Νοητ. Ικανότητα	Συναισθ. Οργάνωση	Ανάγνωση	Κατανόηση	Γραφή	Μαθηματικά	Αυτονομία στο περιβάλλον	Κοιν. Συμπερφ	Προσαρμογή στο περιβάλλον	Ελεύθ. Χρόνος	Αισθ. Τέχνες	Προεπαγγ. Δεξιότητα	Επαγγ. προσανατολισμός
Β' εξ. Β' Δημ-10									9	9					
Α' εξ. Β' Δημ-9															
Β' εξ. Α' Δημ-8															
Α' εξ. Α' Δημ-7	7	7	7	7	7	7	6	6	6	6	9	7	7	7	7
Β' εξ. Νηπ-6															
Α' εξ. Νηπ-5															
Β' εξ. Νηπ-4															
Α' εξ. Νηπ-3														μ. ο. = 7,13	

Ετεροπατηρήσεις με έμφαση τις περιοχές των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών όπως αποτυπώνονται στο ΠΑΠΕΑ

Ο Κωνσταντίνος βρίσκεται στο δέκατο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής φοίτησης σύμφωνα με τη γραμμή βάσης. Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με τον μέσο όρο κυμαίνονται στο 7,13 δηλαδή έχει απόκλιση 1,5 χρόνο από τις αναμενόμενες επιδόσεις. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στον προφορικό λόγο (μαθησιακή ετοιμότητα), στη γραφή και στα μαθηματικά (βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες) και στην κοινωνική συμπεριφορά (κοινωνικές δεξιότητες και προσαρμογή στο περιβάλλον). Οι μικρότερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στην αυτονομία και στην προσαρμογή στο περιβάλλον (κοινωνικές δεξιότητες και προσαρμογή στο περιβάλλον).

**ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΓΕΝΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ (3). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΓΕΝΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΓΜΔ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ**

Βήμα 1. Σημειώνω με μια κίτρινη γραμμή την τάξη και το εξάμηνο φοίτησης του υπό ένταξη μαθητή

Βήμα 2. Σημειώνω (X) με μπλε χρώμα το κουτάκι με το επίπεδο των επιδόσεων.

Βήμα 3. Ενώνω τα X σε μία γραμμή.

Μάθημα υποστήριξης: Γλώσσα

Βιβλίο σχολικό που θα διαφοροποιήσω:	Όνομα μαθητή: Κωνσταντίνος		Ημ. Γέννησης:		ηλικία: 8 ετών		Τάξη φοίτησης: Β' Δημοτικού		Ημ. Συμπλήρωσης πίνακα: 4/4/2021				
	3) Επίπεδα (γραμμή) Γενικών Μαθησιακών Δυσκολιών με Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (ΛΕΒΔ) με τα ΔΕΠΠΣ, ΑΠΣ												
Διαδακτική προτεραιότητα: Νοητικές Ικανότητες													
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (1)			ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ (2)			ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ			ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗΣ				
ανάγνωση	κατανόηση	γραφή	παραγωγή	προφορικός λόγος	ψυχοκινητικότητα	νοητικές ικανότητες	συναισθηματική οργάνωση	πράξεις	προπαίδεια	επίλυση προβλημάτων	θετικές	αρνητικές	παραβατικές
B' εξ. Β' Δημ													
A' εξ. Β' Δημ 9													
B' εξ. A' Δημ 8													
A' εξ. A' Δημ 7	7	7	7	7	7	7	7	7	6	5	6	7	7
B' εξ. Νηπ 6													
A' εξ. Νηπ 5													
B' εξ. Νηπ 4													
A' εξ. Νηπ 3													
B' εξ. Νηπ 2													
A' εξ. Νηπ 1													
										μ.ο. = 6,5			

Ετεροπαρατηρήσεις γενικών μαθησιακών δυσκολιών σύμφωνα με το ΔΕΠΠΣ και το ΑΠΣ

Ο Κωνσταντίνος βρίσκεται στο δέκατο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής φοίτησης σύμφωνα με τη γραμμή βάσης. Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με τον μέσο όρο κυμαίνονται στο 6,5 δηλαδή έχει απόκλιση 1,5 χρόνο από τις αναμενόμενες επιδόσεις. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στις δεξιότητες αριθμητικής, στη γραφή και την παραγωγή (δεξιότητες γλώσσας) και στον προφορικό λόγο. Οι μικρότερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στην ανάγνωση και κατανόηση (δεξιότητες γλώσσας), στην ψυχοκινητικότητα, νοητικές ικανότητες και στη συναισθηματική οργάνωση.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ (4). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΔΕΙΞΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΕΜΔ) 2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ

	Όνομα μαθητή: Κωνσταντίνος Ημ. Γέννησης: , Ηλικία: 8	Τάξη φοίτησης: Β' Εξάμηνο: β'	Ημ. συμπλήρωσης πίνακα: 4/4/2021																		
Ορισμός διδακτικών προτεραιοτήτων: Βασικές αναγνωστικές δεξιότητες (Αποκωδικοποίηση Χ κωδικοποίηση = Κατανόηση)																					
εξάμηνα/ τάξη φοίτησης	Αντιληπτικές δεξιότητες (1)		Μνημονικές δεξιότητες (2)		Δεξιότητες - γραφικό χώρο(3)		Βασικές Αναγνωστικές δεξιότητες (4)				Μαθηματικές δεξιότητες(5)		Δεξιότητες συμπεριφοράς(6)								
	Οπτική αντίληψη	Ακουστική αντίληψη	Οπτικοακουστική αντίληψη	Πολυαισθητηριακές αντιληπτικές λειτουργίες	Λειτουργική μνήμη- Μνήμη ακολουθιών	Μακροπρόθεσμη μνήμη- Μνημοτεχνική	Βραχυπρόθεσμη-λειτουργική μνήμη	Χωρο- χρονικός προσανατολισμός	Γραφοκινητικότητα και κατάκτηση του γραφικού χώρου	Φωνολογική Αντίληψη	προανάγνωση	ανάγνωση	Γραφή	Μορφολογικό – Ορθογραφία	Σημασιολογικό	Γραπτή Έκφραση	Αριθμοί και Μαθηματικά σύμβολα	Γλώσσα και Μαθηματικά	Συναισθηματική υποστήριξη	Ικανότητες προγραμματισμού	Αναγνωστική αυτοεικόνα
B' εξ. Β' Δημ-10																					
A' εξ. Β' Δημ-9																					
B' εξ. Α' Δημ-8	8																				
A' εξ. Α' Δημ-7	7																				
B' εξ. Νηπ-6							6														
A' εξ. Νηπ- 5																					
B' εξ. Νηπ-4																					
A' εξ. Νηπ- 3																					
B' εξ. Νηπ-2																					
A' εξ. Νηπ-1																					
											μ.ο. = 6,66										

Ετεροπαρατηρήσεις ειδικών μαθησιακών δυσκολιών στην ανάγνωση

Ο Κωνσταντίνος βρίσκεται στο δέκατο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής φοίτησης σύμφωνα με τη γραμμική βάση. Οι αποκλίσεις από τη γραμμική βάση με τον μέσο όρο κυμαίνονται στο 6,66 δηλαδή έχει απόκλιση 1,5 χρόνο από τις αναμενόμενες επιδόσεις. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στις βασικές αναγνωστικές δεξιότητες και στις δεξιότητες στα μαθηματικά. Οι μικρότερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στην οπτική αντίληψη, στην οπτικοακουστική αντίληψη, στις πολυαισθητηριακές αντιληπτικές λειτουργίες (αντιληπτικές δεξιότητες).

ΠΙΝΑΚΑΣ (3). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΔΑΦ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ

Γλώσσα

Βιβλίο σχολικό που θα διαφοροποιήσω:	Όνομα μαθητή: Κωνσταντίνος		Ημ. Γέννησης:		ηλικία: 8		Τάξη φοίτησης: Β'		Εξάμηνο: Β'		Ημ. Συμπλήρωσης πίνακα: 4/4/ 2021	
	3)Επίπεδα (γραμμή) Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών με Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (ΛΕΒΔ) σε μαθητή με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ)											
Διαδακτική προτεραιότητα: Δεξιότητες επικοινωνίας												
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (1)			ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΣΚΕΨΗΣ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ (2)			ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗΣ (3)			ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑΣ (4)			
Με προφορικό λόγο	Με κάρτες	Με κείμενο	Με εναλλακτικό τρόπο	Με χειρόγραφα	Με γραφειο υπολογιστή	Με φωτογραφίζει τον κινητό	Με ζωγραφίζει τον εαυτό του	Με έχει χιούμορ	Με αδιαφορεί	Με κυριολεκτεί	Με αντιστέκεται στις αλλαγές	Με έχει φίλο κάθεται μόνος του
Β' εξ. Β' Δημ												
Α' εξ. Β' Δημ												
Β' εξ. Α' Δημ												
Α' εξ. Α' Δημ	8	7	7	7	7	8	8	8	8	8	8	8
Β' εξ. Νηπ												
Α' εξ. Νηπ												
Β' εξ. Νηπ												
Α' εξ. Νηπ												
Β' εξ. Νηπ												
Α' εξ. Νηπ												
Α' εξ. Νηπ												
												μ.ο. = 7,14

Ετεροπατηρήσεις ειδικών μαθησιακών δυσκολιών ΔΑΦ

Ο Κ.Ν. βρίσκεται στο δέκατο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής φοίτησης σύμφωνα με τη γραμμή βάσης. Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με τον μέσο όρο κυμαίνονται στο 7,14 δηλαδή έχει απόκλιση 1,5 χρόνο από τις αναμενόμενες επιδόσεις. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στον προφορικό του λόγο (δεξιότητες επικοινωνίας), στη ζωγραφιά του εαυτού του (δεξιότητες φαντασίας), στο χιούμορ (δεξιότητες ενσυναίσθησης) και στην απόκτηση ενός φίλου (δεξιότητες κοινωνικότητας). Οι μικρότερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στην προσαρμοστικότητα του στις αλλαγές, στις δεξιότητες επικοινωνίας με εναλλακτικό τρόπο.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ						
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ						
ΟΝΟΜΑ ΜΑΘΗΤΗ:		Κ.Ν.	ΗΛΙΚΙΑ:	8		
ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΥΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΔΕΥΣΗΣ: 10		ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ:				
Α.Α.	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ (ΑΠΑ)	ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΥΤΗΤΕΣ	
1	Νευροαναπτυξιακές-μαθησιακή ετοιμότητα	8	6	6,6	Νοητικές Ικανότητες (Συγκέντρωση προσοχής)	
2	Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες- ΠΑΠΕΑ	9	6	7,1	Προφορικός Λόγος (μαθησιακή ετοιμότητα) & Γραφή (Βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες)	
3	Γενικές μαθησιακές Δυσκολίες-ΔΕΠΠΣ	7	6	6,5	Νοητικές Ικανότητες (δεξιότητες αναγνωστικής ετοιμότητας)	
4	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες- Ανάγνωση	8	6	6,7	Βασικές αναγνωστικές δεξιότητες (Αποκωδικοποίηση Χ Κωδικοποίηση = Κατανόηση)	
5	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-ΔΕΠΥ	10	6	8,8	Δεξιότητες συγκέντρωσης προσοχής (σε όλες τις περιοχές)	
6	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-ΔΑΦ	9	6	7,1	Δεξιότητες επικοινωνίας	

<p>Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο Δημοτικό. Τρίτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ: Σχέδιο διαφοροποιημένης, δομημένης διδακτικής παρέμβασης.</p>					
<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 15 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 γραμμών (20 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου, “αυ” φφσφ, φφσφσφσφσφ, σφσφσφσφ, π.χ. αυγό, αυτοκίνητο και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια 13 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ)</p>					
βήματα	Περιγραφή βημάτων	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας	Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητες-γνωστικές μηχανές- ΝΤΟΣΙΕ
βήμα1.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 2 προτάσεων με 3 λέξεις η κάθε πρόταση με τη βοήθεια 27 ΟΕΔ.		2 λέξεις του τύπου σφσφ (π.χ. ρίξε), 2 λέξεις του τύπου σφ (π.χ. το), 1 λέξη του τύπου σφσφσφ, 1 λέξη του τύπου σφσφσφ	1. Ρίξε το ζάρι. 2. Διάβασε τη συλλαβή.	Πλαστικοποιημένες κάρτες, ντοσιέ με 4 κρίκους, ζάρι, 27 ΟΕΔ
βήμα 2.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5-7 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 2 προτάσεων με 3 λέξεις η κάθε πρόταση με τη βοήθεια 20 ΟΕΔ.		1 λέξη του τύπου σφσφσφ, 1 λέξη σφ, 1 λέξη σφσ 1 λέξη σφσφ, 1 λέξη σφσφ, 1 λέξη του τύπου φσφσφ	1. Διάβασε τη λέξη. 2. Βρες την εικόνα.	Πλαστικοποιημένες κάρτες, ντοσιέ, 20 ΟΕΔ
βήμα 3.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 7-9 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 προτάσεων με 2-3 λέξεις η κάθε πρόταση με τη βοήθεια 18 ΟΕΔ.	11	1 λέξη σφσφσφ, 1 λέξη σφσ, 1 λέξη φσφσφσφ, 3 λέξεις σφ, 1 λέξη φσφσφ, 2 λέξεις σφσφ, 1 λέξη σφσφ, 1 λέξη σφσφσφ	1. Δείξε την εικόνα. 2. Τι ακούς; 3. Βρες τη συλλαβή. 4. Βρες τη λέξη	Ντοσιέ με 4 κρίκους, Πλαστικοποιημένες κάρτες, 18 ΟΕΔ

βήμα 4.	<p>Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 9-11 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 προτάσεων με 3-4 λέξεις η κάθε πρόταση με την βοήθεια 12 ΟΕΔ.</p>	13	<p>1 λέξη του τύπου φσφφ, 2 λέξεις σφσ, 1 λέξη φσφσφσφ, 1 λέξη σφσφσφσ, 1 λέξη σφσφ, 1 λέξη φσφσφσφ, 1 λέξη σφσ, 2 λέξεις σφ, 1 λέξη σφσφσφ, 1 λέξη σφφ, 1 λέξη φσφσφ</p>	<p>1. Άκου την ιστορία. 2. Κύκλωσε την σωστή απάντηση. 3. Βρες τι λείπει. 4. Τι σου άρεσε;</p>	<p>Παπουτσόκουτο Πλαστικοποιημένες κάρτες, 12 ΟΕΔ, Υπολογιστής</p>
βήμα 5.	<p>Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 15 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 γραμμών (20 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου, "αυ" φφσφ, φφσφσφσφσφ, σφσφσφσφ, π.χ. αυγό, αυτοκίνητο και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια 13 οπτικών εννοιολογικών διευκριντών (ΟΕΔ)</p>	20 (αυγό)	<p>2 λέξεις του τύπου σφσφσφσφ (διάβασε), 2 σφσ, 1 φσσφσφσφ, 1 φσφφ, 2 σφ, 1 σφσφ, 1 σφφ, 1 σφσφσφσφσφσφ, 1 σφσφσφ, 1 σφσφ, 1 σφσφσφ, 1 φφσφσφ, 2 σφσφσφ (ναύτης), 1 σφσφ, 1 φφσφσφσφσφσφ (αυτοκίνητο), 1 φφσφ (αυγό)</p>	<p>1. Διάβασε την ιστορία. 2. Άκου τη φωνή σου. 3. Διάβασε τις χρωματιστές λέξεις. 4. Βάλε τη σωστή εικόνα.</p>	<p>Ντοσίο με 4 κρίκους, Πλαστικοποιημένες κάρτες, 13 ΟΕΔ, Υπολογιστής</p>

Έντυπο Καθημερινής Καταγραφής

Όνομα μαθητή: Κωνσταντίνος	Τάξη: Β' εξάμηνο Β' Δημοτικού
Διδακτική παρέμβαση: Ετοιμότητα Νοητικών Ικανοτήτων (Συγκέντρωση προσοχής)	
Η εκπαιδευτικός μαζί με τον μαθητή ζωγραφίζουν ένα χαμόγελο κάθε φορά που ο μαθητής ολοκληρώνει με επιτυχία μια δραστηριότητα μαθησιακής ετοιμότητας:	

Ενότητα 4^η : «Προσέχω και καταλαβαίνω»

Στοχευμένες δραστηριότητες μαθησιακής ετοιμότητας		Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις				
		1 ^η	2 ^η	3 ^η	4 ^η	5 ^η
A/α	Ημερομηνία					
	19/04/2021					
	21/04/2021					
	10/05/2021					
	12/05/2021					
	14/05/2021					

**ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ- ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΝΟΗΤΙΚΕΣ
ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) ΕΑΕ

Όνομα μαθητή : Κωνσταντίνος

Ηλικία : 8 χρονών

Τάξη : Β' Δημοτικού

ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΥΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΔΕΥΣΗΣ: 10

Ημερομηνία Συμπλήρωσης: 11/04/2021

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ

A.A.	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ (ΑΠΑ)	ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1	Νευροαναπτυξιακές-μαθησιακή ετοιμότητα	8	6	6,6	Νοητικές Ικανότητες (Συγκέντρωση προσοχής)
2	Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες-ΠΑΠΕΑ	9	6	7,1	Προφορικός Λόγος (μαθησιακή ετοιμότητα) & Γραφή (Βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες)
3	Γενικές μαθησιακές Δυσκολίες-ΔΕΠΠΣ	7	6	6,5	Νοητικές Ικανότητες (δεξιότητες αναγνωστικής ετοιμότητας)
4	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-Ανάγνωση	8	6	6,7	Βασικές αναγνωστικές δεξιότητες (Αποκωδικοποίηση X Κωδικοποίηση = Κατανόηση)
5	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-ΔΕΠΥ	10	6	8,8	Συγκέντρωση προσοχής (σε όλες τις περιοχές)
6	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες- ΔΑΦ	9	6	7,1	Δεξιότητες επικοινωνίας

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 15 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 γραμμών (20 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου, “αυ” φφσφ, φφσφσφσφσφ, σφφσφσφσ, π.χ. αυγό, αυτοκίνητο και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια 13 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ)

Βήματα	Περιγραφή βημάτων	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας	Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητες-γνωστικές μηχανές-ΝΤΟΣΙΕ
βήμα1.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 2 προτάσεων με 3 λέξεις η κάθε πρόταση με τη βοήθεια 27 ΟΕΔ.	6	2 λέξεις του τύπου σφσφ (π.χ. ρίζε), 2 λέξεις του τύπου σφ (π.χ. το), 1 λέξη του τύπου σφσφσφ, 1 λέξη του τύπου σφσσφσφ	1. Ρίξε το ζάρι. 2. Διάβασε τη συλλαβή.	Πλαστικοποιημένες κάρτες Ντοσιέ με 4 κρίκους Ζάρι 27 ΟΕΔ
βήμα 2.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5-7 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 2 προτάσεων με 3 λέξεις η κάθε πρόταση με τη βοήθεια 20 ΟΕΔ.	6	1 λέξη του τύπου σφφσφσφ, 1 λέξη σφ, 1 λέξη σφσ 1 λέξη σφσφ, 1 λέξη σφσφσ, 1 λέξη του τύπου φφσφσφ	1. Διάβασε τη λέξη. 2. Βρες την εικόνα	Πλαστικοποιημένες κάρτες Ντοσιέ με 4 κρίκους 20 ΟΕΔ
Βήμα 3.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 7-9 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 προτάσεων με 2-3 λέξεις η κάθε πρόταση με τη βοήθεια 18 ΟΕΔ.	11	1 λέξη σφφσφσφ, 1 λέξη σφσ, 1 λέξη φφσφσφσφ, 3 λέξεις σφ, 1 λέξη φσφσφς, 2 λέξεις σσφσ, 1 λέξη σφσφ, 1 λέξη σφσσφσφ	1. Δείξε την εικόνα. 2. Τι ακούς; 3. Βρες τη συλλαβή. 4. Βρες τη λέξη.	Ντοσιέ με 4 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες 18 ΟΕΔ
Βήμα 4.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 9-11 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 προτάσεων με 3-4 λέξεις η κάθε πρόταση με τη βοήθεια 12 ΟΕΔ.	13	1 λέξη του τύπου φσφφ, 2 λέξεις σφσ, 1 λέξη φσσφσφσφ, 1 λέξη σφσσφσφ, 1 λέξη σφσσφ, 1 λέξη φσφσφσφσφ, 1 λέξη σφσφς, 2 λέξεις σφ, 1 λέξη σφφσφφ, 1 λέξη σφφ, 1 λέξη φσφσφ	1. Άκου την ιστορία. 2. Κύκλωσε τη σωστή απάντηση. 3. Βρες τι λείπει. 4. Τι σου άρεσε;	Παπουτσόκουτο Πλαστικοποιημένες κάρτες 12 ΟΕΔ

βήμα 5.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 15 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 γραμμών (20 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου, "αυ" φφσφ, φφσφσφσφσφ, σφφσφσφσ, π.χ. αυγό, αυτοκίνητο και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια 13 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ)	20	2 λέξεις του τύπου σφφσφσφ (διάβασε), 2 σφσ, 1 φσφσφσφ, 1φσφσφ, 2 σφ, 1 σφσφ, 1 σφφ, 1 σσφσφσφσφσφσφ, 1 σφσφσφσ, 1 σφσφ, 1 σφσσφ, 1 φφσφσφ, 2 σφσφσφ (ναύτης), 1 σφσφσφ, 1 φφσφσφσφσφ (αυτοκίνητο), 1 φφσφ (αυγό)	1. Διάβασε την ιστορία. 2. Άκου τη φωνή σου. 3. Διάβασε τις χρωματιστές λέξεις. 4. Βάλε τη σωστή εικόνα	Ντοσιέ με 4 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες 13 ΟΕΔ Υπολογιστής
------------	--	----	---	--	--

- Επίπεδο¹ αναπτυξιακών δεξιοτήτων στην ετοιμότητα του προφορικού λόγου: επίπεδο 6
- Επίπεδο στις ακαδημαϊκές δεξιότητες : γλώσσα (κατανόηση): 7
- Επίπεδο στα μαθηματικά : 6

Διδακτική παρέμβαση βλ. Τρίτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ-Μεθοδολογία παρέμβασης

Χρονοδιάγραμμα διδακτικής παρέμβασης

Χώρος εξατομικευμένης διδακτικής υποστήριξης: δια ζώσης διδασκαλία και εξ αποστάσεως διδασκαλία

Χρ. Έναρξης: 3 Μαρτίου 2021

Χρ. Λήξης: 14 Μαΐου 2021

Διάρκεια: 2 μήνες

(στην εικονική τάξη και δια ζώσης)

α) ένας προς ένα

Στη τάξη του καθημερινά από μία ώρα με εφαρμογή στο διδακτικό στόχο 15' λεπτά, κάθε φορά.

¹ Σημείωση: Το επίπεδο σημειώνεται με βάση τα στοιχεία που ο εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής έχει καταγράψει από: α) την εμπειρική συστηματική παρατήρηση και β) την άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση (ΛΕΒΔ), στην ετοιμότητα, στη γλώσσα και στα μαθηματικά, συγκριτικά με την απόκλιση ή μη σύμφωνα με το εξάμηνο της τάξης φοίτησης.

Διδακτικός στόχος 2. Να αντιλαμβάνεται, να κατανοεί και να συγκεντρώνει την προσοχή του σε αυτό που βλέπει και ακούει (βραχυπρόθεσμος στόχος)

Ενότητα Συγκέντρωση προσοχής. (μεσοπρόθεσμος στόχος)

Περιοχή Νοητικές ικανότητες (μακροπρόθεσμος στόχος)

Γενικές Ενότητες ΠΑΠΕΑ

Νοητικές ικανότητες

Βασικές σχολικές δεξιότητες,

Κοινωνικές δεξιότητες- Κοινωνική προσαρμογή,

Διαφοροποιημένα παιδαγωγικά υλικά

Γνωστικές μηχανές με δραστηριότητες μαθησιακής ετοιμότητας (παπουτσόκουτα, ντοσιέ)

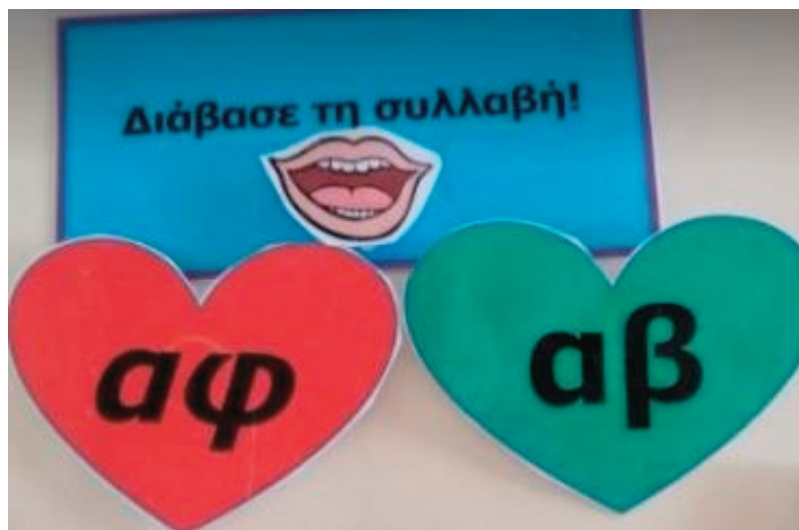
1. αγαπημένο αντικείμενο του παιδιού
2. βιβλιοτετράδια ετοιμότητας
3. παπουτσόκουτα
4. πλαστικοποιημένες κάρτες
5. έντυπα Α4
6. Ηλεκτρονικός Υπολογιστής
7. εικόνες με ζώα
8. παραμύθια
9. χαρτιά για ζωγραφική, χαρτόνια, ψαλίδι, ξυλομπογιές, βέλκτρον

Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας και Βήματα διδακτικών παρεμβάσεων (ενδεικτικά απαιτείται να προσαρμοστούν κατάλληλα στον μαθητή)

1ο βήμα:

Πρώτη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας : Πρέπει να ρίξει το ζάρι με τις συλλαβές.

Δεύτερη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας: Να διαβάσει τη συλλαβή παρατηρώντας τις 2 πλαστικοποιημένες κάρτες

2ο βήμα:

Πρώτη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας: Να διαβάσει τη λέξη από τις πλαστικοποιημένες κάρτες.

Δεύτερη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας: Πρέπει να επιλέξει τη σωστή εικόνα και να την τοποθετήσει κάτω από τη λέξη.

Βήμα 3:

Πρώτη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας: Με τη βοήθεια του ντοσιέ με τέσσερις κρίκους. Στον έναν κρίκο τοποθετούνται οι εικόνες.

Δεύτερη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας: Πρέπει να βρει τη συλλαβή που ακούγεται π.χ. σαβ, ναφ

Τρίτη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας: Θα πρέπει να βρει τη σωστή συλλαβή π.χ. σαυ, ναυ

Τέταρτη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας: Θα πρέπει να βρει τη σωστή λέξη.

Π.χ.

Ναφ → ναυ → ναύτης

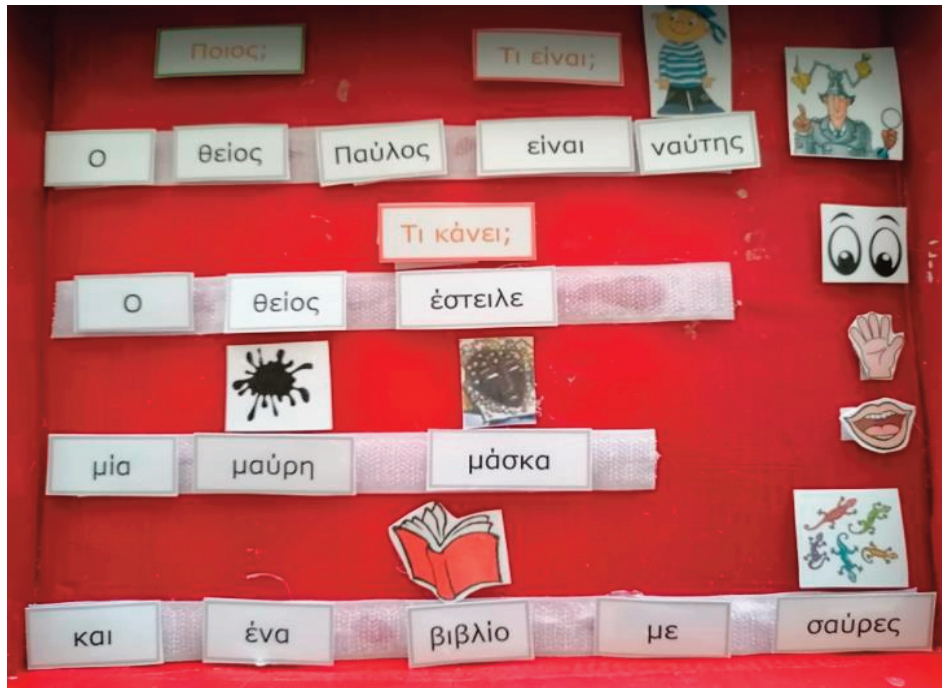
Βήμα 4:

Πρώτη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας: Θα πρέπει να ακούσει την ιστορία.

Δεύτερη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας: Πρέπει να κυκλώσει τη σωστή απάντηση. Δίνονται 2 ερωτήσεις κατανόησης.

Τρίτη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας: Στο εσωτερικό καπάκι από το παπουτσόκουτο υπάρχουν 4 προτάσεις με πλαστικοποιημένες κάρτες και εικόνες. Πρέπει να διαβάσει κάθε πρόταση και να συμπληρώσει το κενό.

Τέταρτη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας: Θα πρέπει να ζωγραφίσει ένα μέρος της ιστορίας που του άρεσε.

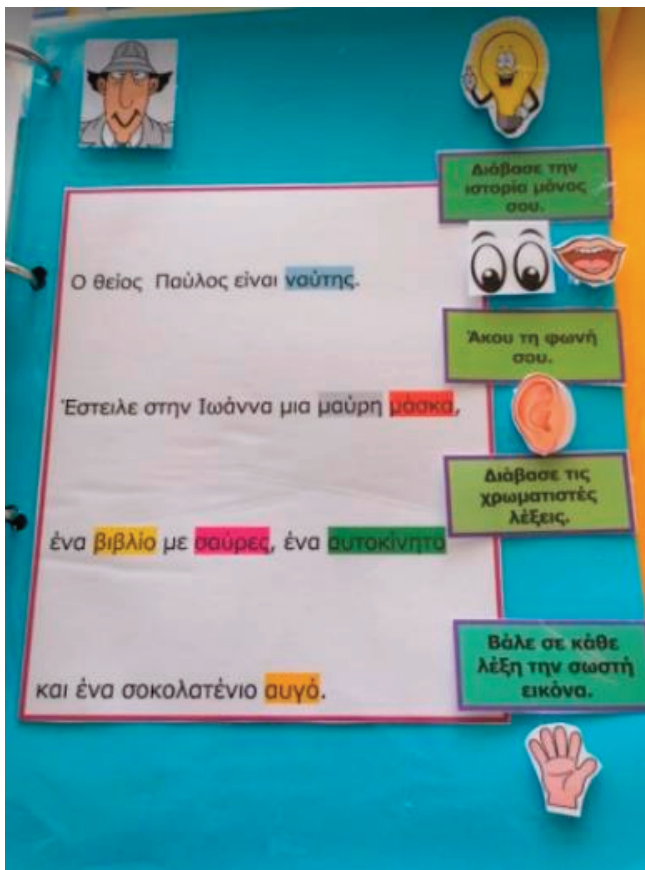
5ο βήμα:

Πρώτη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας: Πρέπει να διαβάσει την ιστορία μόνος του. Το κείμενο που δόθηκε είναι διαφοροποιημένο με την ιστορία του 4 βήματος με λιγότερες λέξεις .

Δεύτερη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας: Θα γίνει ηχογράφηση της φωνής του ώστε να την ακούσει.

Τρίτη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας: Στο κείμενο υπάρχουν χρωματισμένες 7 λέξεις πρέπει να τις εντοπίσει και να τις διαβάσει.

Τέταρτη εργασία διαβαθμισμένης δυσκολίας: Πρέπει να βρει τους οπτικούς διευκολυντές και σε κάθε χρωματισμένη λέξη να τοποθετήσει τη σωστή εικόνα.

Συμπεριφορά μαθητή: Να αντιλαμβάνεται και να συγκεντρώνει την προσοχή του σε αυτό που βλέπει και ακούει.

Αμοιβή: Ζωγραφίζει ό,τι θέλει ή ακούμε το τραγούδι που του αρέσει τα τελευταία 10' κάθε παρέμβασης.

Κριτήρια επιτυχίας: Να μπορεί εύκολα να ανταποκρίνεται στις 12 από τις 16 δραστηριότητες συνολικά των 5 βημάτων.

Αξιολόγηση – καταγραφές

1. έντυπο καθημερινής καταγραφής
2. έντυπο συνεργασίας με τον γονέα
3. έντυπο διδακτικής αλληλεπίδρασης

Έντυπο καταγραφής της συνεργασίας με τον γονέα

Όνομα: Κωνσταντίνος	Τάξη: Β' εξάμηνο Β' Δημοτικού
Σχολείο: Δημοτικό Σχολείο	Υπεύθυνη εκπαιδευτικός: Διαβάτη Νικολία

Ενότητα 4^η : «Προσέχω και καταλαβαίνω» - Συγκέντρωση προσοχής.

α/α, ημερ/νια	Τα λόγια της μητέρας "αυτολεξεί"	Παιδαγωγικός αναστοχασμός
1) 22/02/2021	Δεν θέλω να φαίνεται διαφορετικός, δεν μου αρέσει που κουνάει τα χέρια του, δες τα υπόλοιπα παιδιά, έτσι κάνει και την ώρα του μαθήματος;	Ο μαθητής κατά τη διάρκεια των διαλλειμάτων στο προαύλιο έκανε ορισμένες στερεοτυπικές κινήσεις, κυρίως χτύπημα των χεριών, ρυθμική κίνηση του κορμιού αριστερά δεξιά. Στο σχόλασμα του σχολείου, όταν η μητέρα ερχόταν να τον πάρει, δεν της άρεσε να τον βλέπει να κινείται, έτσι ώστε να μην τον παρατηρούν οι υπόλοιποι γονείς. Η μητέρα δείχνει να μην αποδέχεται τη δυσκολία του.
2) 02/04/2021	Δεν μπορεί να μείνει πολλές ώρες στη webex, γιατί δεν κάθεται όπως τα υπόλοιπα παιδιά;	Η μητέρα δείχνει να μην κατανοεί τη δυσκολία του παιδιού. Δεν μπορούσε να κατανοήσει ότι ο Κωνσταντίνος λόγω της αλλαγής της ρουτίνας του, του περιβάλλοντος, δυσκολευόταν να προσαρμοστεί στην εξ αποστάσεως διδασκαλία.

(Α)τομικό- Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ -Σενάριο διδακτικής εργασίας μαθητή

Όνομα:	Κωνσταντίνος
Φύλο:	Αγόρι
1) τι ηλικία έχει;	8
2) σε ποια τάξη και εξάμηνο φοιτά;	Β' Δημοτικού, Εξάμηνο: Β'
3) σε ποιον αριθμό με βάση την αρίθμηση στο excel αντιστοιχεί η γραμμή βάσης;	10
4) ποιο βιβλίο θα χρησιμοποιήσετε;	Βιβλίο Γλώσσας Α' Δημοτικού
5) τι παρουσιάζει το εξώφυλλο;	Είναι κάτι αφηρημένο, παρουσιάζει πώς θα ξεκινήσουν οι μαθητές από τα γράμματα, στη λέξη και τέλος στην ιστορία και τους ήρωες του βιβλίου.
6) με ποιο κείμενο θα παρέμβετε με στοχευμένες και δομημένες ενταξιακές διαφοροποιήσεις ;	κείμενο (Ο Θεός Παύλος)
7) ποιος είναι ο τίτλος;	Ο Θεός Παύλος
8) σε ποιες σελίδες το εντοπίσατε;	σελίδα 28, δεύτερο τεύχος
9) σε ποια νευροαναπτυξιακή περιοχή μαθησιακής ετοιμότητας θα δώσετε έμφαση;	Νοητικές ικανότητες, "Προσέχω και καταλαβαίνω" συγκέντρωση προσοχής και κατανόηση λέξεων.
10) ποιος είναι ο μεσοπρόθεσμος στόχος της νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας;	Να συγκεντρώνει την προσοχή του, να κατανοεί και να αντιλαμβάνεται το κείμενο.

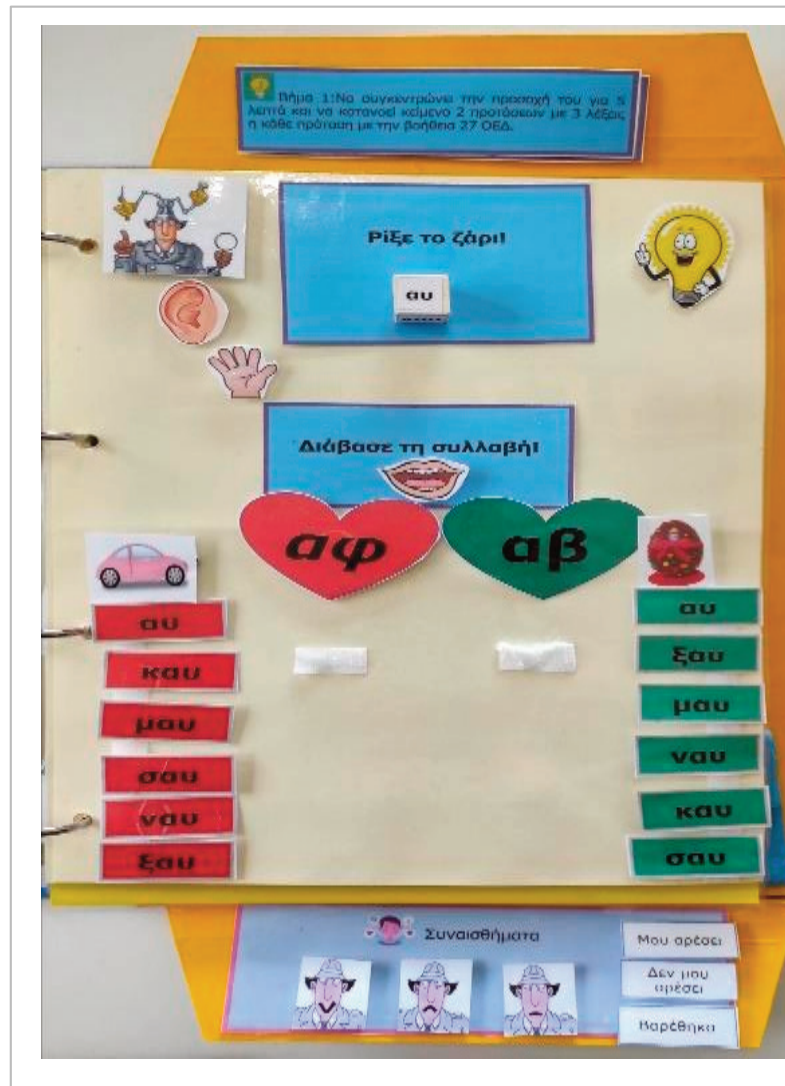
ΑΠΑ-ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ μαθητή με ΔΕΠΥ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΓΡΑΜΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1. Νευροαναπτυξιακές περιοχές μαθησιακής ετοιμότητας	6,6	10	Νοητικές ικανότητες (Συγκέντρωση προσοχής)
2. Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες όπως αποτυπώνονται στο ΠΑΠΕΑ	7,1	10	Προφορικός Λόγος (μαθησιακή ετοιμότητα) & Γραφή (Βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες)
3. Γενικές μαθησιακές δυσκολίες όπως αποτυπώνονται στο ΔΕΠΠΣ	6,5	10	Νοητικές ικανότητες (Δεξιότητες αναγνωστικής ετοιμότητας)
4. Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως αποτυπώνονται στο Πειραματικό Αναλυτικό πρόγραμμα ΕΜΔ	6,7	10	Βασικές αναγνωστικές δεξιότητες (Αποκωδικοποίηση Χ Κωδικοποίηση= Κατανόηση)
5. Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες - ΔΕΠΥ	8,8	10	Δεξιότητες συγκέντρωσης προσοχής (σε όλες τις περιοχές)
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 15 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 γραμμών (20 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου, “αυ” φφσφ, φφσφσφσφ, σφσφσφσφ, π.χ. αυγό, αυτοκίνητο και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια 13 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ)	Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ
Βήμα 1ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 2 προτάσεων με 3 λέξεις η κάθε πρόταση με την βοήθεια 27 ΟΕΔ.	2	2 λέξεις του τύπου σφσφ (π.χ. ρίξε), 2 λέξεις του τύπου σφ (π.χ. το), 1 λέξη του τύπου σφσφσφ, 1 λέξη του τύπου σφσφσφ	Ντοσιέ με 4 κρίκους
Βήμα 2ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5-7 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 2 προτάσεων με 3 λέξεις η κάθε πρόταση με την βοήθεια 20 ΟΕΔ.	2	1 λέξη του τύπου σφσφσφ, 1 λέξη σφ, 1 λέξη σφσ 1 λέξη σφσφ, 1 λέξη σφσφ, 1 λέξη του τύπου φφσφσφ	Ντοσιέ με 4 κρίκους

<p>βήμα 3ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 7-9 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 προτάσεων με 2-3 λέξεις η κάθε πρόταση με την βοήθεια 18 ΟΕΔ.</p>	<p>4</p>	<p>1 λέξη σφσφ, 1 λέξη σφσ, 1 λέξη φσφσφ, 3 λέξεις σφ, 1 λέξη φσφσ, 2 λέξεις σφσ, 1 λέξη σφσφ, 1 λέξη σφσφσφ</p>	<p>Ντοσιέ με 4 κρίκους</p>
<p>βήμα 4ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 9-11 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 προτάσεων με 3-4 λέξεις η κάθε πρόταση με την βοήθεια 12 ΟΕΔ.</p>	<p>4</p>	<p>1 λέξη του τύπου φσφφ, 2 λέξεις σφσ, 1 λέξη φσφσφφ, 1 λέξη σφσφσφ, 1 λέξη σφσφ, 1 λέξη φσφσφσφ, 1 λέξη σφσ, 2 λέξεις σφ, 1 λέξη σφσφσφ, 1 λέξη σφφ, 1 λέξη φσφσφ</p>	<p>Παιπουτσόκουτο</p>
<p>βήμα 5ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του και να κατανοεί κείμενο 4 γραμμών (20 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια 13 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ)</p>	<p>4</p>	<p>2 λέξεις του τύπου σφσφσφσφ, 3 λέξεις σφσ, 1 λέξη φσφσφσφ, 1 λέξη σφσφ, 2 λέξεις σφφ, 1 λέξη σφσφσφσφσφ, 1 λέξη σφσφσ, 1 λέξη φσφφ, 2 λέξεις σφ, 4 λέξεις σφσφ, 1 λέξη σφσφσφ</p>	<p>Ντοσιέ με 4 κρίκους</p>

Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο Δημοτικό. Τέταρτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ: Διαφοροποιημένη, δομημένη διδακτική παρέμβαση.			
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 15 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 γραμμών (20 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου, “αυ” φφσφ, φφσφσφσφ, σφσφσφσφ, π.χ. αυγό, αυτοκίνητο και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια 13 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ)			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)	Άσκηση 1. Ρίξε το ζάρι.	Άσκηση 2. Διάβασε τη συλλαβή	Άσκηση 3. Περιγραφή
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ -γνωστικές μηχανές	Ντοσιέ με 4 κρίκους, Πλαστικοποιημένες κάρτες.	Ντοσιέ με 4 κρίκους, Πλαστικοποιημένες κάρτες.	
Βήμα 1ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 2 προτάσεων με 3 λέξεις η κάθε πρόταση με την βοήθεια 27 ΟΕΔ.			
2 λέξεις του τύπου σφ σφ (π.χ. ρίξε), 2 λέξεις του τύπου σφ (π.χ. το), 1 λέξη του τύπου σφσφσφ, 1 λέξη του τύπου σφσφσφ	ημερομηνία 1ης παρέμβαση 19-4-2021 επιτυχίες με 1	ημερομηνία 2ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1	ημερομηνία 3ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1
1. Ρίξε - 2. το - 3. ζάρι	1		
4. Διάβασε - 5. τη - 6. συλλαβή	1		
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	2		

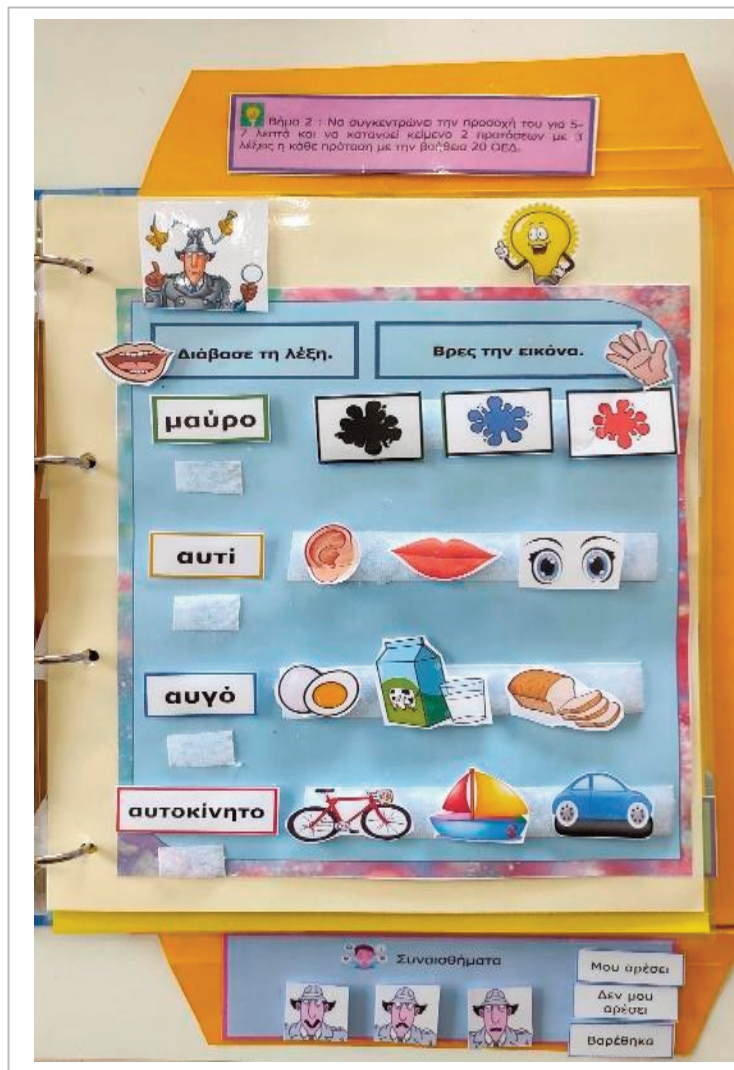
Κριτήρια επιτυχίας: Να μπορεί εύκολα να ανταποκρίνεται στις 12 από τις 16 δραστηριότητες (συνολικά των 5 βημάτων).

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

ΔΙΑΔΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 15 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 γραμμών (20 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου, “αυ” φφσφ, φφσφσφσφσφ, σφσφσφσφ, π.χ. αυγό, αυτοκίνητο και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια 13 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ)			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)	Άσκηση 1. Ρίξε το ζάρι.	Άσκηση 2. Διάβασε τη συλλαβή.	Άσκηση 3. Περιγραφή
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ -γνωστικές μηχανές	Ντοσιέ με 4 κρίκους, Πλαστικοποιημένες κάρτες.	Ντοσιέ με 4 κρίκους, Πλαστικοποιημένες κάρτες.	
Βήμα 1ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5 λεπτά και να κατανοεί κείμενο- συλλαβές 2 προτάσεων με 3 λέξεις η κάθε πρόταση με τη βοήθεια 27 ΟΕΔ.			
ημερομηνία 1ης παρέμβασης: 19-4-2021 -επιτυχίες	ο Μαθητής : τι λέει/τι δεν λέει, τι κάνει/τι δεν κάνει	Ο φιλολόγος: τι του ζητάει να κάνει βλ. άσκηση διαβαθμισμένης δυσκολίας	Παιδαγωγικός αναστοχασμός: Τι πήγε καλά στην 5 λεπτή παρέμβαση ΕΑΕ/τι να αλλάξω/ τι να παραλείψω κλπ
Ο μαθητής στην πρώτη δραστηριότητα καλείται να πάρει και να ρίξει το ζάρι, να δει τη συλλαβή που θα τύχει και στη δεύτερη εργασία να εντοπίσει τη συλλαβή που πέτυχε στο ζάρι και να τη διαβάσει προσέχοντας τη φωνολογική διαφορά του αυ (ως αβ και ως αυ).	Ο μαθητής παρατηρείται ότι δείχνει έντονο ενδιαφέρον στο ζάρι και στις οπτικοποιημένες εικόνες (το χέρι, τη λάμπα και τον αστυνόμο Σαΐνη). Μετά ρίχνει το ζάρι και βρίσκει τις κόκκινες συλλαβές (ως αφ) μετά τις πράσινες (ως αβ) και τις διαβάζει.	Στην αρχή η εκπαιδευτικός ζητάει από τον μαθητή να ρίξει το ζάρι να δει τη συλλαβή και στην δεύτερη δραστηριότητα να βρει τη συλλαβή που έτυχε στο ζάρι, να την κολλήσει κάτω από την κόκκινη καρδιά του αφ και αντίστοιχα να κολλήσει την ίδια κάτω από την πράσινη καρδιά του αβ και έπειτα να τις διαβάσει.	Ο μαθητής φαίνεται ότι έδειξε έντονο ενδιαφέρον παρατηρώντας το αγαπημένο του αντικείμενο (τον Αστυνόμο Σαΐνη). Έπειτα παρατήρησε με ενθουσιασμό την πλαστικοποιημένη λάμπα, το χέρι, το αυτί και το στόμα. Στη συνέχεια ήταν αρκετά πρόθυμος με τις δραστηριότητες και του άρεσε να κολλά και να ξεκολλά τις συλλαβές με το βέλκρο. Εύκολα μπόρεσε να εντοπίσει και να διακρίνει τις συλλαβές.

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 15 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 γραμμών (20 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου, “αυ” φφσφ, φφσφσφσφσφ, σφσφσφσφ, π.χ. αυγό, αυτοκίνητο και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια 13 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ)				
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (τύπος και ποιες)	Άσκηση 1. Δείξε την εικόνα	Άσκηση 2. Τι ακούς;	Άσκηση 3. Βρες τη συλλαβή.	Άσκηση 4. Βρες τη λέξη.
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ -γνωστικές μηχανές	Ντοσιέ με 4 κρίκους, πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον.	Ντοσιέ με 4 κρίκους, πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον.	Ντοσιέ με 4 κρίκους, πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον.	Ντοσιέ με 4 κρίκους, πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον.
Βήμα 3ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 7-9 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 προτάσεων με 2-3 λέξεις η κάθε πρόταση με τη βοήθεια 18 ΟΕΔ.				
1 λέξη σφσφσφ, 1 λέξη σφσ, 1 λέξη φφσφσφ, 3 λέξεις σφ, 1 λέξη φσφφ, 2 λέξεις σσφσ, 1 λέξη σφσφ, 1 λέξη σφσφσφ	ημερομηνία 1ης παρέμβασης 10-05-2021 επιτυχίες με 1	ημερομηνία 2ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1	ημερομηνία 3ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1	
1. Δείξε - 2. την - 3. εικόνα	1			
4. Τι - 5. ακούς	1			
6. Βρες - 7. τη - 8. συλλαβή	1			
9. Βρες - 10. τη - 11. λέξη	1			
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	4			

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

Βήμα 3: Να συγκεντρώσει την προσοχή του για 7-9 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 προτάσεων με 2-3 λέξεις η κάθε πρόταση με την βοήθεια 18 ΟΛΔ.

Δείξε την εικόνα.

ναφ

Τι ακούς;

ναυ

Βρες τη συλλαβή.

ναύτης

Βρες τη λέξη.

Συναίσθημα

Μου αρέσει
Δεν μου αρέσει
Βαρέθηκα

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 15 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 γραμμών (20 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου, “αυ” φφσφ, φφσφσφσφσφ, σφσφσφσφ, π.χ. αυγό, αυτοκίνητο και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια 13 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ)				
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)	Άσκηση 1. Άκου την ιστορία.	Άσκηση 2. Κύκλωσε τη σωστή απάντηση.	Άσκηση 3. Βρες τι λείπει.	Άσκηση 4. Τι σου άρεσε.
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-παπουτσόκουτο -γνωστικές μηχανές	παπουτσόκουτο	παπουτσόκουτο, πλαστικοποιημένες κάρτες	παπουτσόκουτο, πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον	παπουτσόκουτο, πλαστικοποιημένα κάρτα
Βήμα 4ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 9-11 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 προτάσεων με 3-4 λέξεις η κάθε πρόταση με τη βοήθεια 12 ΟΕΔ.				
1 λέξη του τύπου φσφφ, 2 λέξεις σφσ, 1 λέξη φσφσφφ, 1 λέξη σφσφσφ, 1 λέξη σφσφσφ, 1 λέξη σφσφσφ, 1 λέξη σφσφσφ, 1 λέξη σφσφ, 2 λέξεις σφ, 1 λέξη σφσφσφ, 1 λέξη σφφ, 1 λέξη φσφφ	ημερομηνία 1ης παρέμβασης 12-05-2021 επιτυχίες με 1	ημερομηνία 2ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1	ημερομηνία 3ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1	
1. Άκου - 2. την - 3. ιστορία	1			
4. Κύκλωσε - 5. την 6. σωστή - 7. απάντηση				
8. Βρες - 9. τι - 10. λείπει	1			
11. Τι - 12. σου - 13. άρεσε	1			
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	3			

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να συγκεντρώνει την προσοχή του και να κατανοεί κείμενο 4 γραμμών (20 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια 13 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ)				
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)	Άσκηση 1. Διάβασε την ιστορία	Άσκηση 2. Άκου τη φωνή σου.	Άσκηση 3. Διάβασε τις χρωματιστές λέξεις.	Άσκηση 4
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ - γνωστικές μηχανές	ντοσιέ με 4 κρίκους, πλαστικοποιημένες κάρτες.	Ντοσιέ με 4 κρίκους, υπολογιστής	ντοσιέ με 4 κρίκους	ντοσιέ με 4 κρίκους, πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλικρον.
Βήμα 5ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του και να κατανοεί κείμενο 4 γραμμών (20 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια 13 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ)				
2 λέξεις του τύπου σφσφσφ (διάβασε), 2 σφσ, 1 φσφσφφ, 1φσφφ, 2 σφ, 1 σφσφ, 1 σφφ, 1 σσφσφσφσφσφ, 1 σφσφσφ, 1 σφσφ, 1 σφσφφ, 1 φφσφσφ, 2 σφφσφσφ (ναύτης), 1 σφφσφ, 1 φφσφσφσφσφ (αυτοκίνητο), 1 φφσφ (αυγό)	ημερομηνία 1ης παρέμβασης 14-5-2021 επιτυχίες με 1	ημερομηνία 2ης παρέμβασης επιτυχίες με 1	ημερομηνία 3ης παρέμβασης επιτυχίες με 1	
1. Διάβασε - 2. την - 3. ιστορία	1			
4. Άκου - 5. τη - 6. φωνή - 7. σου	1			
8. Διάβασε- 9. τις - 10. χρωματιστές - 11. λέξεις	1			
12. Βάλε - 13. τη - 14. σωστή - 15. εικόνα	1			
16. ναύτης				
17. μαύρη	1			
18. σαύρες				
19. αυτοκίνητο	1			
20. αυγό	1			
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	7			

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

Θέμα 5: Να συγκεντρώσει την προσοχή του και να κατανοεί κείμενα 4- γράμματων (20 λέξεις) απλού τύπου φωνολογικού τύπου και ορισμένου μορφολογικού ηχηρού με τη βοήθεια 13 οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ).

Ο θείος Παύλος είναι ναύτης.

Έστειλε στην Ιωάννα μια μαύρη κάσκα,

ένα βιβλίο με σαύρες, ένα αυτοκίνητο

και ένα σοκολατένιο αυγό.

Διάβασε την ιστορία μόνος σου.

Άκου τη φωνή σου.

Διάβασε τις χρωματιστές λέξεις.

Βάλε σε κάθε λέξη την σωστή εικόνα.

Χυμιασθήματα

Μου αράκι
Δεν μιι αράκι
Barrothka

(Α)τομικό- Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ -Σενάριο διδακτικής εργασίας μαθητή

Όνομα:	Κωνσταντίνος
Φύλο:	Αγόρι
1)τι ηλικία έχει;	8
2) σε ποια τάξη και εξάμηνο φοιτά;	Β' Δημοτικού Β' εξάμηνο
3) σε ποιον αριθμό με βάση την αρίθμηση στο excell αντιστοιχεί η γραμμική βάση;	10
4) ποιο βιβλίο θα χρησιμοποιήσετε;	Βιβλίο Γλώσσας Α' Δημοτικού
5) τι παρουσιάζει το εξώφυλλο;	Είναι κάτι αφηρημένο, παρουσιάζει πως θα ξεκινήσουν οι μαθητές από τα γράμματα, στη λέξη και τέλος στην ιστορία και τους ήρωες του βιβλίου.
6) με ποιο κείμενο θα παρέμβετε με στοχευμένες και δομημένες ενταξιακές διαφοροποιήσεις ;	κείμενο (Ο Θεός Παύλος)
7) ποιος είναι ο τίτλος;	Ο Θεός Παύλος
8) σε ποιες σελίδες το εντοπίσατε;	σελίδα 28, δεύτερο τεύχος
9) σε ποια νευροαναπτυξιακή περιοχή μαθησιακής ετοιμότητας θα δώσετε έμφαση;	Νοητικές ικανότητες, "Προσέχω και καταλαβαίνω" συγκέντρωση προσοχής και κατανόηση λέξεων.
10) ποιος είναι ο μεσοπρόθεσμος στόχος της νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας;	Να συγκεντρώνει την προσοχή του, να κατανοεί και να αντιλαμβάνεται το κείμενο.

οπισθόφυλλο ντοσιέ

Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο Δημοτικό. Πέμπτη φάση ΣΑΔΠΕΑΕ.					
ΕΝΤΥΠΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗ ΦΑΣΗ ΣΑΔΠΕΑΕ					
<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 15 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 γραμμών (20 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου, "αυ" φφσφ, φφσφσφσφσφ, σφσφσφσφ, π.χ. αυγό, αυτοκίνητο και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια 13 σπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ)</p>	<p>Επίτευδα εκτίμησης της ολοκλήρωσης Ολοκληρώνει τις ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας</p>	<p>Επίτευδα αυτονομίας Με βοήθεια:μβ, Χωρίς βοήθεια:χβ, Με ελάχιστη βοήθεια:μεβ, Με πολύ μεγάλη βοήθεια:μπμβ</p>	<p>Χρονική διάρκεια Παρέμβασης 15 λεπτά- Χρόνος έναρξης: 10:00 Χρόνος λήξης: 10:15 Εργασία με το Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα- Ντοσιέ - Παπουτσόκουτο</p>	<p>Λεκτικοποίηση συναισθημάτων Μου άρεσε γιατί: Δεν μου άρεσε γιατί: Βορέθηκα:</p>	
				<p>Ντοσιέ με 4 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες Ζάρτι 27 ΟΕΔ</p>	
<p>Βήμα 1ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 2 προτάσεων με 3 λέξεις η κάθε πρόταση με τη βοήθεια 27 ΟΕΔ.</p>	<p>Να προσέξει και να κατανοήσει αυτό που του ζητάνε, να αντιληφθεί τις πλαστικοποιημένες συλλαβές. Επιτυχίες: 1</p>	<p>μβ</p>	<p>Ντοσιέ με 4 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες 27 ΟΕΔ</p>	<p>Λεκτικοποίηση συναισθημάτων Μου άρεσε γιατί: Δεν μου άρεσε γιατί: Έτσι και έτσι:</p>	
<p>Βήμα 2ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5-7 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 2 προτάσεων με 3 λέξεις η κάθε πρόταση με τη βοήθεια 20 ΟΕΔ.</p>	<p>Να κατανοήσει αυτό που ακούει, να διαβάσει τις λέξεις, να βρει τη σωστή εικόνα και να την κολλήσει στη λέξη. Επιτυχίες : 1</p>	<p>χβ</p>	<p>Ντοσιέ με 4 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες 20 ΟΕΔ</p>	<p>Λεκτικοποίηση συναισθημάτων Μου άρεσε γιατί: Δεν μου άρεσε γιατί: Έτσι και έτσι:</p>	

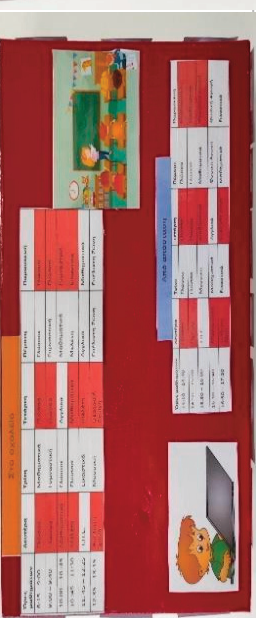
<p>Βήμα 3ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 7-9 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 προτάσεων με 2-3 λέξεις η κάθε πρόταση με τη βοήθεια 18 ΟΕΔ.</p>	<p>Να κατανοήσει αυτό που του ζητάνε, σε κάθε κρίκο να βρει τη σωστή πλαστικοποιημένη κάρτα. Επιτυχίες: 1</p>	<p>μβ</p>	<p>Ντισιέ με 4 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες 18 ΟΕΔ</p>	
<p>Βήμα 4ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 9-11 λεπτά και να κατανοεί κείμενο 4 προτάσεων με 3-4 λέξεις η κάθε πρόταση με τη βοήθεια 12 ΟΕΔ.</p>	<p>Να κατανοήσει αυτό που ακούει, να κυκλώσει τη σωστή απάντηση, να εντοπίσει κάτω από την εικόνα που βλέπει τη σωστή λέξη, να ζωγραφίσει αυτό που του άρεσε από την ιστορία. Επιτυχίες: 1</p>	<p>μβ</p>	<p>Παπουτσόκουτο Πλαστικοποιημένες κάρτες 12 ΟΕΔ</p>	
<p>Βήμα 5ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του και να κατανοεί κείμενο 4 γραμμών (20 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια 13 σπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ)</p>	<p>Να διαβάσει μόνος του το κείμενο και να ακούσει τη φωνή του, να εντοπίσει τις χρωματιστές λέξεις του κειμένου και να βρει για κάθε λέξη την αντίστοιχη εικόνα. Επιτυχίες: 1</p>	<p>μβ</p>	<p>Ντισιέ με 4 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες 13 ΟΕΔ Υπολογιστής</p>	
<p>Σύνολο αποτελεσμάτων</p>	<p>Ολοκλήρωσε τις 14 από τις 16 ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας των παραπάνω 5 βημάτων.</p>			

παπουτσόκουτο

παπουτσόκουτο 1. Εξωτερικό πάνω-αγαπημένο αντικείμενο και εξώφυλλο βιβλίο

παπουτσόκουτο 2. Εξωτερικό κάτω-ΑΠΣ-χωροταξική οργάνωση

παπουτσόκουτο 3. Εξωτερικό πλαϊνό-χρόνος

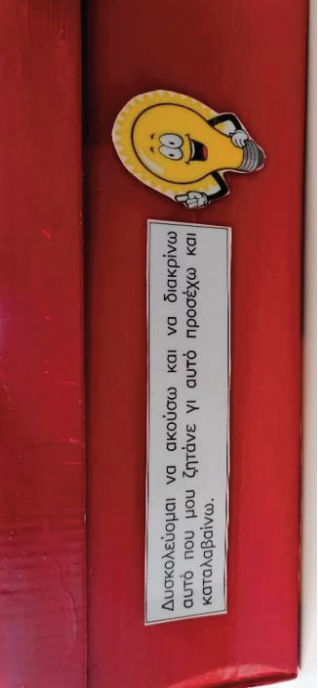
παπουτσόκουτο 4. Εξωτερικό πλαϊνό συναισθήματα

παπουτσόκουτο 5. Εξωτερικό πλαϊνό- χρονική πρόταση (ημερομηνία)

παπουτσόκουτο 6. Εξωτερικό πλαϊνό- φωτο με οπτικοποίηση των μαθησιακών δυσκολιών

παπουτσόκουτο 7. Εσωτερικό πάνω-Διαφοροποιημένο κείμενο με ΟΕΔ

παπουτσόκουτο 8. Εσωτερικό κάτω-διαμερισματοποίηση μέχρι και 3 διαμερίσματα όδες και οι ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας

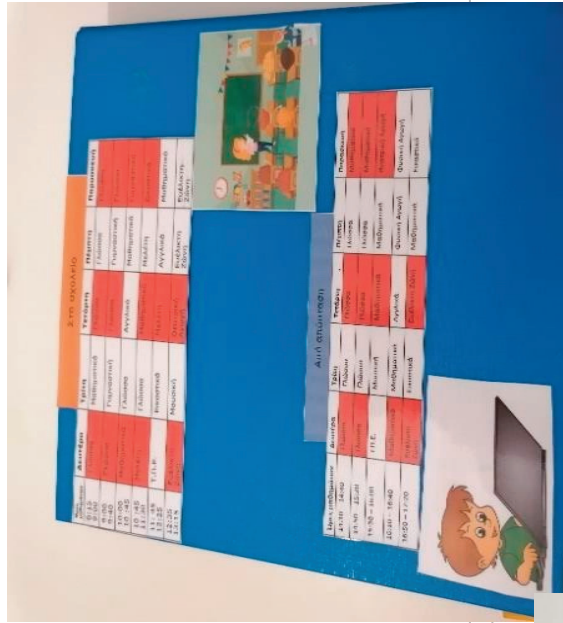

Ντοσιέ με 4 κρίκους

ντοσιέ με κρίκους 1. Εμπροσθόφυλλο

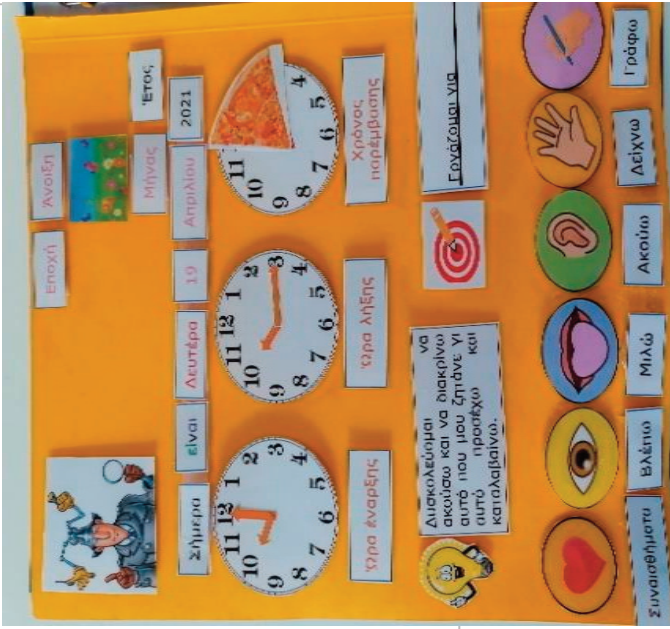
ντοσιέ με κρίκους 2. Οπισθόφυλλο

ντοσιέ με κρίκους 4. Εσωτερικό ντοσιέ - κέντρο

ντοσιέ με κρίκους 3. Αριστερό Εσώφυλλο

«Παιδαγωγικά Ζητήματα στα Ειδικά Σχολεία»

Μαρία Παρίση

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης, Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου

Στην εισήγησή μου θα αναφερθώ στον διττό ρόλο που έχει ο θεσμός του/της Συντονιστή/νίστριας Εκπαιδευτικού Έργου Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης (Ν. 4547/2018). Αρχικά θα εστιάσω στην έννοια της ειδικής αγωγής κι έπειτα στην έννοια της ενταξιακής εκπαίδευσης και πώς μπορούμε να οδηγηθούμε από το σχολείο του διαχωρισμού σε ένα σχολείο για όλους. Στη συνέχεια θα αποσαφηνιστεί η έννοια και ο σκοπός της ΕΑΕ σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο, θα παρουσιαστούν στοιχεία που αφορούν στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.) στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Πελοποννήσου, θα δοθούν στοιχεία που αφορούν στα Τμήματα Ένταξης και στις Παράλληλες στηρίξεις, που υποστηρίζουν μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, και τέλος θα παρουσιαστούν στοιχεία για τους υποστηρικτικούς φορείς, τα Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.).

Με τον όρο ειδική αγωγή δεν θεωρούμε αποκλειστικά και μόνο την αναπηρία. Ο όρος ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ μετά από την παγκόσμια συνδιάσκεψη στη Σαλαμάνκα της Ισπανίας (1994) συνδέεται και με τις εξαιρετικές δεξιότητες. Με τη διακήρυξη της Σαλαμάνκα η UNESCO καλεί τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών της να εντείνουν τις προσπάθειες, έτσι ώστε να αναπτυχθεί ένα πλαίσιο δράσης για την Εκπαίδευση των ατόμων με ειδικές ανάγκες και να υλοποιηθεί η ΕΝΤΑΞΗ και το ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ. Τα σχολεία πρέπει να εξυπηρετούν όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από τις φυσικές, πνευματικές, κοινωνικές, συναισθηματικές, γλωσσικές ή άλλες καταστάσεις.

Στην Ελλάδα ο νόμος 3699/2008 περί «Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες», αποτελεί το βασικό νομοθετικό πλαίσιο για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση δίνοντας έμφαση στον όρο «ειδικές **εκπαιδευτικές ανάγκες**». Σύμφωνα με το άρθρο 3 του νόμου 3699/2008 «Μαθητές με αναπηρία και **ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες** θεωρούνται όσοι για ολόκληρη ή ορισμένη περίοδο της σχολικής τους ζωής εμφανίζουν σημαντικές δυσκολίες μάθησης εξαιτίας αισθητηριακών, νοητικών, γνωστικών, αναπτυξιακών προβλημάτων, ψυχικών και νευροψυχικών διαταραχών, οι οποίες, σύμφωνα με τη διεπιστημονική αξιολόγηση, επηρεάζουν τη διαδικασία της σχολικής προσαρμογής και μάθησης. Στους μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες συγκαταλέγονται ιδίως όσοι παρουσιάζουν νοητική αναπηρία, αισθητηριακές αναπηρίες όρασης (τυφλοί, αμβλύωπες με χαμηλή όραση), αισθητηριακές αναπηρίες ακοής (κωφοί, βαρήκοοι), κινητικές αναπηρίες, χρόνια μη ιάσιμα νοσήματα, διαταραχές ομιλίας-λόγου, ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαριθμησία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα, διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές (φάσμα αυτισμού), ψυχικές διαταραχές και πολλαπλές αναπηρίες».

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου 3699/2008 «1. Η Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση (Ε.Α.Ε.), όπως και η γενική εκπαίδευση, είναι υποχρεωτική και λειτουργεί ως αναπόσπαστο τμήμα της ενιαίας δημόσιας και δωρεάν εκπαίδευσης. Το κράτος υποχρεούται να παρέχει Ε.Α.Ε. σε σχολεία Προσχολικής, Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης».

Ο νόμος 4547/2018 για τις δομές της εκπαίδευσης ενισχύει την ενταξιακή πολιτική και το «ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ». Σύμφωνα με την υπ. αριθμ. 11719/13-11-2018 απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή ορίζονται ως παιδαγωγική ευθύνη και επιστημονική ευθύνη της Συντονίστριας Εκπαιδευτικού Έργου Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης στο Περιφερειακό Κέντρο Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕ.Κ.Ε.Σ) Πελοποννήσου οι Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε..Α.Ε.) Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και ως επιστημονική ευθύνη το σύνολο των Τμημάτων Ένταξης και Παράλληλης Στήριξης των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Επίσης ορίζει τη συνεργασία με τα Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.).

Ακολουθούν στοιχεία που παρουσιάζουν τον αριθμό των Κέντρων Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης και των Σχολικών Μονάδων Ε.Α.Ε. για το σχολικό έτος 2020-2021. Πιο συγκεκριμένα τα Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.) αριθμούν πέντε (5), οι Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.), που υπάγονται στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης Πελοποννήσου είναι στο σύνολό τους εικοσιέξι (26). Από αυτές οι δεκατέσσερις (14) ανήκουν στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Ειδικά Νηπιαγωγεία: πέντε (5), Ειδικά Δημοτικά: εννέα (9). Και οι υπόλοιπες δώδεκα (12) στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση : Ενιαία Ειδικά Επαγγελματικά Γυμνάσια-Λύκεια (ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.Λ) :τέσσερα (4), Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης: Ε.Ε.Ε.ΕΚ.: οχτώ (8).

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Κ.Ε.Σ.Υ.		5			
ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2020-2021					
Σ.Μ.Ε.Α.Ε.		ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ:	5	ΔΗΜΟΤΙΚΑ:	9
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ :	14				
Σ.Μ.Ε.Α.Ε.		ΕΝΕΕΓΥΛ :	4	ΕΕΕΕΚ:	8
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ:	12				
ΣΥΝΟΛΟ:	26		9		17

Πίνακας 1.: Αριθμητικά στοιχεία Κ.Ε.Σ.Υ., Σ.Μ.Ε.Α.Ε. (πληροφοριακό σύστημα «myschool»).

Σύμφωνα με το νόμο 2817/2000, προβλέπεται ότι «οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μπορούν να φοιτούν σε ειδικά οργανωμένα και κατάλληλα στελεχωμένα **Τμήματα Ένταξης** που λειτουργούν μέσα στα σχολεία της γενικής και τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης» (άρθρο 1, παράγ., 11 περίπτ. β). Στα Τμήματα Ένταξης «υλοποιούνται εκπαιδευτικά προγράμματα προσαρμοσμένα στο πλαίσιο ενός Εξατομικευμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος (Ε.Ε.Π). Παρέχεται, δηλαδή, άλλοτε εξατομικευμένη και άλλοτε ομαδική διδασκαλία, ανάλογα με τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες του μαθητή, σε συγκεκριμένο χώρο του σχολείου και βάσει συγκεκριμένου ωρολογίου προγράμματος. Το παρεχόμενο αυτό πρόγραμμα έχει σκοπό τη στήριξη του μαθητή με δυσκολίες μάθησης, ώστε να υπάρχει συνέχεια και σύνδεση με το πρόγραμμα της τάξης τους» .

Ακολουθούν στοιχεία που παρουσιάζουν τον αριθμό των μαθητών που φοιτούν στα Τμήματα Ένταξης. Οι μαθητές (με γνωμάτευση) που παρακολουθούν για το σχολικό έτος 2020-2021 το κοινό και εξειδικευμένο πρόγραμμα του Τμήματος Ένταξης (έως 15 ώρες) είναι τετρακόσιοι δεκαπέντε (415).

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου 3699/2008 «3. Στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.) και κατά τη συνεκπαίδευση στα γενικά σχολεία, εφαρμόζονται ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα, ανάλογα με τις αναπηρίες και τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών, για όσο χρονικό διάστημα είναι αναγκαίο ή και για ολόκληρη τη διάρκεια της σχολικής ζωής τους». Στο πλαίσιο της εφαρμογής του προγράμματος της Παράλληλης Στήριξης οι μαθητές υποστηρίζονται για το σχολικό έτος 2020-2021 από εκπαιδευτικό Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης πλήρους ωραρίου αριθμούν εκατόν εξήντα (160).

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2020-2021

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΕ ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΝΤΑΞΗΣ (κοινό και εξειδικευμένο πρόγραμμα)	415
ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΠΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΣΤΗΡΙΞΗ(πλήρους ωραρίου)	160

Πίνακας 2.: Αριθμητικά στοιχεία μαθητών/τριών που υποστηρίζονται από Τμήμα Ένταξης- Παράλληλη Στήριξη. (πληροφοριακό σύστημα «myschool»).

Στο άρθρο 39 του Νόμου 4115/2013, που αφορά την ΕΑΕ, ορίζεται ότι οι Σ.Μ.Ε.Α.Ε. αποτελούν Κέντρα Υποστήριξης Ε.Α.Ε. μιας ενότητας σχολικών μονάδων της γενικής εκπαίδευσης, και ονομάζονται Σχολικά Δίκτυα Εκπαίδευσης και Υποστήριξης

(Σ.Δ.Ε.Υ.). Σε κάθε σχολική μονάδα γενικής εκπαίδευσης που ανήκει στο ΣΔΕΥ θα λειτουργεί Επιτροπή Διαγνωστικής Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Υποστήριξης (Ε.Δ.Ε.Α.Υ.), η οποία θα διαμορφώνει για μαθητές- με διαπιστωμένη ή όχι διαπιστωμένη δυσκολία μάθησης- πρόγραμμα διαφοροποιημένης διδασκαλίας, θα παρακολουθεί την εφαρμογή της όλης διαδικασίας, θα συντονίζει και θα εφαρμόζει τη διαδικασία παραπομπής στα Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.).

Κάνοντας αναφορά στο νομοθετικό πλαίσιο διαπιστώνουμε ότι η εκπαίδευση των μαθητών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες αποτελεί πρώτη προτεραιότητα για την πολιτεία. Είναι ένα δύσκολο εγχείρημα και στην εφαρμογή του προκύπτουν ζητήματα κυρίως παιδαγωγικής φύσης. Θα αναφερθούμε αρχικά στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής και Εκπαίδευσης και έπειτα στις Σχολικές Μονάδες Γενικής Αγωγής, στις οποίες πραγματοποιούνται εκπαιδευτικά προγράμματα Τμήματος Ένταξης και παράλληλης στήριξης τονίζοντας την αναγκαιότητα της απόκτησης επαγγελματικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών Ε.Α.Ε.

Η απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών Ε.Α.Ε. και η μετάδοση σχολικού ήθους και σχολικής κουλτούρας

Με δεδομένο ότι κάθε Σχολική Μονάδα Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης αποτελεί μια ενότητα με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στη δομή και την κουλτούρα της, αντιλαμβανόμαστε πόσο βαρύνουσας σημασίας είναι η απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών Ε.Α.Ε. και η μετάδοση σχολικού ήθους και σχολικής κουλτούρας. Η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, η ομαλή τους ένταξη στο σχολικό πλαίσιο και η εξοικείωσή τους με το κλίμα και την ιδιαίτερη κουλτούρα του σχολείου, παίζει σημαντικό ρόλο στην ομαλή και επιτυχή εξέλιξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας και τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Η προετοιμασία των εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης για την ένταξη στο επαγγελματικό πεδίο γίνεται μέσω προγραμμάτων επιμόρφωσης (Προεδρικό Διάταγμα Υπ' Αριθμ. 79/2018). Πρόκειται για ημερίδες που διοργανώνονται από Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου Ε.Α.Ε. για το διδακτικό προσωπικό των σχολείων που έχουν την παιδαγωγική ευθύνη. Πραγματοποιούνται είτε πριν από την έναρξη των σχολικών μαθημάτων κάθε Σεπτέμβριο είτε μετά το τέλος αυτών των μαθημάτων κάθε Ιούνιο.

Τα σχολεία Γενικής Αγωγής αποτελούν πολύπλοκα συστήματα που στηρίζουν τη λειτουργία τους σε μεγάλο βαθμό στην επαγγελματική ανάπτυξη και στην επάρκεια του προσωπικού που υπηρετεί σ' αυτά. Σε αυτά όπου έχει ιδρυθεί ειδικά οργανωμένο και κατάλληλα στελεχωμένο Τμήμα Ένταξης (Τ.Ε.) οι εκπαιδευτικοί των Τμημάτων Ένταξης εφαρμόζουν εξειδικευμένο ομαδικό ή εξατομικευμένο πρόγραμμα με πρόταση του οικείου ΚΕΣΥ.

Στα σχολεία που εφαρμόζεται η Παράλληλη Στήριξη- χωρίς οι εκπαιδευτικοί που την υπηρετούν να υποστηρίζονται από το δομημένο παιδαγωγικό πλαίσιο ενός Τμήματος Ένταξης που συμβάλλει συμπληρωματικά και υποστηρικτικά- η απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών Ε.Α.Ε. και η μετάδοση σχολικού

ήθους και σχολικής κουλτούρας καθίσταται δύσκολη. Με δεδομένο επίσης ότι οι προσλήψεις των αναπληρωτών εκπαιδευτικών παράλληλης στήριξης πραγματοποιούνται με «φάσεις διορισμού»: Α', Β', Γ' Φάση και σε διαφορετικούς ρυθμούς για κάθε Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας (π.χ.: μη αποδοχή της θέσης) οι επιμορφωτικές δράσεις είναι δύσκολο να προγραμματιστούν και να οργανωθούν με συντονισμένο τρόπο.

Οι διευθυντές των Σ.Μ. – παρόλο που κατακλύζονται από τα βαριά και άμεσα διοικητικά καθήκοντά τους - αφιερώνουν χρόνο περιγράφοντας την κουλτούρα του σχολείου τους. Η κουλτούρα συνεργασίας και ανταλλαγής εμπειριών διαχέεται στους νεοεισερχόμενους εκπαιδευτικούς από το σύνολο του μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού του κάθε σχολείου.

Τα εβδομαδιαία ωρολόγια προγράμματα (Ε.Ω.Π)

Το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα υποβάλλεται σε τρία αντίγραφα στον/στην Προϊστάμενο/νη Εκπαιδευτικών Θεμάτων για έγκριση (παρ. 5, κεφ. Α, άρθρο 11 ΠΔ 79/2017, ΦΕΚ 109 Α) όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23, ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142 Α). Το Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα Διδασκαλίας (Ε.Ω.Π.Δ.) βασίζεται σε παιδαγωγικά κριτήρια χωρίς να έχει γνώση (ούτε με τη μορφή κοινοποίησης) ο/η Συντονιστής/νίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης και συνεπώς χωρίς τη δυνατότητα της παιδαγωγικής παρέμβασης.

Καταλήγοντας για να εφαρμοστεί η ενταξιακή εκπαίδευση σε ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ θεωρούνται απαραίτητες οι εξής προϋποθέσεις:

1. Ουσιαστική συμπαράσταση της Πολιτείας με υλοποίηση πολιτικών αποφάσεων και οικονομικών πόρων εξασφάλισης, δηλαδή **επαναπροσδιορισμός** των στόχων της εκπαίδευσης για μια κοινωνία συνοχής.

2. Ουσιαστική συμπαράσταση από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς με επιμόρφωση, απόκτηση **επαγγελματικών δεξιοτήτων** και μετάδοση **σχολικού ήθους**.

3. Αλλαγές στο αναλυτικό πρόγραμμα (Α.Π.), στη διάρθρωση και τη διοίκηση του σχολείου, στα εβδομαδιαία ωρολόγια προγράμματα (Ε.Ω.Π.), στην υλικοτεχνική υποδομή, στην κτιριακή υποδομή (πρόσβαση) και τέλος στον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών με ανατροφοδοτικό και όχι ελεγκτικό τρόπο. Δηλαδή ανάπτυξη με βάση τα προσωπικά χαρακτηριστικά (**μαθησιακό προφίλ**) του μαθητή. Να αξιοποιηθούν οι νέες τεχνολογίες με τον απαραίτητο σύγχρονο υποστηρικτικό εξοπλισμό για να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του μαθητή.

4. Ανάθεση αρμοδιοτήτων σε ένα **αποκεντρωμένο** εκπαιδευτικό σύστημα με άμεση και ουσιαστική συμμετοχή των γονέων, των συλλογικών φορέων και των κοινωνικών φορέων (σύλλογος ΑμεΑ, εθελοντικές ομάδες, πολιτιστικοί σύλλογοι κ.α.)

Με βάση τα παραπάνω η ένταξη περιγράφει ενιαία την αρχή της από κοινού ζωής και μάθησης όλων των ατόμων. Στόχος της εκπαιδευτικής πολιτικής είναι μέσω του ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ο αναπτυσσόμενος άνθρωπος να απαλλαγεί από προκαταλήψεις και να αποδεχτεί τη διαφορετικότητα. Επιχειρείται η συμμετοχή του νέου ανθρώπου στη σχολική ζωή και την ευρύτερη πολιτιστική ζωή της κοινότητας.

Αναφορές

United Nations (1989). Convention on the Rights of the Child. Available at: http://portal.unesco.org/en/ev.phpURL_ID=12949&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html

United Nations (1994). The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education. Available at:

http://www.unesco.org/education/pdf/SALAMA_E.PDF

United Nations (2006). Convention on the Rights of Persons with Disabilities. Available at: <http://www.un.org/disabilities/documents/convention/convoptprot-e.pdf>

Warnock, M. (2005a). *Special Educational Needs: a new look*. London: Philosophy of Education Society of Great Britain.

Warnock, M. (2005 b). 'Special schools or not?'. *Education Review*, σσ. 13-17.

Δράκος, Γ. 2002. *Σύγχρονα θέματα της ειδικής παιδαγωγικής. Προβληματισμοί, αναζητήσεις και προοπτικές*. Αθήνα: Ατραπός

Δροσινού, Κορέα Μ. (2021). Παιδαγωγική της σχολικής ένταξης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, Τμήμα Φιλολογίας, Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών και Πολιτισμικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Καλαμάτα. Ανακτήθηκε την Τρίτη, 18 Μαΐου 2021 από <https://eclass.uop.gr/courses/PHI124/>

Δροσινού, Κορέα Μ. (2017). «Η παιδαγωγική αξιολόγηση των μαθητών με ΕΕΑ στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση: ένα δισεπίλυτο πρόβλημα», στο: *Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση . Η 'δια' της ειδικής αγωγής πρόταση εκπαίδευσης των παιδιών και νέων με ιδιαιτερότητες*, (σσ. 433-445), Πάτρα: OPPORtUNA.

Νόμος 2817. (ΦΕΚ Α'78/14.03.2000): «Εκπαίδευση των ατόμων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες»

Νόμος 3699. (ΦΕΚ Α' 199/ 02/10/2008) : «Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες».

Νόμος 4115. (ΦΕΚ Α' 24/30/01/2013) : «Οργάνωση και λειτουργία Ιδρύματος Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης και Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού και άλλες διατάξεις».

Νόμος 4547. (ΦΕΚ Α' 102/12/06/2018) : «Αναδιοργάνωση των δομών υποστήριξης της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις».

Προεδρικό Διάταγμα Υπ' Αριθμ. 79/2018 (ΦΕΚ 148/Α/10-8-2018).

Σούλης, Σ.-Γ. (2002). *Παιδαγωγική της ένταξης. Από το σχολείο του διαχωρισμού σε ένα σχολείο για όλους*, τ. 1. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. (2009). *Δραστηριότητες μαθησιακής ετοιμότητας:-προφορικός λόγος(1), ψυχοκινητικότητα (2), νοητικές ικανότητες (3), συναισθηματική οργάνωση (4) βιβλίο για τον εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης*. Επμλ. Μ. Δροσινού, Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων, Ανακτήθηκε την Τρίτη, 18 Μαΐου 2021 από http://www.pi-schools.gr/download/lessons/drast_math_etoimotitas/vivlio_ekp/vivlio.pdf

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. (1996). *Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής*. Προεδρικό Διάταγμα, 301/1996. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.

Χρηστάκης, Κ. 2016. *Προβλήματα συμπεριφοράς στη σχολική ηλικία. Εκτίμηση, πρόληψη, καταγραφή, αντιμετώπιση*. Αθήνα: Διάδραση.

Χρηστάκης, Κ. (2000). *Ιδιαίτερες δυσκολίες και Ανάγκες στο Δημοτικό Σχολείο*. Αθήνα: Ατραπός.

Χρηστάκης, Κ. (2013). *Άτομα Με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες και Σοβαρές Δυσκολίες Μάθησης*. Αθήνα: Διάδραση.

Παιδαγωγικές σχολικής ένταξης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Ιωάννα Μεσίδου

Δασκάλα Ε.Α.Ε. στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Κορίνθου

«Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο»

**Μεθοδολογία παιδαγωγικής παρατήρησης ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών
στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο**

Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ: Συστηματική εμπειρική και συμμετοχική παρατήρηση

Όνομα μαθητή: Β.Ρ

Ηλικία: 8 ετών

Τάξη: Κατώτερη Βαθμίδα

Εξάμηνο φοίτησης: 8 (δεύτερο εξάμηνο β τάξης)

Σχολείο: Ειδικό Δ.Σ. Κορίνθου

Διάγνωση: Ψυχονητική καθυστέρηση, κυρίως Ομιλίας Λόγου (F71), Σύνδρομο
Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητας (ΔΕΠ-Υ) (F90.0)

Φορέας: ΚΕΣΥ

Εκπαιδευτικός: Μεσίδου Ιωάννα

Ατομικό Ιστορικό

Ο Β. είναι ένα αγόρι 8 ετών και βρίσκεται στο 8ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης, αφού επανέλαβε μια χρονιά το νηπιαγωγείο.

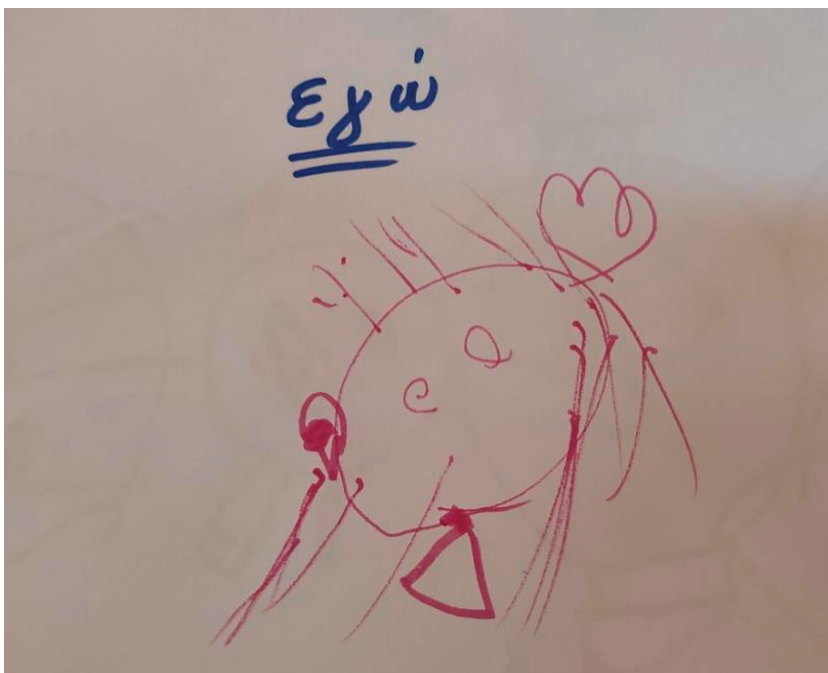
Σύμφωνα με την αρχική παρατήρηση και τις Λ.Ε.Β.Δ μαθησιακής ετοιμότητας ο μαθητής παρουσιάζει έντονη κινητικότητα και δείχνει ότι δυσκολεύεται να παραμείνει συγκεντρωμένος σε μία δραστηριότητα. Στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου φαίνεται ότι είναι αρκετά επικοινωνιακός και ζητά βοήθεια όταν τη χρειάζεται, παρόλο που η ομιλία του είναι δυσκατάληπτη εξαιτίας των δυσκολιών στην άρθρωση. Εμφανίζει συχνά επαναληπτικό λόγο και αρκετές φορές εμμένει σε ερωτήσεις, παρόλο που έχουν απαντηθεί και έχει κατανοήσει την απάντηση. Παρουσιάζει μέτρια βλεμματική επαφή. Διαθέτει περιορισμένο προσληπτικό και εκφραστικό λεξιλόγιο. Εκφράζει ικανοποιητικά τα συναισθήματα του, κυρίως σε ενήλικες όταν αισθάνεται ασφάλεια.

Όσον αφορά τον ψυχοκινητικό τομέα δείχνει να έχει αποκτήσει έλεγχο σφικκτών, όμως χρειάζεται βοήθεια στη χρήση του αλτέρας (να ανεβάζει και να κατεβάζει το παντελόνι του). Παρουσιάζει χαμηλή συγκέντρωση προσοχής, ο οπτικοκινητικός συντονισμός του είναι πολύ χαμηλός, κατά την εκπαιδευτική διαδικασία είναι ανήσυχος και έντονα κινητικός. Το συμβολικό και συνεργατικό παιχνίδι είναι ανεπτυγμένο και πολλές φορές παρακινεί και τους συμμαθητές του να συμμετέχουν. Δυσκολεύεται να ολοκληρώσει μια δραστηριότητα από μόνος του, παρά μόνο με καθοδήγηση. Δεν εμμένει σε μια δραστηριότητα και γι' αυτό χρειάζεται συχνή εναλλαγή. Κινείται σχετικά αδέξια στον χώρο και παρουσιάζει μικρή δυσκολία στην ισορροπία και στον προσανατολισμό. Είναι αριστερόχειρας και

πιάνει το μολύβι με σφιχτή τριποδική λαβή. Ακολουθεί ιχνηλασίες κυρίως με σωματική καθοδήγηση και κάνει χρήση ψαλιδιού σε γενικές γραμμές. Συμπληρώνει εμσφηνώματα δέκα κομματιών αλλά δυσκολεύεται στη συμπλήρωση μικρών παζλ. Ξεκουμπώνει κουμπιά και φερμουάρ αλλά δεν τα κουμπώνει. Διαθέτει καλή σωματογνωσία.

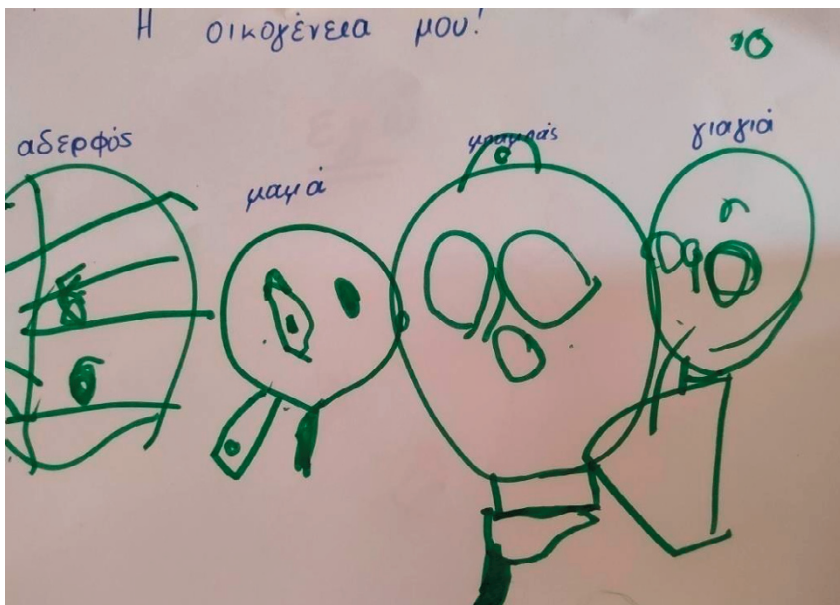
Στον τομέα των νοητικών ικανοτήτων, φαίνεται να διαθέτει καλή οπτική και ακουστική μνήμη, είναι σε θέση να πει τα ονόματα αντικειμένων αλλά και προσώπων. Δυσκολεύεται σημαντικά να διηγηθεί ιστορία ακολουθώντας τόσο τη νοηματική όσο και τη χρονολογική ακολουθία των γεγονότων. Πολλές φορές εντάσσει στην ιστορία πρόσωπα που δεν υπήρχαν ή υπήρχαν σε προηγούμενες ιστορίες που άκουσε. Η λογικομαθηματική του σχέση υστερεί σημαντικά σε σχέση με τις υπόλοιπες ικανότητες του μαθητή. Δυσκολεύεται σημαντικά να διακρίνει αν κάτι είναι ελαφρύτερο σε σχέση με κάποιο άλλο. Συχνά αποπροσανατολίζεται εξαιτίας της διάσπασής του και δεν ολοκληρώνει ακόμα και κινήσεις που ξεκίνησε.

Στον συναισθηματικό τομέα και στην ανάπτυξη του αυτοσυναισθήματος, ο Βασίλης παρουσιάζει καλή εικόνα του εαυτού του προς τα έξω και είναι ένα χαρούμενο παιδάκι. Δεν γνωρίζει την κατάστασή του και δεν συγκρίνεται ποτέ με άλλους μαθητές. Αισθάνεται αποδεκτός, αν και συχνά εκφράζει την ανάγκη επιβεβαίωσης αυτής της αποδοχής, κυρίως από τους ενήλικους. Δείχνει μέτριο ενδιαφέρον για τη μάθηση, κυρίως όταν παρακινείται από τους συμμαθητές του. Εκτιμά την επιβράβευση μετά από κάθε επιτυχία του και την αποζητά. Δεν αντιδρά άσχημα στις αποτυχίες του, αλλά δείχνει να τον στεναχωρούν και να τον πεισμώνουν.

Οικογενειακό Ιστορικό

Ο μαθητής κατοικεί σε μια μικρή περιοχή λίγη ώρα έξω από την πόλη. Η μητέρα του δηλώνει πρόθυμη για συνεργασία και έχουμε συχνή επικοινωνία. Ενδιαφέρεται και ρωτάει για το τι πρέπει να κάνει με τον μαθητή στο σπίτι, αλλά στη συνέχεια της συζήτησης δηλώνει ότι δυσκολεύεται σημαντικά να οριοθετήσει το παιδί στο σπίτι. Η σχέση μητέρας και παιδιού είναι ιδιαίτερα στενή, γι' αυτό τον λόγο και ο μαθητής την αποζητά συχνά με κλάματα. Ο Β. έχει ένα μεγαλύτερο αδερφό με τον οποίο έχουν καλές σχέσεις τον αγαπά πολύ κατά τα λεγόμενα μητέρας και παιδιού. Ο Β. έχει τον μεγαλύτερο αδερφό σαν πρότυπο και θέλει πολύ να τον ακολουθεί παντού. Ο πατέρας δεν έχει εμφανιστεί ποτέ στο σχολείο, αλλά η μητέρα τον παρουσιάζει ως έναν άνθρωπο που ασχολείται πολύ με τα παιδιά και ενδιαφέρεται, οι σχέσεις μεταξύ τους περιγράφονται καλές, χωρίς εντάσεις.

Σχολικό Ιστορικό

Ο Β. προσέρχεται με χαρά στο σχολείο τους τελευταίους μήνες. Στην αρχή η προσαρμογή ήταν δύσκολη, καθώς δεν μπορούσε καθόλου να αποχωριστεί τη μητέρα του και παρουσίαζε έντονο άγχος. Από την παρατήρηση στην τάξη φαίνεται ότι ο Β. είναι έντονα παρορμητικός, σηκώνεται συνέχεια από την καρέκλα του, αποσυντονίζεται από τον παραμικρό ήχο που πέφτει στην αντίληψή του και ρίχνει τα προσωπικά του αντικείμενα κάτω (μολύβια, γόμες). Παρόμοια συμπεριφορά παρατηρείται και στο διάλειμμα, όπου δεν μπορεί να κάνει κούνια για περισσότερο από 1 λεπτό, παρατηρεί κάθε κίνηση όλων των υπόλοιπων παιδιών και δείχνει μια προτίμηση στην παρέα ενηλίκων. Εκδηλώνει πρωτοβουλίες συναναστροφής με τους υπόλοιπους μαθητές, αλλά για πολύ μικρό χρονικό διάστημα. Όσον αφορά τις

μαθησιακές απαιτήσεις του Δημοτικού σχολείου, ο μαθητής παρουσιάζει σημαντικές δυσκολίες, αφού αξιολογείται περίπου 4 εξάμηνα κάτω από το εξάμηνο φοίτησής του. Παρατηρούμε ότι οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες του μαθητή, όπως και όλων των μαθητών της τάξης, απαιτούν την ανάλογη προετοιμασία και κατασκευή προσαρμοσμένων και διαφοροποιημένων υλικών για την αξιολόγηση και την εκπαίδευσή τους.

Αίτημα γονέα: Η μητέρα κατανοεί πλήρως την κατάσταση του παιδιού και ανησυχεί κυρίως για την κοινωνική προσαρμογή του παιδιού στο κοινωνικό σύνολο (να πηγαίνει σούπερ μάρκετ, να είναι αυτόνομος).

Διάγνωση

Ο μαθητής έχει διαγνωσθεί από το Γενικό Νοσοκομείο Παιδων Πεντέλης κατά την οποία διάγνωση προκύπτει ότι ο μαθητής παρουσιάζει: *Ψυχονοητική καθυστέρηση, κυρίως Ομιλίας Λόγου (F71), Σύνδρομο Ελλειμματικής Προσοχής-Υπερκινητικότητας {ΔΕΠ-Υ} F90.0}*. Ακολουθεί πρόγραμμα ειδικών θεραπειών εκτός σχολείου (λ/θ, ε/θ και ψυχολόγο) με συνέπεια, τα τελευταία 3 χρόνια.

Άτυπη Παιδαγωγική Αξιολόγηση

Στη συγκεκριμένη μελέτη περίπτωσης, η παρατήρηση πραγματοποιήθηκε σε μαθητή με διαγνωσμένη Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητα, στο φυσικό περιβάλλον τάξης του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου. Παρακάτω παρουσιάζεται η *Μεθοδολογία Παρατήρησης Ειδικών Εκπαιδευτικών Αναγκών με βάση τις Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων* στους εξής τομείς:

- ✓ Δεξιότητες Προφορικού λόγου
- ✓ Δεξιότητες Ψυχοκινητικότητας
- ✓ Δεξιότητες Νοητικών Ικανοτήτων
- ✓ Δεξιότητες Συναισθηματικής Οργάνωσης

Ειδικότερα:

Σύμφωνα, λοιπόν, με την παρατήρηση με βάση τις ΛΕΒΔ ο Β. μεταξύ των άλλων έχει δυσκολίες:

Στις Νοητικές Ικανότητες και ιδιαίτερα στη **Συγκέντρωση Προσοχής** και στη **Λογικομαθηματική Σκέψη**.

- Προφορικός λόγος: Ο Β. διαθέτει απλό προσληπτικό και εκφραστικό λεξιλόγιο και μπορεί να συνθέσει προτάσεις με 4-5 λέξεις. Ο λόγος του δεν είναι πάντοτε καταληπτός, καθώς παρουσιάζει δυσκολίες άρθρωσης. Παρακολουθεί με

δυσκολία τη ροή ενός διαλόγου και εκφράζεται χαμηλόφωνα έπειτα από παρότρυνση.

66 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) ΕΑΕ

1.4. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)
Στην Ανάπτυξη του προφορικού λόγου

Όνομα παιδιού	: Βασιάνης
Ημερ/νία γέν.	: Β.Ε.Τ.Ω.Ν
Σχολείο	: Ειδικό Δημοτικό
Εξεταστής	
Τάξη	: Β' τάξη Δημοτικού Β' εξαμήνου
Ημερ/νία εξέτ.	

Περιοχή Ι: ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ Μπορεί να

1. Ακρόαση

1.1.1. Ακροάται και αναγνωρίζει ήχους

1.1.2. Διακρίνει ήχους

1.1.3. Αναγνωρίζει και μιμείται ήχους

1.1.4. Αναγνωρίζει και παράγει ήχους μουσικών οργάνων

1.1.5. Ακροάται και επαναλαμβάνει λέξεις ή φράσεις με ρυθμό

1.1.6. Ακροάται και εκτελεί εντολές που ακούει ζωντανά ή από μαγνητόφωνο

1.1.7. Παίζει, ηχογραφεί και ακούει μουσικά και ηχητικά παιχνίδια

2. Συμμετοχή στο διάλογο περιμένοντας τη σειρά

1.2.1. Λέει ονόματα συμμαθητών

1.2.2. Ονομάζει αντικείμενα

1.2.3. Ονομάζει τα μέσα συγκοινωνίας

1.2.4. Ονομάζει τα νομίσματα

1.2.5. Λέει συλλαβές

1.2.6. Ανακοινώνει τα νέα της ημέρας

1.2.7. Αναφέρει δραστηριότητες από το κοντινό/μακρινό παρελθόν και μέλλον

3. Έκφραση σαφής και ακριβής

1.3.1. Λέει λέξεις και προτάσεις

1.3.2. Χρησιμοποιεί τα ρήματα στο σωστό αριθμό και χρόνο

1.3.3. Χρησιμοποιεί σωστά τα επίθετα

1.3.4. Κάνει ερωτήσεις

1.3.5. Χρησιμοποιεί καταφατικές και αρνητικές προτάσεις

1.3.6. Εκφράζεται μπροστά σε άλλους

1.3.7. Περιγράφει και διηγείται προφορικά

Παρατηρήσεις /σχόλια:

Όταν ο μαθητής βρίσκεται στον κύκλο με τους συμμαθητές του δυσκολεύεται να παρακολουθήσει τη ροή της συζήτησης και να συμμετέχει. Σε τραγούδια που ακούγονται μέσα στη τάξη προσπαθεί να ακολουθήσει μαζί με τους συμμαθητές του λέγοντας κάποιες λέξεις ή συλλαβές πολύ χαμηλόφωνα. Εκφράζει τα συναισθήματα του με παρότρυνση. Το εκφραστικό του λεξιλόγιο διαθέτει περιορισμένο εύρος.

Ψυχοκινητικότητα: Ο μαθητής έχει αναπτύξει δεξιότητες αδρής κινητικότητας, αλλά δυσκολεύεται σημαντικά να συντονίσει τις κινήσεις του. Για αυτό τον λόγο είναι πολύ προσεκτικός και προτιμά να μην κάνει κάποια κίνηση αν δεν είναι σίγουρος γι' αυτήν. Στα ψυχοκινητικά παιχνίδια ακολουθεί οδηγίες με βοήθεια, ενώ δυσκολεύεται να προσανατολίζεται βιωματικά στον χώρο. Διαθέτει καλή σωματογνωσία.

Λ.Ε.Β.Δ: ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ 107

2.5. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)
Στην Ανάπτυξη της Ψυχοκινητικότητας

Όνομα παιδιού :	Basians
Ημερ/νια γέν. :	8 ετών
Σχολείο :	Δημοτικό Ειδικό
Εξεταστής :	
Τάξη :	Β' τάξη Δημοτικού Β' εξαμήνου
Ημερ/νια εξέτ. :	

Περιοχή II: ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ Μπορεί να

1. Γενική και λεπτή κινητικότητα

2.1.1. Εκτελεί κινήσεις γενικής κινητικότητας

2.1.2. Αυτοεξυπηρετείται

2.1.3. Φροντίζει την ατομική του καθαριότητα

2.1.4. Καθαρίζει τα αντικείμενα που χρησιμοποιεί

2.1.5. Αναπτύσσει δεξιότητες λεπτής κινητικότητας

2.1.6. Συντονίζει τις κινήσεις του

2.1.7. Κάνει καλά με διάφορα υλικά, σύμφωνα με οδηγίες

2. Προσανατολισμός στο χώρο

2.2.1. Ορίζει τη θέση του στο χώρο

2.2.2. Προσανατολίζεται στο χώρο με τη βοήθεια αντικειμένων

2.2.3. Εκτελεί ασκήσεις προσανατολισμού με τη βοήθεια παιδαγωγικού υλικού

2.2.4. Εκτελεί διαδρομές

2.2.5. Εκτελεί διαδρομές με πραγματικές μετακινήσεις

2.2.6. Τακτοποιεί τα προσωπικά του αντικείμενα και το χώρο του

2.2.7. Εκτελεί μουσικοχορευτικές κινήσεις προσανατολισμού στο χώρο

3. Ο ρυθμός και ο χρόνος

2.3.1. Αντιλαμβάνεται το ρυθμό

2.3.2. Εκτελεί ρυθμικές κινήσεις

2.3.3. Αντιλαμβάνεται το χρόνο

2.3.4. Λέει τις ημέρες της εβδομάδας με βοήθεια

2.3.5. Λέει τους μήνες του έτους

2.3.6. Λέει τις εποχές του έτους με βοήθεια

2.3.7. Γνωρίζει την ώρα

108 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) ΕΑΕ

4. Η Πλευσία

2.4.1. Δείχνει και λέει μέρη του σώματος

2.4.2. Δείχνει και λέει μέρη του σώματος μπροστά στον καθρέφτη

2.4.3. Εκτελεί κυκλικές κινήσεις με μικρή βοήθεια

2.4.4. Ισορροπεί και κινείται στο ένα πόδι

2.4.5. Εκτελεί κινήσεις ακριβείας με οδηγίες

2.4.6. Αναγνωρίζει περιγράμματα μερών του σώματος

Παρατηρήσεις / σχόλια:

Ο μαθητής είναι πολύ προσεκτικός με τις κινήσεις του καθώς δυσκολεύεται αρκετά να τις συντονίσει. Είναι σε θέση να αποφυγεί εμπόδια που συναντά στο δρόμο του. Συχνά προκαλεί ατυχήματα ριχνοντας αντικείμενα κάτω καθώς συναντά δυσκολίες στο να τοποθετήσει τόσο το σώμα του όσο και άλλα αντικείμενα σωστά στο χώρο. Εκτελεί κάποιες εντολές, διαδρομές μετακίνησης όπως "πήγαινε δίπλα από την πόρτα". Στα ψυχοκινητικά παιχνίδια ακολουθεί οδηγίες με πολλή βοήθεια και παρότρυνση. Κατανοεί τις έννοιες πρωί-βράδυ και λέει με τη σειρά τις ημέρες της εβδομάδας με μικρή βοήθεια. Διαθέτει καλή σωματογνωσία.

158 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) Λ.Ε.Β.Δ - ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

3.7. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ) ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΝΟΗΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

Όνομα παιδιού	: Βασίλης
Ημερ/νία γέν.	: 8 ετών
Σχολείο	: Ειδικό Δημοτικό
Εξεταστής	:
Τάξη	: Β' τάξη Β' εξάμηνο
Ημερ/νία εξέτ.	:

Περιοχή III: ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ Μπορεί να

1. Οπτική μνήμη

3.1.1. Λέει ονόματα προσώπων και αντικειμένων που είδε

3.1.2. Θυμάται το περιεχόμενο μιας κάρτας που είδε

3.1.3. Θυμάται τι δείχνουν οι κάρτες που είδε

3.1.4. Θυμάται τα νομίσματα που είδε

3.1.5. Λέει τα χρώματα που απεικονίζουν οι κάρτες που του δείξαμε

2. Ακουστική μνήμη

3.2.1. Λέει ονόματα που άκουσε

3.2.2. Επαναλαμβάνει λέξεις και αριθμούς που άκουσε

3.2.3. Επαναλαμβάνει τα χρώματα που άκουσε

3.2.4. Επαναλαμβάνει προτάσεις που άκουσε

3.2.5. Λέει και δείχνει διευθύνσεις και διαδρομές όταν του ζητείται

3.2.6. Λέει ομοιότητες και διαφορές σε αυτά που άκουσε

3.2.7. Συνδέει χρονικά γεγονότα που του διηγήθηκαν

3. Λειτουργική μνήμη

3.3.1. Λέει και αναγνωρίζει το όνομά του

3.3.2. Λέει ονόματα προσώπων

3.3.3. Λέει ονόματα αντικειμένων

3.3.4. Ονομάζει όσπρια, ζυμαρικά, σκόνες και υγρά

3.3.5. Λέει τις έννοιες:

α) Ψηλό – κοντό	με βοηθία	☒
β) Μεγάλο – μικρό	- 11 -	☒
γ) Χοντρό – λεπτό	- 11 -	☒
δ) Ψηλά – χαμηλά	- 11 -	☒
ε) Βαρύ – ελαφρύ	πολλή - 11 -	☒

3.3.6. Λέει αντικείμενα, ζώα και σκηνές που είδε στην τηλεόραση
τα βασικά στοιχεία

Ο Β. έρχεται με χαρά στο σχολείο και τις περισσότερες φορές δείχνει ενδιαφέρον για τη μάθηση. Δεν έχει προσδοκίες από τον εαυτό του, παρά μόνο όταν δοθούν ενισχυτές (πχ αυτοκόλλητα). Δυσκολεύεται να συγκεντρώσει και να διατηρήσει την προσοχή του κατά τη διάρκεια του μαθήματος ακόμα και στην ένας προς ένα διδασκαλία.

Λ.Ε.Β.Δ.: ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ 159

4. Συγκέντρωση προσοχής

3.4.1. Αντιλαμβάνεται και συγκεντρώνει την προσοχή του σ' αυτό που βλέπει

3.4.2. Συγκεντρώνει την προσοχή του, όταν περπατάει

3.4.3. Αντιλαμβάνεται και συγκεντρώνει την προσοχή του, όταν παίζει

3.4.4. Διατηρεί την προσοχή του για ορισμένο χρόνο σε ιδιαίτερες ευθιθέτες

3.4.5. Ντύνεται, χτενίζεται και πλένεται με προσοχή πνευστίας - ετος προς ετος

5. Λογικομαθηματική σκέψη

3.5.1. Ταξινομεί αντικείμενα-παιχνίδια

3.5.2. Ταξινομεί γεωμετρικά σχήματα

3.5.3. Διατάσσει αντικείμενα

3.5.4. Διατάσσει γεωμετρικά σχήματα

3.5.5. Διατάσσει νομίσματα

3.5.6. Κάνει αντιστοιχίσεις

3.5.7. Κατανοεί τη διατήρηση της μάζας και του βάρους των αντικειμένων

6. Συλλογισμοί

3.6.1. Βάζει σε λογική σειρά εικόνες που βλέπει

3.6.2. Λέει με λογική σειρά δραστηριότητες

3.6.3. Κατανοεί ημιτελή ζωγραφικά σχέδια με οικεία σχέδια

3.6.4. Βάζει σε λογική σειρά ήχους με αντίστοιχες δραστηριότητες

3.6.5. Κάνει λογικούς πίνακες

Παρατηρήσεις / σχόλια:

Ο μαθητής διαθέτει ικανοποιητική οπτική και ακουστική μνήμη εφόσον συγκεντρώσει τη προσοχή του. Κατανοεί τις έννοιες ψηλό-κοντό και μεγάλο-μικρό ενώ στις υπόλοιπες χρειάζεται υπενθύμιση πιο πριν. Ακόμα και στη διδασκαλία ένας προς ένα παρουσιάζει σημαντική αδυναμία συγκέντρωσης προσοχής. Ταξινομεί αντικείμενα, αλλά δε τα καταφέρνει με γεωμετρικά σχήματα και αριθμούς. Δυσκολεύεται να βάλει σε λογική και χρονική σειρά μία ιστορία.

Συναισθηματική οργάνωση: Ο Βασίλης είναι ένα συνεργάσιμο και σχετικά κοινωνικό παιδί. Παρουσιάζει καλή εικόνα του εαυτού του προς τα έξω, αλλά δεν αντιλαμβάνεται επαρκώς την κατάστασή του. Ανταποκρίνεται με ιδιαίτερη χαρά στις επιτυχίες του, ενώ δεν τον επηρεάζουν σημαντικά οι αποτυχίες του. Προτιμά την παρέα ενηλίκων με τους οποίους είναι ιδιαίτερα κοινωνικός και ομιλητικός, ενώ δείχνει φοβισμένος και ντροπαλός με τους συνομηλίκους του.

Λ.Ε.Β.Δ: ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ 207

**4.4. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)
ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ**

Όνομα παιδιού	: Βασίλης
Ημερ/νία γέν.	: 8/11/01
Σχολείο	: Ειδικό Δημοτικό
Εξεταστής	:
Τάξη	: Β' τάξη Δημοτικού Β' εξαμηνο
Ημερ/νία εξέτ.	:

Περιοχή IV: ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ Μπορεί να

- 1. Ανάπτυξη του Αυτοσυναισθήματος**
- 4.1.1. Γνωρίζει και αποδέχεται το πρόβλημά του/της
- 4.1.2. Αντιμετωπίζει το πρόβλημά του/της
- 4.1.3. Παρουσιάζει καλή εικόνα του εαυτού του/της προς τα έξω
- 4.1.4. Αποδέχεται τους άλλους
- 4.1.5. Αποδέχεται την αποτυχία του/της
- 4.1.6. Χαιρείται την επιτυχία του/της
- 4.1.7. Εκτιμά τον εαυτό του/της και τους άλλους
- 2. Ανάπτυξη και καλλιέργεια ενδιαφέροντος για την αλληλεπιδραστική μάθηση με το περιβάλλον**
- 4.2.1. Δείχνει ενδιαφέρον για τη μάθηση
- 4.2.2. Ρωτάει όταν έχει απορίες
- 4.2.3. Ανακαλύπτει καινούρια πρόσωπα και πράγματα
- 4.2.4. Γνωρίζει τα ζώα καρδιά
- 4.2.5. Γνωρίζει τα φυτά
- 4.2.6. Φροντίζει το περιβάλλον
- 3. Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και συνεργασία με τα πρόσωπα την κοινότητας.**
- 4.3.1. Συνεργάζεται με τα πρόσωπα της οικογένειας
- 4.3.2. Συνεργάζεται με τα πρόσωπα του σχολικού περιβάλλοντος
- 4.3.3. Συνεργάζεται με πρόσωπα εκτός σχολείου
- 4.3.4. Γνωρίζεται με άλλα παιδιά
- 4.3.5. Κάνει ασκήσεις χαλάρωσης
- 4.3.6. Αναπτύσσει και διατηρεί φιλικές σχέσεις

Παρατηρήσεις/σχόλια:

ο μαθητής δεν είναι σε θέση να αντιληφθεί την κατάσταση του. Παρόλα αυτά αποδέχεται πλήρως τόσο τις αποτυχίες όσο και τις επιτυχίες που βιώνει στο σχολικό περιβάλλον. Ρωτάει πάντα όταν έχει απορίες. Δείχνει κάποιο ενδιαφέρον για τη μάθηση, κυρίως όταν βλέπει τους συμμαθητές του. Είναι ένα συνεργάσιμο και κοινωνικό παιδί, γεγονός που το αναγνωρίζει και η οικογένεια. Η οικογένεια δεν έχει υπερβολικές απαιτήσεις και προσδοκίες από το μαθητή, γνωρίζουν τη κατάσταση και την αποδεχονται.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ- ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΥΛΙΚΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ-ΕΞΟΦΥΛΛΟ

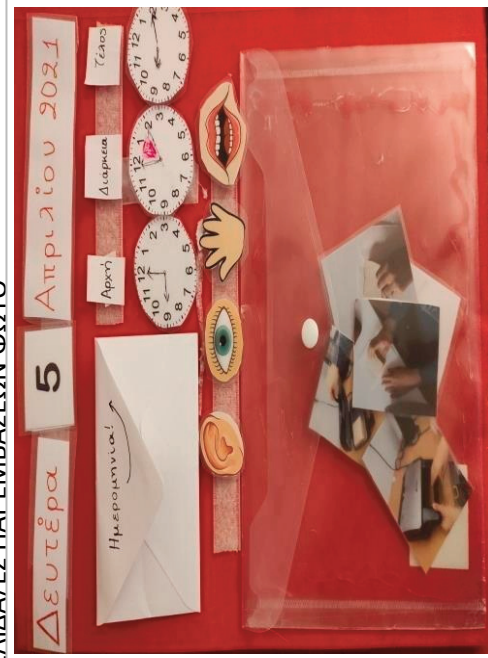
ΒΙΒΛΙΟΤΕΤΡΑΔΙΟ ΜΑΘΗΤΗ-ΕΞΟΦΥΛΛΟ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ-ΦΩΤΟ

ΣΕΛΙΔΑ/ΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΦΩΤΟ

Ετεροπατηρήσεις: Ο Μαθητής έχει ανάγκη να γνωρίζει πού βρίσκεται η δασκάλα του κατά τη διάρκεια του σχολικού προγράμματος. Γι' αυτό οι ώρες που δεν είναι μαζί του στην τάξη, είναι σημειωμένες με κίτρινο χρώμα, έτσι ώστε να ξέρει ότι μπορεί να την αναζητήσει στο γραφείο των δασκάλων. Με αυτόν τον τρόπο νιώθει ασφάλεια.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

ΑΣΚΗΣΗ 1.1. Πίνακας (1) Άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση (ΑΠΑ) νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας -2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ

Να εκτυπώσετε και να το έχετε μαζί σας στο μάθημα	Όνομα μαθήτριας: Β.Ρ		Τάξη: Β' Δημοτικού, Εξάμηνο: Β'		Ημερομηνία: 2021 Απρίλιος	
	1) Προφορικός λόγος					
Διδακτική προτεραιότητα: Νοητικές ικανότητες-Λογικομαθηματική Σκέψη και Συλλογισμοί						
2) Ψυχοκινητικότητα						
3) Νοητικές ικανότητες						
4) Συναισθηματική οργάνωση						
Ακρόαση	Συμπεριφορά στον διάλογο	Εκφραση με σαφήνεια	Αδρή- λεπτή κινητικότητα	Προσανατολισμός	Ρυθμός και Χρόνος	Πλευρίωση
				Οπτική μνήμη	Ακουστική μνήμη	Λειτουργική μνήμη
				Συγκέντρωση προσοχής	Λογικομαθηματική σκέψη	Αυτοαναίωση
				Ενδιαφέρον για το μάθημα	Συνεργασία με τους άλλους	
Β' εξ. Γ' Δημ-10						
Α' εξ. Γ' Δημ-9						
Β' εξ. Β' Δημ-8						8 μ.ο=4
Α' εξ. Β' Δημ-7						
Β' εξ. Α' Δημ-6	6					
Α' εξ. Α' Δημ-5						
Β' εξ. Νηπ-4						
Α' εξ. Νηπ-3		3		4	4	
Β' εξ. Νηπ-2						
Α' εξ. Νηπ-1			1			

Ετεροπατηρήσεις στις νευροαναπτυξιακές περιοχές

Ο Β.Ρ βρίσκεται στο 8ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής φοίτησης σύμφωνα με τη γραμμή βάσης. Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με τον μ.έσο όρο κυμαίνονται στο 4, δηλαδή τέσσερα εξάμηνα απόκλιση (2έτη) στις αναμενόμενες επιδόσεις. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στη ν.ψυχοκινητικότητα (αδρή και λεπτή κινητικότητα) και στις νοητικές λειτουργίες (λογικομαθηματικές σκέψεις και συλλογισμοί).

**ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ (2). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ (ΕΕΑ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ**

Μάθημα υποστήριξης:

ΕΠΙΠΕΔΑ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ	Όνομα μαθητή: Βασίλης	Ημ. Γέννησης:	ηλικία: 8 ετών	Τάξη φοίτησης: Β' Δημοτικού, Εξάμηνο: Β', Ημ. συμπλήρωσης πίνακα: Απρίλιος 2021
-------------------	-----------------------	---------------	----------------	---

2) Επίπεδα ΕΕΑ (γραμμή) όπως αποτυπώνονται στο Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής (ΠΑΠΕΑ)

Διδακτικές Προτεραιότητες: ΒΑΔ: Κατανόηση

	Μαθησιακή Ετοιμότητα (1)				Βασικές Ακαδημαϊκές δεξιότητες (2)				Κοινωνικές Δεξιότητες και Προσαρμογή στο Περιβάλλον(3)			Δημιουργικές Δραστηριότητες (4)		Προεπαγγ. Δεξιότητα (5)	
	Προφ. Λόγος	Ψυχοκινητικότητα	Νοητ Ικανοτ	Συναισθ. Οργάνωση	Ανάγνωση	Κατανόηση	Γραφή	Μαθηματικά	Αυτονομία στο περιβάλλον	Κοιν. Συμπεριφορά	Προσαρμογή στο περιβάλλον	Ελεύθ. Χρόνος	Αισθ. Τέχνες	Προεπαγγ. Δεξιότητα	Επαγγ. προσανατολισμός
Α' εφ. ΣΤ' Δημ-															
Α' εφ. Στ' Δημ-															
Β' εφ. Ε' Δημ-															
Α' εφ. Ε' Δημ-															
Β' εφ. Δ' Δημ-															
Α' εφ. Δ' Δημ-															
Β' εφ. Γ' Δημ-10															
Α' εφ. Γ' Δημ-9															
Β' εφ. Β' Δημ-8															μ.ο=2
Α' εφ. Β' Δημ-7															
Β' εφ. Α' Δημ-6															
Α' εφ. Α' Δημ-5															
Β' εφ. Νηπ-4				4											
Α' εφ. Νηπ-3			3												
Β' εφ. Νηπ-2	2				2					2					
Α' εφ. Νηπ-1					1		1					1	1	1	1

Εξεροπαρτηρήσεις με έμφαση τις περιοχές των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών όπως αποτυπώνονται στο ΠΑΠΕΑ

Ο Β.Ρ βρίσκεται στο 8ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής φοίτησης σύμφωνα με τη γραμμή βάσης. Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με τον μέσο όρο κυμαίνονται στο 2, δηλαδή έξι εξάμηνα απόκλιση (3έτος) στις αναμενόμενες επιδόσεις. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στις βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες (γραφή και μαθηματικά).

**ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ (3). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΓΕΝΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΓΜΔ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ**

Βιβλίο σχολικό που θα διαφοροποιήσω:	Όνομα μαθητή: Βασίλης, Ημ. Γέννησης: ηλικία: 8	Τάξη φοίτησης: Β Δημοτικού Εξάμηνο: β'	Ημ. Συμπλήρωσης πίνακα: Απρίλιος 2021	3) Επίπεδα (γραμμαμή) Γενικών Μαθησιακών Δυσκολιών με Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (ΛΕΒΔ) με τα ΔΕΠΠΣ, ΑΠΣ											
				ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΓΛΩΣΣΑΣ (1)				ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ (2)				ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗΣ			
	ανάγνωση	κατανόηση	γραφή	παραγωγή	προφορικός λόγος	ψυχοκινητικότητα	νοητικές ικανότητες	συναισθηματική οργάνωση	πράξεις	προπαίδεια	επίλυση προβλημάτων	θετικές	αρνητικές	παραβατικές	
Β' εξ. Β' Δημ-8													μ.ο=2		
Α' εξ. Β' Δημ-7															
Β' εξ. Α' Δημ-6															
Α' εξ. Α' Δημ-5															
Β' εξ. Νηπ-4															
Α' εξ. Νηπ-3	3				3										
Β' εξ. Νηπ-2	2				2	2	2								
Α' εξ. Νηπ-1		4	4	1	1				1	1	1	1	1	1	

Ετεροπαρατηρήσεις γενικών μαθησιακών δυσκολιών σύμφωνα με το ΔΕΠΠΣ και το ΑΠΣ

Ο Β.Ρ βρίσκεται στο 8ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής φοίτησης σύμφωνα με τη γραμμή βάσης. Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με τον μέσο όρο κυμαίνονται στο 2, δηλαδή έξι εξάμηνα απόκλιση (3έτη) στις αναμενόμενες επιδόσεις. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στις δεξιότητες αριθμητικής και ανάγνωσης.

**ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ
ΠΙΝΑΚΑΣ (3). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΔΕΙΞΗ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΔΕΠΥ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ**

Βιβλίο σχολικό που θα διαφοροποιηθώ:	Όνομα μαθητή: Βασίλης,	Ημ. Γέννησης:	ηλικία: 8 ετών	Τάξη φοίτησης: Β Δημοτικού	Εξάμηνο: 8	Ημ. Συμπλήρωσης πίνακα: Απρίλιος 2021								
	<p align="center">3)Επίπεδα (γραμμή) Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών με Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (ΛΕΒΔ) με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα (ΔΕΠΥ)</p> <p align="center">Διδακτική προτεραιότητα: Συγκέντρωση προσοχής</p>													
<p align="center">ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΡΟΣΟΧΗΣ(1)</p>														
	Συγκεντρώνει αι 15 Λεπτά	Συγκεντρώνει αι στην αντιγραφή από τον πίνακα	Συγκεντρώνει αι στην ανάγνωση ορισμένου κειμένου	Συγκεντρώνει αι στη γραφή με υπαγόρευση	μιλάει χωρίς να ζητήσει τον λόγο	πετάγεται χωρίς λόγο	διακόπτει το μάθημα	φωνάζει όταν κάτι τον ενοχλεί	κάθεται στην καρέκλα με "σαν πελεκάνος"	κάθεται στην καρέκλα σε παράλληλη στάση	σηκώνεται και περιφέρεται στην τάξη	χάνει τις γραμμές που δείχνει όταν διαβάζει με το δάκτυλο	κουνεί τα πόδια του κάτω από την καρέκλα	ξεχνάει το βιβλίο της γλώσσας
	Β' εξ. Β' Δημ 8													8
Α' εξ. Β' Δημ 7														
Β' εξ. Α' Δημ 6														
Α' εξ. Α' Δημ 5														
Β' εξ. Νηπ. 4														
Α' εξ. Νηπ. 3														
Β' εξ. Νηπ. 2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Α' εξ. Νηπ. 1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
														μ.ο=2

Ετεροπαρατηρήσεις μαθησιακών δυσκολιών ΛΟΓΩ ΔΕΠ-Υ

Ο Β.Ρ βρίσκεται στο 8 εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής φοίτησης σύμφωνα με τη γραμμή βάσης. Οι αποκλίσεις από τη γραμμή βάσης με τον μέσο όρο κυμαίνονται στο 2, δηλαδή έξι εξάμηνα απόκλιση (3έτη) στις αναμενόμενες επιδόσεις. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στη συγκέντρωση προσοχής και στην παρορμητικότητα.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ						
ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ						
ΟΝΟΜΑ ΜΑΘΗΤΗ:	Β.Ρ	ΗΛΙΚΙΑ:	8			
ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΥΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ:	ΤΑΞΗ: Β					
Α.Α.	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ (ΑΠΑ)	ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ	
1	Νευροαναπτυξιακές-μαθησιακή ετοιμότητα	7	1	4	Συγκέντρωση προσοχής - Νοητικές λειτουργίες	
2	Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες- ΠΑΠΕΑ	7	1	2	Κατανόηση - Βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες	
3	Γενικές μαθησιακές Δυσκολίες- ΔΕΠΠΣ	3	1	2	Κατανόηση και Επίλυση Προβλημάτων (Δεξιότητες αριθμητικής)	
4	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες- Ανάγνωση	5	1	2	Πολυαισθητηριακές αντιληπτικές λειτουργίες	
5	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-ΔΕΠΥ	8	1	2	Συγκέντρωση προσοχής.	
6	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-ΔΑΦ	4	1	2	Συγκέντρωση προσοχής.	

Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Τρίτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ: Σχέδιο διαφοροποιημένης, δομημένης διδακτικής παρέμβασης					
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Ο μαθητής να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο ορισμένου φωνολογικού τύπου (σφσφ σφσ φσφσφσφ σφσφ σφσφ σφσφ) και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών, χωρίς να σηκώνεται από την καρέκλα.					
βήματα	Περιγραφή βημάτων	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας	Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητες- γνωστικές μηχανές- ΝΤΟΣΙΕ
βήμα 1.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 2' και να κατανοεί κείμενο 1 γραμμής,(2 προτάσεις, 7 λέξεις) με τη βοήθεια ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από την καρέκλα του.	7	1 λέξη του τύπου σφσφσφσφ (κοίταξε) 2 λέξεις του τύπου σφσφσφσφσφσφ (τους αριθμούς) 2 λέξεις του τύπου σφσφ σφσφσφσφ (βάλε τους) 2 λέξεις του τύπου σφ σφσφσφσφ (σε σειρά)	1. Κοίταξε τους αριθμούς 2. Βάλε τους σε σειρά.	Ντοσιέ με βέλκρο, πλαστικοποιημένες κάρτες και ΟΕΔ
βήμα 2.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις, 5 λέξεις) με τη βοήθεια ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από την καρέκλα του.	5	1 λέξη του τύπου σφσφσφσφσφ (κοίταξε) 2 λέξεις τύπου σφσφ σφσφσφσφσφ (τις εικόνες) 1 λέξη σφ (τι) 1 ξέξη σφσφσφσφ (βλέπεις)	1. Κοίταξε τις εικόνες 2. Τι βλέπεις;	Ντοσιέ με βέλκρο, πλαστικοποιημένες κάρτες και ΟΕΔ
βήμα 3.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 3' και να κατανοεί εντολή 1 πρότασης με τη βοήθεια οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών, χωρίς να σηκώνεται από την καρέκλα.	5	5 λέξεις του τύπου (σφσφ σφσφ σφσφσφσφ σφσφσφσφ σφσφσφσφσφσφ)	1. Βάλε τις εικόνες σε σειρά	Ντοσιέ με βέλκρο, πλαστικοποιημένες κάρτες και ΟΕΔ
βήμα 4.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 2' και να κατανοεί κείμενο 1 πρότασης, 3 λέξεων με τη βοήθεια ΟΕΔ χωρίς να σηκώνεται από την καρέκλα του.	3	1 λέξη του τύπου σφσφσφσφσφσφ (Περίγραψε) 2 λέξεις του τύπου σφ σφσφσφσφ (τα βήματα)	1. Περιγράψε τα βήματα	Ντοσιέ με βέλκρο, πλαστικοποιημένες κάρτες και ΟΕΔ

**ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ
ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ
ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ- ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) ΕΑΕ

Όνομα μαθητή : Β.Ρ.

Ηλικία : 8 χρονών

Τάξη : 2ο έτος Ειδικού Δημοτικού Β' εξ.

ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΥΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΔΕΥΣΗΣ: 8

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ

Α.Α.	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ (ΑΠΑ)	ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1	Νευροαναπτυξιακές-μαθησιακή ετοιμότητα	7	1	4	Συγκέντρωση προσοχής (νοητικός τομέας)
2	Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες-ΠΑΠΕΑ	7	1	2	Κατανόηση (Βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες)
3	Γενικές μαθησιακές Δυσκολίες-ΔΕΠΠΣ	3	1	2	Κατανόηση (δεξιότητες γλώσσας) και Επίλυση Προβλημάτων (δεξιότητες Αιθμητικής)
4	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-Ανάγνωση	5	1	2	Πολυαισθητηριακές Αντιληπτικές λειτουργίες (Αντιληπτικές δεξιότητες)
5	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-ΔΕΠΥ	8	1	2	Συγκέντρωση προσοχής (όλες οι περιοχές) και υπερκινητικότητα (σηκώνεται και περιφέρεται στην τάξη).

**Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης
στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο
Τρίτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ: Σχέδιο διαφοροποιημένης, δομημένης διδακτικής
παρέμβασης**

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ:

Ο μαθητής να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2-3 γραμμών (9 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου (φ, σφσφσ, σφφσφφφ, σφς, φφσφ, σφφ, σφφσφφ, σφς, φσφσφσφσφ) και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου, με τη βοήθεια 15 οπτικών ενοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ) χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του

βήματα	Περιγραφή βημάτων	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας	Παιδαγωγικό υλικό- δραστηριότητες- γνωστικές μηχανές- ΝΤΟΣΙΕ
βήμα 1.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 2' και να κατανοεί κείμενο 1 γραμμής (2 προτάσεις – 7 λέξεις), με τη βοήθεια ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.	7	1 λέξη του τύπου σφφσφσφ(κοίταξε) 2 λέξεις του τύπου σφφσφσφσφσφ (τους αριθμούς) 2 λέξεις του τύπου σφσφ σφσφ (βάλτε τους) 2 λέξεις του τύπου σφ σφσφσφ (σε σειρά)	1. Κοίταξε τους αριθμούς, 2. Βάλτε τους σε σειρά.	Ντοσιέ Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον ΟΕΔ
βήμα 2.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 5 λέξεις) με τη βοήθεια ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.	5	1 λέξη τύπου σφφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφσφ 1 λέξη του τύπου φφσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφ 1 λέξη του τύπου σσφσφσφς (βλέπεις)	1.Κοίταξε τις Εικόνες. 2.Τι Βλέπεις;	Ντοσιέ Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον ΟΕΔ
βήμα 3.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 3' και να κατανοεί κείμενο 1 γραμμής (1 πρόταση – 5 λέξεις η πρόταση), με τη βοήθεια ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.	5	1 λέξη του τύπου σφσφφ 1 λέξη του τύπου σφσφ 1 λέξη του τύπου φφσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφ 1 λέξη του τύπου σφσφσφ	1.Βάλτε τις εικόνες σε σειρά.	Ντοσιέ Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον ΟΕΔ
βήμα 4.	Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 2' και να κατανοεί κείμενο 1 γραμμής (1 πρόταση - 3 λέξεις η πρόταση), με τη βοήθεια ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.	3	1 λέξη του τύπου σφσφσφσφσφ 1 λέξη του τύπου σφ (τα) 1 λέξη του τύπου σφσφσφ (βήματα)	1. Περιγράψε τα βήματα	Ντοσιέ Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον ΟΕΔ

- Επίπεδο¹ αναπτυξιακών δεξιοτήτων στην ετοιμότητα του προφορικού λόγου : Β΄ εξ 2^ο έτος Νηπιαγωγείου
- Επίπεδο στις ακαδημαϊκές δεξιότητες : γλώσσα (κατανόηση) Β΄ εξ. 1^ο έτος Νηπιαγωγείου
- Επίπεδο στα μαθηματικά : Α΄ εξ. 1^ο έτος Νηπιαγωγείου

Διδακτική παρέμβαση βλ. Τρίτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ-Μεθοδολογία παρέμβασης

Χρονοδιάγραμμα διδακτικής παρέμβασης: Μάρτιος- Απρίλιος 2021

Χώρος εξατομικευμένης διδακτικής υποστήριξης: φυσική τάξη (αίθουσα ειδικού σχολείου)

Χρ. Έναρξης: 10 Μαρτίου 2021

Χρ. Λήξης: 23 Απριλίου 2021

Διάρκεια: 45 ημέρες

Ατομικό (ένας προς έναν)

Συχνότητα: Στη φυσική τάξη για 4 διδακτικές ώρες καθημερινά με εφαρμογή στο διδακτικό στόχο έως 10΄ λεπτά, κάθε φορά.

Διδακτικός στόχος: Ο μαθητής να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10΄ και να κατανοεί κείμενο ορισμένου φωνολογικού τύπου (σφσφ σφσ φφσφσφσ σσφ σφσσφ σφφσφ) και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου με τη βοήθεια οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών, χωρίς να σηκώνεται από την καρέκλα του.

Ενότητα: Να αντιλαμβάνεται και να συγκεντρώνει την προσοχή του σε αυτό που βλέπει και ακούει (μεσοπρόθεσμος στόχος)

Περιοχή Νοητικές ικανότητες (μακροπρόθεσμος στόχος)

¹ Σημείωση: Το επίπεδο σημειώνεται με βάση τα στοιχεία που ο εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής έχει καταγράψει από: α) την εμπειρική συστηματική παρατήρηση και β) την άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση (ΛΕΒΔ), στην ετοιμότητα, στη γλώσσα και στα μαθηματικά, συγκριτικά με την απόκλιση ή μη, σύμφωνα με το εξάμηνο της τάξης φοίτησης.

Γενικές Ενότητες ΠΑΠΕΑ

Νοητικές ικανότητες

Βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες (κατανόηση),

Αριθμητικές δεξιότητες- Επίλυση προβλημάτων και

συλλογιστική σκέψη.

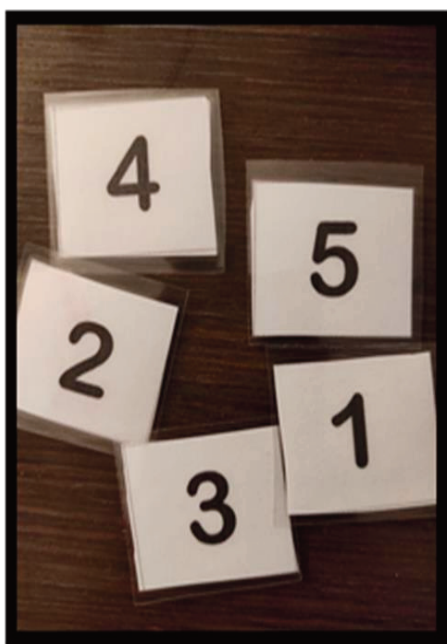
Διαφοροποιημένα παιδαγωγικά υλικά

1. Αγαπημένο αντικείμενο παιδιού – ένα παιχνίδι τρυπάνι. (Ο Βασίλης λατρεύει να αναλαμβάνει το ρόλο του μάστορα στη γωνιά του συνεργείου που έχουμε φτιάξει στην τάξη).
2. Το βιβλιότετράδιο «Νοητικές ικανότητες».
3. Ντοσιέ στο αγαπημένο του χρώμα (κόκκινο)
4. Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον
5. Εικόνες με αριθμούς
6. Εικόνες με προετοιμασία τoστ (αγαπημένο κολατσιό του μαθητή, φωτογραφίες από προετοιμασία του στη κουζίνα της τάξης).

Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας και Βήματα διδακτικών παρεμβάσεων

1ο βήμα:

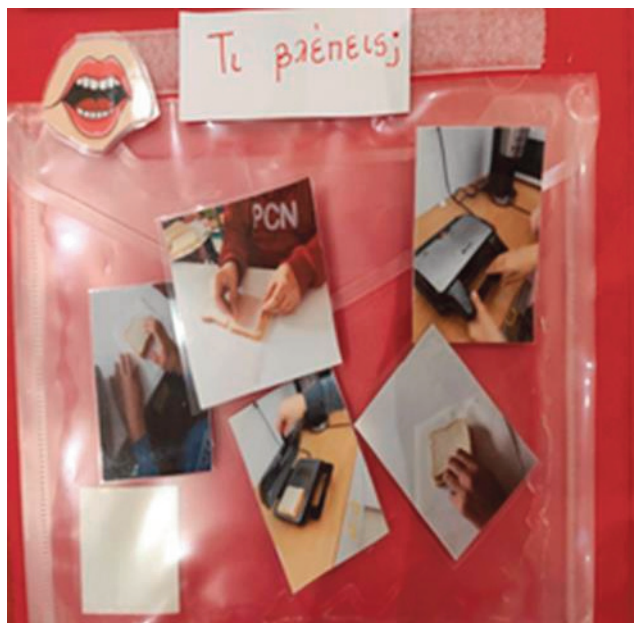
Εργασία: Βάλε τους αριθμούς σε σειρά.

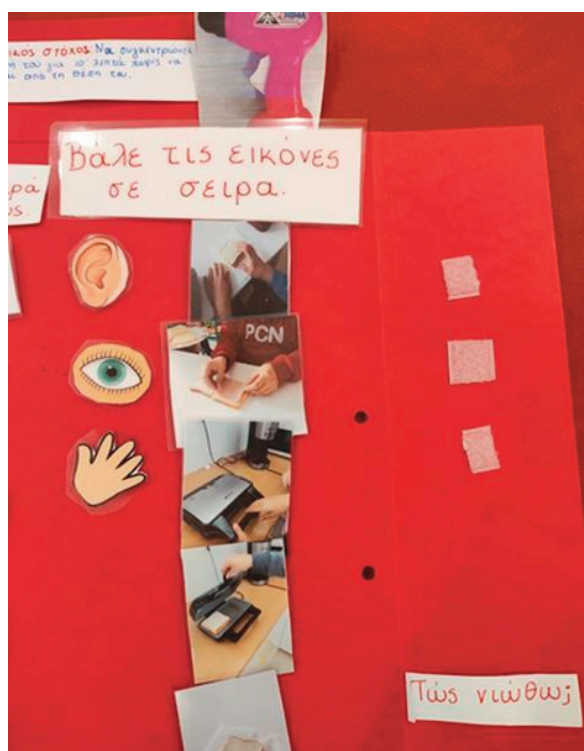
2ο βήμα:

Πρώτη εργασία: Βγάζει τις εικόνες από το φάκελο και τις κοιτάει.

Δεύτερη εργασία: Περιγράφει τι βλέπει, αν αναγνωρίζει κάποια οικεία διαδικασία

3ο βήμα:

Πρώτη εργασία: Αναγνωρίζει τις εικόνες και τις τοποθετεί σε σειρά δίπλα από τους αριθμούς.

4ο βήμα:

Πρώτη εργασία: Με τη βοήθεια ΟΕΔ τοποθετεί σωστά τις εικόνες και περιγράφει τη διαδικασία, ακούγοντας την εκπαιδευτικό όπου παρουσιάζει δυσκολίες.

Συμπεριφορά μαθητή: Να συγκεντρώνει την προσοχή του με τη βοήθεια διαφοροποιημένου και στοχευμένου παιδαγωγικού υλικού για 2'-10', χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.

Αμοιβή: Στο τέλος των εργασιών πηγαίνουμε στη γωνιά της τάξης που του αρέσει να παίζει. Επιπλέον, στα σημεία που δυσκολεύεται, ενισχύουμε την αυτοπεποίθησή του στοχαζόμενοι τι έχει καταφέρει και χρησιμοποιούμε μικρούς ενισχυτές όπως αυτοκόλλητα.

Κριτήρια επιτυχίας: Κατανοεί και επιτυγχάνει στις 4 από τις 7 δραστηριότητες (συνολικά των 4 βημάτων), με βοήθεια.

Έντυπο καταγραφής της συνεργασίας με τον γονέα

Όνομα: Βασίλης Τάξη: Β' έτος Ειδικού Δημοτικού – Β' εξάμηνο Σχολείο: Ειδ. Δημοτικό
Υπεύθυνη εκπαιδευτικός: Μεσίδου Ιωάννα

Ενότητα: «Προσέχω και καταλαβαίνω»		
Συγκέντρωση προσοχής – «Βάζω σε λογική σειρά τις κάρτες» - Συλλογισμοί		
α/α, ημερ/νια	Τα λόγια της μητέρας “αυτολεξεί”	Παιδαγωγικός αναστοχασμός
1) 26.10.2020	Θα ήθελα ο Βασίλης να μάθει να λειτουργεί αυτόνομα σε κάποιες συνθήκες και να αποχωρίζεται με μεγαλύτερη ευκολία τη μητέρα του. Να μειωθεί το άγχος αποχωρισμού που βιώνει.	Ο Βασίλης είναι ένα παιδί που αν και έχει ξεκινήσει θεραπείες από μικρή ηλικία (πρώιμη παρέμβαση) δυσκολεύεται σημαντικά να αποχωριστεί τη μητέρα του και καταφεύγει σε ακραίες συμπεριφορές, όπως το να προκαλεί με το δάχτυλό του τον έμετο. Προτιμά την ενήλικη παρέα και δεν παρουσιάζει αυτονομία στην αυτοεξυπηρέτησή του. Η μητέρα κατανοεί την κατάσταση, αλλά και η ίδια δυσκολεύεται να τον αποχωριστεί, γεγονός που την εντείνει.
2) 24.3.2021 Συζητήσαμε τηλεφωνικά την περίπτωση να φτιάχνουμε στο σχολείο το κολατσιό του και άλλα φαγητά, έτσι ώστε να μάθει να λειτουργεί αυτόνομα σε αυτό τον τομέα.	Χαίρομαι που είναι πλέον πιο αυτόνομος στο κομμάτι της τουαλέτας και έχουν μειωθεί αρκετά οι πρωινοί εμετοί τις καθημερινές. Συμφωνώ με το πρόγραμμα του κολατσιού, αν και είναι δύσκολος στη διατροφή.	Η μητέρα αποφάσισε να ακολουθήσει τις συμβουλές της διεπιστημονικής ομάδας και να γίνει ο Βασίλης πιο αυτόνομος και στο σπίτι. Για αυτό τον λόγο υπήρχε βελτίωση στην αυτοεξυπηρέτησή του στο μπάνιο. Το πρόγραμμα στοχεύει στην αυτοεξυπηρέτησή του σε όλους τους τομείς, αν και παρουσιάζει δυσκολίες στην τήρηση της σειράς. Κάνει πολλά πράγματα ανάποδα (π.χ. πρώτα προσπαθεί να βγάλει το μπουφάν, χωρίς να έχει βγάλει την τσάντα ή να το έχει ξεκουμπώσει ή πατάει το καζανάκι πριν καθίσει κ.ά.). Δυσκολεύεται να συνθέσει μια ιστορία τριών καρτών και να τη διηγηθεί.
3) 23.4.2021 Τηλεφωνική επικοινωνία που αφορά στην υλοποίηση του σχεδιασμού παρέμβασης στις νοητικές ικανότητες και συγκεκριμένα στη συγκέντρωση της προσοχής και στους συλλογισμούς	Εύχομαι να καταφέρει να αυτονομηθεί σε μία τέτοια δραστηριότητα, γιατί είμαστε όλη την ημέρα μαζί και δεν κάνει τίποτα μόνος του. Με θέλει συνεχώς δίπλα του, ακόμα κι αν έχουμε συζητήσει ότι αυτό θα το κάνει μόνος.	Ο Βασίλης αρχικά δεν ήθελε να πιάνει τα υλικά. Αφού συζητήσαμε τη διαδικασία και τις πρώτες φορές την είδε να την υλοποιούν οι συμμαθητές του, αποφάσισε να κάνει κάποιο βήμα μόνος του. Παρόλα αυτά δυσκολεύτηκε σημαντικά να τοποθετήσει τις εικόνες στη σειρά αμέσως μετά τη διαδικασία. Μέσα από την επανάληψη και προτροπή από τους συμμαθητές του άρχισε να συμμετέχει πιο ενεργά.

(Α)τομικό- Πρώτη φάση ΣΑΔΠΕΑΕ -Σενάριο διδακτικής εργασίας μαθητή

Όνομα:	Βασίλης
Φύλο:	Αγόρι
1) τι ηλικία έχει;	8
2) σε ποια τάξη και εξάμηνο φοιτά;	Β΄έτος Δημοτικού- Β΄ εξ.
3) σε ποιον αριθμό με βάση την αρίθμηση στο excell αντιστοιχεί η γραμμή βάσης;	8
4) ποιο βιβλίο θα χρησιμοποιήσετε;	Νοητικές Ικανότητες (Βιβλιοτετράδιο)
5) τι παρουσιάζει το εξώφυλλο;	Δύο πολύχρωμες εικόνες
6) με ποιο κείμενο θα παρέμβετε με στοχευμένες και δομημένες ενταξιακές διαφοροποιήσεις;	Ταξινόμηση εικόνων με λογική σειρά
7) ποιος είναι ο τίτλος;	-
8) σε ποιες σελίδες το εντοπίσατε;	Σελίδα 183 του βιβλιοτετραδίου
9) σε ποια νευροαναπτυξιακή περιοχή μαθησιακής ετοιμότητας θα δώσετε έμφαση;	Ικανότητα συγκέντρωσης προσχής και κατανόηση λέξεων. Λογικομαθηματική σκέψη και συλλογισμοί.
10) ποιος είναι ο μεσοπρόθεσμος στόχος της νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας;	Να μπορεί να συγκεντρώνει την προσοχή του και να κατανοεί το κείμενο.

ΑΠΑ-ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ μαθητή με ΔΕΠΥ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΗΣ	ΓΡΑΜΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1. Νευροαναπτυξιακές περιοχές μαθησιακής ετοιμότητας	2,0		4 Συγκέντρωση προσοχής (νοητικός τομέας)
2. Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες όπως αποτυπώνονται στο ΠΑΠΕΑ	2		4 Κατανόηση (Βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες)
3. Γενικές μαθησιακές δυσκολίες όπως αποτυπώνονται στο ΔΕΠΠΣ	2,0		Νοητικός τομέας (Λογικομαθηματική Σκέψη και Συλλογισμοί)
4. Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως αποτυπώνονται στο Πειραματικό Αναλυτικό πρόγραμμα ΕΜΔ	2,0	4	Αντιληπτικές Δεξιότητες και Μαθηματικές (Πολυαισθητηριακές αντιληπτικές λειτουργίες και αιθμοί και σύμβολα)
5. Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες - ΔΕΠΥ	2,0		4 Συγκέντρωση προσοχής (όλες οι περιοχές) και υπερκινητικότητα (σηκώνεται και περιφέρεται στην τάξη)

<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Ο μαθητής να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2-3 γραμμών (9 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου (φ, σφσφσ, σφσφσφφ, σφς, φφσφ, σφφ, σφσφσφφ, σφς, φσφσφσφσφσ)</p>		<p>ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ</p>	<p>Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα- ΝΤΟΣΙΕ</p>
<p>Βήμα 1ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 2' και να κατανοεί κείμενο 1 γραμμής,(2 προτάσεις, 7 λέξεις) με τη βοήθεια ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από την καρέκλα του.</p>		<p>1 λέξη του τύπου σφσφσφ (κοίταξε) 2 λέξεις του τύπου σφσφ σφσφσφσφ (τους αριθμούς) 2 λέξεις του τύπου σφσφ σφσφ (βάλε τους) 2 λέξεις του τύπου σφ σφσφσφ (σε σειρά)</p>	<p>Ντοσιέ με 2 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρο Πλαστελίνη 11 ΟΕΔ</p>
<p>Βήμα 2ο: Να συγκεντρώνει τη προσοχή του για 5' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις, 5 λέξεις) με τη βοήθεια ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από την καρέκλα του.</p>		<p>1 λέξη του τύπου σφσφσφ (κοίταξε) 2 λέξεις τύπου σφσφ σφσφσφσφ (τις εικόνες) 1 λέξη σφ (τι) 1 ξέξη σφσφσφσφ (βλέπεις)</p>	<p>Ντοσιέ με 2 κρίκους Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρο Πλαστελίνη 11 ΟΕΔ</p>
<p>Βήμα 3ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 3' και να κατανοεί εντολή 1 πρότασης με τη βοήθεια οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών, χωρίς να σηκώνεται από την καρέκλα.</p>		<p>5 λέξεις του τύπου (σφσφ σφσφ φφσφσφσφ σφσφ σφσφσφ σφσφσφ)</p>	<p>Ντοσιέ με βέλκρο, πλαστικοποιημένες κάρτες και ΟΕΔ</p>
<p>Βήμα 4ο: Να συγκεντρώνει τη προσοχή του για 2' και να κατανοεί κείμενο 1 πρότασης, 3 λέξεων με τη βοήθεια ΟΕΔ χωρίς να σηκώνεται από την καρέκλα του.</p>		<p>1 λέξη του τύπου σφσφσφσφσφ (Περίγραψε) 2 λέξεις του τύπου σφ σφσφσφ (τα βήματα)</p>	<p>Ντοσιέ με βέλκρο, πλαστικοποιημένες κάρτες και ΟΕΔ</p>

Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Τέταρτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ

«Στοχευμένες, ατομικές δομημένες και διαφοροποιημένες διδακτικές ενταξιακές παρεμβάσεις ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης : τέταρτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ στο ειδικό δημοτικό σχολείο»

Υλοποίηση με βάση τη συνοπτική εικόνα του Β.Ρ από την παρατήρηση στο σχολείο.

Ο Β.Ρ βρίσκεται στο β' εξάμηνο της Δευτέρας Δημοτικού. Παρατηρούμε ότι οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες του μαθητή, όπως και όλων των μαθητών της τάξης, απαιτούν την ανάλογη προετοιμασία και κατασκευή προσαρμοσμένων και διαφοροποιημένων υλικών για την αξιολόγηση και την εκπαίδευσή τους. Ο μαθητής είναι ιδιαίτερα κινητικός και δυσκολεύεται σημαντικά να συγκεντρωθεί σε μια δραστηριότητα. Παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις όσον αφορά τη λογικομαθηματική σκέψη και χωροχρονική οργάνωση. Του αρέσουν πολύ τα παιχνίδια ρόλων και να υποδύεται τον μάστορα. Έχει ανάγκη να νιώθει σημαντικός και ότι έχει έναν ρόλο στην τάξη. Είναι πολύ κοινωνικός, αλλά αποζητά κυρίως τη συντροφιά ενηλίκων.

Διδακτική προτεραιότητα: Διατήρηση προσοχής και συγκέντρωσης, βελτίωση νοητικών λειτουργιών

Βραχυπρόθεσμος στόχος 1: Να διατηρεί την προσοχή του για ορισμένο χρόνο.

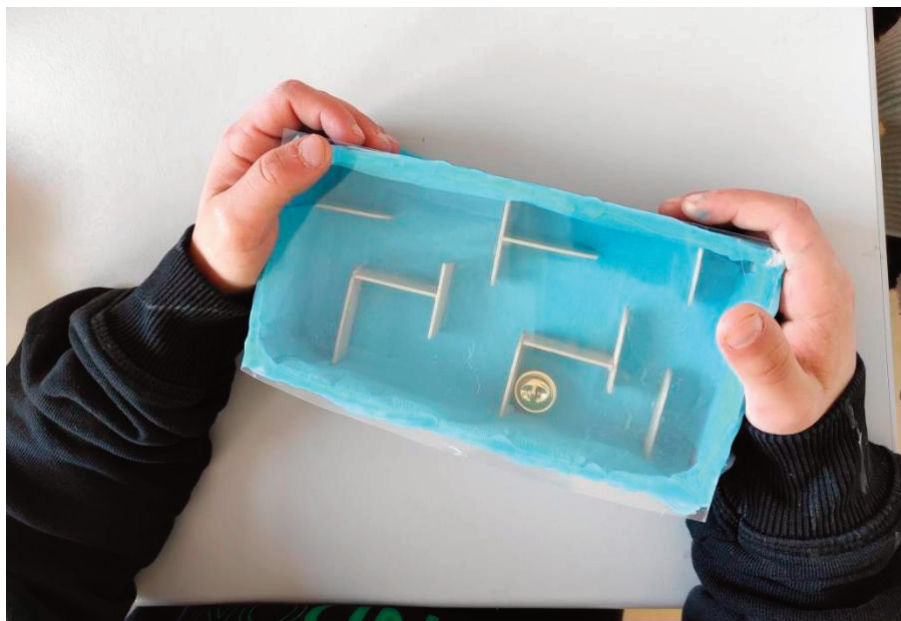
Ενότητα (μεσοπρόθεσμος στόχος): Να συγκεντρώνει την προσοχή του και να συνεργάζεται με πρόσωπα του σχολείου.

Περιοχή (μακροπρόθεσμος στόχος): Ανάπτυξη νοητικών ικανοτήτων και χωροχρονική οργάνωση

Γενικές Ενότητες ΠΑΠΕΑ: Ενίσχυση Βασικών Ακαδημαϊκών Δεξιοτήτων

Γενικές Ενότητες Πειραματικού Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών: Βασικές Αναγνωστικές δεξιότητες, Μαθηματικές και Μνημονικές δεξιότητες

**ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ
ΣΤΗ ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΝΟΗΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ
ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΠΡΟΣΟΧΗΣ**

Εικόνα 1 . Ο λαβύρινθος

Εικόνα 2. Διαφοροποιημένο παιδαγωγικό υλικό: το ντοσιέ με το λάστιχο και "αυτιά"

Οι αριθμητικές δεξιότητες και το παουτσόκουτο (τρισδιάστατη γνωστική μηχανή)

Εικόνα 3. Το παουτσόκουτο 'λάπτοπ'

Εικόνα 4. Το παουτσόκουτο και το ημερολόγιο.

Αριθμητικοί υπολογισμοί με το παπουτσόκουτο: - Πόσα είναι;

**Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο. Πέμπτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ.
ΕΝΤΥΠΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ**

<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 10' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (6 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού τύπου (φ, σφσφσ, σφσφσφ, σφς, φφσφ, σφφ, σφσφσφ, φσφσφσφσφ) και ορισμένου μορφολογικού περιεχομένου, με τη βοήθεια οπτικών εννοιολογικών διευκολυντών (ΟΕΔ) χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>Επίπεδα εκτίμησης της Ολοκλήρωσης Ολοκληρώνει τις ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας</p>	<p>Επίπεδα αυτονομίας Με βοήθεια: μβ, Χωρίς βοήθεια: χβ, Με ελάχιστη βοήθεια: μεβ, Με πολύ μεγάλη βοήθεια: μπμβ</p>	 <p>Χρονική διάρκεια Παρέμβασης 10 λεπτά-Χρόνος έναρξης: 09:00 Χρόνος λήξης: 09:10 Εργασία με το Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ ΜΕ Βέλκρον</p>	 <p>Λεκτικοποίηση συναισθημάτων Μου άρεσε γιατί: Δεν μου άρεσε γιατί: Έτσι και έτσι:</p>
<p>Βήμα 1ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 2' και να κατανοεί κείμενο 1 γραμμής, (2 προτάσεις, 7 λέξεις) με τη βοήθεια ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη καρέκλα του.</p>	<p>Να προσέξει και να κατανοήσει αυτό που ακούει 1. Να συγκεντρώσει την προσοχή του στους αριθμούς 2. να τους βάλει σε σειρά χωρίς να σηκώνεται από την καρέκλα του. ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ: 1</p>	<p>μεβ</p>	<p>Ντοσιέ με πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον ΟΕΔ</p>	

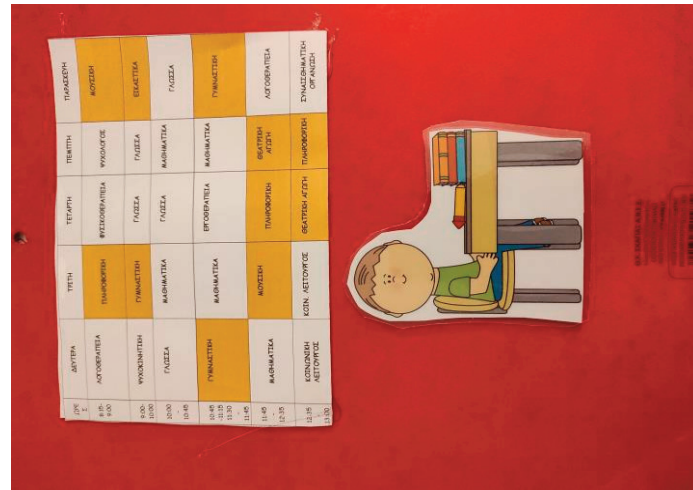
<p>Βήμα 2ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 5' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (2 προτάσεις - 5 λέξεις), με τη βοήθεια ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>Να κατανοήσει αυτό που ακούει(1.να κοιτάξει τις εικόνες 2.να λεκτικοποιήσει αυτό που βλέπει στην εικόνα) και να ολοκληρώσει τις ασκήσεις, χωρίς να σηκώνεται. ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ: 1</p>	<p>μβ</p>	<p>Ντοσιέ με Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον ΟΕΔ</p>
<p>Βήμα 3ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 3' και να κατανοεί κείμενο 2 γραμμών (1 πρόταση - 5 λέξεις η πρόταση), με τη βοήθεια ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>Να κατανοήσει αυτό που ακούει(1.να βάλει σε σειρά τις εικόνες και να ολοκληρώσει την άσκηση, χωρίς να σηκώνεται. ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ: 1</p>	<p>μβ</p>	<p>Ντοσιέ Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον ΟΕΔ</p>
<p>Βήμα 4ο: Να συγκεντρώνει την προσοχή του για 2' και να κατανοεί κείμενο 1 γραμμής (1 πρόταση - 3 λέξεις η πρόταση), με τη βοήθεια ΟΕΔ, χωρίς να σηκώνεται από τη θέση του.</p>	<p>Να κατανοήσει αυτό που ακούει(1.να σειροθετήσει σε Λογική σειρά τις εικόνες με βοήθεια ΟΕΔ 2. να περιγράψει τη διαδικασία) και να ολοκληρώσει τις ασκήσεις, χωρίς να σηκώνεται. ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ: 1</p>	<p>μβ</p>	<p>Ντοσιέ Πλαστικοποιημένες κάρτες με βέλκρον ΟΕΔ</p>
<p>Σύνολο αποτελεσμάτων: Ολοκλήρωσε τις 4 από τις 7 δραστηριότητες διαβαθμισμένης δυσκολίας</p>			

Ντοσιέ με κρίκους διαφοροποιημένο

Εμπροσθόφυλλο ντοσιέ

Οπισθόφυλλο ντοσιέ

Αριστερό εσώφυλλο

Δεξί εσώφυλλο

Ετεροπρατηρήσεις:

Ο Μαθητής έχει ανάγκη να γνωρίζει πού βρίσκεται η δασκάλα του κατά τη διάρκεια του σχολικού προγράμματος. Γι αυτό οι ώρες που δεν είναι μαζί του στην τάξη, είναι σημειωμένες με κίτρινο χρώμα, έτσι ώστε να ξέρει ότι μπορεί να την αναζητήσει στο γραφείο των δασκάλων. Με αυτόν τον τρόπο νιώθει ασφάλεια.

«Παιδαγωγικά ζητήματα στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης»

Ιωάννης Σόλαρης

Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου Φιλολόγων (ΠΕ02), ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Πελοποννήσου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το κοινωνικό-οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο σε μία κοινωνία καθορίζει σε σημαντικό βαθμό όλους τους θεσμούς της, επηρεάζοντας και αυτόν της εκπαίδευσης. Παράλληλα σε παγκόσμιο επίπεδο υπάρχει έντονος προβληματισμός για την αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών συστημάτων, των επενδύσεων στην εκπαίδευση και τη μέτρηση της ποιότητας της εκπαίδευσης.

Υπό το πρίσμα αυτό ελέγχεται η λειτουργία των δομών ενταξιακής εκπαίδευσης και μάλιστα του «ευαίσθητου» πεδίου της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης. Βασικός προσανατολισμός είναι η επισήμανση της όποιας παθογένειας συναντάται, προκειμένου να ευρεθεί τρόπος επίλυσης προς ωφέλεια των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευομένων.

Ενδεικτικά στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Μεσοσηνίας για το σχολικό έτος 2020-2021 λειτουργούν 7 Τμήματα Ένταξης σε αντίστοιχα 7 Γυμνάσια με 5 αναπληρωτές και άλλους 5 μονίμους με διάθεση εκπαιδευτικούς, ενώ στην παράλληλη στήριξη εργάζονται 10 αναπληρωτές εκπαιδευτικοί (Φιλόλογοι-Μαθηματικοί-Φυσικοί) για 17 μαθητές/τριες.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ

Η πρόσφατη ιστορία της ελληνικής εκπαίδευσης κατέγραψε την ώθηση στην ειδική αγωγή με την ψήφιση και εφαρμογή του συγκεκριμένου νόμου 3699/2008 (ΦΕΚ 199/Α'/2.10.2008), με την ίδρυση και λειτουργία ειδικών σχολείων (Εργαστήριο Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης Ε.Ε.Ε.Κ., Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο Λύκειο ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.Λ.), με την αύξηση των τμημάτων ένταξης και της παράλληλης στήριξης, με τον διορισμό αρκετών αναπληρωτών και μονίμων εκπαιδευτικών.

Συνάμα, ελλοχεύουν ορισμένοι κίνδυνοι δυσλειτουργίας και κακής νοοτροπίας, όπως όταν η ανάγκη διορισμού είναι μεγαλύτερη από την αγάπη σε αυτό το αντικείμενο (Bryant, D.P., Bryant, B.R., and Smith, D.D, 2019). Ο νέος εκπαιδευτικός αξιοποιεί την ευκαιρία/συγκυρία, μόνο που κάποιες φορές σκέπτεται χρησιμοθηρικά. Η εκπαίδευση και πολύ περισσότερο η ειδική αγωγή απαιτεί από τον εκπαιδευτικό ένα ευρύ φάσμα εφοδίων τα οποία σχηματικά μπορούν να σκιαγραφηθούν ως εξής: ο τρόπος που ασκεί το έργο του ο εκπαιδευτικός της τάξης είναι απόρροια τόσο των στοιχείων της προσωπικότητάς του όσο και του γνωστικού του οπλισμού (Drossinou-Koreas, M. and Periferakis, Th, 2018). Στην αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών συμβάλλουν η ευελιξία, η αίσθηση χιούμορ, το αίσθημα δικαιοσύνης, η υπομονή, ο ενθουσιασμός, η δημιουργικότητα, η φροντίδα και το ενδιαφέρον για τους μαθητές, η αυτοπεποίθηση, η σταθερότητα, η

αναλυτική και συνθετική ικανότητα, η ικανότητα συνεργασίας και ομαδικής εργασίας. Παράλληλα και οι στάσεις των εκπαιδευτικών, όπως οι υψηλές προσδοκίες από τους μαθητές και η προώθηση της μάθησης όλων των μαθητών, επιδρούν στον βαθμό δέσμευσής τους στο καθήκον και στον τρόπο που διδάσκουν και συμπεριφέρονται στους μαθητές (Strogilos, V. and Avramidis, E., 2017). Ακόμη, επισημαίνεται ο σπουδαίος ρόλος της αυτογνωσίας και του αναστοχασμού (Χρηστάκης, Κ, 2012). Πέραν των ανωτέρω χαρακτηριστικών ή μάλλον σε συνέχεια αυτών, η συνεχής αυτοβελτίωση και ο επανακαθορισμός της διδακτικής πράξης θεμελιώνονται στη βάση της επαρκούς γνώσης του επιστημονικού αντικείμενου. Πριν από καθηγητής ειδικής αγωγής ο εκπαιδευτικός οφείλει να είναι καταρτισμένος καθηγητής στο γνωστικό του αντικείμενο (φιλολογία, μαθηματικά) (Panopoulos, N., & Drossinou-Korea, M, 2019).

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ

Ο εκπαιδευτικός φροντίζει για τη μάθηση όλων των μαθητών του σε ένα δημοκρατικό σχολείο και επομένως δεν διαχωρίζει το μαθητικό δυναμικό σε καλούς και κακούς, προσαρμοσμένους στη διαδικασία και αδιάφορους, σε μαθητές που αξίζουν και σε μαθητές που είναι άχρηστοι. Φαντάζει αυτονόητο, αλλά δυστυχώς η βίωση τέτοιων καταστάσεων δεν είναι σπάνια. Κάθε φορά που διαπιστώνουμε πως ένας μαθητής δυσκολεύεται μαθησιακά, σημαίνει πως η προσέγγισή μας πρέπει να αλλάξει, κάτι άλλο πρέπει να δοκιμάσουμε. Φυσικά και υπάρχουν αντικειμενικά εμπόδια στο έργο μας, οι προσωπικοί-οικογενειακοί λόγοι, τα τμήματα των 25 μαθητών στη γενική παιδεία, η πρόοδος της ύλης του αναλυτικού προγράμματος, ο πιεστικός διευθυντής κ.ά. που μας οδηγούν να καταφεύγουμε συχνά στη μετωπική διδασκαλία, στην αλληλεπίδραση με τους λίγους καλούς μαθητές και την επιβολή ησυχίας στους υπολοίπους μέχρι να τελειώσει η διδακτική ώρα. Η τελευταία εικόνα δεν μοιάζει με εκπαίδευση, αλλά με φροντιστήριο για λίγους και καταναγκαστικό έργο για τους πολλούς. Εκπαίδευση σημαίνει αλλαγή-μεταβολή, απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων για όλους.

Όταν ένας μαθητής δυσκολεύεται να μάθει, συνήθως ο εκπαιδευτικός γενικής παιδείας το αποδίδει σε προβλήματα που έχει ο μαθητής. Στην Ελλάδα πλέον γίνεται κατάχρηση του όρου «μαθησιακές δυσκολίες», ο οποίος συγχέεται με τη «σχολική αποτυχία» (Χρηστάκης, 2011). Από εκεί και πέρα ο εκπαιδευτικός είτε παριστάνει τον ειδικό ψυχολόγο και βγάζει αμέσως γνωμάτευση είτε καταθέτει τα όπλα. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις απλά ο εκπαιδευτικός δεν ασκεί ορθά το λειτούργημά του. Δουλειά του εκπαιδευτικού είναι να μορφώνει τους μαθητές του και όταν βλέπει παρακώλυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, να επιλαμβάνεται και να ανιχνεύει τυχόν μαθησιακές δυσκολίες, ώστε να μπορεί να παραπέμπει τους γονείς στον αρμόδιο εκπαιδευτικό φορέα, το Κέντρο Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.). Εδώ ακριβώς εντοπίζεται ένα κενό ενημέρωσης και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών ως προς τη σωστή διαχείριση. Ο εκπαιδευτικός καλό είναι να γνωρίζει πρωτίστως τη διάκριση ανάμεσα σε γενικές, ειδικές και δευτερογενείς μαθησιακές δυσκολίες.

Η εννοιολογική ταξινόμηση των μαθησιακών δυσκολιών (Χρηστάκης, 2000) αποτυπώνεται στην εκπαιδευτική νομοθεσία 3699/2008. Σύμφωνα με αυτήν ο εκπαιδευτικός της δευτεροβάθμιας καλό είναι να αναγνωρίζει τα σημεία που μας «υποψιάζουν» για ύπαρξη ειδικών μαθησιακών δυσκολιών (APA, 2013) αναφορικά με γλωσσικές δυσκολίες που εντοπίζονται σε μία από τις παρακάτω περιοχές για τουλάχιστον έξι μήνες:

- Δυσκολίες στην ανάγνωση (π.χ. χαμηλή ακρίβεια , αργός ρυθμός και με πολλή προσπάθεια) -δυσλεξία
- Δυσκολίες στην κατανόηση του γραπτού λόγου
- Δυσκολίες στην ορθογραφία
- Δυσκολίες στη γραπτή έκφραση (π.χ. γραμματική, οργάνωση, ή σημεία στίξης)-δυσγραφία
- Δυσκολίες στην κατανόηση της αριθμητικής γλώσσας, δυσκολίες στην κατανόηση των αριθμητικών εννοιών, δυσκολίες στην εκτέλεση αριθμητικών υπολογισμών, δυσκολίες στην μαθηματική λογική (π.χ. εφαρμογή μαθηματικών κανόνων ή επίλυση μαθηματικών προβλημάτων) δυσαριθμσία.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Καθοριστικής σημασίας στο πλαίσιο της συνεκπαίδευσης είναι η συνεργασία του εκπαιδευτικού του τμήματος ένταξης/της παράλληλης στήριξης με τον εκπαιδευτικό της γενικής παιδείας. Παρατηρείται σε αρκετές περιπτώσεις ο εκπαιδευτικός ειδικής να ασχολείται με τον μαθητή που έχει αναλάβει κατ' αποκλειστικότητα και ο εκπαιδευτικός γενικής να ασχολείται με την υπόλοιπη τάξη. Αγνοούν και οι δύο πως το τμήμα ένταξης και η παράλληλη στήριξη περιλαμβάνονται στην ενταξιακή εκπαίδευση με σκοπό τη σταδιακή ενσωμάτωση του μαθητή στο τμήμα γενικής παιδείας στο οποίο ανήκει. Συνεπώς είναι απαραίτητη η συνεργασία με την έννοια ότι ο εκπαιδευτικός γενικής κανονίζει το περιεχόμενο της διδασκαλίας, αλλά από κοινού με τον εκπαιδευτικό ειδικής μπορούν να ορίζουν ρεαλιστικούς διδακτικούς στόχους και να ρυθμίζουν τον τρόπο παρέμβασης και το παραγόμενο αποτέλεσμα (Δροσινού Κορέα, 2020).

Τα τελευταία χρόνια έχει αναδυθεί η ανάγκη για τη μελέτη των συνεργατικών πρακτικών. Είναι αδιαμφισβήτητο ότι η επικοινωνία και η συνεργασία σχολείου και οικογένειας και ειδικών επαγγελματιών επιδρά θετικά στη σχολική επίδοση, την αυτοεικόνα και την ανάπτυξη του παιδιού. Λειτουργώντας συμπληρωματικά και συντονισμένα, πρέπει να επικοινωνούν αμφίδρομα και σε σταθερή βάση, να χρησιμοποιούν κοινή γλώσσα να έχουν κοινό προσανατολισμό και να μεταφέρουν κοινά μηνύματα στο παιδί (Christenson & Sheridan, 2001). Οι σημαντικότερες γενικές αρχές για εποικοδομητική συνεργασία οικογένειας-σχολείου είναι οι εξής: (α) Η αποτελεσματική συνεργασία εκπαιδευτικού-οικογένειας είναι απαραίτητο να βασίζεται κυρίως στην πρόληψη και όχι στην παρέμβαση, καθώς και να απευθύνεται στο σύνολο των οικογενειών και όχι μόνο στις οικογένειες που διαφαίνονται σχολικές δυσκολίες. (β) Η αποτελεσματική συνεργασία εκπαιδευτικού-οικογένειας θα πρέπει να αναγνωρίζει και να αποδίδει αξία στη σημαντική συνεισφορά των γονιών

ανεξάρτητα από το μορφωτικό τους επίπεδο. (γ) Η αποτελεσματική συνεργασία εκπ/κού-οικογένειας που βασίζεται στον αμοιβαίο σεβασμό και την εμπιστοσύνη προάγει τη γονεϊκή ενδυνάμωση μέσα από τη θετική, αμφίδρομη επικοινωνία οικογένειας-σχολείου (Σακελλαρίου, 2008). Η συνεργασία γονέων-σχολείου στην ειδική αγωγή είναι απαραίτητη για τον πρόσθετο λόγο πως χωρίς τη συναίνεση του γονέα (δια αιτήσεώς του) δεν μπορεί να παραπεμφθεί μαθητής για διάγνωση ούτε να κατευθυνθεί στην προτεινόμενη εκπαιδευτική δομή. Το μεγαλύτερο πρόβλημα δεν είναι η ιδιαιτερότητα ενός μαθητή, αλλά η σωστή διαχείριση, η αποδοχή πρωτίστως από τον γονέα (όχι λανθασμένη εικόνα, όχι αποφυγή, όχι ενοχές), η έγκαιρη-έγκυρη διάγνωση και η συνεργασία-υποστήριξη όλων των εμπλεκομένων για την πρόοδο του μαθητή σε όλα τα επίπεδα (γνωστικό-κοινωνικό-συναισθηματικό).

Οι εκπαιδευτικοί συχνά νομίζουν ότι είναι κυρίαρχοι στο μάθημά τους, η διδασκαλία είναι το κύριο έργο τους μέσα στους τέσσερις τοίχους της αίθουσας, παραθεωρώντας το γεγονός ότι χωρίς συνεργασίες δεν δημιουργείται το κατάλληλο σχολικό κλίμα για μάθηση και δημιουργία.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΓΝΩΜΑΤΕΥΣΕΙΣ

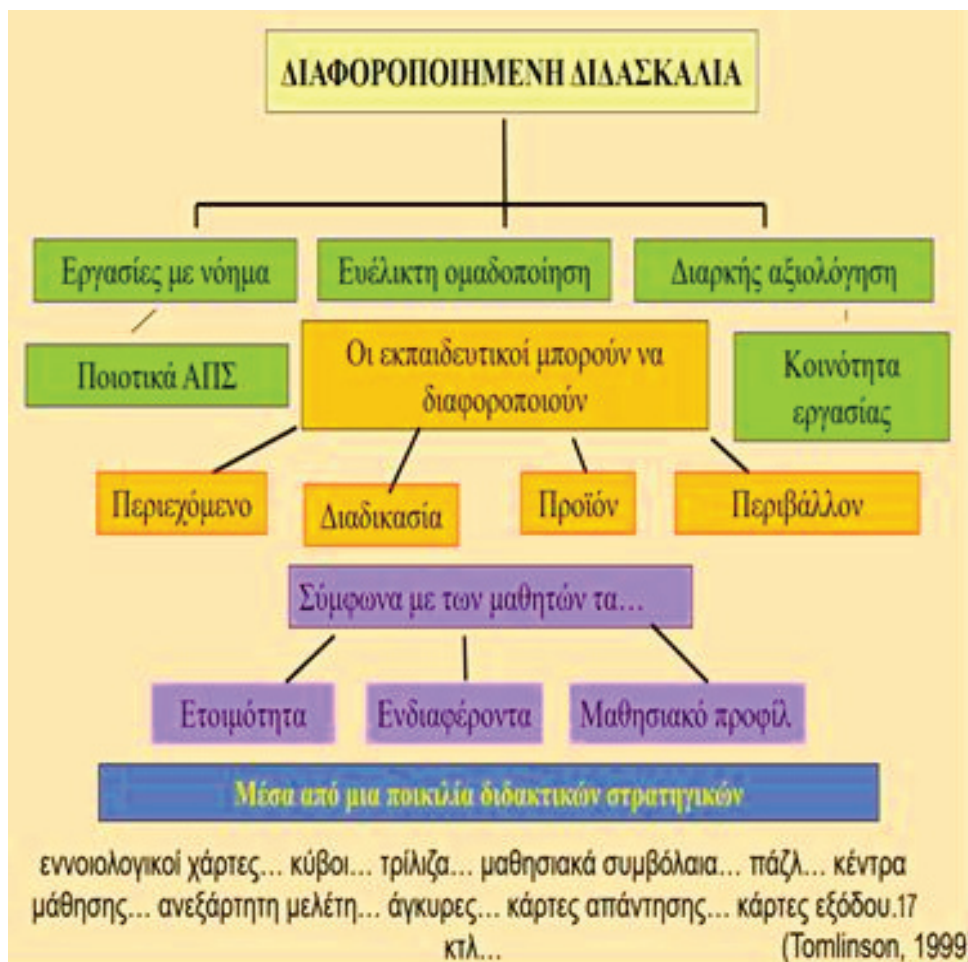
Από τα σοβαρότερα προβλήματα στην εκπαίδευση είναι η αγνόηση από την πλευρά των εκπαιδευτικών γενικής παιδείας των γνωματεύσεων των αρμοδίων διαγνωστικών φορέων (Κέντρα ψυχικής υγείας, ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα, Κ.Ε.Σ.Υ.) για μαθητές με κάποιες δυσκολίες ή αδυναμίες. Οι εκπαιδευτικοί συνήθως ενδιαφέρονται για τις γνωματεύσεις προ των γραπτών εξετάσεων, προκειμένου να εξερευνήσουν αν οι μαθητές απαλλάσσονται της γραπτής δοκιμασίας ή αν εξετάζονται προφορικά. Ουδεμία άλλη μέριμνα υπάρχει, πολλές φορές και με ευθύνη των διευθυντών των σχολείων. Απεναντίας οι γνωματεύσεις είναι προϊόν διεπιστημονικής αξιολόγησης (ψυχολόγου, κοινωνικού λειτουργού, ειδικού παιδαγωγού, φιλολόγου-μαθηματικού ειδικής αγωγής) με σκοπό όχι μόνο την κατεύθυνση του μαθητή στην κατάλληλη δομή (ειδικό σχολείο, τμήμα ένταξης, παράλληλη στήριξη) αλλά κυρίως την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού στον καλύτερο δυνατό τρόπο διδασκαλίας του μαθητή. Επομένως όλοι οι εκπαιδευτικοί των ειδικοτήτων που διδάσκουν αυτόν τον μαθητή οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τη γνωμάτευση από την αρχή της σχολικής χρονιάς για να διεξάγουν καλύτερα το μάθημά τους. Προς ενίσχυση αυτού καλό είναι να γνωρίζει ο εκπαιδευτικός και ειδικά ο φιλόλογος πως η γνωμάτευση συνιστά αποτέλεσμα αναλυτικής διαδικασίας εξέτασης του μαθητή ως προς την κατανόηση-ερμηνεία-παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου, μέσα από την οποία μπορεί να βοηθηθεί στο δικό του έργο. Μάλιστα προ της γνωμάτευσης ζητείται από το Κ.Ε.Σ.Υ. η γνώμη των εκπαιδευτικών για τη γνωστική-συναισθηματική ανταπόκριση του μαθητή και εκεί φαίνεται πόσα λίγα γνωρίζουμε για κάθε μαθητή ξεχωριστά στην τάξη μας.

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

Προσφάτως ένας διευθυντής κεντρικού σχολείου περιέγραψε το εξής περιστατικό: μια μαθήτρια με παράλληλη στήριξη δέχτηκε σχολικό εκφοβισμό από συμμαθητές

της εξαιτίας του ότι δεν μπορούσαν να «καταλάβουν» την ιδιαιτερότητά της και χαρακτηριστικά μια συμμαθήτριά της εξέφρασε το παράπονο πως και η ίδια θα ήθελε να έχει «ατομική» βοήθεια από κάποιο εκπαιδευτικό (Δροσινού Κορέα, 2017). Με αφορμή τα ανωτέρω συνιστάται στους εκπαιδευτικούς να εφαρμόσουν τη διαφοροποιημένη διδασκαλία, ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν όλες τις ιδιαιτερότητες των μαθητών, είτε αφορούν το διαφορετικό πολυπολιτισμικό περιβάλλον είτε τις όποιες δυσκολίες/αδυναμίες των μαθητών.

Ως παιδαγωγική θεώρηση η διαφοροποιημένη διδασκαλία ορίζεται ως ένας συνολικός τρόπος σκέψης για τους/τις μαθητές/τριες, με γνώμονα ότι η μάθηση προσαρμόζεται σε κάθε μαθητή/τρια εξατομικευμένα με επίκεντρο τον/τη μαθητή/τρια (Drossinou Korea, M., Mintza, H., and Stavrou, I., 2020). Ορίζεται ως μέθοδος διδασκαλίας, η οποία βασίζεται και αντιμετωπίζει τους/τις μαθητές/τριες ως βιογραφίες και όχι ως κόπιες της ίδιας εικόνας (Κουτσελίνη, 2006).

Ο κατάλληλος σχεδιασμός της διαφοροποιημένης διδασκαλίας (Χρηστάκης, 2013) εξαρτάται από δύο βασικούς άξονες: Πρώτος άξονας: για τον/τη μαθητή/τρια, λαμβάνονται υπόψη τρία κριτήρια: (α) η ετοιμότητα του/της μαθητή/τριας (κατά πόσο αποδοτική υπήρξε η μελέτη και η απόδοση του/της μαθητή/τριας έως την ημέρα παρατήρησης) (ΥΠΕΠΘ, ΠΙ, 2009), (β) τα ενδιαφέροντά του (ιδιοπροσωπία κάθε μαθητή/τριας, τα ερεθίσματα και οι εμπειρίες που είχε ως την ημέρα

παρατήρησης αλλά και στερεότυπα – προκαταλήψεις) και (γ) ο ιδιαίτερος τρόπος με τον οποίο μαθαίνει, δηλαδή το μαθησιακό του προφίλ. Δεύτερος άξονας: οι τομείς τους οποίους πραγματοποιείται η διαφοροποίηση είναι: (α) το περιεχόμενο (γνώσεις και δεξιότητες που ο/η εκπαιδευτικός επιδιώκει να μάθουν οι μαθητές/τριες καθώς και τα διδακτικά μέσα για την επίτευξη της μάθησης), (β) η διαδικασία (δραστηριότητες στις οποίες συμμετέχουν οι μαθητές/τριες, για να κατανοήσουν βασικές έννοιες και να χρησιμοποιήσουν βασικές δεξιότητες), (γ) τα προϊόντα μάθησης (οι εργασίες με τις οποίες δείχνουν οι μαθητές/τριες τι έμαθαν και πώς μπορούν να διευρύνουν περαιτέρω τις γνώσεις τους) και (δ) το μαθησιακό περιβάλλον (ο τρόπος με τον οποίο δουλεύει η τάξη και πώς νιώθει) (Tomlinson, 2000).

Η διαφοροποιημένη διδασκαλία και μάθηση συνιστά το μέλλον της δευτεροβάθμιας γλωσσικής εκπαίδευσης, καθώς είναι ο κατάλληλος τρόπος να γνωρίσουμε πραγματικά τους μαθητές μας και αναλόγως να προσαρμόσουμε τη διδακτική πράξη, προκειμένου να έχουμε θετικά αποτελέσματα. Οι μαθητές ενδέχεται να έχουν ιδιαιτερότητες ή να μην έχουν δυσκολίες, αλλά όλοι αξίζουν την προσοχή των δασκάλων τους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η θεώρηση του σύγχρονου σχολείου ως εκπαιδευτικού οργανισμού συνδέεται με την ανάγκη για συνεχή βελτίωση των λειτουργιών του, διότι η ποιοτική αναβάθμιση των εκπαιδευτικών διαδικασιών του σύγχρονου σχολείου συμβάλλει στη συνεχή πρόοδο και ανάπτυξή του. Καμία θεσμοθέτηση δεν εξασφαλίζει την ευοίωνη πορεία της εκπαιδευτικής λειτουργίας χωρίς τη συνεχή θετική συμβολή του ίδιου του εκπαιδευτικού.

Ως παιδαγωγική πρόταση η διαφοροποιημένη διδασκαλία εμπερικλείει και μετέρχεται ταυτόχρονα πολλές παραμέτρους της «βιογραφίας» του κάθε μαθητή, δημιουργώντας την ανάγκη ανάπτυξης από τους εκπαιδευτικούς πολλαπλών δεξιοτήτων καθοδηγούμενων από τη γνώση για τον τρόπο διαχείρισης της διαφορετικότητας.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

American Psychiatric Association (APA) (2013). *DSM-V Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*. 5th Edition. Washington, DC: American Psychiatric Association.

Bryant, D.P., Bryant, B.R., and Smith, D.D. (2019). *Teaching Students with Special Needs in Inclusive Classrooms* (2 εκδ.). Texas: SAGE Publications, Inc.

Christenson S. & Sheridan S. (2001). *Schools and Families: Creating Essential Connections for Learning*. New York: The Guilford Press.

Δροσινού Κορέα, Μ. (2017). Προβλήματα Παραβατικής Συμπεριφοράς σε παιδιά και νέους: παιδαγωγικές πρακτικές στη σχολική, ακαδημαϊκή κοινότητα και στην οικογένεια. Στο: *Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση: Η "δια" της ειδικής αγωγής πρόταση εκπαίδευσης* (σσ. 809-882). Πάτρα: OPPORTUNA.

Δροσινού Κορέα, Μ. (2020). Η παιδαγωγική της παρουσίας δεύτερου εκπαιδευτικού στην τάξη και το αφήγημα της παράλληλης στήριξης. Στο: *Εγχειρίδιο ειδικής αγωγής και αφηγήματα εκπαίδευσης*, (σσ. 549-598). Πάτρα: OPPORtUNA.

Drossinou-Koreas, M. and Periferakis, Th. (2018). Targeted, individual, structured, inclusion programs of pre-vocational readiness for students with special education needs (TISIPfSEnS). *International Journal of Latest Research in Humanities and Social Science (IJLRHSS)*, 1(4), σσ. 28-35.

Drossinou Korea, M., Mintza , H., and Stavrou, I. (2020). Teaching Dyslexics Students with the Targeted, Individual, Structured, Integrated Program in the Lesson of History. *Linguistics and Literature Studies*, 8(6), σσ. 277-284. doi: 10.13189/lls.2020.080601

Κουτσελίνη, Μ. (2006), Διαφοροποίηση διδασκαλίας-μάθησης σε τάξεις μικτής ικανότητας: Φιλοσοφία και έννοια προσεγγίσεις και εφαρμογές. Στο: Πανεπιστήμιο Αθηνών (2009), *Τόμος προς τιμή Ευγενίας Κουτσουβάνου*. Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών, σ.σ. 1-28.

Panopoulos, N., & Drossinou-Korea, M. (2019). Teaching Intervention to Support Reading Skills in Student with Intellectual Disability. *Open Journal for Studies in Linguistics*, 2(1), σσ. 19-34.

Πολυχρόνη, Φ. (2011). *Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες*. Αθήνα: Πεδίο.

Πρωτόπαππας, Α., & Σκαλούμπακας, Χ. (2008). Η αξιολόγηση της αναγνωστικής ευχέρειας για τον εντοπισμό αναγνωστικών δυσκολιών. *Ψυχολογία*, 15, 267-289.

Strogilos, V. and Avramidis, E. (2017). The cultural understanding of inclusion in diverse settings: Support services and collaboration. Στο H. M. E., *The Wiley Handbook of Diversity in Special Education*. (σσ. 87-114). Chicago: Wiley Public.

Tomlinson, C.A. (2000), Differentiated instruction: Can it work?. *The Education Digest*, 65(5), σ.σ. 25–31.

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων-Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. (1999). *Δραστηριότητες μαθησιακής ετοιμότητας: προφορικός λόγος(1), ψυχοκινητικότητα (2), νοητικές ικανότητες (3), συναισθηματική οργάνωση (4)* βιβλίο για τον εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Επμλ. Μ. Δροσινού, Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων.

Χρηστάκης, Κ. (2011). Τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες. Κεφάλαιο, 7. Στο: *Η Εκπαίδευση των παιδιών με δυσκολίες. Εισαγωγή στην Ειδική Αγωγή*, τόμ. Α', Αθήνα: Διάδραση, σ.σ. 259-300.

Χρηστάκης, Κ. (2012). *Το παιδί και ο έφηβος στην οικογένεια και το σχολείο*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Χρηστάκης, Κ. (2013). Διάγνωση και αξιολόγηση των παιδιών. Στο: *Προγράμματα και Στρατηγικές Διδασκαλίας: Για Άτομα Με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες και Σοβαρές Δυσκολίες Μάθησης*, Αθήνα: Διάδραση, σ.σ. 226-249.

**«Η εφαρμογή ενταξιακών προγραμμάτων
στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση»**

Νικόλαος Πανόπουλος

Διδάκτορας ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Μαρία Δροσινού-Κορέα

Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Περίληψη

Ένας από τους σκοπούς της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης αποτελεί η συμμετοχή και η ενεργός δράση των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΕΕΑ) στο γενικό σχολείο. Τα τελευταία χρόνια πολλά κράτη έχουν εφαρμόσει πολιτικές για την προώθηση της σχολικής ένταξης των μαθητών με ΕΕΑ. Σε εθνικό επίπεδο, η ενταξιακή εκπαίδευση προωθείται μέσω του ενταξιακού θεσμού της Παράλληλης Στήριξης (ΠΣ) στις τάξεις της γενικής εκπαίδευσης. Στην παρούσα εργασία διερευνάται η εφαρμογή και η αποτελεσματικότητα κατάλληλων παιδαγωγικών παρεμβάσεων στο πλαίσιο της ΠΣ σε μαθητές με Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές (ΔΑΔ) στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Συγκεκριμένα, δείγμα της παρούσας έρευνας αποτελούν μαθητές με ΔΑΔ (N=3) που φοιτούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση της Ελληνικής περιφέρειας. Η μεθοδολογία της έρευνας είναι ποιοτική, καθώς διεξήχθη έρευνα δράσης εξετάζοντας μελέτες περίπτωσης. Στα μεθοδολογικά εργαλεία της έρευνας αξιοποιήθηκε η άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση με ορισμένες λίστες ελέγχου βασικών δεξιοτήτων. Στα αποτελέσματα της έρευνας αναδείχθηκε ότι η ΠΣ σε μαθητές με ΔΑΔ δεν έχει παιδαγωγική και διδακτική συνέχεια και επισημάνθηκε η αναγκαιότητα για τροποποίηση του συγκεκριμένου θεσμού με κατάλληλα παιδαγωγικά και διδακτικά εργαλεία, όπως αυτό του στοχευμένου ατομικού, δομημένου, ενταξιακού προγράμματος ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης (ΣΑΔΕΠΕΑΕ).

Λέξεις κλειδιά: Ενταξιακή εκπαίδευση, ΔΑΔ, Παράλληλη Στήριξη, ΣΑΔΕΠΕΑΕ.

Εισαγωγή

Σύμφωνα με το Διαγνωστικό και Στατιστικό Εγχειρίδιο Ψυχικών Διαταραχών, (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition-DSM-5), οι μαθητές με (ΔΑΔ) ενδέχεται να εμφανίσουν δυσκολίες στην κοινωνική συναλλαγή και στην επικοινωνία, ενώ εκδηλώνουν και στερεοτυπικές κινήσεις και συμπεριφορές (American Psychiatric Association, 2013). Ακόμα, η συγκεκριμένη μαθητική ομάδα παρουσιάζει δυσκολίες στις γλωσσικές δεξιότητες καθώς μεταβαίνει στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η εκπαιδευτική τους μετάβαση σε άλλη βαθμίδα ή τάξη θεωρείται μια από τις πιο δύσκολες στην εκπαιδευτική τους σταδιοδρομία, προκαλώντας συνήθως άγχος από την αύξηση των προσδοκιών της ακαδημαϊκής και κοινωνικής τους ικανότητας (Πανόπουλος & Δροσινού-Κορέα, 2020). Οι Howorth,

Rooks-Ellis, Flanagan και Ok (2019) αναφέρουν ότι ορισμένοι μαθητές με ΔΑΔ ανταπεξέρχονται σε δεξιότητες αποκωδικοποίησης και κωδικοποίησης λέξεων, ωστόσο τείνουν να παρουσιάζουν περισσότερες δυσκολίες στην κατανόηση λόγω της μειωμένης ικανότητας να συνάγουν συμπεράσματα ή να κατανοούν τη μεταφορική σημασία της γλώσσας. Σε έρευνά μας σχετικά με τις καλές πρακτικές σε μαθητές ΔΑΔ στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση η κατανόηση του γραπτού λόγου εξακολουθεί να είναι μια περιοχή αδυναμίας για τους συγκεκριμένους μαθητές. Πρόκειται για ένα σύνθετο έργο γνωστικών διεργασιών, που απαιτεί την ενεργό συμμετοχή του αναγνώστη. Οι επιδόσεις στην αναγνωστική κατανόηση συσχετίζονται με τη λεκτική ικανότητα του ατόμου, ωστόσο υπάρχουν παράγοντες που αναφέρονται στην κατανόηση γραπτού λόγου και είναι μοναδικές για άτομα με ΔΑΔ, όπως η ακρίβεια της ανάγνωσης, η σημασιολογική και κοινωνική γνώση. Οι προαναφερθέντες παράγοντες αποτελούν πρόκληση για το έργο των εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ) και οδηγούν αναπόφευκτα στην αναζήτηση εξατομικευμένων και διαφοροποιημένων διδακτικών πρακτικών στο πλαίσιο της Παράλληλης Στήριξης (ΠΣ) (Δροσινού, Πανόπουλος, & Νικήτα, 2016).

Η αναγκαιότητα ενταξιακών προγραμμάτων, όπως ο θεσμός της παράλληλης στήριξης, είναι εμφανής σε εθνικό επίπεδο, δεδομένου του αυξανόμενου αριθμού μαθητών με ΔΑΔ. Σε έρευνα των Thomaidis et al. (2020), ο επιπολασμός των μαθητών με ΔΑΔ, ηλικίας 10 έως 11 ετών, καταγράφηκε στο 1,15% στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, στην περιφέρεια Πελοποννήσου 83 από τους 9160 μαθητές που αξιολογήθηκαν στα αρμόδια οικεία Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης διαγνώστηκαν με ΔΑΔ (0,91%). Ο Perez (2012), αναφερόμενος στην αποτελεσματικότητα της συνδιδασκαλίας στην γενική τάξη αναφέρει ότι προκύπτουν δυσκολίες κατά την εφαρμογή της, οι οποίες σχετίζονται με την κουλτούρα των εκπαιδευτικών, τη σχολική οργάνωση, τη συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών, τις διδακτικές παρεμβάσεις, αλλά και το απαιτητικό και άκαμπτο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών. Η Δροσινού-Κορέα στο ερευνητικό της έργο με τίτλο «Εγχειρίδιο ειδικής αγωγής και αφηγήματα εκπαίδευσης», επισημαίνει ότι η αποτελεσματική συνδιδασκαλία στη γενική τάξη εξαρτάται από την παιδαγωγική διαφωνία ή συμφωνία των δυο εκπαιδευτικών ως προς την αξιολόγηση, τους στόχους και τις διδακτικές παρεμβάσεις σε μαθητές με ΔΑΔ (Δροσινού-Κορέα, 2020).

Στην παρούσα έρευνα εφαρμόζεται το παιδαγωγικό εργαλείο «Στοχευμένο, Ατομικό, Δομημένο, Ενταξιακό Πρόγραμμα Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης» (ΣΑΔΕΠΕΑΕ). Το συγκεκριμένο εργαλείο προσφέρει στον εκπαιδευτικό τη δυνατότητα να αξιολογεί τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών, να δομεί διδακτικά και προγράμματα, να διαφοροποιεί το παιδαγωγικό υλικό και να αυτοαξιολογεί το εκπαιδευτικό του έργο (Δροσινού-Κορέα, 2020). Σε εθνικό επίπεδο, γίνονται προσπάθειες προς μια ουσιαστική ενταξιακή παιδαγωγική και εκπαίδευση μεταφέροντας τις θεωρίες και τις πρακτικές της ειδικής αγωγής στη γενική εκπαίδευση αξιοποιώντας ενταξιακά εκπαιδευτικά προγράμματα όπως το Στοχευμένο, Ατομικό, Δομημένο, Ενταξιακό Πρόγραμμα Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΑΔΕΠΕΑΕ). Αυτό επιχειρεί να αναδείξει κάθε φορά την κατάλληλη

παιδαγωγική και διδακτική μεθοδολογία, τα ιδανικά μοντέλα διδακτικών παρεμβάσεων και τις ενδεδειγμένες στρατηγικές διδασκαλίας για τη διαχείριση των εκάστοτε προβλημάτων (Drossinou-korea, Matousi, Panopoulos, & Paraskevoroulou, 2016).

Η αναφορά στο «Στοχευμένο» εκφράζει τη δυναμική τάση ότι οι εκπαιδευτικοί χρειάζεται να ορίζουν διδακτικούς στόχους προσαρμοσμένους στις ικανότητες, τις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών (Δροσινού-Κορέα, 2017). Η αναφορά στο «ατομικό» παραπέμπει στην εξατομικευμένη διδακτική προσέγγιση με σκοπό ο μαθητής να υιοθετήσει τον δικό του τρόπο μελέτης και να οδηγηθεί σε διευρυμένα επίπεδα αυτονομίας (Δροσινού-Κορέα, 2017). Η αναφορά στο «δομημένο» συνδέεται με τις πέντε φάσεις από τις οποίες απαρτίζεται: α. την εμπειρική καταγραφή του ατομικού ιστορικού του μαθητή από το σχολικό και οικογενειακό περιβάλλον, β. την άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση με τη συμμετοχική παρατήρηση με ορισμένες Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων, γ. τον σχεδιασμό του διδακτικού προγράμματος, δ. την υλοποίηση της διδακτικής παρέμβασης και ε. την αξιολόγηση της διδακτικής διαδικασίας (Πανόπουλος & Δροσινού-Κορέα, 2018). Η αναφορά στο «ενταξιακό» εκφράζει τη γενική και ειδική παιδαγωγική αρχή ότι κάθε διδακτικό πρόγραμμα έχει ως λειτουργικό σκοπό να προωθεί τη σχολική και κοινωνική ένταξη των μαθητών με νοητικές αναπηρίες (Drossinou-korea, Matousi, Panopoulos, & Paraskevoroulou, 2016). Τέλος, η αναφορά στο «Πρόγραμμα Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης» συνδέεται με τη διδακτική ρουτίνα του μαθητή μειώνοντας την αβεβαιότητα και το άγχος του. Το ημερήσιο διδακτικό πρόγραμμα αναφέρεται σε παρεμβάσεις που σχεδιάζει και θέτει σε εφαρμογή ο εκπαιδευτικός (Χρηστάκης, 2013).

Σκοπιμότητα

Με δεδομένο ότι η εφαρμογή ενταξιακών προγραμμάτων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση προτάσσεται χωρίς την αναγνώριση των δομημένων διαφοροποιημένων διδακτικών παρεμβάσεων με προσαρμοσμένα στους μαθητές παιδαγωγικά υλικά και μέσα ορίζεται η σκοπιμότητα της παρούσας (Δροσινού – Κορέα Μ. και Πανόπουλος, 2017). Σε αυτήν την ερευνητική εργασία μελετάται η εφαρμογή και η αποτελεσματικότητα του παιδαγωγικού εργαλείου ΣΑΔΕΠΕΑΕ από φιλόλογο, στο πλαίσιο της Παράλληλης Διδακτικής Υποστήριξης (ΠΔΥ) μαθητών με ΔΑΔ. Συγκεκριμένα, εξετάζεται η ανάπτυξη των δεξιοτήτων στην κατανόηση ορισμένης έκτασης κειμένου με λέξεις ορισμένου φωνολογικού και μορφολογικού τύπου με ορισμένους οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ) σε μαθητές που υποστηρίζονται από «δεύτερο» φιλόλογο ερευνητή στην τάξη.

Μεθοδολογία

Στην παρούσα ερευνητική μελέτη εξετάζονται τρεις μελέτες περίπτωσης μαθητών με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΔ) οι οποίοι υποστηρίζονται με παράλληλη διδακτική υποστήριξη σε γενικά σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Δείγμα

Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από τρεις μελέτες περίπτωσης μαθητών (N=3) με μέσο όρο ηλικίας τα 15,6 έτη. Οι συγκεκριμένοι μαθητές είχαν διαγνωσθεί με ΔΑΔ από τα οικεία Κέντρα Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης της περιοχής τους. Συγκεκριμένα:

Ο μαθητής (1), ηλικίας 13 ετών, φοιτούσε στην πρώτη τάξη του Γυμνασίου. Τα προηγούμενα σχολικά έτη δεν έχει λάβει ειδική εκπαιδευτική υποστήριξη. Ο μαθητής στον κοινωνικό-συναισθηματικό τομέα διέθετε ευγενικούς τρόπους συμπεριφοράς με θετικά κοινωνικά χαρακτηριστικά. Στον προφορικό του λόγο παρουσίαζε δυσκολίες ομιλίας και έκφρασης. Η αναγνωστική του ικανότητα χαρακτηριζόταν ως μέτρια με διακεκομμένη ροή χωρίς ρυθμό και επιτονισμό. Αναφορικά με την κατανόηση κειμένου παρατηρήθηκαν δυσκολίες στο να επεξεργαστεί και να χειριστεί σε βάθος τις πληροφορίες του κειμένου. Στον τομέα παραγωγής γραπτού λόγου, ο μαθητής προέβαινε σε ορθογραφικά λάθη, ενώ δεν τηρούσε τον τονισμό των λέξεων και τα σημεία στίξης.

Ο μαθητής (2), ηλικίας 17 ετών, φοιτούσε στην πρώτη τάξη του Λυκείου. Σύμφωνα με το σχολικό του ιστορικό έχει λάβει ΠΣ τα τελευταία τρία σχολικά έτη. Ο μαθητής ήταν ένας ευγενικός έφηβος με θετικά χαρακτηριστικά. Ως προς τη συμπεριφορά του μέσα στη σχολική αίθουσα επισημάνθηκαν τα εξής: στριφογύριζε στη θέση του ή κινούσε νευρικά τα χέρια του και τα πόδια του. Ο λόγος του ήταν βιωματικός/καθημερινός. Στον γνωστικό τομέα, το νοητικό του επίπεδο εκτιμιόταν χαμηλότερο από τον μέσο όρο των μαθητών της ίδιας χρονολογικής ηλικίας. Επιπρόσθετα, παρατηρούνταν δυσκολίες στην κατανόηση μεταφορικής γλώσσας. Αναφορικά, με την κατανόηση κειμένου ήταν σε θέση να εντοπίσει περιορισμένα βασικά στοιχεία του κειμένου, χωρίς λεπτομέρειες με αποτέλεσμα οι απαντήσεις του να είναι ελλιπείς. Ακόμα, εντοπίστηκαν δυσκολίες ως προς την ερμηνευτική κατανόηση κειμένου. Δυσκολευόταν να εφαρμόσει στρατηγικές κατανόησης κειμένου, να κατανοήσει συναισθήματα, να αποδώσει προθέσεις ή σκέψεις στα πρόσωπα του κειμένου και να τις αιτιολογήσει, αλλά και να προβεί σε χαρακτηρισμούς προσώπων.

Ο μαθητής (3), ηλικίας 17 ετών, φοιτούσε στην τρίτη τάξη Γυμνασίου. Ο μαθητής, όλα τα σχολικά του χρόνια υποστηριζόταν με ΠΣ. Ο μαθητής αναγνώριζε και έγραφε τα γράμματα της αλφαβήτου. Ήταν σε θέση να κυκλώσει το γράμμα μέσα σε μια λέξη όταν του ζητείται. Μπορούσε να γράψει το όνομά του και το επίθετό του. Αναγνώριζε φρούτα, χρώματα και ορισμένα ζώα. Ήταν γελαστός και πολύ κοινωνικός.

Ερευνητικά εργαλεία

Τα ποιοτικά δεδομένα συλλέχτηκαν μέσω της άτυπης παιδαγωγικής αξιολόγησης και της συμμετοχικής παρατήρησης (Αβραμίδης & Καλύβα, 2005). Ερευνητικά εργαλεία αποτέλεσαν οι κατάλογοι εμπειρικών παρατηρήσεων αναφορικά με τις νευροαναπτυξιακές περιοχές μαθησιακής ετοιμότητας (1), τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες όπως αυτές αποτυπώνονται στο Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής (ΠΑΠΕΑ)(2), τις γενικές μαθησιακές δυσκολίες σύμφωνα με το Διαθεματικό

Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (ΔΕΠΠΣ) και το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (ΑΠΣ) για τα φιλολογικά μαθήματα (3), τις Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες όπως αυτές έχουν περιγραφεί στο Πειραματικό αναλυτικό πρόγραμμα ειδικών μαθησιακών δυσκολιών) (Μαρκάκης Εμ. και Δροσινού Μ, 2001).

Πορεία μεθοδολογίας της ποιοτικής έρευνας

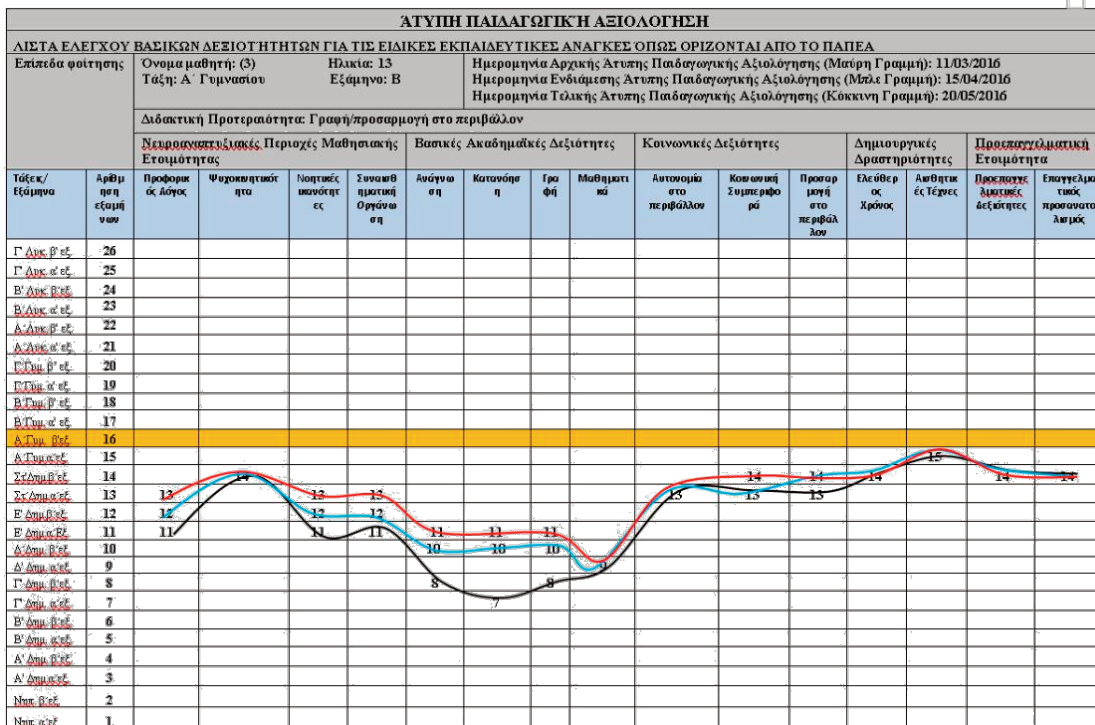
Η έρευνα διεξήχθη σε γενικά σχολεία της Ελληνικής Περιφέρειας από τον δεύτερο εκπαιδευτικό της τάξης. Η πορεία της έρευνας πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις φάσεις από τις οποίες διέπεται το ΣΑΔΕΠΕΑΕ.

Κατά την πρώτη φάση του παιδαγωγικού εργαλείου ΣΑΔΕΠΕΑΕ διενεργήθηκε η συστηματική εμπειρική παρατήρηση από τον εκπαιδευτικό-ερευνητή προκειμένου να συλλέξει πληροφορίες για το ατομικό, οικογενειακό και σχολικό ιστορικό των μαθητών. Στη δεύτερη φάση του ΣΑΔΕΠΕΑΕ πραγματοποιήθηκε η άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση μέσω της συμμετοχικής παρατήρησης. Υλοποιήθηκε η αρχική άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση πριν από την έναρξη των διδακτικών παρεμβάσεων, η ενδιάμεση άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση (ΑΠΑ) κατά τη διάρκεια των παρεμβάσεων και η τελική άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση μετά την ολοκλήρωση των διδακτικών παρεμβάσεων. Η αρχική ΑΠΑ έγινε σύμφωνα με τις ΛΕΒΔ Μαθησιακής ετοιμότητας στις περιοχές του προφορικού λόγου, της ψυχοκινητικότητας, των νοητικών ικανοτήτων και της συναισθηματικής οργάνωσης. Ακόμα, το δείγμα αξιολογήθηκε με βάση τις ΛΕΒΔ των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών όπως ορίζονται από το ΠΑΠΕΑ στις βασικές ακαδημαϊκές δεξιότητες, στις κοινωνικές δεξιότητες, στις δημιουργικές δραστηριότητες καθώς και στην προεπαγγελματική ετοιμότητα. Κατά την άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση, εκτιμήθηκαν οι ικανότητες και οι αδυναμίες των μαθητών με ΔΑΔ με βάση τις ΛΕΒΔ των ειδικών μαθησιακών δυσκολιών λαμβάνοντας υπόψη τις επιδόσεις τους στις αντιληπτικές δεξιότητες, στις δεξιότητες λειτουργικής, μακροπρόθεσμης και βραχυπρόθεσμης μνήμης, στις δεξιότητες χωροχρονικού προσανατολισμού, γραφοκινητικότητας και κατάκτησης γραφικού χώρου, στις βασικές αναγνωστικές και μαθηματικές δεξιότητες και στις δεξιότητες συμπεριφοράς. Επιπλέον, αξιολογήθηκαν με βάση τις ΛΕΒΔ των γενικών μαθησιακών δυσκολιών, οι γλωσσικές δεξιότητες, δεξιότητες των νευροαναπτυξιακών περιοχών της αναγνωστικής προφορικότητας, της νοητικής και της συναισθηματικής κατανόησης του κειμένου, τις δεξιότητες μαθηματικών καθώς και στοιχεία θετικής, αρνητικής και παραβατικής τους συμπεριφοράς. Στην τρίτη φάση του ΣΑΔΕΠΕΑΕ, δομήθηκε το διαφοροποιημένο σχέδιο του διδακτικού προγράμματος σύμφωνα με το οποίο ορίστηκαν σκοποί και διδακτικοί στόχοι στα φιλολογικά μαθήματα, διδακτικά βήματα, διαφοροποιημένες δραστηριότητες, μέσα και υλικά, καθώς και κριτήρια επιτυχίας του προγράμματος. Ως διδακτικός στόχος για τον μαθητή (1) ορίστηκε «να κατανοεί κείμενο 15 γραμμών με 15 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές απαντώντας με ερωτήσεις κατανόησης αξιοποιώντας 10 κινητές κάρτες με λέξεις. Για τον μαθητή (2) ορίστηκε ως διδακτικός στόχος «να απαντά διατυπώνοντας απλές προτάσεις σε ερωτήσεις κατανόησης κειμένου 20 γραμμών, το οποίο περιλαμβάνει 10 λέξεις της αρχαίας ελληνικής

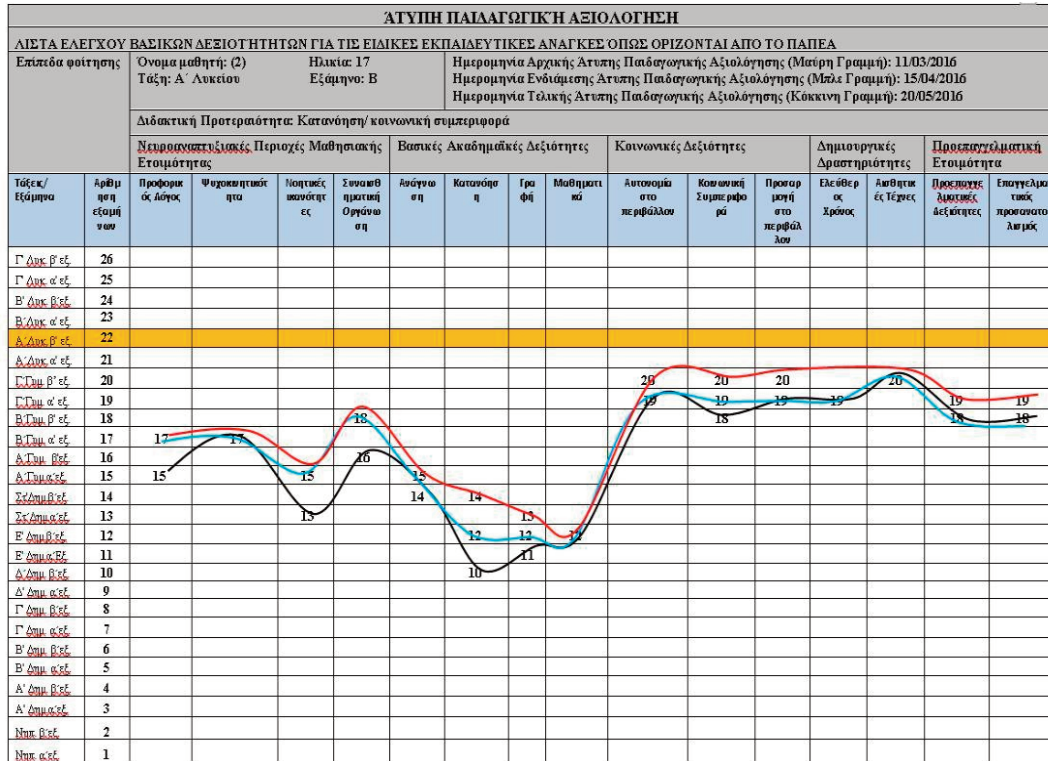
γλώσσας. Ακόμα, για τον μαθητή (3) ως διδακτικός στόχος ορίστηκε «να διαβάζει απλές προτάσεις και να κατανοεί το περιεχόμενο με έξι κινητές κάρτες στις οποίες απεικονίζονται σκηνές από κόμικς. Στην τέταρτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ υλοποιήθηκαν οι διδακτικές παρεμβάσεις και στην πέμπτη φάση του παιδαγωγικού εργαλείου ο ερευνητής-εκπαιδευτικός προέβη στην αξιολόγηση του διδακτικού προγράμματος συμπληρώνοντας τις παρατηρήσεις με τις ΛΕΒΔ σε πίνακες excell μετά τις τελικές παρατηρήσεις. Ο φιλόλογος ερευνητής παράλληλα με την ΠΔΥ, συγκέντρωσε όλα τα στοιχεία που συνέλεξε εφαρμόζοντας τη μεθοδολογία παρατήρησης και την εξατομικευμένη μεθοδολογία διδακτικών παρεμβάσεων και το ηχητικό και βιντεοσκοπημένο παιδαγωγικό υλικό σύμφωνα με το εκπαιδευτικό σχέδιο της διδακτορικής έρευνας δράσης.

Αποτελέσματα

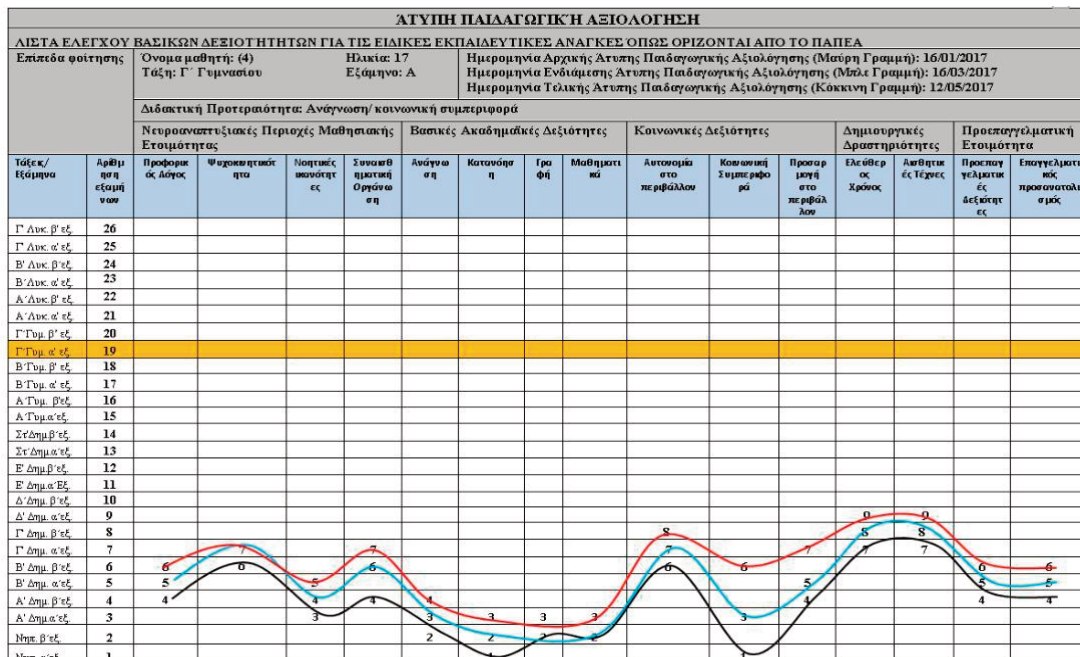
Με βάση τις καταγραφές από την αρχική και τελική άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση στις ΛΕΔΒ των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών όπως αυτές ορίζονται από το ΠΑΠΕΑ, ο μαθητής (1) με βάση το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του μαθήματος «Ομήρου Οδύσσεια» βελτιώθηκε στην περιοχή του προφορικού λόγου κατά 2 εξάμηνα φοίτησης (13^ο εξάμηνο φοίτησης: Στ' τάξη Δημοτικού, β' εξάμηνο). Επιπρόσθετα, στην περιοχή της ανάγνωσης και της κατανόησης παρατηρήθηκαν ικανοποιητικές επιδόσεις για τον μαθητή. Πιο συγκεκριμένα, οι δεξιότητές του στην «ανάγνωση» και την «κατανόηση» καταγράφηκαν 4 εξάμηνα (Ε' τάξη Δημοτικού, α' Εξαμήνου) και 3 εξάμηνα φοίτησης αντίστοιχα (Ε' τάξη Δημοτικού, α' Εξαμήνου) πιο πάνω από την αρχική άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση.

Ακόμα, σύμφωνα με την τελική άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση στο μάθημα «των Αρχαίων Ελλήνων Ιστοριογράφων – Ξενοφώντας» ο μαθητής (2) μετά την εφαρμογή του ΣΑΔΕΠΕΑΕ βελτιώθηκε στην περιοχή του «προφορικού λόγου» (17^ο εξάμηνο φοίτησης: Β΄ τάξη Γυμνασίου, α΄ εξάμηνο φοίτησης) και στην περιοχή της «κατανόησης» (14^ο εξάμηνο φοίτησης: Στ΄ τάξη Δημοτικού, β΄ εξάμηνο).

Αναφορικά με την τρίτη μελέτη περίπτωσης μαθητή, διαπιστώθηκε ότι ο μαθητής (3) βελτιώθηκε 3 εξάμηνα φοίτησης στην περιοχή της «κατανόησης» (Α΄ τάξη Δημοτικού, α΄ εξάμηνο φοίτησης) και της «ανάγνωσης» (Α΄ τάξη Δημοτικού, β΄ εξάμηνο φοίτησης) στο μάθημα της «Δραματικής ποίησης: Ευριπίδη, Ελένη».

Τέλος, με βάση τα ντοκουμέντα της έρευνας από το οπτικό και ηχητικό υλικό των διδακτικών παρεμβάσεων καταγράφηκε η ενεργός εμπλοκή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία εξαιτίας του διαφοροποιημένου παιδαγωγικού υλικού, όπως ο δομημένος φάκελος εργασίας και η τρισδιάστατη αναγνωστική μηχανή (παπουτσόκουτο). Πιο συγκεκριμένα, παιδαγωγικά στοιχεία που συμπεριλαμβάνονταν στο διαφοροποιημένο παιδαγωγικό υλικό, όπως το αγαπημένο αντικείμενο του μαθητή, ρολόι με τη χρονική διάρκεια της διδακτικής παρέμβασης, οι διαφοροποιημένες δραστηριότητες μαθησιακής ετοιμότητας για την ανάπτυξη των νευροαναπτυξιακών περιοχών, το διαφοροποιημένο κείμενο με τους οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ), οι γλωσσικές δραστηριότητες διαβαθμισμένης δυσκολίας με κινητές κάρτες λέξεων και ΟΕΔ και η λεκτικοποίηση της αυτοαξιολόγησής του συνέβαλαν ώστε οι μαθητές με ΔΑΔ να διατηρήσουν το ενδιαφέρον τους. Ακόμα, η τρισδιάστατη αναγνωστική μηχανή επέτρεπε και να εντείνουν την προσοχή τους καθ' όλη τη διάρκεια της διδακτικής παρέμβασης.

Συμπεράσματα

Με βάση τα δεδομένα της ποιοτικής έρευνας, επιβεβαιώνεται ότι η εφαρμογή ενταξιακών προγραμμάτων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση με τους μαθητές με ΕΕΑ που μεταβαίνουν από τάξη σε τάξη παρουσιάζουν χαμηλές επιδόσεις στις γλωσσικές δεξιότητες, όπως η ανάγνωση και η κατανόηση κειμένων. Οι ερευνητικές καταγραφές αναδεικνύουν τη μη αποτελεσματική εφαρμογή του θεσμού της παράλληλης στήριξης στη δευτεροβάθμια σε μαθητές με ΔΑΔ. Σύμφωνα με τη Δροσινού-Κορέα (2020), ο συγκεκριμένος ενταξιακός θεσμός δεν έχει παιδαγωγική και διδακτική συνέχεια και εξέλιξη, καθώς κάθε σχολικό έτος οι μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες καλούνται να συνεργαστούν με διαφορετικό εκπαιδευτικό ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης. Από την άλλη πλευρά, αναδεικνύεται ως αμφίβολη η λειτουργία του θεσμού της ΠΔΥ αναφορικά με τα φιλολογικά μαθήματα. Ο Perez (2012) τονίζει ότι το μοντέλο της συνδιδασκαλίας δεν μπορεί να είναι λειτουργικό εξαιτίας έλλειψης χρόνου για κοινό προγραμματισμό μεταξύ των εκπαιδευτικών, των διαπροσωπικών συγκρούσεων μεταξύ των συναδέλφων, της έλλειψης κοινωνικών δεξιοτήτων και δεξιοτήτων επικοινωνίας, της ασάφειας ή την έλλειψη ξεκάθαρων ρόλων στο πλαίσιο της συνεργασίας και της αρνητικής προηγούμενης εμπειρίας.

Στην παρούσα έρευνα, αναδεικνύεται η εφαρμογή των διδακτικών παρεμβάσεων σε ένα τέτοιο ενταξιακό πλαίσιο. Σύμφωνα με τους Strogilos και Tragoulia (2013), για την εφαρμογή του συγκεκριμένου μοντέλου συνδιδασκαλίας, οι βασικοί παράγοντες υλοποίησης και επίτευξής του είναι η κατάλληλη εξατομίκευση και διαφοροποίηση του προγράμματος στις περιπτώσεις των μαθητών με δυσκολίες και η εφαρμογή διαφορετικών μοντέλων συνδιδασκαλίας στο πλαίσιο του σχολικού προγράμματος. Με βάση τις ερευνητικές μας καταγραφές, το «ΣΑΔΕΠΕΑΕ» αποτελεί μια παιδαγωγική πρόταση για τη διδακτική υποστήριξη των μαθητών με ΔΑΔ στη γενική τάξη. Το συγκεκριμένο παιδαγωγικό υλικό προσφέρει τρόπους διδακτικής μεθοδολογίας και διαφοροποιημένης παρέμβασης προκειμένου η συγκεκριμένη μαθητική ομάδα να καλλιεργήσει βασικές γλωσσικές δεξιότητες. Σύμφωνα με έρευνά μας αναφορικά με

την αναγνωστική ετοιμότητα των μαθητών με ΔΑΔ, επισημαίνεται ότι η εξατομίκευση της διδασκαλίας, ο ορισμός ρεαλιστικών στόχων, το δομημένο πλαίσιο, στο οποίο κλήθηκαν οι μαθητές να δραστηριοποιηθούν και η διαφοροποίηση των διδακτικών παρεμβάσεων έχουν θετική επιρροή στην ικανότητα αυτών των μαθητών (Δροσινού & Πανόπουλος, 2017). Οι διαφοροποιημένες παιδαγωγικές παρεμβάσεις παρακινούν τον μαθητή με ΔΑΔ να συμμετέχει στην εκπαιδευτική διαδικασία αλληλεπιδρώντας με τον εκπαιδευτικό αυξάνοντας τον χρόνο συνεργασίας του με τους άλλους (Δροσινού, Πανόπουλος, & Νικήτα, 2016).

Αρκτικόλεξα

(ΠΑΠΕΑ) Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής (ΔΕΠΠΣ) Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών

(ΣΑΔΕΠΕΑΕ) Στοχευμένο Ατομικό, Δομημένο, Ενταξιακό πρόγραμμα Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

(ΠΔΥ) Παράλληλη Διδακτική Υποστήριξη

(ΑΠΣ) Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών

(ΠΣ) Παράλληλη στήριξη

(ΟΕΔ) Οπτικός Εννοιολογικός Διευκολυντής

(ΑΠΑ) Άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση

(ΕΕΑ) Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

(ΔΑΔ) Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές

(ΛΕΒΔ) Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων

Αναφορές

American Psychiatric Association. . (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM V)*. Washington: American Psychiatric Publishing.

Drossinou-korea, M., Matousi, D., Panopoulos, N., & Paraskevopoulou, A. (2016). SCHOOL INCLUSION PROGRAMMES (SIPS). *Journal of Research in Special Educational Needs*, 16(1), pp. 967-971.

Howorth, S., Rooks-Ellis, D., Flanagan, S., & Ok, M. (2019). Augmented Reality Supporting Reading Skills of Students with Autism Spectrum Disorder. *Intervention in School and Clinic*, 5(2), σσ. 17-77.

Perez, K. (2012). *The co-teaching book of lists*. San Francisco: John Wiley & Sons.

Strogilos, V., & Tragoulia, E. (2013). Inclusive and collaborative practices in co-taught classrooms: roles and responsibilities for teachers and parents. *Teaching and Teacher Education*, 35, pp. 81-91.

Thomaidis L, Mavroeiidi , N., Richardson, C., Choleva, A., Damianos, G., Bolias, K., & Tsolia, M. (2020). Autism Spectrum Disorders in Greece: Nationwide Prevalence in 10–11 Year-Old Children and Regional Disparities. *Journal of Clinical Medicine*, 9(7), p. 2163.

Αβραμίδης, Η., & Καλύβα, Ε. (2005). *Μέθοδοι έρευνας στην ειδική αγωγή*. Αθήνα: Παπαζήση.

Δροσινού – Κορέα Μ. και Πανόπουλος, Ν. (2017). Η παράλληλη διδακτική υποστήριξη μαθητών με νοητικές αναπηρίες στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση. *Πρακτικά 2ο πανελλήνιο εκπαιδευτικό συνέδριο “σύγχρονες θεωρίες και πρακτικές στην εκπαίδευση”*, (σσ. 410-421). Γύθειο: Περιφέρεια Πελοποννήσου- Σύλλογος Εκπαιδευτικών ΠΕ Λακωνικής.

Δροσινού, Μ., & Πανόπουλος, Ν. (2017). Αναγνωστική ετοιμότητα σε μαθητές με διαταραχές στο φάσμα του αυτισμού: περιπτώσεις μελέτης παράλληλης στήριξης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. *Τύποι, Μορφές, Εφαρμογές και Αποτελεσματικότητα της Εκπαίδευσης* (σσ. 334-348). Βέροια: Ελεύθερο Πανεπιστήμιο Πολιτών.

Δροσινού, Μ., Πανόπουλος, Ν., & Νικήτα, Χ. (2016). Πρακτικές σε μαθητές με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο, με Διεθνή Συμμετοχή, για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας* (σσ. 284-294). Λάρισα: Επιστημονική Ένωση για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας (ΕΕΠΕΚ).

Δροσινού-Κορέα, Μ. (2017). *Ειδική αγωγή και εκπαίδευση. Η "δια" της ειδικής αγωγής πρόταση εκπαίδευσης των παιδιών και νέων με ιδιαιτερότητες*. Πάτρα: Orportuna.

Δροσινού-Κορέα, Μ. (2020). *Εγχειρίδιο ειδικής αγωγής και αφηγήματα εκπαίδευσης*. Πάτρα: Orportuna.

Μαρκάκης Εμ. και Δροσινού Μ. (2001). Πειραματικό Αναλυτικό Πρόγραμμα για τις Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες (Δυσλεξία) Τμήμα Ειδικής Αγωγής στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Στο ,. Κ. Χρηστάκης, *Παιδιά με ιδιαίτερες ανάγκες στο δημοτικό σχολείο: Θεωρητική και Πρακτική Προσέγγιση* (σσ. 321-350 (παράρτημα)). Αθήνα: Ατραπός.

Πανόπουλος, Ν., & Δροσινού-Κορέα, Μ. (2018). Η μεθοδολογία της παρατήρησης σε μαθητή με νοητική αναπηρία. *4ο Διεθνές Συνέδριο για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας* (σσ. 211-822). Λάρισα: Επιστημονική Ένωση για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας (ΕΕΠΕΚ).

Πανόπουλος, Ν., & Δροσινού-Κορέα, Μ. (2020). Η διδακτική μεθοδολογία σε μαθητές με ΕΕΑ κατά τη μετάβαση τους στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. *6ο Διεθνές Συνεδρίου για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας* (σσ. 763-772). Λάρισα: Επιστημονική Ένωση για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας (ΕΕΠΕΚ).

Χρηστάκης, 2. (2013). *Προγράμματα και στρατηγικές διδασκαλίας για άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και σοβαρές δυσκολίες μάθησης*. Αθήνα: Διάδραση.

Παιδαγωγικές σχολικής ένταξης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Γεωργία Μακροπούλου
Φιλολόγος στο Τμήμα Ένταξης του 1^{ου} Γυμνασίου Μεσσήνης

«Καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων στο Γυμνάσιο»

Μεθοδολογία παιδαγωγικής παρατήρησης ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών στο τμήμα ένταξης στο Γυμνάσιο

Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ: Συστηματική εμπειρική και συμμετοχική παρατήρηση

ΑΤΟΜΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ:

Πρόκειται για μαθητή ηλικίας 14 ετών, με το όνομα Ορέστης, που φοιτά στην Α' Τάξη Γυμνασίου (16^ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης). Το όνομα του μαθητή δεν είναι πραγματικό για ευνόητους λόγους.

- Παρατηρήσεις βάσει της ΛΕΒΔ στην ανάπτυξη του προφορικού λόγου:

Ο μαθητής δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες. Επιδεικνύει αμεσότητα κατά την επικοινωνία και μπορεί να διατηρήσει και να εξελίξει τον διάλογο προβάλλοντας ευχερώς τους νοερούς του συλλογισμούς. Η ομιλία του παρουσιάζει συνοχή, καλή ροή σκέψης και επαρκώς αναπτυγμένο λεξιλόγιο που χρησιμοποιεί εύστοχα. Δεν δείχνει, ωστόσο, ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε μουσικά ερεθίσματα.

- Παρατηρήσεις βάσει της ΛΕΒΔ στην ανάπτυξη της Ψυχοκινητικότητας:

Δεν έχουν επισημανθεί δυσκολίες στον προσανατολισμό του στον χώρο, στην αντίληψη του ρυθμού και του χρόνου, στην πλευρίωση καθώς και στη γενική κινητικότητα. Ωστόσο, εντοπίστηκαν ελλείμματα στις δεξιότητες λεπτής κινητικότητας, καθώς ακολουθεί αργό ρυθμό γραφής και με γραφικό χαρακτήρα που βαθμιαία αλλοιώνεται και γίνεται δυσανάγνωστος. Επισημάνθηκε και δυσκολία στην εκτέλεση ρυθμικών κινήσεων.

- Παρατηρήσεις βάσει της ΛΕΒΔ στην ανάπτυξη των Νοητικών ικανοτήτων:

Παρουσιάζει αρκετά καλή οπτική, ακουστική και λειτουργική μνήμη. Όσον αφορά σε επίπεδο συλλογισμών και στη συγκέντρωση προσοχής βρίσκεται σε γενικά καλό επίπεδο, αν και έχουν υπάρξει κάποιες στιγμές που δείχνει κάτι άλλο να τον

απασχολεί. Με την ευγενική όμως προτροπή του εκπαιδευτικού ο μαθητής επανέρχεται ομαλά ή και μόνος του.

Παρατηρήσεις βάσει της ΛΕΒΔ στην ανάπτυξη της Συναισθηματικής Οργάνωσης:

Πρόκειται για ένα παιδί με επικοινωνιακή διάθεση και επιδιώκει συναισθηματική επαφή με όποιον αλληλεπιδρά. Είναι ικανός να αναπτύσσει και να διατηρεί καλές διαπροσωπικές σχέσεις με τους συνομηλίκους του. Σε επίπεδο όμως συνεργασίας με τους γύρω του έχει κάποια ελλείμματα. Γνωρίζει τις μαθησιακές δυσκολίες του και δεν είναι λίγες οι φορές που αναπτύσσει συναισθήματα άγχους και ματαιώσης, που συχνά σωματοποιούνται (πονοκέφαλος, ενοχλήσεις στα μάτια ή κάπου αλλού). Δεν παραιτείται ωστόσο της προσπάθειας καθώς τον ενδιαφέρει να σπουδάσει.

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ:

Ο μαθητής διαμένει στην ευρύτερη περιοχή της Μεσσηνίας. Οι γονείς του ηλικιακά κυμαίνονται μεταξύ 45-50 ετών και δεν παρουσιάζουν κάποιο πρόβλημα υγείας. Η μητέρα ασχολείται με τα οικιακά και ο πατέρας με την Τεχνολογία. Η οικογένεια έχει άλλο ένα υγιές παιδί μεγαλύτερο σε ηλικία. Πρόκειται για μια πολύ δεμένη οικογένεια και ο μαθητής λαμβάνει πολλή αγάπη. Οι γονείς έχουν κατανοήσει και δείχνουν να έχουν αποδεχτεί τις μαθησιακές δυσκολίες του παιδιού τους. Η μητέρα είναι αυτή που βοηθά τον μαθητή στη μελέτη της επόμενης ημέρας και έρχεται σε επικοινωνία με το σχολείο φοίτησης για θέματα που αφορούν το παιδί της .

ΣΧΟΛΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ:

Οι επιδόσεις του μαθητή είναι από μέτριες προς πολύ καλές. Παρακολουθεί το τμήμα Ένταξης του σχολείου (12 ώρες) μόνο για τα μαθήματα που θα δώσει εξετάσεις στο τέλος της χρονιάς. Η Ιστορία (2 ώρες) και η Νεοελληνική Λογοτεχνία (2 ώρες) είναι τα μαθήματα βάσει των οποίων συμπληρώθηκαν οι ΛΕΒΔ του μαθητή από την εκπαιδευτικό ε.α. που διδάσκει τα συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα. Τα υπόλοιπα μαθήματα τα παρακολουθεί στο τμήμα με τους συμμαθητές του. Η

συμπεριφορά του είναι υποδειγματική. Μιλά με ευγενικό τρόπο είτε απευθύνεται σε εκπαιδευτικό είτε σε συνομήλικο. Είναι ένα γλυκύτατο παιδί που γνωρίζει τα όριά του μέσα στην τάξη.

Στο Γυμνάσιο όπου φοιτά ο μαθητής, το τμήμα Ένταξης λειτουργεί ήδη 5 χρόνια. Ήταν ένα πάγιο αίτημα του συλλόγου των καθηγητών προκειμένου να παρέχεται εξατομικευμένη βοήθεια σε μαθητές με δυσκολίες. Οι καθηγητές του τμήματος Ένταξης βρίσκονται σε στενή συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς της γενικής οργανώνοντας την ύλη και θέτοντας μαθησιακούς στόχους αντίστοιχα. Σε θέματα ειδικής αγωγής αρκετά συχνά οι εκπαιδευτικοί ε. α ενημερώνουν τον σύλλογο διδασκόντων.

- **[Δεξιότητες στην Ανάγνωση και τη Γραφή]:** Παρουσιάζει αργό ρυθμό αποκωδικοποίησης με ιδιαίτερες φωνολογικές αδυναμίες. Η αναγνωστική του κατανόηση είναι ωστόσο καλή και μπορεί να επεξεργαστεί απλές/σύνθετες πληροφορίες του κειμένου με τη χορήγηση καθοδηγητικών ερωτήσεων. Ακολουθεί αργό ρυθμό γραφής καθώς και ίδιο αργό ρυθμό σε κείμενο από αντιγραφή. Επιπλέον, δεν έχει κατακτήσει βασικούς ορθογραφικούς κανόνες και παρατηρούνται ιδιαίτερες ορθογραφικές και γραφοφωνολογικές αδυναμίες. Τέλος, δεν χρησιμοποιεί καθόλου τα σημεία στίξης και τονισμού.

Στα μαθηματικά παρατηρούνται δυσκολίες και αργός ρυθμός στην επεξεργασία της προπαίδειας και στην εκτέλεση του πολλαπλασιασμού και της διαίρεσης. Ωστόσο, μπορεί να ανταποκριθεί στους μαθηματικούς συλλογισμούς του επιπέδου της τάξης του.

- **[Δεξιότητες κοινωνικής συμπεριφοράς]:** Τον ενδιαφέρει πάρα πολύ η καθαριότητα και προσεγγίζει με φιλική διάθεση και ευγένεια τα άλλα παιδιά. Τηρεί απαρέγκλιτα τους κανόνες που τίθενται και προσφέρει - αν μπορεί - τη βοήθειά του σε συμμαθητές του τμήματός του.

- **[Δημιουργικές δεξιότητες]:** Του αρέσει πολύ το μάθημα των Εικαστικών. Έχει δηλώσει ότι ασχολείται και στο σπίτι με τη ζωγραφική. Εκφράζεται με επιτυχία σε δραστηριότητες όπου υποδύεται ρόλους.
- **[Δεξιότητες Προεπαγγελματικής μαθησιακής ετοιμότητας]:** Γνωρίζει και χρησιμοποιεί με προφυλάξεις τα διάφορα εργαλεία και τα υλικά. Πρόκειται για άτομο που αναγνωρίζει την αξία της εργασίας και έχει ήδη επιλέξει τον τομέα που θα ήθελε να ασχοληθεί επαγγελματικά.

ΔΙΑΓΝΩΣΗ:

Ο συγκεκριμένος μαθητής έχει λάβει από το ΚΕΣΥ τη διάγνωση: **Ειδικές δυσκολίες στη μάθηση: Δυσλεξία**, επειδή οι δεξιότητες γραφής στην παραγωγή και σύνθεση γραπτού κειμένου είναι σημαντικά κατώτερες από τις αναμενόμενες για τη νοημοσύνη του και τη χρονολογική του ηλικία.

Προτείνεται:

- i. Η προφορική αξιολόγηση των γνώσεων του μαθητή
- ii. Η αντικατάσταση των γραπτών δοκιμασιών με προφορικές στις απολυτήριες εξετάσεις τόσο στη Δ/θμια εκπαίδευση όσο και στις εισαγωγικές στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- iii. Συνέχιση των προσπαθειών του μαθητή βάσει του Εξατομικευμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος.

Ακολουθούν οι Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (Λ.Ε.Β.Δ):

66 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) ΕΑΕ

1.4. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)
Στην Ανάπτυξη του προφορικού λόγου

Όνομα παιδιού :	Ορέστης Σόχι, πραγματικό το όνομα
Ημερ/νία γέν. :	14.2 χρονών
Σχολείο :	Γυμνάσιο
Εξεταστής :	Μακροπούλου Γεωργία
Τάξη :	Α' Γυμνασίου
Ημερ/νία εξέτ. :	

Περιοχή Ι: ΠΡΟΦΟΡΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ Μπορεί να

1. Ακρόαση

1.1.1. Ακροάται και αναγνωρίζει ήχους

1.1.2. Διακρίνει ήχους

1.1.3. Αναγνωρίζει και μιμείται ήχους

1.1.4. Αναγνωρίζει και παράγει ήχους μουσικών οργάνων

1.1.5. Ακροάται και επαναλαμβάνει λέξεις ή φράσεις με ρυθμό

1.1.6. Ακροάται και εκτελεί εντολές που ακούει ζωντανά ή από μαγνητόφωνο

1.1.7. Παίζει, ηχογραφεί και ακούει μουσικά και ηχητικά παιχνίδια

2. Συμμετοχή στο διάλογο περιμένοντας τη σειρά

1.2.1. Λέει ονόματα συμμαθητών

1.2.2. Ονομάζει αντικείμενα

1.2.3. Ονομάζει τα μέσα συγκοινωνίας

1.2.4. Ονομάζει τα νομίσματα

1.2.5. Λέει συλλαβές

1.2.6. Ανακοινώνει τα νέα της ημέρας

1.2.7. Αναφέρει δραστηριότητες από το κοντινό/μακρινό παρελθόν και μέλλον

3. Έκφραση σαφής και ακριβής

1.3.1. Λέει λέξεις και προτάσεις

1.3.2. Χρησιμοποιεί τα ρήματα στο σωστό αριθμό και χρόνο

1.3.3. Χρησιμοποιεί σωστά τα επίθετα

1.3.4. Κάνει ερωτήσεις

1.3.5. Χρησιμοποιεί καταφατικές και αρνητικές προτάσεις

1.3.6. Εκφράζεται μπροστά σε άλλους

1.3.7. Περιγράφει και διηγείται προφορικά

Παρατηρήσεις / σχόλια:

Δεν δείχνει ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε μαθητικά ερεθίσματα.

Λ.Ε.Β.Δ: ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ 107

**2.5. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)
Στην Ανάπτυξη της Ψυχοκινητικότητας**

Όνομα παιδιού	: Ορέστης (όχι το πραγματικό όνομα)
Ημερ/νία γέν.	: 14:2 χρόνων
Σχολείο	: Γυμνάσιο
Εξεταστής	: Μακροπούλου Γεωργία
Τάξη	: Α' Γυμνασίου
Ημερ/νία εξέτ.	:

Περιοχή II: ΨΥΧΟΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑ Μπορεί να

1. Γενική και λεπτή κινητικότητα

- 2.1.1. Εκτελεί κινήσεις γενικής κινητικότητας
- 2.1.2. Αυτοεξυπηρετείται
- 2.1.3. Φροντίζει την ατομική του καθαριότητα
- 2.1.4. Καθαρίζει τα αντικείμενα που χρησιμοποιεί
- 2.1.5. Αναπτύσσει δεξιότητες λεπτής κινητικότητας
- 2.1.6. Συντονίζει τις κινήσεις του
- 2.1.7. Κάνει κολάζ με διάφορα υλικά, σύμφωνα με οδηγίες

2. Προσανατολισμός στο χώρο

- 2.2.1. Ορίζει τη θέση του στο χώρο
- 2.2.2. Προσανατολίζεται στο χώρο με τη βοήθεια αντικειμένων
- 2.2.3. Εκτελεί ασκήσεις προσανατολισμού με τη βοήθεια παιδαγωγικού υλικού
- 2.2.4. Εκτελεί διαδρομές
- 2.2.5. Εκτελεί διαδρομές με πραγματικές μετακινήσεις
- 2.2.6. Τακτοποιεί τα προσωπικά του αντικείμενα και το χώρο του
- 2.2.7. Εκτελεί μουσικοχορευτικές κινήσεις προσανατολισμού στο χώρο

3. Ο ρυθμός και ο χρόνος

- 2.3.1. Αντιλαμβάνεται το ρυθμό
- 2.3.2. Εκτελεί ρυθμικές κινήσεις
- 2.3.3. Αντιλαμβάνεται το χρόνο
- 2.3.4. Λέει τις ημέρες της εβδομάδας
- 2.3.5. Λέει τους μήνες του έτους
- 2.3.6. Λέει τις εποχές του έτους
- 2.3.7. Γνωρίζει την ώρα

4. Η πλευρίωση

- 2.4.1. Δείχνει και λέει μέρη του σώματος
- 2.4.2. Δείχνει και λέει μέρη του σώματος μπροστά στον καθρέφτη
- 2.4.3. Εκτελεί κυκλικές κινήσεις
- 2.4.4. Ισορροπεί και κινείται στο ένα πόδι
- 2.4.5. Εκτελεί κινήσεις ακριβείας με οδηγίες
- 2.4.6. Αναγνωρίζει περιγράμματα μερών του σώματος

Παρατηρήσεις / σχόλια:

Δυσκολία σε δεξιότητες λεπτής κινητικότητας και στην εκτέλεση ρυθμικών κινήσεων.

158 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) Λ.Ε.Β.Δ - ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

3.7. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)
ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΝΟΗΤΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

Όνομα παιδιού :	Ορέστης (όχι το πραγματικό του όνομα)
Ημερ/νία γέν. :	14.2 χρόνων
Σχολείο :	Γυμνάσιο
Εξεταστής :	Μακροπούλου Γεωργία
Τάξη :	Α' Γυμνασίου
Ημερ/νία εξέτ. :	

Περιοχή III: ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ

Μπορεί να

1. Οπτική μνήμη

- 3.1.1. Λέει ονόματα προσώπων και αντικειμένων που είδε
- 3.1.2. Θυμάται το περιεχόμενο μιας κάρτας που είδε
- 3.1.3. Θυμάται τι δείχνουν οι κάρτες που είδε
- 3.1.4. Θυμάται τα νομίσματα που είδε
- 3.1.5. Λέει τα χρώματα που απεικονίζουν οι κάρτες που του δείξαμε

2. Ακουστική μνήμη

- 3.2.1. Λέει ονόματα που άκουσε
- 3.2.2. Επαναλαμβάνει λέξεις και αριθμούς που άκουσε
- 3.2.3. Επαναλαμβάνει τα χρώματα που άκουσε
- 3.2.4. Επαναλαμβάνει προτάσεις που άκουσε
- 3.2.5. Λέει και δείχνει διευθύνσεις και διαδρομές όταν του ζητείται
- 3.2.6. Λέει ομοιότητες και διαφορές σε αυτά που άκουσε
- 3.2.7. Συνδέει χρονικά γεγονότα που του διηγήθηκαν

3. Λειτουργική μνήμη

- 3.3.1. Λέει και αναγνωρίζει το όνομά του
- 3.3.2. Λέει ονόματα προσώπων
- 3.3.3. Λέει ονόματα αντικειμένων
- 3.3.4. Ονομάζει όσπρια, ζυμαρικά, σκόνες και υγρά
- 3.3.5. Λέει τις έννοιες:
 - α) Ψηλό – κοντό
 - β) Μεγάλο – μικρό
 - γ) Χοντρό – λεπτό
 - δ) Ψηλά – χαμηλά
 - ε) Βαρύ – ελαφρύ
- 3.3.6. Λέει αντικείμενα, ζώα και σκηνές που είδε στην τηλεόραση

4. Συγκέντρωση προσοχής

- 3.4.1. Αντλαμβάνεται και συγκεντρώνει την προσοχή του σ' αυτό που βλέπει
- 3.4.2. Συγκεντρώνει την προσοχή του, όταν περπατάει
- 3.4.3. Αντλαμβάνεται και συγκεντρώνει την προσοχή του, όταν παίζει
- 3.4.4. Διατηρεί την προσοχή του για ορισμένο χρόνο
- 3.4.5. Ντύνεται, χτενίζεται και πλένεται με προσοχή

5. Λογικομαθηματική σκέψη

- 3.5.1. Ταξινομεί αντικείμενα-παιχνίδια
- 3.5.2. Ταξινομεί γεωμετρικά σχήματα
- 3.5.3. Διατάσσει αντικείμενα
- 3.5.4. Διατάσσει γεωμετρικά σχήματα
- 3.5.5. Διατάσσει νομίσματα
- 3.5.6. Κάνει αντιστοιχίες
- 3.5.7. Κατανοεί τη διατήρηση της μάζας και του βάρους των αντικειμένων

6. Συλλογισμοί

- 3.6.1. Βάζει σε λογική σειρά εικόνες που βλέπει
- 3.6.2. Λέει με λογική σειρά δραστηριότητες
- 3.6.3. Κατανοεί ημιτελή ζωγραφικά σχέδια
- 3.6.4. Βάζει σε λογική σειρά ήχους με αντίστοιχες δραστηριότητες
- 3.6.5. Κάνει λογικούς πίνακες

Παρατηρήσεις / σχόλια:

Προστασιακά αποσπάται αλλά επανέρχεται εύτοχα.
Ελλείμματα στη λογικομαθηματική σκέψη
και μερικώς στους συλλογισμούς (προστασιακά)

4.4. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ (Λ.Ε.Β.Δ)
ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Όνομα παιδιού : Ορέστης (όχι το πραγματικό του όνομα)
 Ημερ/νία γέν. : 14:2 χρόνων
 Σχολείο : Γυμνάσιο
 Εξεταστής : Μακροπούλου Γεωργία
 Τάξη : Α' Γυμνασίου
 Ημερ/νία εξέτ. :

Περιοχή IV: ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ Μπορεί να

1. Ανάπτυξη του Αυτοσυναισθήματος

- 4.1.1. Γνωρίζει και αποδέχεται το πρόβλημά του/της
- 4.1.2. Αντιμετωπίζει το πρόβλημά του/της
- 4.1.3. Παρουσιάζει καλή εικόνα του εαυτού του/της προς τα έξω
- 4.1.4. Αποδέχεται τους άλλους
- 4.1.5. Αποδέχεται την αποτυχία του/της
- 4.1.6. Χαίρεται την επιτυχία του/της
- 4.1.7. Εκτιμά τον εαυτό του/της και τους άλλους

2. Ανάπτυξη και καλλιέργεια ενδιαφέροντος για την αλληλεπιδραστική μάθηση με το περιβάλλον

- 4.2.1. Δείχνει ενδιαφέρον για τη μάθηση
- 4.2.2. Ρωτάει όταν έχει απορίες
- 4.2.3. Ανακαλύπτει καινούρια πρόσωπα και πράγματα
- 4.2.4. Γνωρίζει τα ζώα
- 4.2.5. Γνωρίζει τα φυτά
- 4.2.6. Φροντίζει το περιβάλλον

3. Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και συνεργασία με τα πρόσωπα την κοινότητας.

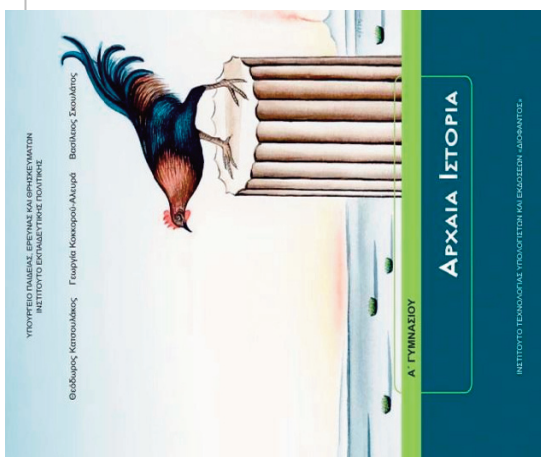
- 4.3.1. Συνεργάζεται με τα πρόσωπα της οικογένειας (μόνο με τη μητέρα)
- 4.3.2. Συνεργάζεται με τα πρόσωπα του σχολικού περιβάλλοντος
- 4.3.3. Συνεργάζεται με πρόσωπα εκτός σχολείου
- 4.3.4. Γνωρίζεται με άλλα παιδιά
- 4.3.5. Κάνει ασκήσεις χαλάρωσης
- 4.3.6. Αναπτύσσει και διατηρεί φιλικές σχέσεις

Παρατηρήσεις/σχόλια:

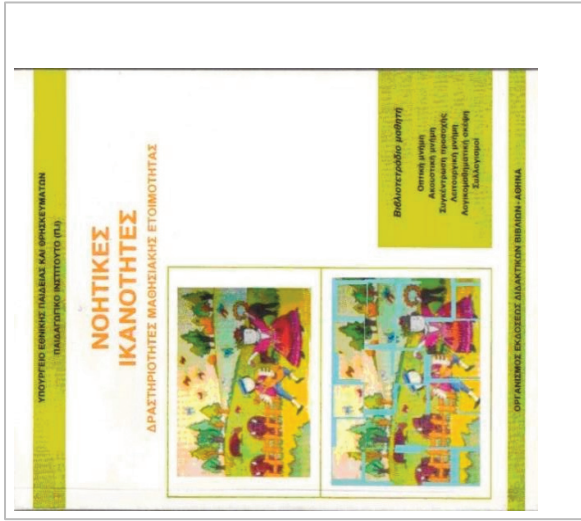
Ματαιώνεται λόγω των μαθησιακών του ελαφισιών
και στη συνεργασία ελαττώνεται κάπως.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ- ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΥΛΙΚΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ

ΣΧΟΛΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ-ΕΞΩΦΥΛΛΟ

ΒΙΒΛΙΟΤΕΤΡΑΔΙΟ ΜΑΘΗΤΗ-ΕΞΩΦΥΛΛΟ

ΣΕΛΙΔΑ/ΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΦΩΤΟ

Συλλογισμοί:
3.6.5. Να κάνει λογικούς πίνακες

Κρίστηκαν από τους αρχαίους Έλληνες ως ο καλύτερος τρόπος να μετρηθεί η δύναμη των μυών.

Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν αναπτύξει έναν τρόπο να μετρήσουν την δύναμη των μυών που ονομάζεται **αντιστάσεις**. Αυτός ο τρόπος βασίζεται στην αντίσταση που προσφέρει ο μυς όταν προσπαθεί να κινήσει ένα αντικείμενο.

Οι αρχαίοι Έλληνες χρησιμοποιούσαν **αντιστάσεις** για να μετρήσουν την δύναμη των μυών τους. Αυτός ο τρόπος βασίζεται στην αντίσταση που προσφέρει ο μυς όταν προσπαθεί να κινήσει ένα αντικείμενο.

Οι αρχαίοι Έλληνες χρησιμοποιούσαν **αντιστάσεις** για να μετρήσουν την δύναμη των μυών τους. Αυτός ο τρόπος βασίζεται στην αντίσταση που προσφέρει ο μυς όταν προσπαθεί να κινήσει ένα αντικείμενο.

Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν αναπτύξει έναν τρόπο να μετρήσουν την δύναμη των μυών που ονομάζεται **αντιστάσεις**. Αυτός ο τρόπος βασίζεται στην αντίσταση που προσφέρει ο μυς όταν προσπαθεί να κινήσει ένα αντικείμενο.

Οι αρχαίοι Έλληνες χρησιμοποιούσαν **αντιστάσεις** για να μετρήσουν την δύναμη των μυών τους. Αυτός ο τρόπος βασίζεται στην αντίσταση που προσφέρει ο μυς όταν προσπαθεί να κινήσει ένα αντικείμενο.

Οι αρχαίοι Έλληνες χρησιμοποιούσαν **αντιστάσεις** για να μετρήσουν την δύναμη των μυών τους. Αυτός ο τρόπος βασίζεται στην αντίσταση που προσφέρει ο μυς όταν προσπαθεί να κινήσει ένα αντικείμενο.

10. Η ΤΕΧΝΗ

Η τέχνη είναι η δημιουργία ενός έργου που εκφράζει τις αισθήσεις του ανθρώπου. Η τέχνη μπορεί να είναι ζωγραφική, μουσική, ποίηση, κ.λπ. Η τέχνη είναι ένας τρόπος να εκφράσουμε τα συναισθήματά μας και να επικοινωνήσουμε με άλλους ανθρώπους.

Η τέχνη είναι ένας τρόπος να εκφράσουμε τα συναισθήματά μας και να επικοινωνήσουμε με άλλους ανθρώπους. Η τέχνη μπορεί να είναι ζωγραφική, μουσική, ποίηση, κ.λπ. Η τέχνη είναι ένας τρόπος να εκφράσουμε τα συναισθήματά μας και να επικοινωνήσουμε με άλλους ανθρώπους.

Η τέχνη είναι η δημιουργία ενός έργου που εκφράζει τις αισθήσεις του ανθρώπου. Η τέχνη μπορεί να είναι ζωγραφική, μουσική, ποίηση, κ.λπ. Η τέχνη είναι ένας τρόπος να εκφράσουμε τα συναισθήματά μας και να επικοινωνήσουμε με άλλους ανθρώπους.

Η τέχνη είναι ένας τρόπος να εκφράσουμε τα συναισθήματά μας και να επικοινωνήσουμε με άλλους ανθρώπους. Η τέχνη μπορεί να είναι ζωγραφική, μουσική, ποίηση, κ.λπ. Η τέχνη είναι ένας τρόπος να εκφράσουμε τα συναισθήματά μας και να επικοινωνήσουμε με άλλους ανθρώπους.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΝΕΥΡΟΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ Δεύτερη φάση ΣΑΔΕΠΙΑΕ στο τμήμα ένταξης στο Γυμνάσιο
 ΑΣΚΗΣΗ 1.1. Πίνακας (1) Άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση (ΑΠΑ) νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας

Να εκτυπώσετε και να το έχετε μαζί σας στο μάθημα	Όνομα μαθητή: Ορέστης		Τάξη: Α' Γυμνασίου, Εξάμηνο: 16ο τυπικής και υποχρεωτικής εκπ/σης		Ημερομηνία: 2007_01 Φεβρουαρίου											
	1) Επίπεδα (γραμμή) Μαθησιακής Ετοιμότητας στις αναπτυξιακές περιοχές με Λίστες Ελέγχου Βασικών Δεξιοτήτων (ΛΕΒΔ)															
Διδακτική προτεραιότητα: αδρή - λεπτή κινητικότητα																
1) Προφορικός λόγος	2) Ψυχοκινητικότητα			3) Νοητικές ικανότητες			4) Συνασθηματική οργάνωση									
	Ακρόαση	Συμπλοκή στον διάλογο	Εκφραση με σαφήνεια	Αδρή - λεπτή κινητικότητα	Προσανατολισμός	Ρυθμός και χρόνος	Πλευρική	Οπτική μνήμη	Ακουστική μνήμη	Λειτουργική μνήμη	Συγκέντρωση προσοχής	Λογικοθηματική σκέψη	Συλλογισμοί	Αυτοσυναισθηματικότητα	Ενδοφέρον για το μάθημα	Συνεργασία με τους άλλους
β' εξ. Γ' Γυμν-20																
α' εξ. Γ' Γυμν-19																
β' εξ. Β' Γυμν-18																
α' εξ. Β' Γυμν-17																
β' εξ. Α' Γυμν-16																
α' εξ. Α' Γυμν-15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	M.O=13,25
Α' εξ. ΣΤ' Δημ-14																
Α' εξ. Στ' Δημ-13																
Β' εξ. Ε' Δημ-12																
Α' εξ. Ε' Δημ-11																
Β' εξ. Δ' Δημ-10																
Α' εξ. Δ' Δημ-9																
Β' εξ. Γ' Δημ-8																
Α' εξ. Γ' Δημ-7																

Ετεροπατηρήσεις στις νευροαναπτυξιακές περιοχές

Ο μαθητής ΑΑ βρίσκεται στο Β' εξάμηνο της Α' Γυμνασίου που αντιστοιχεί στο 16ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Ο Μ.Ο των αποκλίσεων ανιχνεύεται στο 13,25, δηλαδή στο 13ο εξάμηνο που αντιστοιχεί στο Α' εξάμηνο της ΣΤ' Δημοτικού. Διαπιστώνονται τρία εξάμηνα απόκλισης από τη γραμμική βάση, δηλαδή 1,5 χρόνο. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στις στήλες :αδρή - λεπτή κινητικότητα, λογικοθηματική σκέψη και στο αυτοσυναισθήμα. Οι μικρότερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στις στήλες: ακρόαση, συμμετοχή στον διάλογο, έκφραση με σαφήνεια, προσανατολισμό, ρυθμό και χρόνο και πλευρίωση. Βιβλιοτεράδιο: Ψυχοκινητικότητα.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ (2). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ (ΕΕΑ)-2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ

Μάθημα υποστήριξης:	Ιστορία		Τάξη φοίτησης: Β' Γυμνασίου, Εξάμηνο: Α', Ημ. συμπλήρωσης πίνακα	
	Όνομα μαθητή: Ορέστης	Ημ. Γέννησης: 01/02/2007	ηλικία: 14:2	
2) Επίπεδα ΕΕΑ (γραμμή) όπως αποτυπώνονται στο Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής (ΠΑΠΕΑ)				
Διδακτικές Προτεραιότητες: Ανάγνωση				
	Μαθησιακή Ετοιμότητα (1)			
	Προφ. Λόγος	Ψυχοκινητικότητα	Νοητ. Ικανότητα	Συναισθ. Οργάνωση
	Βασικές Ακαδημαϊκές δεξιότητες (2)			
	Ανάγνωση	Κατανόηση	Γραφή	Μαθηματικά
	Κοινωνικές Δεξιότητες και Προσαρμογή στο Περιβάλλον (3)			
	Αυτονομία στο περιβάλλον	Κοιν. Συμπεριφορά	Προσαρμογή στο περιβάλλον	Δημιουργικές Δραστηριότητες (4)
β' εξ. Β' Γυμν-18 α' εξ. Β' Γυμν-17 β' εξ. Α' Γυμν-16 α' εξ. Α' Γυμν- Α' εξ. ΣΤ' Δημ- Α' εξ. Στ' Δημ- Β' εξ. Ε' Δημ-12 Α' εξ. Ε' Δημ-11 Β' εξ. Δ' Δημ-10 Α' εξ. Δ' Δημ-9 Β' εξ. Γ' Δημ-8 Α' εξ. Γ' Δημ-7 Β' εξ. Β' Δημ-6 Α' εξ. Β' Δημ-5 Β' εξ. Α' Δημ-4	Επαγγ. προσανατολισμός			
	Προεπαγγ. Δεξιότητα			
	Αισθ. Τέχνες			
	Ελεύθ. Χρόνος			
	Μ.Ο= 10,66			
	15			
	15			
	14			
	14			
	12			
	12			
	12			
9				
8				
5				

Ετεροπαρτηρήσεις με έμφαση στις περιοχές των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών όπως αποτυπώνονται στο ΠΑΠΕΑ

Ο μαθητής ΑΑ βρίσκεται στο Β' εξάμηνο της Α' Γυμνασίου που αντιστοιχεί στο 16ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Ο Μ.Ο των αποκλίσεων ανιχνεύεται στο 10,66, δηλαδή στο 11ο εξάμηνο που αντιστοιχεί στο Α' εξάμηνο της Ε' Δημοτικού. Διαπιστώνονται πέντε εξάμηνα απόκλισης από τη γραμμή βάσης, δηλαδή 2,5 χρόνια. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στις στήλες :ανάγνωση, γραφή και μαθηματικά. Οι μικρότερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στις στήλες : προφορικός λόγος, αυτονομία στο περιβάλλον, κοινωνική συμπεριφορά και επαγγελματικός προσανατολισμός. Βιβλιοτετράδιο: Νοητικές ικανότητες

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ (4). ΑΤΥΠΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ (ΑΠΑ) ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ (ΕΜΔ) 2Η ΦΑΣΗ ΣΑΔΕΠΕΑΕ

Όνομα μαθητή: Ορέστης, Ημ. Γέννησης: 01/02/2021, Ηλικία: 14:2	Τάξη φοίτησης: Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ Εξάμηνο: 16ο εξάμηνο τυπική: & υποχρεωτικής εκπ/σης										Ημ. συμπλήρωσης πίνακα: 10/3/2017									
	Ορισμός διδακτικών προτεραιοτήτων: Βασικές αναγνωστικές δεξιότητες (φωνολογική αντίληψη- ΑΝΑΓΝΩΣΗ)																			
εξάμηνα/ τάξη φοίτησης	Ανυπληρτικές δεξιότητες (1)			Μνημονικές δεξιότητες (2)		Δεξιότητες - γραφικό χώρο(3)			Βασικές Αναγνωστικές δεξιότητες (4)			Μαθηματικές δεξιότητες(5)		Δεξιότητες συμπεριφοράς(6)						
	Οπτική αντίληψη	Ακουστική αντίληψη	Οπτικοακουστική αντίληψη	Λειτουργική μνήμη- Μνήμη ακολουθιών	Μακροπρόθεσμη μνήμη	Βραχυπρόθεσμη λειτουργική μνήμη	Χωρο- χρονικός προσανατολισμός	Γραφοκινητικότητα και κατάκτηση του γραφικού χώρου	Φωνολογική Αντίληψη	προανάγνωση	ανάγνωση	Γραφή	Μορφολογικό – Ορθογραφία		Σημασιολογικό	Γραπτή Έκφραση	Αριθμοί και Μαθηματικά σύμβολα	Γλώσσα και Μαθηματικά	Συναισθηματική υποστήριξη	Ικανότητες προγραμματισμού
β' εξ. Γ' Γυμν																				
β' εξ. Α' Γυμν				15																
α' εξ. Α' Γυμν																				
Α' εξ. ΣΤ' Δημ	14	14	14																	
Α' εξ. Στ' Δημ																				
Β' εξ. Ε' Δημ																				
Α' εξ. Ε' Δημ																				
Β' εξ. Δ' Δημ																				
Α' εξ. Δ' Δημ																				
Β' εξ. Γ' Δημ																				
Α' εξ. Γ' Δημ																				
Β' εξ. Β' Δημ																				
Α' εξ. Β' Δημ																				
Β' εξ. Α' Δημ																				

Ετεροπαρηρήσεις ειδικών μαθησιακών δυσκολιών στην ανάγνωση

Ο μαθητής ΑΑ βρίσκεται στο Β' εξάμηνο της Α' Γυμνασίου που αντιστοιχεί στο 16ο εξάμηνο τυπικής και υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Ο Μ.Ο των αποκλίσεων ανιχνεύεται στο 9,85, δηλαδή στο 10ο εξάμηνο που αντιστοιχεί στο Β' εξάμηνο της Δ' Δημοτικού. Διαπιστώνονται έξι εξάμηνα απόκλισης από τη γραμμή βάσης, δηλαδή 3 χρόνια. Οι μεγαλύτερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στις στήλες :Φωνολογική Αντίληψη, προανάγνωση, ανάγνωση, γραφή, μορφολογικό -ορθογραφία, γραπτή έκφραση και αναγνωστική αυτοεικόνα. Οι μικρότερες αποκλίσεις ανιχνεύονται στις στήλες : Πολυαισθητηριακές αντιληπτικές λειτουργίες και Χωρο-

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ		ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ			
ΟΝΟΜΑ ΜΑΘΗΤΗ: Ορέστης		ΗΛΙΚΙΑ: 14:2			
ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΥΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: 16ο		ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ:			
Α.Α.	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ (ΑΠΑ)	ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ		
		ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ		
1	Νευροαναπτυξιακές-μαθησιακή ετοιμότητα	9	15	13,25	αδρή - λεπτή κινητικότητα
2	Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες-ΠΑΠΕΑ	5	15	10,66	Ανάγνωση
3	Γενικές μαθησιακές Δυσκολίες-ΔΕΠΠΣ	5	15	8,65	Δεξιότητες Γλώσσας (ανάγνωση)
4	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες- Ανάγνωση	5	15	9,85	Βασικές αναγνωστικές δεξιότητες (φωνολογική αντίληψη - ανάγνωση)
5	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-ΔΕΠΥ				Δεν ορίζεται
6	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες-ΔΑΦ				Δεν ορίζεται

<p>Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο τμήμα ένταξης στο Γυμνάσιο Τρίτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ: Σχέδιο διαφοροποιημένης, δομημένης διδακτικής παρέμβασης</p>						
<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (200 λέξεις) με 20 λέξεις φωνολογικού τύπου ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική" στο μάθημα της Ιστορίας με 10 Οπτικούς Ενωσιολογικούς διευκολυντές.</p>						
βήματα	Περιγραφή βημάτων	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας	Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητες-γνωστικές μηχανές- ΝΤΟΣΙΕ	
βήμα 1.	Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 10 γραμμών, 10 λέξεων, με 4 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)	10	ΣΦΣΦ & ΣΦΣΦΣΦ	1	Ντοσιέ με κρίκους	
βήμα 2.	Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 10 γραμμών, 12 λέξεων, με 5 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)	12	ΣΦΣΦΣ & ΣΦΣΦΣΦ	1	Ντοσιέ με κρίκους	
βήμα 3.	Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 12 γραμμών, 14 λέξεων, με 6 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)	14	ΣΦΣΦΣΦΦ + ΦΣΦΣΦΣ	2	Ντοσιέ με κρίκους	
βήμα 4.	Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 16 γραμμών, 15 λέξεων, με 7 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)	15	ΣΦΣΦΣΣ & ΣΦΣΦΣΦ	2	Ντοσιέ με κρίκους	
βήμα 5.	Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (200 λέξεις) ορισμένου φωνολογικού και μορφολογικού τύπου (20 λέξεις) στο μάθημα της Ιστορίας με 10 Οπτικούς Ενωσιολογικούς διευκολυντές.	20	ΦΣΦΣΦΣΣ+ ΣΦΣΦΣΦ	2	Ντοσιέ με κρίκους	

**ΕΝΤΥΠΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΔΟΜΗΜΕΝΟΥ ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ- ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΝΟΗΤΙΚΕΣ
ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ-Κατανόηση κειμένου- λειτουργική εργαζόμενη μνήμη**

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗΣ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΒΙΒΛΙΟ) ΕΑΕ

Όνομα μαθητή : Ορέστης

Ηλικία : 16χρονών

Τάξη : Α' Γυμνασίου

ΕΞΑΜΗΝΟ ΤΥΠΙΚΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: 16^ο

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ

Α.Α.	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΤΥΠΩΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΩΝ (ΑΠΑ)	ΜΙΚΡΟΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1	Νευροαναπτυξιακές-μαθησιακή ετοιμότητα	9	15	13,25	αδρή - λεπτή κινητικότητα
2	Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες -ΠΑΠΕΑ	5	15	10,66	Ανάγνωση
3	Γενικές μαθησιακές Δυσκολίες-ΔΕΠΠΣ	5	15	8,65	Δεξιότητες Γλώσσας (ανάγνωση)
4	Ειδικές Μαθησιακές δυσκολίες- Ανάγνωση	5	15	9,85	Βασικές αναγνωστικές δεξιότητες (φωνολογική αντίληψη - ανάγνωση)

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ:

<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (200 λέξεις) με 20 λέξεις φωνολογικού τύπου ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική" στο μάθημα της Ιστορίας με 10 Οπτικούς Εννοιολογικούς διευκολυντές βήματα</p>	<p>Περιγραφή βημάτων</p>	<p>ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ</p>	<p>ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ-φωνολογικό και μορφολογικό</p>	<p>Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας</p>	<p>Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητες-γνωστικές μηχανές-ΝΤΟΣΙΕ 1. αγαπημένα αντικείμενα του παιδιού (μαρκαδόροι)-χαρτί Α4. [αγαπημένο του μάθημα τα εικαστικά], 2. βιβλιοτετράδιο ετοιμότητας (Νοητικές ικανότητες) 3. πλαστικοποιημένες (κάποιες 3D) κάρτες με εικόνες 4. κινητές κάρτες λέξεων</p>
<p>Βήμα 1.</p>	<p>Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 10 γραμμών με 10 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ "πίσω" + ΣΦΣΦΣΦ "σήμερα", με 4 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)</p>	<p>10</p>	<p>ΣΦΣΦ "πίσω" + ΣΦΣΦΣΦ "σήμερα" ,</p>	<p>1</p>	<p>Πίνακας απλής εισόδου με πολλά αντικείμενα κινητές κάρτες λέξεων</p>
<p>Βήμα 2.</p>	<p>Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 10 γραμμών, με 12 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣ"τόπος" + ΣΦΣΦΣΦ "δωρικό", με 5 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)</p>	<p>12</p>	<p>ΣΦΣΦΣ"τόπος" + ΣΦΣΦΣΦ "δωρικό"</p>	<p>1</p>	<p>Πίνακας απλής εισόδου με δύο αντικείμενα κινητές κάρτες λέξεων</p>
<p>Βήμα 3.</p>	<p>Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 12 γραμμών με 14 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣΦΦ "μεγάλου" + ΦΣΦΣΦΣ "εποχής", με 6 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)</p>	<p>14</p>	<p>ΣΦΣΦΣΦΦ «μεγάλου» + ΦΣΦΣΦΣ «εποχής»,</p>	<p>2</p>	<p>Λογικός πίνακας – Απλής εισόδου: Με ένα αντικείμενο κινητές κάρτες εικόνων</p>

Βήμα 4.	Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 16 γραμμών με 15 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣ "κόρες" + ΣΦΣΦΣΦ "θέματα" με 7 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)	15	ΣΦΣΦΣ "κόρες" + ΣΦΣΦΣΦ "θέματα"	2	Λογικός πίνακας – Απλής εισόδου: Με ένα αντικείμενο Κινητές κάρτες εικόνων
Βήμα 5.	Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (200 λέξεις) με 20 λέξεις φωνολογικού και μορφολογικού τύπου ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική" με 10 Οπτικούς Εννοιολογικούς διευκολυντές.	20	ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική"	2	Λογικός πίνακας – Απλής εισόδου με δύο αντικείμενα Κινητές κάρτες λέξεων Χαρτί με σκίτσο 2 αγγείων

- Επίπεδο¹ αναπτυξιακών δεξιοτήτων στην ετοιμότητα του προφορικού λόγου : 15^ο εξάμηνο (Α' εξάμηνο Α' Γυμνασίου)
- Επίπεδο στις ακαδημαϊκές δεξιότητες : γλώσσα (κατανόηση): 9ο εξάμηνο (Α' εξάμηνο Δ' Δημοτικού)
- Επίπεδο στα μαθηματικά : 8ο εξάμηνο (Β' εξάμηνο Γ' Δημοτικού)

Χρονοδιάγραμμα διδακτικής παρέμβασης:

Χρ. Έναρξης: 7 Απριλίου 2021

Χρ. Λήξης: 21 Απριλίου 2021

Διάρκεια: 15 ημέρες.

Χώρος εξατομικευμένης διδακτικής υποστήριξης:

Από απόσταση διδασκαλία (δύο φορές τη βδομάδα από μία ώρα με εφαρμογή στον διδακτικό στόχο 15' κάθε φορά)

¹ Σημείωση: Το επίπεδο σημειώνεται με βάση τα στοιχεία που ο εκπαιδευτικός ειδικής αγωγής έχει καταγράψει από: α) την εμπειρική συστηματική παρατήρηση και β) την άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση (ΛΕΒΔ), στην ετοιμότητα, στη γλώσσα και στα μαθηματικά, συγκριτικά με την απόκλιση ή μη σύμφωνα με το εξάμηνο της τάξης φοίτησης.

Διδακτική παρέμβαση

α) ένας προς ένα

Ενότητα (μεσοπρόθεσμος στόχος):

6^η, Συλλογισμοί: 3.6.5. Να κάνει λογικούς πίνακες

Περιοχή (μακροπρόθεσμος στόχος): Νοητικές ικανότητες

Γενικές Ενότητες ΠΑΠΕΑ

- Νοητικές ικανότητες
- Βασικές σχολικές δεξιότητες,
- Κοινωνικές δεξιότητες- Κοινωνική προσαρμογή,
- Προεπαγγελματική ετοιμότητα

Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας και Βήματα διδακτικών παρεμβάσεων

Δεδομένου ότι πρόκειται για την πρώτη προσπάθεια παρέμβασης, ο στόχος της παρέμβασης επιμερίστηκε σε 5 βήματα με απώτερο στόχο τη μείωση των βημάτων σε επόμενες παρεμβάσεις.

Απρίλιος 2021						
Δε	Τρ	Τε	Πε	Πα	Σα	Κυ
29	30	31	1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	1	2
3	4	5	6	7	8	9

Σήμερα

1ο βήμα: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 10 γραμμών με 10 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ "πίσω" + ΣΦΣΦΣΦ "σήμερα", με 4 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)

Μια άσκηση

Περιγραφή: Μια δραστηριότητα με πλαστικοποιημένο πίνακα μονής εισόδου όπου θα δει και θα τοποθετήσει στη σωστή θέση με βέλκρο κινητές κάρτες με φράσεις από κάποιες λέξεις –στόχο του κειμένου.

2ο βήμα: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 10 γραμμών, με 12 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣ "τόπος" + ΣΦΣΦΣΦ "δωρικό", με 5 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)

Μια άσκηση

Περιγραφή: Υπάρχουν κινητές κάρτες λέξεων με έξι ανακατεμένα χαρακτηριστικά ιωνικού και δωρικού κίονα. Ζητώ από τον μαθητή, να δείξει με ποιον από τους δύο κίονες ταιριάζει και να τη τοποθετήσει στη σωστή θέση κάτω από τον αντίστοιχο κίονα σε πίνακα απλής εισόδου. Οι 6 λέξεις είναι: Βαρύς, ψηλός, πολύς στολισμός, κοντός, κομψός, σοβαρός.

3ο βήμα: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 12 γραμμών με 14 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣΦΦ "μεγάλου" + ΦΣΦΣΦΣ "εποχής", με 6 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)

Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας

1. Άσκηση συμπλήρωσης κενών:
(με κινητές κάρτες ΟΕΔ στόχους- ανάγνωσης που υπάρχουν με βέλκρο στο πλάι)
2. Ζητώ από τον μαθητή να δει την εικόνα και από κάθε ομάδα να κυκλώσει με το αγαπημένο χρώμα μαρκαδόρου το σωστό χαρακτηριστικό ενός κούρου (με τη βοήθεια του ΟΕΔ του κούρου)

4ο βήμα: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 16 γραμμών με 15 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣ "κόρες" + ΣΦΣΦΣΦ " θέματα" με 7 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)

Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας

1. Άσκηση συμπλήρωσης κενών αποσπάσματος κειμένου:
(με κινητές κάρτες εικόνων- στόχους ανάγνωσης που υπάρχουν με βέλκρο στο πλάι)
2. Να δει την εικόνα και από κάθε ομάδα να κυκλώσει με το αγαπημένο χρώμα μαρκαδόρου το σωστό χαρακτηριστικό μιας κόρης (με τη βοήθεια ΟΕΔ).

5ο βήμα: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (200 λέξεις) με 20 λέξεις φωνολογικού και μορφολογικού τύπου ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική" με 10 Οπτικούς Εννοιολογικούς διευκολυντές.

Ασκήσεις

1. Να δει και να ταιριάζει σε πίνακα μονής εισόδου τα σωστά στοιχεία(κινητές κάρτες λέξεων) που αφορούν τα μελανόμορφα και ερυθρόμορφα αγγεία (με τη βοήθεια των 2 ΟΕΔ).
2. Σε μία κόλλα Α4 να χρωματίσει δύο αγγεία με τον τρόπο (μελανόμορφο/ερυθρόμορφο) που του ζητείται.

Συμπεριφορά μαθητή: Να διαβάζει και να κατανοεί.

Αμοιβή: Ζωγραφίζει ό,τι θέλει τα τελευταία 4' κάθε παρέμβασης.

Κριτήρια επιτυχίας: Να κάνει τις έξι από τις οχτώ ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας.

Αξιολόγηση – καταγραφές

1. έντυπο καθημερινής καταγραφής
2. έντυπο συνεργασίας με τον γονέα
3. έντυπο διδακτικής αλληλεπίδρασης

(Α)τομικό- Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ -Σενάριο διδακτικής εργασίας μαθητή

Όνομα:	Ορέστης
Φύλο:	Αγόρι
1) τι ηλικία έχει;	14:02
2) σε ποια τάξη και εξάμηνο φοιτά;	Α' Γυμνασίου, Εξάμηνο: Β'
3) σε ποιον αριθμό με βάση την αρίθμηση στο excel αντιστοιχεί η γραμμή βάσης;	16ο
4) ποιο βιβλίο θα χρησιμοποιήσετε;	Αρχαία Ιστορία
5) τι παρουσιάζει το εξώφυλλο;	Κόκορα πάνω σε αρχαίο κίονα
6) με ποιο κείμενο θα παρέμβετε με στοχευμένες και δομημένες ενταξιακές διαφοροποιήσεις ;	Αρχαϊκή Τέχνη
7) ποιος είναι ο τίτλος;	Αρχαϊκή Εποχή : Η Τέχνη
8) σε ποιες σελίδες το εντοπίσατε;	σελίδες 65-66 σχολικού βιβλίου
9) σε ποια νευροαναπτυξιακή περιοχή μαθησιακής ετοιμότητας θα δώσετε έμφαση;	Νοητικές ικανότητες
10) ποιος είναι ο μεσοπρόθεσμος στόχος της νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας;	Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (200 λέξεις) με 20 λέξεις φωνολογικού τύπου ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική" στο μάθημα της Ιστορίας με 10 Οπτικούς Ενωσιολογικούς διευκολυντές.

ΑΠΑ-ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ μαθητή με ΔΕΠΥ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΑΠΟΚΛΙΣΕΩΝ	ΓΡΑΜΜΗ ΒΑΣΗΣ	ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1.Νευροαναπτυξιακές περιοχές μαθησιακής ετοιμότητας	13,25	16	αδρή - λεπτή κινητικότητα
2.Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες όπως αποτυπώνονται στο ΠΑΠΕΑ	10,66	16	Ανάγνωση
3. Γενικές μαθησιακές δυσκολίες όπως αποτυπώνονται στο ΔΕΠΠΣ	8,65	16	Δεξιότητες Γλώσσας (ανάγνωση)
4. Ειδικές μαθησιακές δυσκολίες όπως αποτυπώνονται στο Πειραματικό Αναλυτικό πρόγραμμα ΕΜΔ	9,85	16	Βασικές αναγνωστικές δεξιότητες (φωλογική αντίληψη - ανάγνωση)
3) σε ποιον αριθμό με βάση την αρίθμηση στο excell αντιστοιχεί η γραμμή βάσης;	Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΤΥΠΟΣ ΛΕΞΕΩΝ	Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ
Βήμα 1ο: Να διαβάξει και να κατανοεί κείμενο 10 γραμμών με 10 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ "πίσω" + ΣΦΣΦΣΦ "σήμερα" , με 4 οπτικούς ενωσιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)	1	ΣΦΣΦ + ΣΦΣΦΣΦ	Ντοσιέ με κρίκους

<p>Βήμα 2ο: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 10 γραμμών , με 12 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣ"τόπος" + ΣΦΣΦΣΦ "δωρικό" , με 5 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)</p>	<p>1</p>	<p>ΣΦΣΦΣ + ΣΦΣΦΣΦ</p>	<p>Ντοσιέ με κρίκους</p>
<p>βήμα 3ο: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 12 γραμμών με 14 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣΦΦ "μεγάλου" + ΦΣΦΣΦΣ "εποχής", με 6 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)</p>	<p>2</p>	<p>ΦΣΦΣΦΣ+ ΣΦΣΦΣΦΦ</p>	<p>Ντοσιέ με κρίκους</p>
<p>βήμα 4ο: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 16 γραμμών με 15 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣ "κόρες" + ΣΦΣΦΣΦ "θέματα" με 7 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)</p>	<p>2</p>	<p>ΣΦΣΦΣ & ΣΦΣΦΣΦ</p>	<p>Ντοσιέ με κρίκους</p>
<p>βήμα 5ο:Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (200 λέξεις) με 20 λέξεις φωνολογικού τύπου ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική" στο μάθημα της Ιστορίας με 10 Οπτικούς Εννοιολογικούς διευκολυντές.</p>	<p>2</p>	<p>ΦΣΦΣΦΣ+ ΣΦΣΦΣΦ</p>	<p>Ντοσιέ με κρίκους</p>

Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο τμήμα ένταξης στο Γυμνάσιο Τέταρτη φάση ΣΑΔΠΕΑΕ Διαφοροποιημένη, δομημένη διδακτική παρέμβαση			
ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (200 λέξεις) με 20 λέξεις φωνολογικού τύπου ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική" στο μάθημα της Ιστορίας με 10 Οπτικούς Ενωσιολογικούς διευκολυντές.			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (Μία άσκηση)	Άσκηση 1. Μια δραστηριότητα με πλαστικοποιημένο πίνακα μονής εισόδου όπου θα δει και θα βάλει στη σωστή θέση με βέλκρο κινητές κάρτες με φράσεις από κάποιες λέξεις –στόχο του κειμένου.		
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα- ΝΤΟΣΙΕ με λαστιχο	πίνακας απλής εισόδου με πολλά αντικείμενα - κινητές κάρτες λέξεων		
Βήμα 1ο: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 10 γραμμών, με 10 λέξεις του φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ "πίσω" + ΣΦΣΦΣΦ "σήμερα", με 4 οπτικούς ενωσιολογικούς διευκολυντές.			
10 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ + ΣΦΣΦΣΦΣ	ημερομηνία 1ης παρέμβασης 07/04/2021 - επιτυχίες με 1	ημερομηνία 2ης παρέμβασης- επιτυχίες με 1	ημερομηνία 3ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1
λίθο	με βάση την αρίθμηση στο excell αντιστοιχεί η γραμμή βάσης;		
μέσο	1		
σηκό	1		
πίσω	1		
βασικά	1		
φυσικό			
φανερή	1		
μέγαρο	1		
θάλαμο	1		
κολώνα			
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	8		
Κριτήρια επιτυχίας: να διαβάζει και να κατανοεί 7 από τις 10 λέξεις			

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

1. αρχαίος ελληνικός ναός

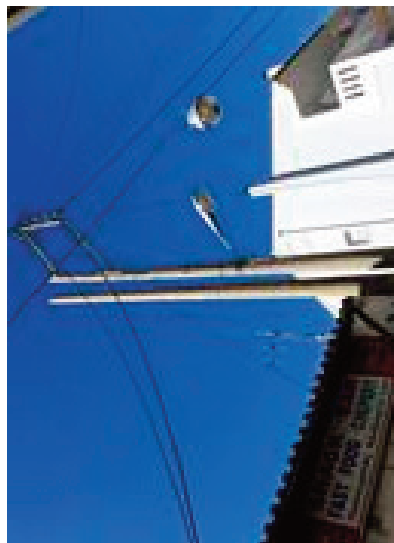

2. εσωτερικά ο ελληνικός ναός

Θάλαμος

κολώνα

<p>Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (πόσες και ποιες)</p>	<p>Άσκηση 1. Μια δραστηριότητα με πλαστικοποιημένο πίνακα μονής εισόδου όπου θα δει και θα βάλει στη σωστή θέση με βέλκρο κινητές κάρτες με φράσεις από κάποιες λέξεις –στόχο του κειμένου.</p>		
<p>Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ - γνωστικές μηχανές</p>	<p>πίνακας απλής εισόδου με πολλά αντικείμενα - κινητές κάρτες λέξεων</p>		
<p>Βήμα 1ο: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 10 γραμμών, με 10 λέξεις του φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ "πίσω" + ΣΦΣΦΣΦ "σήμερα", με 4 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές.</p>			
<p>7/4/2021 - επιτυχίες 1</p>	<p>ο Μαθητής : τι λέει/τι δεν λέει, τι κάνει/τι δεν κάνει</p>	<p>Ο φιλόλογος: τι του ζητάει να κάνει βλ. άσκηση διαβαθμισμένης δυσκολίας</p>	<p>Παιδαγωγικός αναστοχασμός: Τι πήγε καλά στην 15 λεπτή παρέμβαση ΕΑΕ/τι να αλλάξω/ τι να παραλείψω κλπ</p>
<p>επιτυχία (1)- Ο μαθητής κλήθηκε να διαβάσει κείμενο 10 σειρών όπου περιείχονταν 10 λέξεις συγκεκριμένου φωνολογικού τύπου</p>	<p>Ήταν αγχωμένος. Αν και αργός στην ανάγνωση, κατάφερε να αποκωδικοποιήσει τις λέξεις - στόχους με ελάχιστη βοήθεια.</p>	<p>Του ζητήθηκε σε πίνακα μονής εισόδου να βάλει στη σωστή θέση με βέλκρο κινητές κάρτες με φράσεις από κάποιες λέξεις –στόχο του κειμένου.</p>	<p>Αρχικά δεν έδειξε να ενθουσιάζεται βλέποντας το κείμενο. Στο τέλος όμως έμεινε ικανοποιημένος με την προσπαθειά και ρώτησε αν θα το ξανακάνουμε.</p>

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (200 λέξεις) με 20 λέξεις φωνολογικού τύπου ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική" στο μάθημα της Ιστορίας με 10 Οπτικούς Ενωσιολογικούς Διευκολυντές.			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (μία άσκηση)	Άσκηση 1.: Μέσα σε ένα πλαίσιο υπάρχουν λέξεις με έξι ανακατεμένα χαρακτηριστικά ιωνικού και δωρικού κίονα. Ζητώ από τον μαθητή, να δείξει με ποιον από τους δύο κίονες (2ο και 4ο ΟΕΔ) ταιριάζει και να τη τοποθετήσει στη σωστή θέση κάτω από τον αντίστοιχο κίονα σε πίνακα απλής εισόδου. Οι 6 λέξεις είναι: Βαρύς, ψηλός, πολύς στολισμός, κοντός, κομψός, σοβαρός.		
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ με λάστιχο	Πίνακας απλής εισόδου με δύο αντικείμενα- κινητές κάρτες λέξεων		
Βήμα 2ο: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 10 γραμμών, 12 λέξεων, του φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣΦ "τόπος" + ΣΦΣΦΣΦ "δωρικό" με 5 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)			
12 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣ + ΣΦΣΦΣΦ	08/04/2021-επιτυχίες με 1	ημερομηνία 2ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1	ημερομηνία 3ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1
τόπος	1		
τύπος	1		
βαρύς	1		
ψηλός	1		
πολύς	1		
μέρος	1		
τέλος	1		
δωρικό	1		
κολώνα	1		
σοβαρό	1		
τέρατα	1		
θέματα	1		
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	10		
Κριτήρια επιτυχίας: να διαβάζει και να κατανοεί 8 από τις 12 λέξεις			

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

1. νασός (μέγαρο)

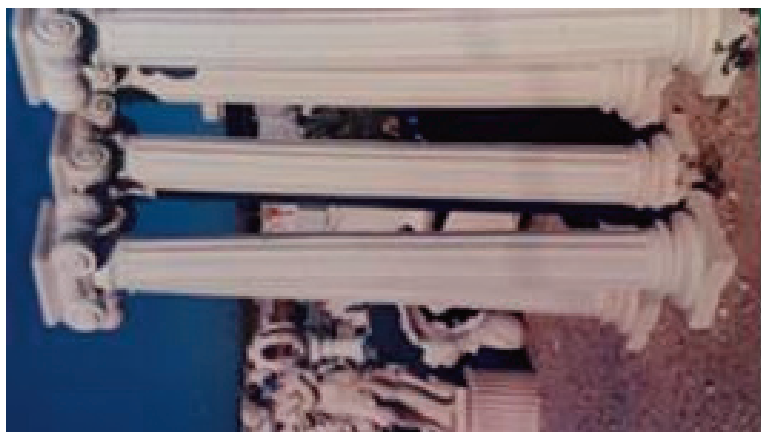
5. ψηλός

3. βαρύς

2. δωρικού ρυθμού κίονας

4. ιωνικού ρυθμού κίονας

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (200 λέξεις) με 20 λέξεις φωνολογικού τύπου ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική" στο μάθημα της Ιστορίας με 10 Οπτικούς Ενωσιολογικούς διευκολυντές.		
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (δύο ασκήσεις)	Άσκηση 1. Άσκηση συμπλήρωσης κενών:(με κινητές κάρτες εικόνων που υπάρχουν με βέλκρο στο πλάι)	Άσκηση 2. 2. Να δει την εικόνα και από κάθε ομάδα να κυκλώσει με το αγαπημένο χρώμα μαρκαδόρου το σωστό χαρακτηριστικό ενός κούρου (με τη βοήθεια του ΟΕΔ του κούρου)
Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ με λάστιχο	Κινητές κάρτες εικόνων	Λογικός πίνακας – Απλής εισόδου: Με ένα αντικείμενο
βήμα 3ο: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 12 γραμμών με 14 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣΦΦ "μεγάλου" + ΦΣΦΣΦΣ "εποχής", με 6 οπτικούς εννοιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)		
14 λέξεις του τύπου ΦΣΦΣΦΣ + ΣΦΣΦΣΦΦ	14/04/2021 -επιτυχίες με 1	ημερομηνία 2ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1
εποχής	1	
έγιναν	1	
έκαναν	1	
έδωσαν	1	
αμέσως	1	
έδιναν	1	
έλεγαν	1	
επίσης	1	
ομάδες	1	
ήρεμες	1	
ταξίδια	1	
μεγάλου		
φυσικού		
λέγεται		
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	11	
Κριτήρια επιτυχίας: να διαβάζει και να κατανοεί 11 από τις 14 λέξεις		

| ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

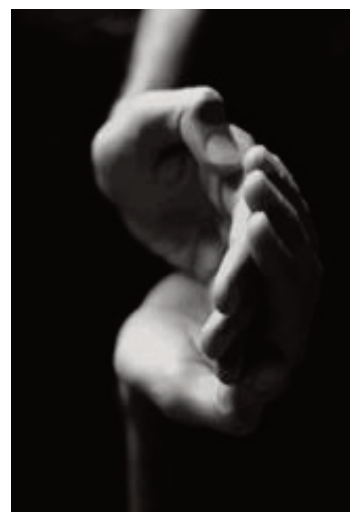
1. ταξίδια

3. ομάδες

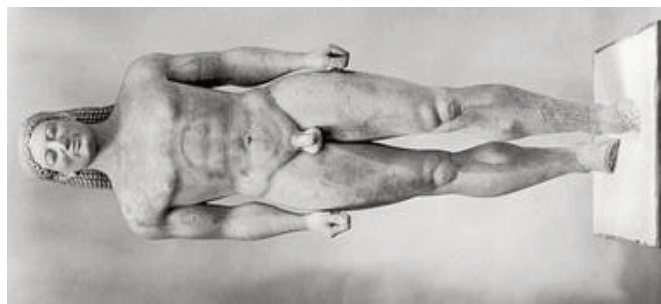
5. έλεγον/λέγεται

2. έδιναν/έδωσαν

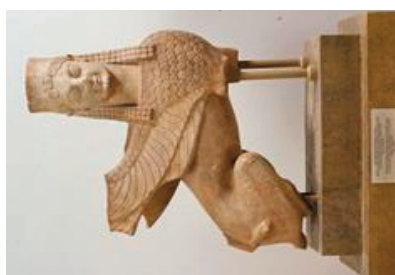
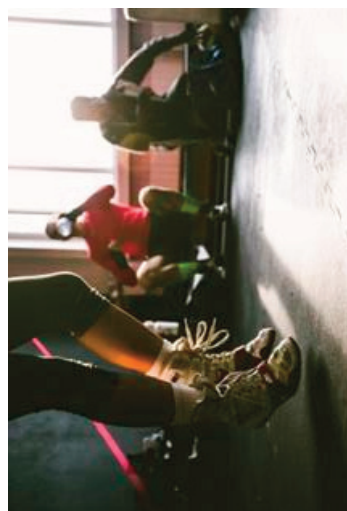
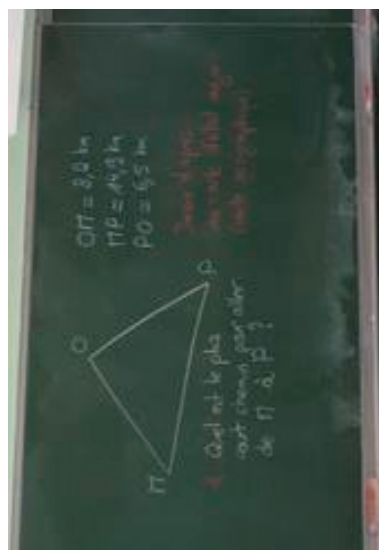
4. ήρεμος

6. κούρος

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (200 λέξεις) με 20 λέξεις φωνολογικού τύπου ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική" στο μάθημα της Ιστορίας με 10 Οπτικούς Ενωσιολογικούς Διευκολυντές.			
Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (δύο ασκήσεις)	Άσκηση 1 . Άσκηση συμπλήρωσης κενών αποσπάσματος κειμένου: (με κινητές κάρτες εικόνων, στόχο-ανάγνωσης που υπάρχουν με βέλικο στο πλάι)	Άσκηση 2. Από κάθε ομάδα που περιέχει δύο χαρακτηριστικά να κυκλώσει με το αγαπημένο χρώμα μαρκαδόρου το σωστό χαρακτηριστικό μιας κόρης	
Παιδαγωγικό υλικό-δραστικότητα-ΝΤΟΣΙΕ με λάστιχο	κινητές κάρτες εικόνων	Λογικός πίνακας – Απλής εισόδου: Με ένα αντικείμενο	
βήμα 4ο: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 16 γραμμών με 15 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣ "κόρες" + ΣΦΣΦΣΦ " θέματα" με 7 οπτικούς ενωσιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)			
15 λέξεις του τύπου ΣΦΣΦΣ και ΣΦΣΦΣΦ	15/04/2021 -επιτυχίες με 1	ημερομηνία 2ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1	ημερομηνία 3ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1
κόρες	1		
τύπος	1		
κάπως	1		
σοφές	1		
καθώς	1		
βέλος	1		
λύρας	1		
σαφώς	1		
χιτώννα			
τέρατα	1		
θέματα	1		

δύναμη	1	
σημάδι		
κίνηση		
πίνακα	1	
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	12	
Κριτήρια επιτυχίας: να διαβάζει και να κατανοεί 12 από τις 15 λέξεις		

Γυναίκες εφοματίες.
 1η εκ. Παρθία του γένους. 2η εκ. Λιός γένους. 3η εκ. Χίονες ως φορέα με νήματα.

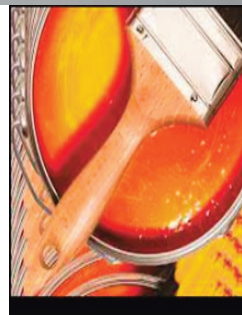
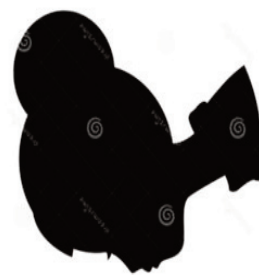

ΟΠΤΙΚΟ ΙΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (200 λέξεις) με 20 λέξεις φωνολογικού τύπου ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική" στο μάθημα της Ιστορίας με 10 Οπτικούς Ενωσιολογικούς Διευκολυντές.</p>			
<p>Ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας (δύο)</p>	<p>Άσκηση 1. Να δει και να ταιριάζει σε πίνακα μονής εισόδου τα σωστά στοιχεία(κινητές κάρτες λέξεων) που αφορούν τα μελανόμορφα και ερυθρόμορφα αγγεία (με τη βοήθεια των 2 ΟΕΔ).</p>	<p>Άσκηση 2. Σε μία κόλλα Α4 να Χρωματίσει δύο αγγεία με τον τρόπο (μελανόμορφο/ερυθρόμορφο) που του ζητείται.</p>	
<p>Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ με λάστιχο</p>	<p>Λογικός πίνακας – Απλής εισόδου με πολλά αντικείμενα- κινητές κάρτες λέξεων</p>	<p>Χαρτί Α4</p>	
<p>βήμα 5ο:Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (200 λέξεις) με 20 λέξεις φωνολογικού τύπου ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική" στο μάθημα της Ιστορίας με 10 Οπτικούς Ενωσιολογικούς Διευκολυντές.</p>			
<p>20 λέξεις του τύπου ΦΣΦΣΦΣ και ΣΦΣΦΣΦ</p>	<p>21/04/2021-επιτυχίες με 1</p>	<p>ημερομηνία 2ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1</p>	<p>ημερομηνία 3ης παρέμβασης-επιτυχίες με 1</p>
<p>επίσης</p>	<p>1</p>		
<p>άνοδος</p>	<p>1</p>		
<p>έδωσαν</p>	<p>1</p>		
<p>Αθήνας</p>	<p>1</p>		
<p>ώθησαν</p>			
<p>έξοχων</p>	<p>1</p>		
<p>εποχής</p>	<p>1</p>		
<p>έδιναν</p>	<p>1</p>		
<p>θετική</p>	<p>1</p>		

τυπικά	1		
θέματα	1		
φυσική			
μυθική			
μελανό	1		
τίποτα	1		
δηλαδή	1		
μεγάλα	1		
δήλωνε	1		
φανερά	1		
φυσικά	1		
ΕΠΙΤΥΧΕΙΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	17		
Κριτήρια επιτυχίας: να διαβάζει και να κατανοεί 17 από τις 20 λέξεις			

ΟΠΤΙΚΟΙ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΤΕΣ

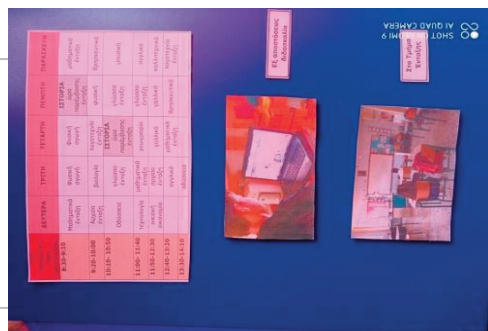
(Α)τομικό- Πρώτη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ -Σενάριο διδακτικής εργασίας μαθητή

Όνομα:	Ορέστης
Φύλο:	Αγόρι
1) τι ηλικία έχει;	14:02
2) σε ποια τάξη και εξάμηνο φοιτά;	Α' Γυμνασίου, Εξάμηνο: Β'
3) σε ποιον αριθμό με βάση την αρίθμηση στο excell αντιστοιχεί η γραμμική βάση;	160
4) ποιο βιβλίο θα χρησιμοποιήσετε;	Αρχαία Ιστορία
5) τι παρουσιάζει το εξώφυλλο;	Κόκορα πάνω σε αρχαίο κίονα
6) με ποιο κείμενο θα παρέμβετε με στοχευμένες και δομημένες ενταξιακές διαφοροποιήσεις ;	Αρχαϊκή Τέχνη
7) ποιος είναι ο τίτλος;	Αρχαϊκή Εποχή : Η Τέχνη
8) σε ποιες σελίδες το εντοπίσατε;	σελίδες 65-66 σχολικού βιβλίου
9) σε ποια νευροαναπτυξιακή περιοχή μαθησιακής ετοιμότητας θα δώσετε έμφαση;	Νοητικές ικανότητες
10) ποιος είναι ο μεσοπρόθεσμος στόχος της νευροαναπτυξιακής περιοχής μαθησιακής ετοιμότητας;	Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (200 λέξεις) με 20 λέξεις φωνολογικού τύπου ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική" στο μάθημα της Ιστορίας με 10 Οπτικούς Ενωιολογικούς διευκολυντές.

εμπροσθόφυλλο
ντοσιέ

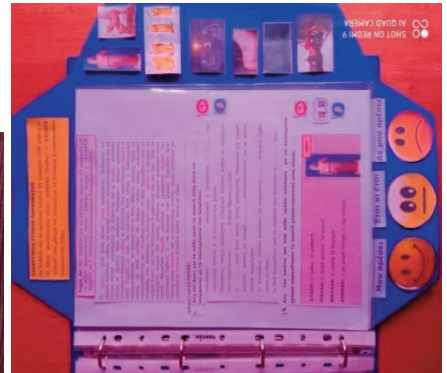
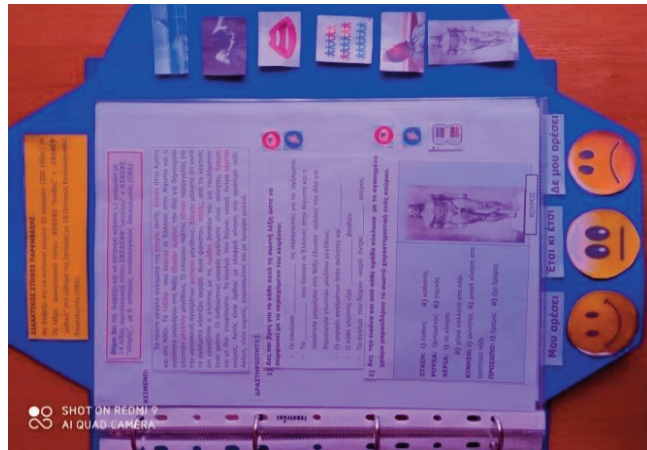
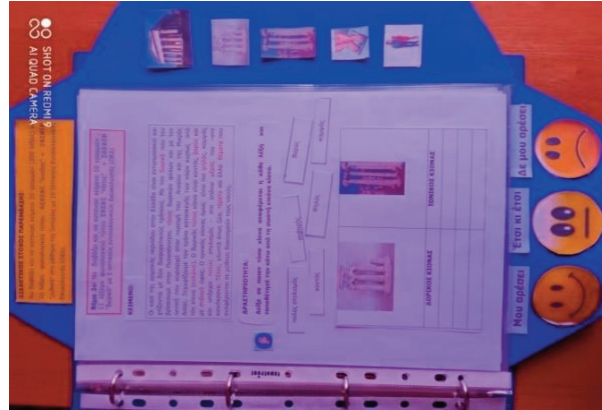
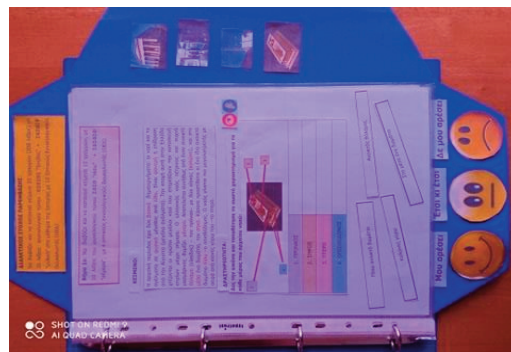
οπισθόφυλλο
ντοσιέ

Μεθοδολογία ειδικής παιδαγωγικής παρέμβασης στο τμήμα ένταξης στο Γυμνάσιο. Πέμπτη φάση ΣΑΔΠΕΑΕ.				
ΕΝΤΥΠΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΜΠΤΗ ΦΑΣΗ ΣΑΔΠΕΑΕ				
<p>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (200 λέξεις) με 20 λέξεις φωνολογικού τύπου ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική" στο μάθημα της Ιστορίας με 10 Οπτικούς Ενωσιολογικούς διευκολυντές.</p>	<p>επίπεδα εκτίμησης της ολοκλήρωσης Ολοκληρώνει τις ασκήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας</p>	<p>Επίπεδα αυτονομίας Με βοήθεια:μβ, χωρίς βοήθεια:χβ, με ελάχιστη βοήθεια:μεβ, Με πολύ μεγάλη βοήθεια:μπμβ</p>	<p>Χρονική διάρκεια Παρέμβασης 15 λεπτά-Χρόνος έναρξης: Χρόνος λήξης: Εργασίας με το Παιδαγωγικό υλικό-δραστηριότητα-ΝΤΟΣΙΕ</p>	<p>Λεκτικοποίηση συναισθημάτων Μου άρεσε γιατί: Δεν μου άρεσε γιατί: Έτσι και έτσι:</p>
<p>Βήμα 1ο: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 10 γραμμών με 10 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦ "πίσω" + ΣΦΣΦΣΦ "σήμερα", με 4 οπτικούς ενωσιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)</p>	<p>1:(8 στις 10)</p>	<p>μεβ</p>	<p>10:10- 10:20 (15')</p>	
<p>Βήμα 2ο: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 10 γραμμών, με 12 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣΦ "τόπος" + ΣΦΣΦΣΦ "δωρικό", με 5 οπτικούς ενωσιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)</p>	<p>1:(10 στις 12)</p>	<p>μεβ</p>	<p>8:30-8:45 (15')</p>	
<p>βήμα 3ο: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 12 γραμμών με 14 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣΦΦ "μεγάλου" + ΦΣΦΣΦΣ "εποχής", με 6 οπτικούς ενωσιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)</p>	<p>1:(11 στις 14)</p>	<p>μβ</p>	<p>10:10- 10:20 (15')</p>	
<p>βήμα 4ο: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 16 γραμμών με 15 λέξεις φωνολογικού τύπου ΣΦΣΦΣΦ "κόρες" + ΣΦΣΦΣΦΦ "θέματα" με 7 οπτικούς ενωσιολογικούς διευκολυντές (ΟΕΔ)</p>	<p>1:(12 στις 15)</p>	<p>μεβ</p>	<p>8:30-8:45 (15')</p>	

<p>βήμα 5ο: Να διαβάζει και να κατανοεί κείμενο 20 γραμμών (20 λέξεις) με 20 λέξεις φωνολογικού τύπου ΦΣΦΣΦΣ "άνοδος" + ΣΦΣΦΣΦ "μυθική" στο μάθημα της Ιστορίας με 10 Οπτικούς Εννοιολογικούς Διευκολυντές.</p>	<p>1:(17 στις 20)</p>	<p>μεβ</p>	<p>10:10- 10:20 (15')</p>	
<p>Σύνολο αποτελεσμάτων</p>	<p>5 στα 5</p>			

εικόνα των σελίδων του ντοσιέ με κρίκους

Βασικά συμπεράσματα

Μαρία Δροσινού Κορέα
Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Στα βασικά συμπεράσματα για τις καλές πρακτικές διδακτικών παρεμβάσεων επισημαίνεται ότι αυτές προσδιορίστηκαν με τις παιδαγωγικές αρχές γύρω από την έννοια της αποδοχής της εκπαιδευτικής διαφορετικότητας και επικεντρώθηκαν σε αυτό που «μπορεί να κάνει ο μαθητής» έτσι όπως έχει περιγραφεί στο Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής (ΠΑΠΕΑ). Η αμοιβαία κατανόηση, η ανεκτικότητα ως ικανότητα συνύπαρξης και συνεργασίας με τους άλλους, οι οποίοι συχνά είναι φορείς διαφορετικών αντιλήψεων και ικανοτήτων, αποτέλεσε τη βάση για την αντιμετώπιση των πολυποίκιλων δυσκολιών. Οι Άλλοι, σπουδαίοι ή μη σε καθημερινούς ρόλους νοηματοδοτούν την υπαρξιακή ολότητα και τον σεβασμό στο πρόσωπο του μαθητή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Αυτοί συνδιαλέγονται με τα βιωμένα συναισθήματα αποδοχής του διαφορετικού προτείνοντας την ισότιμη σχολική ένταξη σύμφωνα με τις παιδαγωγικές αρχές και τη φιλοσοφία της αποκατηγοριοποίησης και αποηλικιοποίησης της αναπηρίας των μαθητών. Το «διαφορετικό» παιδί ακόμη στις μέρες μας, σε αρκετές περιπτώσεις, αποτελεί κοινωνική παρέκκλιση που «καταπατά τα ισχύοντα κυρίαρχα κανονιστικά πρότυπα περί ταυτότητας και ανατρέπει τις προσδοκίες της πλειοψηφίας» των μαθητών στη σχολική κοινότητα. Η συζήτηση για την αναγκαιότητα της αποδοχής της ετερότητας καταλαμβάνει διαρκώς μεγαλύτερη έκταση κι ένταση, ώστε να αναγνωρίζεται ως κρίσιμο διακύβευμα των ημερών μας στο σχολείο του 21^{ου} αιώνα. Στη λογική της διαχείρισης της εκπαιδευτικής ετερότητας εφαρμόζονται παιδαγωγικές πρακτικές στα τμήματα ένταξης και στις παράλληλες στηρίξεις. Η εκπαιδευτική διαφορετικότητα ορίζεται με το σύνολο των ποικίλων και ετερόκλητων στοιχείων που χαρακτηρίζουν τον μαθητή με ιδιαιτερότητες στο νηπιαγωγείο, στο δημοτικό στο γυμνάσιο. Αυτά τα στοιχεία τον διαφοροποιούν από αυτό που καταχωρείται εμπειρικά στην «τυπική υποχρεωτική φοίτηση» και διαχρονικά έχει προσδιοριστεί με κανονιστικά εκπαιδευτικά κείμενα.

Στα συμπεράσματα επίσης τονίζεται ότι οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στις πρακτικές, εργάστηκαν εθελοντικά διαθέτοντας προσωπικό χρόνο στον σχεδιασμό της ενταξιακής εργασίας με ορισμένο στόχο και ατομικά για κάθε μαθητή δημιούργησαν «πρωτότυπες» παιδαγωγικές και διδακτικές παρεμβάσεις. Σε αυτές, οι εκπαιδευτικοί ήρθαν σε επαφή με το παιδαγωγικό εργαλείο ΣΑΔΕΠΕΑΕ εφαρμόζοντας στοχευμένα ατομικά διαφοροποιημένα και δομημένα διδακτικά ενταξιακά προγράμματα παρέμβασης ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης τα οποία μελετούμε στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Ακόμη, αναδείχτηκε το συμπέρασμα ότι οι εκπαιδευτικοί στις καλές πρακτικές που παρουσίασαν, υιοθέτησαν στην εργασία τους την αρχή του σεβασμού της ετερότητας, καλλιέργησαν σχέσεις αλληλεγγύης μεταξύ των μαθητών επισημαίνοντας ότι κάθε μαθητής είναι μοναδικός με ιδιαίτερες ανάγκες και ικανότητες. Με τη συμπερασματική σκέψη λοιπόν ότι οι παρεμβάσεις στη σχολική κοινότητα συμβάλλουν στη δημιουργία της ταυτότητας του μαθητή επιχειρήθηκε με τις παιδαγωγικές παρατηρήσεις να κατανοηθεί αυτό που συμβαίνει σε συνθήκες σχολικής συνύπαρξης και αλληλεπίδρασης. Έτσι, οι διδακτικές προτεραιότητες διατυπώθηκαν με κριτήρια την αποδοχή της εκπαιδευτικής διαφορετικότητας, με σεβασμό στην κουλτούρα της τοπικής κοινωνίας, με διαφοροποιημένες διδακτικές παρεμβάσεις στοχεύοντας στη σχολική και μαθησιακή πρόοδο και ευημερία.

Επί μέρους συμπεράσματα

Πρώτο συμπερασματικό σημείο που αναδύεται από τις καλές πρακτικές παρεμβάσεων στο διδακτικό έργο της Προσχολικής Εκπαίδευσης

Στα επί μέρους συμπεράσματα επισημαίνεται ότι οι καλές πρακτικές παρεμβάσεων υποστήριξαν νήπια σε ενταξιακά νηπιαγωγεία, των οποίων η φυσική, η νοητική ή η συμπεριφορική επίδοση αποκλίνει από το φυσιολογικό, με αποτέλεσμα να χρήζουν κάποιας επιπλέον ειδικής εκπαιδευτικής υπηρεσίας για την ικανοποίηση των αναγκών τους. Το πρώτο συμπερασματικό σημείο αναδύεται με το διδακτικό έργο της Προσχολικής Εκπαίδευσης και την παραδοχή ότι κάθε νήπιο είναι ξεχωριστό όσον αφορά τους τρόπους μάθησης, τους τρόπους συμπεριφοράς, τις δραστηριότητες, τις προτιμήσεις, τις δεξιότητες, τα κίνητρα και τα επίπεδα μαθησιακής ετοιμότητας. Έτσι οι καλές πρακτικές παρεμβάσεων στο διδακτικό έργο του νηπιαγωγείου προσέγγισαν εξατομικευμένα δύο περιπτώσεις νηπίων με νευροαναπτυξιακές διαταραχές με αιτιολογικές αποδόσεις σε περιβαλλοντικούς και κληρονομικούς λόγους.

Συμπεραίνεται, ακόμη ότι στους περιβαλλοντικούς λόγους ο πολιτισμός και το αξιακό σύστημα της οικογένειας δεν ταυτοποιείται πάντα με τον πολιτισμό και το αξιακό σύστημα που διέπει το νηπιαγωγείο και οι λόγοι αυτοί αντανακλώνται στο κοινωνικο-πολιτιστικό περιβάλλον της γειτονιάς που μεγαλώνει το νήπιο. Σε αυτό το συμπερασματικό σημείο φάνηκε επίσης ότι η συνεργασία του νηπιαγωγείου με την οικογένεια προσδιορίζει την ανάπτυξη και την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων αλλά δεν είναι πάντα δεδομένη. Η εμπιστοσύνη είναι ζητούμενο και δεν είναι αυτονόητη, αυτή δημιουργείται με προσεκτικά βήματα αλληλοσεβασμού που γεφυρώνουν τις όποιες διαφορές στα αξιακά συστήματα τόσο των γονέων όσο και των νηπιαγωγών. Έτσι ακόμη και όταν εντοπίζονται λόγοι οργανικοί, ψυχοπαθολογικοί στα νήπια, εφόσον οι γονείς πειστούν για τις καλές πρακτικές, που

εφαρμόζουν οι νηπιαγωγοί, συμφωνούν. Στην αρχή οι γονείς διστακτικά πλησιάζουν τις ανάγκες του παιδιού τροποποιώντας την αμυντική στάση τους, προς τη δομημένη διδακτική πρόταση και σταδιακά κατανοούν ότι με τις διαφοροποιημένες παρεμβάσεις προάγεται η ευημερία του παιδιού τους στο νηπιαγωγείο.

Επιπρόσθετα, συμπεραίνεται ότι τόσο οι σωματικές, όσο και οι ψυχικές διαταραχές που έχει το νήπιο με ιδιαιτερότητες, μπορούν να προέρχονται από αδέξιους χειρισμούς στο νηπιαγωγείο, τον εκπαιδευτικό, το σπίτι, το εξωτερικό περιβάλλον και την προσωπικότητα του ίδιου του παιδιού. Παραθέτω τα λόγια της νηπιαγωγού*Από την προηγούμενη Δευτέρα που ανοίξαμε, όταν μιλάω σε κάποιο παιδί μέσα στην τάξη, μετράω τις λέξεις που του λέω και σκέφτομαι αν καταλαβαίνει τι του λέω και με πόσες λέξεις μου απαντάει. Αυτό είναι το σημείο που μου έκανε περισσότερη εντύπωση. Δεν μου είχε περάσει ποτέ από το μυαλό ότι ένα παιδί που του μιλάω υπάρχει πιθανότητα να μην καταλαβαίνει την εντολή που του δίνω.....*

Δεύτερο συμπερασματικό σημείο που αναδύεται από τις καλές πρακτικές παρεμβάσεων στο διδακτικό έργο της Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Στα επί μέρους συμπεράσματα επισημαίνεται ακόμη ότι οι καλές πρακτικές παρεμβάσεων υποστήριξαν μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο δημοτικό σχολείο, όταν έχουν σημαντική δυσκολία μάθησης και προσαρμογής εξ αιτίας των σωματικών, διανοητικών, ψυχολογικών, συναισθηματικών και κοινωνικών ιδιαιτεροτήτων με νευροαναπτυξιακές διαταραχές στην συγκέντρωση προσοχής με ή χωρίς υπερκινητικότητα, και με διαταραχές στο αυτιστικό φάσμα. Έτσι οι διδακτικές παρεμβάσεις στο δημοτικό σχολείο εστίασαν σε ενταξιακά προγράμματα Παράλληλης Στήριξης και σε ενταξιακά προγράμματα σε μαθητή που βρίσκεται σε διαδικασία αξιολόγησης των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών από τις διαγνωστικές υπηρεσίες. Με άλλα λόγια, η Ειδική Αγωγή ως ένα σύνθετο εγχείρημα στην εκπαίδευση κατανοήθηκε με ποικίλες οπτικές και έτυχε διαφορετικών «παιδαγωγικών αναγνώσεων» όπως αυτών των προγραμμάτων της ευέλικτης ζώνης ή της ενισχυτικής διδασκαλίας. Αποσαφηνίζεται βεβαίως, ότι αυτές δεν αποτελούν «καλές πρακτικές» για την κείμενη νομοθεσία της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης στη χώρα μας . Επισημαίνεται ότι ο παιδαγωγικός στοχασμός διαφοροποιείται ως προς το περιεχόμενο της ένταξης μαθητών με αναπηρία στο εκπαιδευτικό σύστημα από το περιεχόμενο της ένταξης άλλων μαθητικών εισροών, όπως είναι τα μεταναστόπουλα που υποστηρίζονται με προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας ή ευέλικτης ζώνης.

Συμπεραίνεται επίσης ότι οι καλές πρακτικές παρεμβάσεων στο διδακτικό έργο της Δημοτικής Εκπαίδευσης αξιοποίησαν τις φάσεις του ΣΑΔΕΠΕΑΕ ως άξονες σχεδιασμού και δόμησης της παιδαγωγικής εργασίας. Ο πρώτος άξονας αναφέρθηκε

στη μαθησιακή ετοιμότητα με τη διασφάλιση της απαραίτητης υποδομής ως προς τον εξοπλισμό, όπως συνέβη στην από απόσταση διδασκαλία εν μέσω πανδημίας και μάλιστα με ασφαλή πρόσβαση στο διαδίκτυο. Ο δεύτερος άξονας έφερε στην ατομική παράλληλη διδακτική υποστήριξη τις παιδαγωγικές και ψυχολογικές θεωρίες με στοχευμένες ατομικές ενταξιακές διαφοροποιημένες παρεμβάσεις. Ο τρίτος άξονας αναφέρθηκε στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών στο παιδαγωγικό εργαλείο ΣΑΔΕΠΕΑΕ με τα μαθήματα που παρακολούθησαν διαδικτυακά στο πλαίσιο των παραδόσεων «Παιδαγωγικής της σχολικής ένταξης σε μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες». Σε αυτές συζητήθηκαν οι ειδικές διδακτικές μεθοδολογίες, τρόποι με τον οποίο οι εκπαιδευτικοί διαφοροποίησαν κατάλληλα την εργασία δημιουργώντας ισότιμη παιδαγωγική και διδακτική σχέση. Συμπερασματικά υπογραμμίζεται ότι οι δάσκαλοι με τη μεθοδολογία παρατηρήσεων και την άτυπη παιδαγωγική αξιολόγηση έμαθαν να αναγνωρίζουν την προηγούμενη βιωματική εμπειρία του μαθητή στο σχολείο αλλά και στο σπίτι.

Επιπρόσθετα, στα συμπεράσματα των καλών πρακτικών στο δημοτικό συμπεριλαμβάνεται και ο τέταρτος άξονας που στράφηκε στην έρευνα εκείνων των στοιχείων που ενεργοποιούν και διευκολύνουν τη συνεργασία με τους άλλους. Η έρευνα των εκπαιδευτικών κατέγραψε τις ετεροπαρατηρήσεις και αυτοπαρατηρήσεις τους, σε ορισμένους πίνακες με καταλόγους ελέγχου βασικών δεξιοτήτων σύμφωνα με την πρώτη και δεύτερη φάση ΣΑΔΕΠΕΑΕ.

Σε αυτούς τους πίνακες με ορισμένα πρωτόκολλα ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης προτάθηκαν οι δυνατότητες των μαθητών και διατυπώθηκαν οι διδακτικές προτεραιότητες, προκειμένου να τροφοδοτήσουν κατάλληλα το παιδαγωγικό περιεχόμενο της παρέμβασης. Επιπλέον, στα συμπεράσματα

συγκαταλέγεται η έντυπη καταγραφή της συνεργασίας με τον γονέα όπου αποτυπώθηκε η συχνότητα και η θεματολογία της επικοινωνίας μαζί του, καθώς και η έρευνα για τη συμφωνία σε κοινό διδακτικό στόχο ανάμεσα στον εκπαιδευτικό της παράλληλης στήριξης και σε αυτόν της γενικής τάξης. Τέλος στον πέμπτο και τελευταίο άξονα αναπτύχθηκαν οι καλές πρακτικές στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των στοχευμένων διδακτικών παρεμβάσεων που προάγουν την ένταξη του μαθητή με ΕΕΑ στη σχολική κοινότητα, βήμα βήμα.

Τρίτο συμπερασματικό σημείο που αναδύεται από τις καλές πρακτικές παρεμβάσεων στο διδακτικό έργο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Στα επί μέρους συμπεράσματα επισημαίνεται επίσης ότι οι καλές πρακτικές παρεμβάσεων υποστήριξαν μαθητή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε τμήμα ένταξης στο γυμνάσιο. Αυτό το γεγονός αποτελεί ποιοτικό δείκτη στο αξιακό σύστημα του σχολείου και σημαντική προϋπόθεση για να θεωρείται στην τοπική κοινωνία η σχολική κοινότητα πολιτισμένη. Επομένως η παιδαγωγική της σχολικής ένταξης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση φαίνεται να αποτελεί εργαλείο για την προώθηση ίσων ευκαιριών μάθησης. Έτσι καταλήγοντας στο τρίτο συμπερασματικό σημείο με καλές πρακτικές παρεμβάσεις στο διδακτικό έργο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σημειώνεται ότι αυτές διασφάλισαν τα Ισότιμα δικαιώματα με όλους τους άλλους μαθητές και εξασφάλισαν την πρόσβαση σε κατάλληλα προγράμματα παρέμβασης όπως αυτό του τμήματος ένταξης.

Συμπερασματικά, η φιλόλογος εκπαιδευτικός εργάστηκε με κατανόηση αναγνωρίζοντας ότι υπάρχουν ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, οι οποίες εμφανίζονται συχνότερα από κάποιες άλλες στην τάξη και απορυθμίζουν την ομαλή της λειτουργία. Οι παρεμβάσεις λοιπόν με ορισμένη διδακτική μεθοδολογία προσέγγισαν τον μαθητή με δυσλεξία εντοπίζοντας αυτό που τον δυσκολεύει να διατηρήσει στη μνήμη του. Η φιλόλογος του τμήματος ένταξης, δυσκολεύτηκε στην αρχή για να εφαρμόσει τη μεθοδολογία παρέμβασης με το παιδαγωγικό πρόγραμμα ΣΑΔΕΠΕΑΕ και μέσω αυτού να εντοπίσει τις λειτουργικές δυνατότητες του μαθητή στο αναλυτικό πρόγραμμα της τάξης και ειδικότερα στο μάθημα της ιστορίας. Επιπρόσθετα στα συμπεράσματα υπογραμμίζεται ότι στη συνέχεια στη μεθοδολογία παρέμβασης, οι καλές πρακτικές αναδύθηκαν με τους τρόπους, που διαφοροποιήθηκε το ακαδημαϊκό κείμενο από το βιβλίο στο γνωστικό αντικείμενο της ιστορίας, αλλά και με τη γενικότερη υποστήριξη που προσφέρθηκε στον μαθητή που αντιμετωπίζει τις ειδικές μαθησιακές δυσκολίες σε συνεργασία με τον φιλόλογο της τάξης, τον διευθυντή του σχολείου και τους γονείς.

Τέταρτο συμπερασματικό σημείο που αναδύεται από τις καλές πρακτικές στο διδακτικό έργο της Ενταξιακής Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

Στα επί μέρους συμπεράσματα επισημαίνεται τέλος ότι οι καλές πρακτικές παρεμβάσεων βασίστηκαν στο ανθρωποκεντρικό μοντέλο για τους μαθητές με ΕΕΑ ή και αναπηρία στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Σύμφωνα με την Ε.Σ.Α.μεΑ. «η αναπηρία δεν είναι μια ιδιότητα του ατόμου, αλλά μια σύνθεση συνθηκών, πολλές από τις οποίες δημιουργούνται από το κοινωνικό περιβάλλον». Το μοντέλο αυτό προσεγγίζει την αναπηρία ως πρόβλημα της κοινωνίας και θεωρεί πως οι μαθητές αυτοί δεν θα αντιμετώπιζαν καμία δυσκολία στο σχολείο αν η κοινωνία δεν τους τις δημιουργούσε. Στη βάση αυτή, τα προβλήματα των μαθητών με αναπηρία δεν προέρχονται λοιπόν από την αναπηρία, αλλά από την έλλειψη μέτρων από τη σχολική κοινότητα προκειμένου να αντιμετωπιστούν με συλλογική ευθύνη οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Υπογραμμίζεται έτσι ότι είναι υποχρέωση της σχολικής κοινότητας ο σεβασμός της εκπαιδευτικής διαφορετικότητας των μαθητών με διαγνωσμένες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή και αναπηρίες, καθώς και ο σχεδιασμός και η εφαρμογή κατάλληλα δομημένων παιδαγωγικών και αντισταθμιστικών τρόπων παρέμβασης.

Καταλήγοντας λοιπόν, στο τέταρτο συμπερασματικό σημείο οι καλές πρακτικές παρεμβάσεις που αναδύονται στο διδακτικό έργο της Ενταξιακής Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης αναπτύχθηκαν με δυσκολία και ανυπέρβλητα εμπόδια με τις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής, οι οποίες αποστασιοποιήθηκαν από τη συγκεκριμένη δράση. Επισημαίνεται ότι πήραν μέρος στα μαθήματα και τις τηλεδιαλέξεις τρεις εκπαιδευτικοί από τα ΕΕΕΕΚ και ένας εκπαιδευτικός μαθηματικός σε παράλληλη στήριξη στο Λύκειο, οι οποίοι δεν μπόρεσαν να ολοκληρώσουν καλές πρακτικές παρέμβασης με ορισμένο διδακτικό έργο και να δημιουργήσουν προσαρμοσμένο και διαφοροποιημένο παιδαγωγικό υλικό.

Συνεπώς, σύμφωνα με το εκπαιδευτικό μοντέλο, οι δυσκολίες με τις οποίες έρχονται αντιμέτωποι οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί - ως άνθρωποι κυρίως και λιγότερο ως αριθμητικοί δείκτες στα προγράμματα - απαιτείται να συζητηθούν περαιτέρω με τους θεσμούς στο πλαίσιο της σχολικής κοινότητας. Οι ιδεολογίες που επηρεάζουν το εκπαιδευτικό μοντέλο αντανακλώνται με στερεότυπα, προκαταλήψεις, νοοτροπίες στον πολιτισμό και την πολιτική του σχολείου και επηρεάζουν το επίπεδο ποιότητας με καθημερινές διδακτικές πρακτικές. Οι εντυπώσεις που σχηματίζουμε για τους άλλους από την εξωτερική εμφάνιση, τα στερεότυπα με τις σταθερές και ταξινομημένες αντιλήψεις ευρέως αποδεκτές σχετικά με τα χαρακτηριστικά τα οποία αποδίδονται στους μαθητές με ανικανότητες, συχνά βασίζονται σε αυθαίρετες γενικεύσεις, προκαταλήψεις και άκριτη υιοθέτηση ανορθολογικών αντιλήψεων, ώστε οδηγούν στην εκδήλωση επιφυλακτικών και ενίοτε υποτιμητικών συμπεριφορών από τους εκπαιδευτικούς που επιλέγουν να εργαστούν σε διδακτικά έργα της Ενταξιακής Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης αλλά

και από τους γονείς που διατυπώνουν μη ρεαλιστικές προσδοκίες. Με βάση τα παραπάνω υπογραμμίζεται η αναγκαιότητα να αναδυθεί ένας νέος παιδαγωγικός στοχασμός με μεγαλύτερη διδακτική αποφασιστικότητα για τις παρεμβάσεις. Σε αυτόν καλούνται να συμμετέχουν όλοι με ατομική ευθύνη και να αναζητήσουν τους τρόπους με τους οποίους θα επιχειρηθεί η μετάβαση από τη μονοδιάστατη επιλογή της φωτοτυπίας ή του έξυπνου κινητού τηλεφώνου ως καλής παιδαγωγικής πρακτικής σε ατομικές γνωστικές μηχανές διδακτικής παρέμβασης. Επισημαίνεται η αναγκαιότητα για την αναζήτηση σύγχρονης οικολογικής παιδαγωγικής σκέψης που εφευρίσκει έξυπνες γνωστικές μηχανές, όπως τα παπουτσόκουτα που δημιουργούνται με τρισδιάστα ανακυκλώσιμα χρηστικά υλικά που αλλάζουν χρήση στα χέρια των μαθητών και των εκπαιδευτικών τους, διαφοροποιούνται και προσαρμόζονται στοχευμένα στις ατομικές διδακτικές ενταξιακές ανάγκες τους.

Πηγές

- Fletcher, J.M. (2012). *Learning about Learning Disabilities*, Elsevier Inc.
- Knackstedt, K.M., Leko, M. M. and Baustien Siuty, M. (2018). The Effects of Secondary Special Education Preparation in Reading: Research to Inform State Policy in a New Era. *Teacher Education and Special Education* Vol. 41(1) 70–85, DOI: 10.1177/0888406417700960
- Lindsay, G. (2007), Educational psychology and the effectiveness of inclusive education/mainstreaming. *British Journal of Educational Psychology*, 77: 1–24. doi:10.1348/000709906X156881
- Peters, S. (2007), “Education for All? A Historical Analysis of International Inclusive Education Policy and Individuals With Disabilities, *Journal of Disability Policy Studies* 18 (2), ps: 98-108. doi: <https://doi.org/10.1177/10442073070180020601>
- Rix, J. (2015). *Must Inclusion be Special? Rethinking educational support within a community of provision*, Routledge. London.
- Ruppar, A.L., Neeper, L.S., Dalsen, J. (2016). Special Education Teachers’ Perceptions of Preparedness to Teach Students With Severe Disabilities. *Research and Practice for Persons with Severe Disabilities*, Vol.41(4) ps: 273-286, <https://doi.org/10.1177/1540796916672843>
- Winzer A. M. (2009). *From Integration to Inclusion: a history of special education in the 20th century*. Gallaudet University Press, Washington, DC
- Δροσινού, Κορέα Μ, (2017). «Εννοιολογική θεώρηση στην Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση,» στο βιβλίο *Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση . Η “δια” της ειδικής αγωγής πρόταση εκπαίδευσης των παιδιών και νέων με ιδιαιτερότητες*, Πάτρα, OPPORtUNA, σς. 55-112.
- Δροσινού, Κορέα Μ. (2017). «Στοχευμένα Ατομικά Δομημένα Διδακτικά Ενταξιακά Προγράμματα Παρεμβάσεων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΑΔΕΠΕΑΕ),» στο βιβλίο *Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση. Η “δια” της ειδικής αγωγής πρόταση*

εκπαίδευσης των παιδιών και νέων με ιδιαιτερότητες, Πάτρα, OPPORtUNA, σς. 307-338.

Δροσινού, Κορέα Μ. (2020). *Εγχειρίδιο ειδικής αγωγής και αφηγήματα εκπαίδευσης*. Πάτρα, OPPORtUNA,

Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ.) (2021). Η πράξη με ΚΩΔ. ΟΠΣ 5071337: «Καταπολέμηση των διακρίσεων και προώθηση της κοινωνικής και εργασιακής ένταξης για τα άτομα με αναπηρία, χρόνιες παθήσεις και τις οικογένειες τους που διαβιούν στην περιφέρεια Πελοποννήσου, 'ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ'». Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Πελοπόννησος 2014-2020» με τη συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους μέσω του ΠΔΕ. Στο <https://www.esamea.gr/downloads>, στις 20 Μαΐου 2021.

Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ανάπτυξη στην Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση Teacher (2021). Professional Learning for Inclusion: An Analysis of Country Policies in Europe. Στο <https://www.european-agency.org/> στις 20 Μαΐου 2021.

Υπ.Ε.Π.Θ.-Π.Ι, (1996). «Πλαίσιο Αναλυτικού Προγράμματος Ειδικής Αγωγής,» (ΠΑΠΕΑ), Εθνικό τυπογραφείο, Αθήνα: Προεδρικό Διάταγμα 301/1996.

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2009). *Δραστηριότητες Μαθησιακής Ετοιμότητας. Βιβλίο για τον Εκπαιδευτικό Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, και βιβλιοτετράδια για το μαθητή: Προφορικός Λόγος, Ψυχοκινητικότητα, Νοητικές Ικανότητες, Συναισθηματική Οργάνωση*, τόμ. Δ' επαυξημένη, Μ. Δροσινού, Επιμ., Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων

Χρηστάκης, Κ (2013) «Παρεμβάσεις και προσαρμογές που απαιτούνται για την εκπαίδευση των ατόμων με ΕΕΑ,» στο βιβλίο *Προγράμματα και Στρατηγικές Διδασκαλίας: Για Άτομα Με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες και Σοβαρές Δυσκολίες Μάθησης*, Αθήνα, Διάδραση, σς. 63-76.

Χρηστάκης, Κ. (2000) «Ιδιαίτερες δυσκολίες και Ανάγκες στην Ανάγνωση και την Κατανόηση Κειμένου,» στο βιβλίο *Ιδιαίτερες δυσκολίες και Ανάγκες στο Δημοτικό Σχολείο*, Αθήνα, Ατραπός, σς. 175-266.

